

Črnomaljski »ZA« za lepšo bodočnost

V črnomaljski občini gla-
sovalo za samoprисpevek
75 odst. upravičencev

ČRNO MELJ — Prebivalci črno-
maljske občine se se kako zavedajo, da
bo le s pomočjo denarja, zbranca s
samoprисpevkom, moč izboljšati de-
lovne in življenjske razmere v njihovih
občinah. To so dokazali tudi pretekli
nedeljo, ko so na 84 glasovalnih mestih
po vsej občini glasovali za samo-
prисpevek za program naložb družbenih
dejavnosti, ki ga bodo plačevali od
1. julija letos do 30. junija 1990.

Od 12.611 glasovalnih upravičencev
se jih je glasovanje udeležilo 11.994,
torej 95 odst. Za samoprисpevek je
glasovalo 75 odst. vseh volilnih upra-
vičencev, medtem ko jih je bilo proti
19 odst.

● V črnomaljski občini pripisujejo
zasluge za uspeh referenduma tudi
prizadevnim aktivistom, ki so poskrbeli,
da so bili občani dobro obveščeni o na-
menu samoprисpevka. Pripravili pa so
tudi vrsto zborov občanov ter izdali
knjižico »ZA lepšo bodočnost«, ki so
razdelili gospodinjstvom.

Porabo sredstev krajevnega samo-
prисpevka bo spremljal poseben od-
bor, ki ga bo imenovala občinska sku-
pščina. Za dokončanje prireditelj del pri
osnovni šoli v Semicu, torej dokon-
čanje prizidka, adaptacijo starega
dela in zunanjo ureditev bodo namenili
30 milijonov dinarjev, za dograditev
telovadnice in potrebnih učilnic ter
adaptacijo obstoječe stavbe starotrske
osnovne šole 20 milijonov dinarjev, za
dozidavo štirih učilnic ter adaptacijo
osnovne šole v Vinici pa 40 milijonov.
Za dozidavo 8 učilnic, ustreznih kabi-
netov in knjižnice v osnovni šoli v
Župančičevi ulici v Črnomlju bodo
odsteli 100 milijonov dinarjev, za
adaptacijo prostorov v domu učencev
za potrebe ljudske knjižnice 10 mi-
lijonov, za ureditev kuhinje v se-
miškem otroškem vrtcu prav toliko ter
za izgradnjo doma starejših občanov v
Črnomlju, torej za dozidavo in adap-
tacijo obstoječe hiše Pod smreko, 40
milijonov dinarjev.

Devize pa kar plenijo

Dodatno zmanjšanje razpoložljive pravice z ustvarjenimi
devizami, kar je pred časom samovoljno sprejela Ljubljans-
ka banka — in to z veljavnostjo za nazaj! — je močno
prizadelo tudi metliški Komet. To, da si bančniki gotovo niso
mogli ne upali tako usodnega precedenčnega sklepa
sprejeti na lasno pest, brez vsaj tihega privoljenja ali
podpore oblastvenih struktur, pustimo tokrat ob strani.
Kakorkoli že: Komet in seveda druge delovne organizacije
so plane za letošnje leto delali s predpostavko, da bodo raz-
položljivi, tako kot lani in, kot je bilo rečeno, tudi za letos, s 46
odstotki ustvarjenih deviz. Za letos so v Kometu načrtovali
za 2,6 milijona mark izvoza in tako teh dodatno zaplenjenih
6 odstotkov deviz pomeni za to delovno organizacijo blizu
160.000 mark manj svojih deviz, s čimer bi lahko kupili ka-
kih 20 novih zelo zmogljivih specialnih šivalnih strojev, ki jih
nujno potrebujejo, če hočejo še povečati izvoz. Vendar prav
gotovo ne bo ostalo samo pri teh 160.000 markah, kajti
Komet je celoletni plan izvoza na konvertibilno tržišče že v
prvem četrtletju izpolnil 41-odstotno. Poleg tega pa je treba
opozoriti še na nekaj: prava cena tega poslulega bančnega
ukrepa ni samo resnična vrednost teh dodatno odvzetih 6
odstotkov deviz. To ve vsak, da je devize prisiljen kupovati
na tako imenovanem prostem trgu, kjer veljajo zakoni od-
darskih verižnikov in črnoborzijancev. A. BARTELI

Dolenjsko zdravstvo v stiski

Manjka mu 260 milijonov dinarjev — Že v prvem trimesečju velike izgube —
Pošastna rast materialnih stroškov — Akcija za zagotovitev več denarja

NOVO MESTO — Dolenjsko zdravstvo je v zelo hudih škripcih. V
letošnjem prvem trimesečju sta brez težav poslovala le Zavod za socialno
medicino in higieno ter Dolenjska lekarna, v metliškem, črnomaljskem in
trebanjskem zdravstvenem domu so poslovali z izgubo, v novomeškem pa
niso mogli oblikovati skladov.

Se najhuje pa je v novomeški bolni-
šnici, ki je četrtletje zaključila z dobri-
mi 60 milijoni dinarjev čiste izgube,
trenutno pa ji manjka okrog 150 mi-
lijonov za normalno poslovanje. Re-
šuje se z dragimi kratkoročnimi kredi-
ti, kar pa je velika materialna in politi-
čna škoda. Notranje rezervne? Pravijo,
da so že lani povečali materialne
stroške le za 41 odst., medtem ko so jih
druge bolnišnice za preko 60 odst. Če
naj bi zdravstvo delalo brez izgube, bi
moralo lanske sporazume o svobodni

menjavi dela z občinskimi zdravstveni-
mi skupnostmi povečati vsaj za 90
odst.

● Težave z zagotavljanjem potreb-
nega denarja za takšno zdravstveno
varstvo, kot ga imamo, so že od leta
1980, in to vsako leto večje. Delež
sredstev za zdravstveno varstvo v
družbenem proizvodu pada in v resnici
je denarja za zdravstvo vedno manj. S
popravnimi stroški za zdravstveno
varstvo se v dolenjski regiji celo vse bolj
oddaljamo od republiškega povprečja.
Pereč je problem izdatnosti opreme,
ki je v zdravstvenih domovih 75- do 90-
odstotna, v drugih zdravstvenih ustano-
vah regijskega pomena pa celo stoo-
dstotna!

Po izhodiščih za letošnje spo-
razume o svobodni menjavi dela
manjka v dolenjski regiji za zdravstvo
260 milijonov dinarjev. Zdravstvene
organizacije ne morejo pristati na
bistveno manjša izhodišča ob taki ras-
ti realnih stroškov, kot je. Edini izhod
je, da damo zdravstvu več denarja. Če
ga nimamo, je treba s celotno proble-
matiko v široko javno razpravo, pred
ljudi, ki naj odločijo ali bodo prispeva-

li za zdravstvo več ali pa pristali na
zniževanje zdravstvenega standarda.
Tretje rešitve ni.

Ko so o problematiki financiranja
zdravstvenega varstva razpravljali 22.
maja predstavniki izvršnih svetov, zd-
ravstvenih skupnosti in družbenopoliti-
čnih organizacij dolenjskih in krške
občine ter Dolenjskega zdravstvenega
centra; je bilo vzdušje hudo mučno.
Resnične rešitve namreč ni mogel
predlagati nihče. Sprejeli pa so nekaj
sklepev in priporočil, da bi vsaj za-
dušili »požar« v zdravstvu. Predvsem
naj bi v vseh občinah poskušali
zagotoviti za zdravstvo dodatna sred-
stva, zato naj bi imelo zdravstvo
prednost pri valorizaciji sredstev za
družbene dejavnosti ob polletju. Do-
segli naj bi tudi, da za zdravstvo ne bo
veljalo z resolucijo določeno 10-
odstotno zaostajanje sredstev za rastjo
dohodka, kar v drugih regijah že izva-
jajo. O investicijah zaenkrat ne more
biti govora, so rekli, razen v nujno
opremo. Za primer, da ta akcija le ne
bo imela uspeha, pa bodo v Dolenjski
zdravstveni centru pripravili
»črno varianto« programa, torej pred-
log, kaj bo iz programa izpadlo, če do-
datno zagotavljanje ali združevanje
sredstev ne uspe. Sprejeli so tudi sklepe,
naj bi v zdravstvu vendarle še skušali
poiskati možne notranje rezerve ter
tudi pogledali svoj odnos do pacientov.

Z. LINDIČ—DRAGAŠ

SREČANJE VETERANOV

LJUBLJANA — V soboto, 15.
junija, ob 9. uri v rekreacijskem
centru Ježica v Ljubljani (bivši
Štern) na Titovi 260 tradicionalno
4. srečanje brigadirjev—veteranov
MDB iz ljubljane in okolice, va-
bijo pa tudi vse brigadirje veterane
iz ostale Slovenije. Poskrbljeno bo
za kulturni program, ples in
razvedrilo. Udeleženci srečanja
bodo dobili tudi posebno spo-
minsko značko srečanja in 40-
letnice mladinskih delovnih brigad.
Vse ostale informacije v zvezi
s srečanjem daje Bruno Thaler,
Turistična poslovna skupnost Lju-
bljana, Študentovska 3, tel.: 061/
325—650.

BRIGADIRJI VETERANI NA NEKDANJH DELOVIŠČIH

LESKOVEC — 1. junija okoli 10.30
bodo obiskali nekdanja brigadirja
bivališča v Leskovcu brigadirski vete-
rani. Tamkaj je bil namreč pred 40 leti
glavni štab mladinskih brigad, ki so na
Krškem polju pospravljale poljske
pridelke. Brigadirji bodo obiskali vasi
oziroma nekdanja bivališča, krško Ce-
lulozno, vinsko klet Agrokombinata v
Leskovcu in kulturne znamenitosti v
Kostanjevici.

Otroško veselje ob dnevu mladosti

Kočevski vrtec slavil
40-letnico dela

KOČEVJE — Ob 40-letnici
Vzgojno-varstvene organizacije
Kočevje in dnevu mladosti so v
kočevski VVO najprej v petek, 24.
maja, podelili priznanja delav-
kam, ki so s svojim pionirskim
delom postavile temelj vzgojno-
varstvene dejavnosti na Kočev-
skem, naslednji dan pa so na trati
za novim vrtcem organizirali še
zelo uspešno »otroško veselico«.
Veselica, ki je trajala kar štiri ure,
je privabila okoli 1000 otrok in še
približno toliko staršev.

Za zabavo je brezplačno igral
ansambel »Alje in Maj«. Kulturni
program so pripravili cicičani iz
vrtcev in male šole. Prvič se je
predstavil javnosti tudi pevski
zbor vrtca, ki ga vodi Helena
Koleta in je začel delovati letos. V
zabavnem programu je bila vrsta
igric za cicičane in odrasle. Izvedli
so tudi tekmovanje za prometno
značko, nato podelili 155 cici-
čanom diplome, cicičaneve pro-
metne značke, kresničke in značke
AMZS. Ob tej priložnosti so izdali
tudi bilten »40 let živčava na
Kočevskem«.

J. PRIMC

Obisk iz 22 neuvrščenih držav

Metliko obiščejo pred-
stavniki zdravstvenih usta-
nov

METLIKA — Prihodnji petek, 7.
junija, bodo Metliko obiskali pred-
stavniki zdravstvenih organizacij iz 22
neuvrščenih držav, ki se v Zagrebu
udeležujejo simpozija o organizaciji
zdravstvenih služb. V Metliki si bodo
najprej ogledali zdravstveni dom, kjer
jih bodo seznanili z organizacijo dela
zdravstvene službe in metliški občini s
posebnim poudarkom na prepreče-
vanje bolezni in zgodnje odkrivanje
dejavnikov tveganja, ki vplivajo na
nastanek in razvoj bolezni. Obiskali
bodo krajevno skupnost Suhor, kjer se
bodo seznanili z delovanjem KS in z
načinom življenja v družinah. Od
delovnih organizacij bodo obiskali
Beti in Komet, kjer jih bo prav tako v
prvi vrsti zanimalo vprašanje zd-
ravstvenega varstva delovnih ljudi. Za
goste iz neuvrščenih držav bodo pri-
pravili kulturni program, v katerem
bodo nastopile kulturne skupine iz
metliške občine.

STARI TRG PRAZNUJE

STARI TRG — V spomin na 1. ju-
nija 1942, ko so belokranjski in kočev-
ski partizani napadli bližnjo oku-
patorsko postojanko, praznuje starot-
rska krajevna skupnost svoj praznik.
Letos bo proslava v nedeljo, 2. junija,
ob 11. uri pred osnovno šolo. V kul-
turnem programu bodo sodelovali
osnovnošolci, folklorna skupina iz
Čakovca, pričakujejo pa tudi učence
črnomaljske glasbene šole. Hkrati
bodo začeli tudi gradnjo večnamens-
kega doma in bencinske črpalke v
Starem trgu.

DELEGACIJA V ARCEVIO

RIBNICA — Delegacija ribniške
občine bo odpotovala na proslavo v
počastitev padlih in žrtev fašističnega
in nacističnega terorja, ki bo 2. junija v
pobrateni občini Arcevia v Italiji. Ta
svečanost je običajno vsako leto 12.
maja, letos pa so jo zaradi volitev v
Italijo preložili.



PRIZANJA MLADIM — Najza-
služnejšim mladinskim aktivistom
je vodstvo OK ZSMS Novo mesto
minuli četrtek v Dolenjskem muzeju
podelilo letošnja občinska priznanja.
Srebrni znak so prejeli: Anica Kos iz
Orehovice, Jože Vidic in Drago
Simončič iz Bele cerkve, Ivan Glav-
van iz Prečne, Mitja Pelko (Valj),
Dušana Weiss in Marko Jasnčič,
člana predsedstva ZSMS, Marin
Zec (CUT), Tanja Škrbec, pred-
sednica centra MDA Matjaž Berger,
vodja gledališke skupine, Milan
Obradinovič (OŠ Šmarjeta), Kris-
tina Rifelj (OŠ Dragotin Kette) in
OO ZSMS: Krka-biokemija, Hipot-
iskra in DSS Commerce-Labod. Do-
bitnikom priznanja je o današnji vlo-
gi in nalogah mladih govoril Jože
Derganc.

BERITE DANES!

- na 2. strani:
● **Še en neuspešen
poskus?**
- na 3. strani:
● **Dobavitelji krom-
pirja odpovedali**
- na 6. strani:
● **Revnejši dajejo več
za manj**
- na 11. strani:
● **Prisilna uprava v
stanovanjskem samo-
upravljanju?**
- na 12. strani:
● **Izjemni pridobitvi
novomeške bolnišnice**
- na 24. strani:
● **Na dimniku služijo
denar za pot**



POKUŠNJA HRANE IN PIJAČE — Krkin tozd Zdravilišča je v četrtek v
restavraciji Motel Otočec pripravil 1. pokušno hrane in pijače za
dolenjske gostinske delavce. S svojimi proizvodi so se tokrat predstavili:
Žito Ljubljana, KK Vipava, KK Dobrovo—Brda, Ljubljanske mlekarne,
Dana Mirna in KZ Krka Novo mesto. K jedrač in pijač je sodila tudi zaba-
va, še prej pa so v kulturnem programu nastopili Ladko Korošec in Milan
Stante ter kitarist Tomaž Rajkarič. Morda bo sedaj, po takšnem pokuše-
valnem simpoziju, tudi prehrana v naših restavracijah pestrejša in boljša.
(Foto: J. Pavlin)

V izvoz samo najboljša vina

Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije je zasedala v Brežicah — Vinogradništvo spet prednostna panoga — Nujna pospešitev obnove

BREŽICE — Celovito in za vse dejavnosti do podrobnosti razčlenjeno
ter s številnimi podkrepljeno poročilo za letošnje skupščino Poslovne
skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije, ki je bila 24. maja v
Brežicah, je spodbudilo prizadeto in živahno razpravo, ki je še dodatno
osvetlila razmere v tej panogi ter nakazala usmeritve za delo v prihodnje.

Skupščini je med številnimi uglejni-
mi strokovnjaki in gosti prisostvoval
tudi predsednik republiškega komite-
ja za kmetijstvo Milan Knežević. Udeležence je pozdravil Mirko Kam-
bič predsednik brežiške občinske sku-
pščine, ter jim predstavil občino in
njeno gospodarstvo.

O delu izvršnega odbora skupnosti
je poročal magister Julij Nemanic.
Omenil je, da so se dolgoletne zahteve
po sprostitvi vinskih cen uresničile
najmanj leto dni pozneje. Svpadle so
z obdobjem gospodarske stabiliza-
cije, težav v panogi pa bi bilo veliko
manj, če bi se to zgodilo prej, ko so

pozornost kakovosti, boljše trnsne
m izboru in obnovi v hribovskih le-
gah. Slovensko vinogradništvo ima
prihodnost v sortno in krajevno
značilni specifičnosti vina, ki ga lahko
vnovčimo doma in v svetu, to pa
zahteva posodobitev kletarske opre-
me in načrtno vzgojo novih enoloških
strokovnjakov.

Predsednik Nemanic je nato omenil
nepravilno zunanost naših steklenic,
slab papir za etikete, slaba lepila in
(Nadaljevanje na 3. strani)

POSAVSKI VINOGRADI MOČNO PRIZADETI

● Naravne nesreče že nekaj let
zapored siromašajo vinogardnike v po-
savskem rajonu. Toča in pozebe se kar
vrstijo. Letošnja zimska pozeba je vzela
50 do 70 odst. pridelka (na Bizeljskem
do 80 odst.), na nekaterih območjih pa
je obrala grozde še spomladanska zm-
rzal. Vse to pomeni tudi podražitev
pridelave.

Nadaljevalo se bo toplo vre-
me s krajevnimi nevihtami v
popoldanskem času.



GODBE POD SROBOTNIKOM — Stražani so minulo nedeljo popoldne pripravili tradicionalno, že osmo
srečanje pihalnih orkestrów Dolenjske in Bele krajine. Udeležilo se ga je devet orkestrów, ki so se na koncu zljili v
ena za več kot 300 godbeniki, nato pa pod vodstvom izkušenih dirigentów zaigrali nekaj skladb v počastitev
evropskega leta glasbe. Združenim orkestrom je prvi dirigiral Ivo Matoš iz Trebnjega (na sliki). Srečanje godbe-
nikov je pomenilo vrh kulturnih dnevo, ki so jih letos v Straži organizirali prvič. (Več na kulturni strani.) (Foto:
I. Zoran)

Suha krajina čaka brigadirje

Prvo desetletje ZMDA Suha krajina — Letos bo v 17 brigadah 650 brigadirjev — Celotna vrednost bo 50 milijonov dinarjev — Tudi letos podobna dela in drugo

ŽUŽEMBERK — Še deset dni in v Suhi krajini bodo spet zapeli brigadirski krampi in lopate. Letošnja akcija ZMDA Suha krajina 85 je jubilejna, saj praznuje že desetletnico. V vseh teh letih se je na trinajstih manjših razvitih krajevnih skupnostih kočevske, grosupeljske, novomeške in trebanjske občine zvrstilo 6316 brigadirjev iz vseh delov Jugoslavije.

Upravičnost obstoja brigad je vidna na vsakem koraku. Za brigadirji ostajajo vodovodi, ceste, nove električne napeljava, agromelioracije in druga dela. Veliko dela so opravile tudi brigade Rdečega križa Slovenije »Dr. Pavel Lunaček—Igor.«.

V letošnji akciji Suha krajina 85, ki se bo pričela v nedeljo, 9. junija, ob 18. uri, bo delalo 650 brigadirjev, združenih v sedemnajstih brigadah. V drugi izmeni se bosta brigadirjem priključili še brigada slovenskih pionirjev in brigada Rdečega križa V dveh mesecih bodo brigadirji opravili delo, vredno blizu 50 milijonov dinarjev. V občini Novo mesto bodo brigadirji letos delali na rekonstrukciji vodovoda Prevole—Pleš v dolžini 900 m in Gradenc—Malo Lipje. Čistili bodo travnike v

vodovod Lobček—Luče, očistile bodo tudi 40 ha zemljišča Brezov dol. V dodatnem programu občine Grosuplje naj bi brigadirji pomagali pri urejanju vaških poti, pri izkopih sekundarnih vodovodov in pri drugih agromelioracijskih delih.

V občini Novo mesto pripravljajo več skupnih akcij, v katerih naj bi sodelovalo 90 brigadirjev. Tako naj bi urejali peš poti v spominskem področju »Rog—Baza 20«, urejali prostor pred pionirskim domom v Dolenjskih Toplicah in naselje brigadirskih objektov v Žužemberku itd.

J. PAVLIN

● V sredo, 22. maja, je bila v kulturnem domu v Žužemberku 1. seja skupščine akcije »Suhe krajine 1985«. Nekaj kritičnih misli je bilo ponovno izrečenih glede sestavljanja programov na delovnih mestih. Kljub dogovorom, da bodo programi izdelani in poslani v začetku leta, so nekateri to naredili zelo kasno. Delegat iz Sremske Mitrovice se je pritoževal, da brigadirji iz drugih republik ne razumejo gradiv, ki so napisani samo v slovenskem jeziku, zato niso bili pripravljeni glasovati o programu. Več pozornosti bo letos potrebno posvečati zdravstvenemu stanju brigadirjev, saj so nekateri v teh letih hodili v brigade tudi na brezplačno zdravljenje. Nekaj besed je bilo izrečenih na račun slabo organiziranega prevoza in sanitarne urejenosti naselja.

—Orlaka—Srebotnica), uredili bodo travnike in pašnike v Knežji vasi (Kamanje) in Zagorici (Dobrava). Pomagali bodo tudi pri kopanju vodovodnega jarka za vodovod Korita in Grmada, skupaj z vojniki in krajani pa naj bi pomagali pri urejanju krajevnih cest.

V občini Kočevje bodo očistili 32 ha travnikov v Kleču in Mali gori. Pri napeljevanju vodovoda bodo delali tudi v občini Grosuplje. Tri brigade bodo izkoplele jarek v dolžini 3000 m za

MLADOST — IZZIV USTVARJALNOSTI

ČRNOMELJ — V počastitev dneva mladosti so črnomeljski mladinci v soboto v Jurjevanjski dragi pripravili prireditev z naslovom »Mladost-izziv ustvarjalnosti«, na kateri so mladi predstavili svoje dejavnosti. Tako so brigadirji skupaj s športnim društvom srednje šole pripravili pajo, radioamatereji vzpostavljali zvezo s kolegi iz Slovenije in Jugoslavije, brigadirji postavili tabor s tabornim ognjem. Nastopile so domače glasbene skupine Mostovi življenja, Intervali, duo Camel, ritmična skupina in folkloristi črnomeljske osnovne šole, člani vrste osnovnih organizacij mladine in mnogi drugi, ki jim mladost pomeni tudi izziv ustvarjalnosti.

Še en neuspešen poskus?

Posavsko zdravstvo še razcepljeno, saj so se vsi dose-danji poskusi za združitev izjalovili

V lanskem decembru sprejeti družbeni dogovor o merilih za samoupravno organiziranje zdravstva v Sloveniji je ponovno sprožil vprašanje o poenotenju te dejavnosti v Posavju. Dogovor zahteva celovito, učinkovito, ljudem dostopno zdravstveno varstvo s smotro uporabo prostorskih in kadrovskih zmogljivosti.

Zdravstveni center v Brežicah je tako analizo že pripravil in sprejel v samoupravnih organih. Gradivo je pred dnevi obravnaval izvršni svet občinske skupščine Brežice, vendar se ni opredelil za nobeno varujno bodočo organiziranost, ker manjkata analizi iz Krškega in Sevnice. Občinski komite ZKS je prav tako menil, da bi bila vsaka opredelitev preuranjena, dokler ne bosta povedali svojega mnenja sosednji občini. Brežička analiza naj bi oba zdravstvena doma spodbudila, da bi pripravila za razpravo enako gradivo, nakar naj bi skupaj naročili študijo, da bi imeli v rokah črno na belem, kaj je najbolj racionalno in kakšna delitev dela je najbolj smotrna.

V Brežicah menijo, da je najustreznejša oblika organiziranosti posavski zdravstveni center. Taka delovna organizacija bi se najbolj približala zahtevam družbenega dogovora. Druga možnost, ki jo navajajo v analizi, je vključitev posavskih zdravstvenih organizacij v Zdravstveni center Celje, tretja pa povezava v novomeški zdravstveni center. Četrta varianta predvideva organiziranost v Zdravstveni center Brežice kot delovno organizacijo. V tem primeru bi morali lekarniško dejavnost združiti vsaj še z eno lekarno. Dokončna varianta ne bo mogla mimo interesov zavarovancev, odvisna

pa bo tudi od mnenja celjske in novomeške bolnišnice, kamor med drugim gravitirajo bolniki iz Posavja.

Regija je zdaj razcepljena. Zdravstveni dom v Sevnici je tozid celjskega zdravstvenega centra, izvajalci v Brežicah pa imajo svoj zdravstveni center. Obe občini sta vključeni v regionalno zdravstveno skupnost Celje, medtem ko se Krško navezuje na Novo mesto. Krška občina je združevala velike vsote za zdravstvene objekte v novomeški regiji, preračunano v sedanjo vrednost, presega njihov skupni znesek 150 milijonov dinarjev. Sevnica združuje denar za izgradnjo celjske bolnišnice, kljub temu pa obe občini prispevata tudi sredstva za modernizacijo bolnišnice v Brežicah.

Za razcepljenost je torej več razlogov, finančnih, organizacijskih in morda še katerih. Vsi dosedanji poskusi za enotno posavsko zdravstvo so se izjalovili, zato je veliko dvomov v uspeh sedanjih prizadevanj, češ da je vlak že zamujen.

J. TEPPEJ

Denar kroji usodo cest

Novomeška cestna skupnost bo s 344,4 milijoni dinarjev komaj zamašila najhujše luknje

NOVO MESTO — Občinska skupnost za ceste Novo mesto je lani razpolagala s 187.354 milijoni dinarjev. Od tega je dobrih 41 milijonov namenila za vzdrževanje lokalnih cest, ki jih je v občini 510 kilometrov, od tega le četrtina as-

faltiranih, 32,5 milijona je šlo za vzdrževanje 118 kilometrov regionalnih cest, 54,8 milijona dinarjev za večja vzdrževalna dela na lokalnih cestah, pa 10,8 milijona dinarjev za sofinanciranje gradnje cest v krajevnih skupnostih.

Po finančnem načrtu skupnosti za letos, ki so ga sprejeli delegati na zadnji skupščini 22. maja, naj bi bilo v te namene na voljo 344,412 milijonov dinarjev. To je res 90 odstotkov več kot lani, toda pri obupnem stanju cestnega omrežja v občini in prvi vrsti podirajočih se mostov je še to kot kaplja v morje. Cene so namreč naravnost nemogoče. Za vzdrževanje lokalnih cest je po tem planu predvidenih nekaj več kot 63 milijonov dinarjev. To vsoto pa še del od 41.678 milijonov, predvidenih za vzdrževanje regionalnih cest, bi po besedah direktorja novomeškega Cestnega podjetja namreč potrebovali za sanacijo cest od Novega mesta do Otočca in do Šentjerneja, če naj bi omogočili izvedbo balkanskega kolesarskega prvenstva. Pa sta ti dve cesti, kot še mnogo drugih, nujno potrebni temeljitega popravila, a denarja ni. Za večja vzdrževalna dela na lokalnih cestah je predvidenih 101.558 milijonov, za taka dela na regionalnem omrežju pa 85 milijonov. S tem denarjem se ne bo dalo prav veliko narediti. Z 11,36 milijoni bo cestna skupnost sofinancirala izgradnjo cest po krajevnih skupnostih, z nekaj več kot polovico te vsote v manj razvitih, z ostalim pa še v drugih. Delegati so menili, da je to premalo, toda kje vzeti več?

Pomerilo se je 400 mladih gasilcev

ČRNOMELJ — V Črnomlju že poldrugo desetletje poteka ob dnevu mladosti občinsko gasilsko tekmovanje pionirskih in mladinskih ekip.

Letos, ko je bilo namenjeno tudi praznovanju 40. obletnice osvoboditve in 30. obletnice črnomeljske občinske gasilske zveze, je bilo še posebno množično, saj je nastopilo 40 ekip, torej 400 mladih gasilcev. Med pionirji A so bili najboljši Stranska vas, Semič in OŠ Semič, med pionirkami B Kot—Brežje, Semič in OŠ Vinica. Med pionirji B pa Zilje, Stranska vas in Kot—Brežje. Pri mladincih so bili najspretnjši gasilci iz Semiča, Štrekljevca in Vinice; pri mladinkah pa sta nastopili le dve ekipi: iz Adlešičev in Doblja.



Najboljšim pokale, vsem pa priznanja za sodelovanje je podelil predsednik občinske gasilske zveze Črnomelj Ivan Štrekelj. Na fotografiji predstavnik mladinske ekipe iz Semiča prejema pokal za doseženo prvo mesto. (Foto: M. Bezek)

Dolenjska v mesecu inovacij

Akcija v združenem delu, razstava in seminar za vodilne kadre

NOVO MESTO — Od 6. do 16. junija bo v prostorih Ljubljanske banke—Temeljne dolenjske banke v Novem mestu razstava »Inovacije za stabilizacijo 85«, v delovnih organizacijah pa naj bi se junija ogreli za akcijo, kakršno je že lani zelo uspešno vodil Pionir.

Odbor za inovativno dejavnost pri Medobčinski gospodarski zbornici za Dolenjsko skuša letošnji mesec inovacij — junij čimbolj izkoristiti, da bi se ta dejavnost veliko bolj razmahnila kot doslej. Akcijo je zastavil v treh

skala Pionirjeva akcija, ki je dala rekordno število inovacij.

R. B.

Ne šušmarijo samo obrtniki

Dandanašnji je gradnja silno draga, marsikdo pa obupa že pri prvih korakih, saj velja zdaj lokacijska dokumentacija za hišo z vsemi soglasji že 33.000 din. Obetajo pa se nove, višje cene, pri čemer ostaja dejstvo, da so tovrstni dokumenti v Novem mestu še vedno znatno cenejši kot v Brežicah ali Krškem.

Vprašanje pa je, če so dajalci soglasij upravičeni zahtevati nekaj tisoč dinarjev za izdajo soglasja v primeru, da ogled sploh ni potreben, ker imajo vso dokumentacijo že v pisarni, in udarilo tako rekoč le štampiljko. Zasebnik, ki roma od vrat do vrat, da bi dobil soglasja, si seveda ne upa pritoževati se na glasa ker je preveč odvisen od »birokrata« s pečatom.

Da pa nekateri hitro dobe lokacijsko dokumentacijo, drugi pa nanjo čakajo in čakajo, je širši družbeni skupnosti tudi znano. Zagotovo niso vsi primeri enako hitro rešljivi, vendar se govori, da naglica ni vselej odvisna od težavnosti primera, ampak od posameznikov na Zavodu za družbeno planiranje. Znani so primeri, ko izdelovalci lokacijske dokumentacije pri ogledu terena stranko vprašajo: Kdo vam pa dela projekt? Če bi ga naredili pri nas, oziroma bi ga napravil jaz popoldne, bi bilo veliko lažje. V tem primeru vam ne bi bilo potrebno dolgo čakati...

R. BAČER

NAŠA ANKETA

Mladost je vedno lepa

»Lepo je v naši domovini biti mlad...« poje naša znana mladinska pesem. Ob letošnjem dnevu mladosti smo mlade na Dolenjskem in v Posavju spraševali, če to še drži ali pa so morda pred mladimi tolikšni problemi, da nimajo razloga za optimizem, za veselje nad dejstvom, da so mladi, da nimajo nobene prave perspektive. Mladi imajo težave, čeprav ne čisto vsi enako velikih. Imajo kup velikih problemov od zaplitve in stanovanja do izobraževanja in štipendiranja, ki tudi ni povsod in vedno najbolje urejeno. Nasploh se mladi generaciji ne obetajo lepi časi. Kljub temu je biti mlad lepo, pravijo vsi mladi po vrsti v današnji anketi, mladost je vedno lepa, že zato, ker je mladost, pa naj bodo težave še tako velike.



JURIJ ŠPEHAR, predsednik OO ZSMS Unior, Stari trg: »Danes je veliko težje biti mlad kot nekdaj, ko so mladi živeli veliko bolj brezskrbno. Težje je dobiti zaposlitev, včasih pa so se tovarne skoraj teple za delavce. Tudi za stanovanje je težko. Kreditov ni, če pa že so, so visoke obresti. Zato se moramo mladi zelo potruditi in veliko delati, da lahko shajamo. Meni, ki živim na vasi, je glede denarnih začetv nekoliko lažje kot vrstnikom v mestu, sem pa tudi za marsikaj prikrajsan.«

RAJKO SKOPORC, učenec železniške srednje šole v Ljubljani, doma iz Šmavra: »Mladost je vedno lepa, pa naj bodo težave še tako hude. Jaz sam nimam problemov. Prejemam štipendijo, tudi zaposlitev kanim dobiti na železnici. Sicer pa ima mlada generacija velike težave. Veliko je mojih vrstnikov, ki nimajo štipendije, ki ne vedo, kje se bodo zaposlili, kje bodo stanovali. Toda nasploh je mladost, nekaj tepega.«



JOŽE DERGANČ, predsednik OK ZSMS Novo mesto: »Biti mlad je vedno lepo, tej generaciji pa je v primerjavi s predhodnimi težje. Pred njo je zamegljena perspektiva, negotovost. Kako priti do znanja, dela, stanovanja, kako uspeti? Delavski razred pozablja na tiste, ki so svoj prispevek že dali, predvsem pa na mlado generacijo, ki se na življenje šele pripravljajo. Rešitev vidim prav v mladih, saj z mnogimi starimi kadri ne gre več. Toda kolikor poznam obstoječe razmere, se to ne bo zgodilo prav kmalu.«



SLAVKO ORLIČ, študent fakultete za telesno kulturo iz Metlike: »Zmeraj je lepo biti mlad, samo sedaj so taki časi, da je težko biti mlad. Mladi danes ne vidimo prave perspektive. Jaz sicer imam štipendijo in menda bom tudi službo dobil, samo kako bom živel in si kaj ustvaril s tako plačo? Marsikdo od moje generacije pa sploh službe ne bo dobil. Še huje bo, se bojim, za generacijo, ki prihaja za nami.«



VIDA BOGOVIČ, delavka v tovarni »Djuro Salaj« v Krškem: »Tri leta sem bila zaposlena v Celulozi za določen čas, zato sem toliko bolj vesela, ker sem zdaj sprejeta na delo za nedoločen čas. Sicer bi se dalo spodobno živeti, tudi če bi ostala doma, ker ima mož veliko kmetijo. Kolikor sem slišala, je dosti dela vsaj med počitnicami, a se mladi ne odzivajo, po čemer sklepam, da pri nas le še ni tako kritično. Bila sem tri tedne na počitnicah v ZRN, a ne bi nikoli zamenjala. Menim, da je v naši domovini še lepo biti mlad.«

MIRAN KAUDEK, občinski sindikalni svet v Brežicah: »Na položaj mladih ne gledam tako črno, kot ga marsikaj sami ocenjujejo. Iz razgovorov s študenti vem, da jih najbolj skrbita štipendiranje in zaposlovanje, pa tudi z vpisi na šole imajo težave, vendar mislim, da bi z boljšim sodelovanjem lahko hitreje in učinkoviteje reševali najbolj pereče zadeve. Prepričan sem, da nastopajo mladi premalo organizirano in da se ne zavedajo, da s skupnim nastopom v okviru družbenopolitičnih organizacij lahko več dosežejo.«



LILIJANA STRITAR, predsednica KO ZSMS Ribnica: »Mladost je že sama po sebi lepa. Mladi pa imamo precej težav. Že za šolanje se ne moreš odločiti po svojem interesu, ampak glede na potrebe v občini, sicer so lahko težave s štipendijo. Težave so tudi s službo. Jaz sem čakala na juno dobro leto. Sprejeti moraš delo, ki je pač na razpolago, ne glede na svoje šole. V naši občini je štipendiranje dokaj urejeno in tudi s stanovanjem ni težav, le participacija za stanovanje je problem.«

MARKO GLAVAČ, sekretar OK ZSMS Kočevje: »Menim, da je še vedno lepo biti mlad, če ne upoštevamo družbenoekonomskega položaja mladega človeka. Štipendiranje, zaposlovanje, stanovanje, vse to je žal urejeno le pri manjšem številu mladih. Se pravi, da je lepo biti mlad predvsem zato, ker si mlad, in ne star, in dokler si na grbi staršev.«



KRISTIJAN JANC ml., vodja sevniciškega bazena: »Nimam razloga, da ne bi bil optimist. Prenekateremu mlademu človeku pa splahni veselje, ker ne dobi zaposlitve. Poznam vrsto svojih kolegov z VŠTK, ki so še brez dela. Moje delo je precej samostojno in menim, da bom lahko zastavil na novo. Vsi seveda nimajo take sreče.«

Obletnica povratka izgnancev

8. junija bomo na brestaniškem gradu počastili 40. obletnico povratka izgnancev

Vsa svobodoljubna Evropa se je ob 40. obletnici osvoboditve iz zloglasnih nemških koncentracijskih taborišč s pieteto in spoštovanjem spominjala na milijonske žrtve, ki jih je nemški nacizem pokončal v drugi svetovni vojni.

Tudi Jugoslovani smo z drugimi evropskimi narodi praznovali to obletnico, zlasti v koncentracijskih taboriščih v Auschwitzu, Buchenwaldu, Ravensbrücku, Dachau in Mauthausenu in tam prisegli, da se bomo borili proti vsem, ki hujskajo in se pripravljajo na novo vojno. Vsi tisti, ki so trpeli v nemških koncentracijskih taboriščih, pa so se v sprejetih resolucijah obvezali, da ne bodo dovolili, da bi se kdorkoli spozabil tako daleč, da bi še enkrat zavladal v svetu nacizem in fašizem.

Eno takih srečanj, ko bomo praznovali 40. obletnico osvoboditve iz koncentracijskega tabo-

rišča na naših slovenskih tleh bo 1. junija 1985 ob 10.00 uri na Ljubljano, kjer je bila podružnica zloglasnega koncentracijskega taborišča Mauthausen.

8. junija 1985 ob 11.00 uri pa bo na Brestaniškem gradu proslava 40. obletnice povratka slovenskih izgnancev v domovino. Nacisti so izgnali iz Štajerske, Gorenjske in deloma iz Primorske preko 60.000 Slovencev in od teh jih je šlo skozi Brestanico 45.000, zato je 7. junij tudi proglašen za Dan slovenskih izgnancev.

Občina Krško, ki praznuje tudi svoj praznik, pripravila skupno z Republiško konferenco SZDL in Republiškim odborom ZZB NOV Slovenije to praznovanje in vabi na čimvečjo udeležbo.

Komisija za bivše politične zapornike, interniranca in izgnance RO ZZB NOV Slovenije

O INFORMACIJSKIH SISTEMIH

OTOČEC — V restavraciji Hotela Otočec je Društvo ekonomistov pripravilo posvet o problemih razvoja računalniško zasnovanih informacijskih sistemov. Uvodno besedo o tej problematiki v Sloveniji je povedal dr. Jože Gričar, o problematiki tega področja za Dolenjsko pa je govoril mag. Janez Gabrijelčič.

Kmetijstvo



PRIZNANJE SADJARSKI SKUPNOSTI ARNOVO SELO

SREMSKA MITROVICA — Zadruga zveza Jugoslavije je letos podelila diplome najuspešnejšim skupnostim v katerem se združujejo zasebni kmetijski proizvajalci. Iz Slovenije jih je bilo pet, med njimi tudi sadjarska skupnost Arnovo selo. Ta je lani poželja veliko uspeha na republiški sadjarski razstavi.

MALO KUPČIJ

MIRNA — Na zadnjem sejmu je bilo naprodaj 72 vozil, od tega 8 traktorjev, in več kmetijskih strojev. Prodani so bili 4 avtomobili, 1 traktor, 1 motorna kosilnica, 1 traktorska prikolica in več manjših priključkov.

O ZEMLJI

NOVO MESTO — V ponedeljek, 27. maja, je bila skupščina občinske kmetijske zemljiške skupnosti. Najpomembnejši točki dnevnega reda sta bili lansko poslovanje skupnosti in letošnji plan. Več prihodnjic.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — V ponedeljek je mestna tržnica dajala zelo živahen videz, založenost pa je bila dobra in kupcev veliko. Še vedno je bilo največ stajnic zasadenih z vsakovrstnimi sadikami zelenjave in cvetja, sadike paradajznikov in paprik pa so imeli na vsaki stojnici. Prodajajo jih po 15 do 20 din eno, medtem ko prodajajo sadike kolerabe, zelja, ohrovtja in drugega v zavrtkih iz papirja. Solata je tokrat veljala 100 din kilogram, paradajžnik je bil po 450 din, kumare po 180 din, češnje po 200 din in jagode po 450 din kilogram.

Sejmišča

NOVO MESTO — Na ponedeljskovem sejmu je bilo naprodaj 315 prašičev, od tega 115 starih 7 do 10 tednov, 200 pa starih 10 do 12 tednov. Lastnika je menjalo vsega 119 živali, saj je bilo kupcev malo. Za mlajše je bilo treba odšteti 5.500 do 7.000 din, za starejše pa 7.000 do 10.000 din.

BREŽICE — Na sobotni sejmu so rejci pripeljali 415 prašičev, starih od 3 meseci. Prodali so jih 317, po 380 dinarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Žito postaja ranljivejše

Žal je tako. Če je pred leti še veljalo, da žita običajno ne potrebujejo tolikšnega varstva pred boleznimi in škodljivci kot nekatere druge bolj občutljive kmetijske kulture, zdaj to ne drži več. Intenzivirano pridelovanje ne prinaša le neprimerno večje pridelke, kot so jih dosegali nekdanj, marveč tudi večje nevarnosti. Že sam nujni gostejši sklop rastlin omogoči ugodnejše rastne razmere za glivične bolezni, pa tudi za škodljivce, da o vplivu dušika sploh ne govorimo.

Potemtakem se je nevarnosti potrebno odločneje postaviti po robu. Na to posebej opozarja v svojih navodilih Kmetijski inštitut Slovenije, zatrjujoč, da se bosta v nasprotnem primeru občutno zmanjšali kakovost in količina pridelka.

Najbolj nevarne žitne bolezni so pepelasta plesen ali pepelovka, pšenična listna pegavost in rja, medtem ko sneti navodilo ne omenja posebej. Vse te bolezni je mogoče uspešno zatreti z uporabo 0,5 kg pripravka TILT 250 EC na hektar, s katerim je treba škropiti v razmiku treh tednov, najkasneje pa 35 dni pred spravilom pridelka. Nekoliko slabše deluje bayleton WP 25, ki je med poljedelci doslej bolj znan.

Ljudje iz srednje generacije in starejši se še spominjajo, da so po vojni ročno obirali hrošče na žitnih poljih, potem pa to zamudno delo opustili, saj škodljivci takrat le niso bili tako huda nadlega. zdaj se nevarnost spet povečuje, vendar je treba pred vsakim ukrepom ugotoviti, če se gospodarsko izplača. Strokovnjaki inštituta navajajo, da je treba ukrepati, če je 70 odst. klasov takih, da je na njih moč najti vsaj 3 listne uši. Proti njim zaleže škropljenje z 1,5 lebacida na hektar ali z 0,5 kg pirimora ali z 1 litrom actellica 50. Razen uši je nevaren tudi žitni strgač, prag njegove škodljivosti, pri katerem je treba ukrepati, pa znaša 50 ličink na kvadratni meter. Tudi v tem primeru uporabljamo našete insekticide.

Da so nasveti mišljeni resno in nevarnost velika, potrjuje nemoč, v kakršni so se že znašli nekateri pridelovalci, ko so se srečali s pepelovko. Nič kaj spodbudna tudi ni ugotovitev strokovnjakov, da je vzgoja proti tej bolezni odpornih sort šele stvar prihodnosti.

Inž. M. L.

V izvoz samo najboljša vina

(Nadaljevanje s 1. strani)

slabo likovno opremo, kar vse odvrača tuje kupce. Steklarska industrija je površina in nima posluha za zahteve trga. Tudi ponudba vina v gostinstvu je na zelo nizki ravni, kar kaže pomanjkljivo izobraženost gostinskih delavcev. Trgovina ne posluje dosti drugače, čeprav zadnja leta proda več vina kot gostinci. Nikjer si še niso omi-

ODKUPILI MANJ MLEKA

RIBNICA — Kmetijska zadruga Ribnica je v prvih treh mesecih letos odkupila blizu 875.000 l mleka ali kar 5 odst. manj kot v istem obdobju leto prej in tudi za skoraj 4 odst. manj, kot so načrtovali za to obdobje. Letos so odkupili tudi občutno več telet, in sicer 106 glav (lani 51) 128 glav mlade pitane govede (lani 84) in 51 glav stare klavne govede (lani 36). Padeč odkupa mleka in porast odkupa živine je posledica pomanjkanja domače krave (zaradi lanske slabe letine) in dragih krmil, ki jih zato kmetje kupujejo manj. Kljub povečanemu odkupu govedu pa strokovnjaki zadruge ocenjujejo, da je stalež krav približno enak, kot je bil lani.

TEKSAS NA TRŽNICI

NOVO MESTO — Na novomeški tržnici tržna inspekcija zadnje čase vsak dan kontrolira cene in prodajo. Kljub temu da izrekajo kar naprej mandlatne kazni, na nekaterih stojnicah ni cenikov. Če pa že visi na manj vidnem mestu, so na njem tako majhne in zamazane ševilke, da jih kupec zagotovo ne more prebrati. Tablice s ceno pa bi morale biti pravzaprav na vsaki gajbi. Ker pa prodajalci inspektorje že poznajo, se tudi hitro znajdejo, ko prihajajo na tržnico. Takrat potegnejo cenik na vidno mesto ali pa obračajo ceno na gajbah.

Kratko je spet potegnil kmet

Servis le v Metliki

Kmetje spet bentijo, ker jih je znova nekdo krepko potegnil za nos. Z velikimi težavami so si mnogi na širšem dolenskem območju nabavili traktorje domače tovarne iz Zemuna, vendar... Čez traktorje niti ni pritožb, toda zanje je v širih dolenskih občinah trenutno najbližji servis edinole v Metliki, tam pa zaradi obilice dela ne morejo sprejemati še strank od onstran Gorjanec.

Do nedavnega je bil servis na Mirni, imeli so ga pri Agroservis v Novem mestu in še marsikje v Sloveniji, ko pa kmetje pripeljejo traktor na servis, ugotovijo, da so s tovrstnimi storitvami firme prenehale.

V Sloveniji so v zadnjem času na veliko odpovedovali pogodbe za opravljanje servisnih storitev z zemunsko tovarno, tako tudi na Mirni in v Novem mestu, ker jim uslug niso plačevali. Naj delajo zastoj? V to jih nihče ne more prisiliti, ampak z dolgi nosovi ostajajo kmetje. Vista novih traktorjev stoji, ker ne morejo vozila oddati na prvi servis, mnogi pa stojijo tudi zaradi okvar in manjših popravil.

Iz takih razmer še ne more izcimiti drugo kot šušmarsko opravljanje uslug. R. B.

slih specializiranih prodajal, privlačnih vinskih bufkov ali vinotek in dostave na dom.

Po izvozu vina je Slovenija na drugem mestu v Jugoslaviji, takoj za Srbijo, vendar niti Slovenija niti Jugoslavija nista dosegli tistih količin, ki so jih s tega območja prodali na svetovni trg pred pojavom trske uši. To pomeni, da je obnova še vedno prepočasna, kar je zagotovo posledica zaposavljenosti in težkih razmer, v katerih se je zadnja leta znašalo vinogradništvo.

Razpravljalci so izrazili upanje, da bo ta veja končno le dobila enakopravno mesto v kmetijstvu, za pomoč pri uveljavljanju enakopravnosti pa se je magister Nemanič zahvalil komiteju za kmetijstvo ter strokovnim ustanovam. Za družbeno organizirano obnovo so se pogojili letos končno izenačili s pogoji za melioracije.

Prihodnost slovenskega vinogradništva je v izvozu kvalitete, v izvozu vrhunskih in kakovostnih vin, ker se z njimi lahko spustijo v konkurenco.

JOŽICA TEPPEY

KRT marljivejši od krta

Kmetijski delovni in raziskovalni tabor v sevniški občini — Pomoč kmetijam na terenu

SEVNICA — Brigadirstvo ni več zgolj kramp in lopata, temveč tudi praktično preverjanje tistega, kar se mladina v šolah nauči. V sevniški občini z zanimanjem pričakujejo v začetku junija posebno brigado.

Pr eden bod sploh prišli, se jih je že prijelo ime krti, kar je kratica za kmetijski raziskovalni tabor (KRT). Zna-

no je tudi, da bodo imeli bazo v stari hiši pri kmetu Pompetu na Križu pod Razborjem, v osrčju prizadevne pašne skupnosti. Vsi, od sevniškega Kmetijskega kombinata, in komisije za kmetijstvo pri RK ZSMS do odbora za mlade zadrugnike pri Zadrugi zvezi, dobro sodelujejo, tako da bodo mladi, ko bodo prišli, lahko nemudoma začeli s svojim delom.

V prvi vrsti bo to študentska brigada, če bo kakšno prazno mesto, bodo vzeli tudi učence srednjih šol. Trideset brigadirjev bo delalo na pašno-košnem sistemu petih kmetij pod Lisco. Delo ne bo enolično. »Krti« naj bi začasno okrepili še desetero drugih kmetij. Tam naj bi spoznali proizvoznih teh kmetij in vaško življenje.

Kot se za vstop v 21. stoletje spodobijo, bodo brigadirji imeli možnost spoznavati računalništvo. Tudi to bo usmerjeno v kmetijstvo, saj projekt nosi ime: »Možnost uporabe hišnih računalnikov v kmetijstvu«. Izbrane kmetije po sevniški občini so take, da vsa ta vprašanja živo zanimajo tudi tamkajšnje gospodarje. Strokovna pomoč je objavljena od Kmetijskega inštituta Slovenije, Biotehniške fakultete, mariborske Višje agronomske šole, celjskega Živinovskega zavoda, seveda pa tudi od kooperacije pri Kmetijskem kombinatu v Sevnici.

A. ŽELEZNIK



Janez Slak: Tovarna nam zagotavlja odkup krompirja in to je največ vredno.

Vsa leta zvest

Janez Slak iz Knežje vasi že 13 let prodaja krompir Kolinski

MIRNA — Janez Sak iz Knežje vasi je že vsa leta kooperant kmetijske zadruge v Trebnjem in seveda tudi tovarne za predelavo krompirja na Mirni. Vendar se je pretekli petek tradicionalnega srečanja pridelovalcev krompirja udeležil še drugič. A to, da se srečanj ni udeleževal, še nič ne pomeni. Je namreč zagnan pridelovalec krompirja in lani je za to dobil priznanje Kolinske.

Povedal je, da imajo doma kar 29 hektarov zemlje, od tega 13 hektarov obdelovalne. Vsako leto je najmanj hektar njiv rezerviranih za krompir, ki je poleg živinoreje tudi glavni vir dohodka.

»Reči moram, da sem s sodelovanjem med tovarno in kmeti zadovoljen. Tako nam je zagotovljen odkup in s tem imamo kmetje eno skrb manj. Jaz sem doslej prav zaradi tega še vsako leto izpolnil svoje pogodbene obveznosti. Lani sem ga v tovarno zvozil ravno tako 15 ton kot leto poprej. To pa je ravno polovica mojega pridelka. Vendar je treba tudi vlagati veliko. Pri nas zamenjamo vsako leto najmanj tretjino semena. V zadnjih letih se preusmerjamo na sorto dezire, ki daje večje pridelke in je sploh večje povpraševanje po njem. Ker zdaj ne gre več brez strojev, se lahko pohvalim, da imamo štiri lastni v vasi strojno linijo za pridelovanje krompirja že celih 12 let.« je povedal Slak.

J. S.



NA ZBORU VEDNO MANJ KMETOV — Na Mirni se na tradicionalnem zboru pridelovalcev krompirja zbere sicer vedno manj pridelovalcev, a zato zbora se ne kaže ukinjati. Kdor je v resnici zainteresiran za pridelovanje le poljščine, lahko na zborih sliši tudi kaj takega, česar še ni vedel. (Foto: J. Simičič)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek



Vinogradniki so potrebni javne pomoči

V tem času že lahko presodimo, kakšno škodo je v vinogradih letos povzročila zimska pozeba, naknadno pa še spomladanska pozeba konec aprila. Na splošno kažejo vinogradi bolj žalostno podobo. V nižjih vinogradih legah trte odganjajo v glavnem iz panjev, mnogo trt je popolnoma suhih, enoletni les, ki so ga pri rezi vinogradniki pustili, je v nižjih legah po večini suh. Vinogradi v višjih legah so na splošno sicer ozeleneli, toda nastavek grozdja je slab. V nižjih legah pridelka grozdja sploh ne bo, veseli bomo, če bo popolnoma posušila. V višjih legah bomo morda le pridelali nekaj grozdja, toda največ 50% običajnega pridelka.

Zimska pozeba trt je dejansko pokazala, kam sodi trta. Nastane vprašanje, ali naj vinograde v nižjih legah sploh opustimo. Ker so zimske pozebe trt bolj redek pojav (vrstijo se le v večjem časovnem razdobju), menim, da bi vinograde v nižjih legah opustili le na takih večjih zemljiščih, kjer lahko uspešno gojimo poljščine. Na zemljiščih, kjer poljščine ne uspevajo, oziroma dajejo premalo pridelka, pa bomo kljub nizki legi še naprej gojili vinskih trto, računajoč s tem, da je zimska pozeba trt redek pojav. Zato je treba vsako zadevno odločitev dobro pretehtati z gospodarskega vidika.

Večina vinogradov je po pozebi več ali manj prizadetih. Mnogi vinogradniki bodo morali naslednjo pomlad trte na novo saditi. Sajenje trt je za vinogradnike velik izdatek. Zato bi bilo prav, da bi občinski skladi za pospeševanje kmetijstva iz svojih sredstev financirali nakup potrebnih cepčenk, morda tudi rigolanje tam, kjer bo treba vinograde izkrciti in na novo saditi. Zato naj bi pristojne službe

občinskih upravnih organov popisale škodo zaradi pozebe. Zlasti kaže ugotoviti:

1. jakost pozebe v višjih, srednjih in nižjih vinogradih legah. Pri tem naj bi komisije poimensko popisale vse primerje, kjer bo trta trte saditi na novo, da bi tako lahko pravilno določili sredstva za nakup cepčenk in za rigolanje.

2. katere sorte so bolj pozeble, katere manj in na kateri podlagi. Po dosedanjih opažanjih je zimska pozebo še kar dobro prestala sorta laški rizling in žametna črnina, delno tudi game in žlahtnina. Slabše so se odrezale kraljevina, modra frankinja in morda portugalka. Vendar to ne drži v vseh primerih. Letošnja točnejša opažovanja naj služijo nadaljnjemu priporočanju ustreznih sort na tem območju.

● Vinogradnike opozarjamo, da so zelene mladike v vinogradu v tem času še premalo razvite, da bi lahko objektivno presodili, katere mladike bomo pustili, katere pa odstranili pri pletvi ali mandanju trt. Zato s pletvijo trt počakajmo tako dolgo, da bodo grozdji bolj vidni in zelene mladike bolj razvite.

3. kakšen je nastavek grozdja na trtah, ki so ozelenele. Ta podatek, ki ga naj ugotovijo občinske popisne komisije, naj služi občinskim upravam za družbene prihodke za odpis davkov od vinogradov. Prav tako naj občinske uprave za družbene prihodke v tem letu ne računajo na napovedi o pridelanih količinah vina, saj ne bo kaj obdavčiti. Ta obdavčitev, ki so jo sprejeli le nekatere dolenske občinske skupščine, naj bi prenehala veljati, saj bo posledica letošnje pozebe trt večletna. Sploh je nesmiselno poleg obdavčitve po katastru obdavčevati še pridelke iz vinograda, ko pa ne obdavčujemo posebej pridelkov z njiv (pšenica, koruza, krompir) ali prireje mesa in mleka, četudi je namenjena prodaji.

T. DOBERŠEK

Dobavitelji krompirja odpovedali

V mirenski Kolinski so v tej sezoni odkupili samo šestino vseh pogodbenih količin krompirja. Se bo tovarna zaradi tega odpovedala nameravani razširitvi?

MIRNA — Na tradicionalnem zboru pridelovalcev krompirja, ki je bil minuli petek na Mirni, se ni zgodilo nič pretresljivo novega. Predvsem so predstavniki tovarne znova zatrdili, da so še kako zainteresirani za domač, dolenski krompir, pri čemer pa si žele čim manj slabih izkušenj, kakršnih je bilo pretekla leta več kot dovolj. Radi bi si namreč zagotovili redne dobave krompirja, sicer bodo prisiljeni odstopiti od nameravane razširitve tovarne.

Inž. Lojze Metelko iz trebanjske kmetijske zadruge je med drugim navedel podatke o stroških pridelave krompirja in poudaril, da se plačala krompir pridelovati, kadar je na hektar vsaj 15 ton tržnih presežkov. Prav za te namene pa je več kot primerna tovarna na Mirni, ki redno odkupuje pogodbene količine krompirja, saj je sama močno zainteresirana za to, da obdrži trg. Seveda je potrebno za dober pridelke izvajati vse potrebne agrotehnične ukrepe. Kmetijska zadruga Trebnje je na tem področju prav gotovo veliko naredila, saj je letos nabavila 350 ton semenskega krompirja in zanj izplačala domala milijardo starih dinarjev regresa.

Kakor je povedal direktor Kolinske — tozda Tovarne za predelavo krompirja inž. Maks Karent, je tovarna lani dobro poslovala: izdelali so namreč prek 1000 ton krompirjevega pireja in 1.390 ton otroške hrane. Dobro je potekala tudi prodaja na domačem in tujem trgu. Najhuje pa je bilo, ker ni bilo dovolj krompirja. Lani so ga do-

bili le 4.000 ton, v spomladanskih mesecih pa so dobavili toliko dopolnili, da so plan izpolnili z 61 odst. Seveda ob takšnem nespoštovanju pogodbe in spekulacijah ni mogoče računati na nepretrgano proizvodnjo. Dobro so se odrezali v Slovino v Ormožu, kjer so

izpolnili domala vse pogodbene obveznosti in v spomladanskih mesecih dobavili le četrtino krompirja. Odpovedala pa je KZ Stična, ki je dobavila le desetino pogodbenih količin, malo boljši in slabši od drugih so bili Novomeščani, medtem ko je bilo pri ABC Pomurki očitno, da gre za spekulacije, saj so v spomladanskih mesecih dobavili tri četrti pogodbenih količin krompirja.

Za prihodnost ostajajo torej več ali manj enake naloge kot doslej.

J. SIMIČIČ

»Gojišča« koruzne vešče

Je to, kar se je razpaslo v Beli krajini, malomarnost ali strokovno neznanje?

ČRNOMELJ — Po zakonu o varstvu kmetijskih zemljišč mora biti koruznica pospravljena s polj do 31. marca, ker se sicer iz nje širijo bolezni in škodljivci, a ne le na koruzo, ampak tudi na fižol, grah, hmelj. V Beli krajini pa se je razpasla grda razvada, da pridelovalci koruze, v glavnem nekmetje, puščajo koruznico na njivah do pozne pomladi.

Nekateri pridelovalci, med njimi je žal tudi veliko kmetov, pa požeto koruzno slamo zmečejo na robove pozehtih njiv, sosednje njive ali jo odpeljejo na divja smetišča. S tem ravnanjem ne kvarijo le podobe naselij in pokrajine, ampak predvsem okužujejo mlade rastline s koruzno veščjo, ki se zaradi v propadajoči koruznici. Zato je kmetijska inšpekcijska služba poslala vsem, za katere je ugotovila, da niso pospravili z njiv koruznice, bodisi da bi jo uporabili kot krmilo, za kompost, zažgali ali sasekali in zaorali, odločbo o odstranitvi oz. uničenju koruzne slame.

Kot je povedala kmetijska inšpektorica Amalija Štefanič, je odkrila v Beli krajini 17 takšnih

njiv, od tega 3 v metliški občini, največ pa v okolici Semiča, ker so ljudje marsikje opustili rečo živine. Veliko koruznice je odvržene tudi v jarke in drugam, zanj pa se ne da ugotoviti lastnik.

● Štefaničeva opozarja, da se bo koruzna veščja, če bodo v Beli krajini nadaljevali s takšnim nemarnim delom, tako razmnožila, da bodo morali gojenje koruze opustiti.

Če še aprila oz. maja njive niso pospravljene in preorane, se šteje, da so neobdelane, zato bodo vsi lastniki oz. obdelovalci takšnih polj javljeni pristojnim občinskim službam, ki bodo ustrezno ukrepale. Če namreč zemljišča ne bodo obdelana, bodo ukrepali v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Večjo škodo kot neobdelana zemljišča pa povzročajo nepospravljena polja. Z zakonom o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci je določeno, da so pridelovalci dolžni zavarovati rastline z zaščitnimi sredstvi ali uničiti ostanke rastlin, iz katerih se širijo rastlinske bolezni.

B. M.

Knjige zahtevajo prostor

Izvršni svet podpira zamisel o sanaciji Študijske knjižnice v novem srednjeročnem obdobju

NOVO MESTO — Študijska knjižnica domuje v stavbi, ki je sicer kulturni spomenik, dela pa v hudi prostorski stiski, razen tega poslopje ni ne potresno in ne požarno varno. Nujna je sanacija poslopja še v tem srednjeročnem obdobju.

Da stanje, kakršno je, ne more trajati, niso spoznali le v omenjeni us-

● V novomeški občini je bil v preteklem letu v splošnem sicer spoštovan dogovor o rasti sredstev za osebne dohodke, nekaj delovnih organizacij pa je vseeno izplačalo več. Prekoračile so v komiteju za družbeni razvoj pozvali, naj obravnavajo tako ravnanje, njihove odgovore pa so pretekli teden pretrfali v izvršnem svetu, kjer odločajo, ali je potrebno poseči po ukrepih ali ne. Vseh pet delovnih organizacij in območju domače občine: Novoles, Labod, Gozdno gospodarstvo, Emona—Dolenjka in Projekktivni biro, je za rahle prekoračitve rasti sredstev za osebne dohodke navedlo upoštevanja vredne razloge, zato so v izvršnem svetu ocenili, da za zdaj ni razlogov za ukrepe.

tanovi, ampak tudi v kulturni skupnosti in v novomeškem izvršnem svetu, ki je problematiko knjižnice uvrstil

na dnevni red seje pretekli teden. Za ureditev razmer je na voljo pet različnih možnih rešitev od najskromnejše sanacije objekta do gradnje prizidkov, preselitve in novogradnje. Po mnenju izvršnega sveta je v današnjih poslabšanih razmerah sprejemljiva le rešitev, ki jo je pripravil še Dominvest leta 1980.

Idejna rešitev, za katero je največ možnosti, predvideva (po lanskim cenah) za 50 milijonov dinarjev 340 m² dodatnih koristnih površin za dejavnost knjižnice (čitalnice na podstrešju), centralno ogrevanje stavbe na trda goriva in ostala nujna popravila objekta od elektroinstalacij dalje. Čimprej pa naj bi knjižnica pridobila tudi prostore v pritličju stavbe, ki jih že vrsto let oddaja.

Novomeška kulturna skupnost je v osnutku srednjeročnega plana za obdobje 1986-1990 že predvidela kot prednostno nalogo prenovo Študijske knjižnice, toda za vse naložbe bo v novi petletki na voljo le 74,7 milijona dinarjev. S temi sredstvi nameravajo sofinancirati še prenovo Križatiče in Sokolskega doma, verjetno pa vsega tega ne bodo zmogli. Izvršni svet je priporočil, naj pri novih naložbah v kulturne objekte v novem srednjeročnem obdobju dobi knjižnica prvo mesto.

R. B.

Tri dni slavili praznik

KS Stopiče čaka še mnogo nalog — Priznanja OF

STOPIČE — Letos so praznovanju krajevnega praznika namenili kar tri dni, čeprav to pot niso slavili novih delovnih zmag. Ponosni so na novo šolo, na večnamenski družbeni dom in drugo. Tudi v tem letu dokončujejo

pokal. Prvo mesto je osvojil Bogdan Segar (OO ZSMS Stopiče), ekipno pa prav tako gostitelji — II. ekipa ZRVS Stopiče. Tudi v orientacijskem pohodu je zmagala ekipa ZSMS

V nedeljo so slovesnosti pričeli s slavnostno sejo, zatem pa so pri glasilskem domu pripravili proslavo s podelitvijo priznanj Osvobodilne fronte. Letos so jih prejeli Franc Turk, Feliks Orel, Jože Staniša in Društvo upokojencev iz Stopič, ki je ob tej priložnosti pripravilo svojo prvo veselico.

J. P.

»Komet« z lanskimi cenami

Ugodno poslovanje v prvem četrtletju — Upajo, da bodo letos uvozili 70 specialnih šivalnih strojev

METLIKA — Metliški Komet, v katerem je zaposlenih 440 ljudi, v glavnem žensk, je v prvem letošnjem četrtletju posloval v škviru zastavljenega plana, čeprav je ta, kot pravijo v Kometu zelo »napet«. Tako na primer načrtujejo, da bo letošnji celovni prihodek za blizu 80 odst. večji, kot so ga odsegli v lanskem letu.

V prvem četrtletju pa so celotni prihodek v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali za 112 odst., dohodek za 78, čisti dohodek za 77 in ostane dohodek za 81 odst. Vse to so dosegli z enakim številom zaposlenih in ne da bi letos cene povečali za en sam dinar.

Kaže, da se tudi pri emi za Komet najbolj občutljivih točk, uvozu prepotrebni sodobnih specialnih šivalnih strojev, premika na boljše, saj upravičeno pričakujejo, da bodo letos lahko uvozili okoli 70 teh strojev. Letos so močno povečali izvoz na konvertibilno tržišče, saj so tja izvozili skoraj za tri četrte več kot v enakem

lanskem obdobju, močno pa so izboljšali tudi zanje že prej zelo ugodno pokritje uvoza z izvozom.

Za dokaj ugodne rezultate v prvem četrtletju pripisujejo zasluge tudi sorazmerno redni preskrbi s potrebnimi materiali in surovinami ter dobri organizaciji dela. S prodajo svojih izdelkov na domačem trgu Komet nima težav, nasprotno, celo več bi lahko prodali, vendar jim kapacitete ne dovoljujejo večje proizvodnje za domači trg, saj morajo izpolnjevati obveznosti do tujih partnerjev.

A. B.

PRIZNANJA SZDL NAJPRIZADEVNEJŠIM

STRAŽA — Minulo nedeljo so v Straži, med 8. srečanjem pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine, podelili priznanja krajevnih konferenc Socialistične zveze najprizadevnejšim krajanom in eni organizaciji. Priznanja, ki jih je izročil predsednik konferenca Aleš Kulovec, so dobili: Stane Zupančič, Jože Boh, Franc Kraševc, dr. Vladimir Živković in galsiško društvo iz dolenje Straže.

OTOŠKA ŠOLA ŽE RASTE

OTOČEC — Iz sredstev zadnjega samoprispevka so že pričeli z gradnjo nove osnovne šole na Otočcu. Na Pluški, kjer naj bi v naslednjih letih zrastle novo naselje, so delavci Konstruktorja iz Maribora pričeli z zemeljskimi deli, celotni izvajalec del pa bo Marles iz Maribora. Nova šola, ki bo veljala 250 milijonov din, naj bi bila končana že do konca leta, tako da bi se drugo polletje za otroke teh krajev začelo v novih, svetlih in najsodobnejše opremljenih učilnicah.

ČETRTKOV INTERVJU

Krvi ni nikoli preveč

Krvodajalstvo zadnja leta naglo napreduje, nova spoznanja pa skušajo uveljaviti tudi na Dolenjskem

NOVO MESTO — Dr. Ludvika Baraga—Žiberna že deset let vodi transfuzijski oddelek novomeške bolnišnice, ob bližnjem dnevu krvodajalstva pa je povedala več zanimivih ugotovitev iz tega področja. Krvodajalstvo danes ni več tako, kakršno je bilo pred leti. Veda napreduje, občani pa z marsikatero novostjo niso seznanjeni.

»Vsako leto je plan oddaje krvi izpolnjen, večinih tudi presežen, krvi pa ni nikdar preveč, temveč je v poletnih mesecih celo primanjkuje. Takrat je odvzemov manj, ker so že dopusti, na kmetih pa imajo več dela. Vsak dan pregledujemo zalogo, in če ugotovimo, da določene krvi skupine krvi nimamo več veliko, obvestimo Rdeči križ, da organizira dodatne krvodajalce, ali pa kri dobimo v drugih bolnišnicah. Ni se še zgodilo, da bi ne mogli dati krvi bolniku, ki jo je res potreboval,« pravi dr. Baragova.

Občani se večkrat čudijo, da je kri v bolnišnici tako draga, ko pa jo vendar ljudje darujejo. Kakšni so stroški?



Dr. Ludvika Baraga—Žiberna

»Samo za primer povem, da ena steklenica s konzervansom za 390 mml krvi stane čez 550 dinarjev. Bolnišnica pa ima tudi nemalo laboratorijskega dela, za katero je tudi potreben material, stroški so s prevozi krvodajalcev in z malico, ki jo pripravimo zanje. Razen tega dajemo iz tega naslova še sredstva Rdečemu križu.«

So med krvodajalci večinoma isti ljudje?

»Res so med dajalci krvi večinoma stari znanci, povsem pa razumemo tremo krvodajalca pri prvem odvzemu, saj je strah pred iglo vkoreninjen med ljudmi, pa tudi strah pred neznanim. Večinoma pa novi krvodajalci ugotovljajo, da postopek res ni boleč, in potem še pridejo. Uveljavlja pa se praksa, da ne jemljejo več majhnih količin krvi — 2 del ali 2 — marveč vsaj 3 ali 4 del krvi. Za bolnika je namreč mnogo ugodnejše, če dobi kri od manjšega števila različnih krvodajalcev, znano pa je tudi, da zdrav odrasel človek lahko izgubi brez škode zanj tudi do pol litra krvi.«

Koliko vas je na oddelku in s kakšno problematiko se srečujete?

»Vsega nas je 10 zaposlenih, marsikdo pa je v zmoti, ko misli, da imamo delo samo dvakrat v tednu, ko so odvzemi krvi. Na našem oddelku delamo tudi v laboratorijske posle in opravljamo tudi redno vsakodnevno delo za potrebe bolnišnice. Prav zato imamo uvedeno stalno dežurno službo. Težave so podobne kot na drugih oddelkih: ni denarja za modernizacijo. Pri nas bi potrebovali večjo centrifugo za pripravo posameznih pripravkov krvi. Nova spoznanja medicine so tudi v tem, da naj bi pacient dobil samo tiste krvne pripravke, ki mu primanjkujejo, in ne več polne krvi. V ta namen pa bi potrebovali dodatno opremo.«

R. BAČER



MED KOMUNISTE STOPAJO MLADI — Predsedstvo komiteja ZKS Novo mesto je 24. maja v Dolenjskem muzeju pripravilo slavnostno podelitev članskih izkaznic ZK 43 novim članom, predvsem mladim iz organizacij združenega dela in srednjih šol usmerjenega izobraževanja. O današnji vlogi komunista je novim članom spregovoril predsednik OK ZKS Boštjan Kovačič.

Škocjan: v naravi

Krajevni praznik so počastili na Zagradski gori, nato še v Zagradu

ŠKOCJAN — V soboto, 25. maja, so počastili krajevni praznik, ki ga slavijo dva dni prej v spomin na ta dan leta 1942, ko so partizani z uspešnim napadom pregnali Italijane iz Škocjana.

Popoldne so najprej na slavnostnem zasedanju občinskih družbenopolitičnih organizacij in krajevne skupnosti pregledali na pretekletni praznik, ki ga slavijo dva dni prej v spomin na ta dan leta 1942, ko so partizani z uspešnim napadom pregnali Italijane iz Škocjana.

Veliko krajanov iz Škocjana in okoliških vasi pa se je v kasnejših popoldanskih urah z mladino in pionirji udeležilo pohoda na Zagradsko goro, kjer imajo pri spomeniku predvojnemu revolucionarju Francu Majcnu tradicionalno slovesnost ob sprejemu pionirjev v mladinsko organizacijo, nato pa se je krajevo praznovanje nadaljevalo v Zagradu. Gasilci so ob tej priložnosti predali namenu novotnotorno brigadlo, ki ji je kumovala IGM Strešnik.



PROSLAVA PRI SPOMENIKU — Takole so krajan Škocjana pri spomeniku v mladem hrastu na Zagradski gori počastili krajevni praznik, dan mladosti in sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo. (Foto: Bačer)

Pomivalna korita iz Žumberka

V Radatovičih je uspešno stekla proizvodnja kuhinjskih pomivalnih korit iz kerakrila, ki jih izdeluje obrat metliškega Novolesovega tozda TKO

RADATOVIČI — Ko so za lanski dan republike v Radatovičih slovesno odprli novo tovarno za proizvodnjo kuhinjskih pomivalnih korit iz kerakrila, obrat metliškega Novolesovega tozda, so hkrati odprli prvi industrijski obrat v celotnem Žumberku. Zato ni čudno, da je bilo tudi zanimanje za zaposlitev v tem obratu tako veliko: prijavilo se je več kot 70 ljudi, zaposlenih pa je skupno 35 delavcev.

»Sedanje strojne kapacitete in število zaposlenih zadoščajo za proizvodnjo 25.000 korit na leto, v načrtu pa je, da bi bilo do polovice prihodnjega leta zaposlenih 70 ljudi, z dodatnimi potrebnimi stroji bi proizvajali 60 do 70 tisoč korit na leto, s čimer bi bil ta obrat optimalno izkoriščen.« je povedal vodja obrata Peter Henčič. Sedaj teče proizvodnja v Radatovičih v dveh izmenah, na dan pa naredijo 76 korit, izdelujejo dva modela kuhinjskih pomivalnih korit v štirih barvah, kmalu pa bodo začeli izdelovati tudi korita v dveh barvah, točneje povedano, s senčenim robom. Seveda hkrati s povečanjem proizvodnje pripravljajo tudi razširitev ponudbe z novimi modeli korit.

Pri proizvodnji v žumberških Radatovičih gre za v Jugoslaviji povsem novo proizvodnjo, pa tudi v svetu izdelava teh korit iz kerakrila ni starejša od štirih let. Surovina za izdelavo je plastično vezivo, polnilo pa je kremenček posebe kristalne strukture. Za sedaj še vso surovino uvažajo, kajti edini proizvajalec v Evropi je neka

angleška firma. »Prednosti naših izdelkov pred klasičnimi so številne,

zlasti kar se oblikovanja pa tudi vzdrževanja in trajnosti tiče, značilnost kerakrila je, da ko se strdi, dobi odpornost in trdoto keramike, barva je povsem obstojna, ker je barvana masa, zelo odporna pa so ta korita tudi proti razenju,« trdi Henčič.

● Pri načrtovanju tovarne so zelo pazili, da proizvodnja ne bi kakor koli onesnaževala okolja ali bila nevarna za te ekološko neoporečne in občutljive kraje, v tovarni poteka zaključene tehnološki krogotok s hladilnim stolpom, tako da splotih ni tehnološke odpadne vode, edini odpadki iz proizvodnje so trdi delci od obreza korit, a tudi te vozijo na deponijo v Metliko.

Doslej so na domačem trgu prodali okoli 1.000 takih korit, precej zanimanja in priznanj so s svojimi izdelki počeli na nedavni veliki mednarodni razstavi kuhinjske in sanitarne opreme v Frankfurtu, kjer so sklenili tudi prve pogodbe za prodajo v Francijo, Grčijo in Avstrijo, ko pa bo proizvodnja optimalna, računajo, da bodo kar polovico proizvodnje izvozili, kajti na Zahodu je po teh izdelkih veliko povpraševanje.

A. BARTELJ



Peter Henčič: »Že prihodnje leto nameravam podvojiti število zaposlenih, izdelovali pa bomo 60 do 70 tisoč kuhinjskih pomivalnih korit na leto.«

GEOLOGIJA — Učitelje in profesorje zemljepisja obveščamo, da se v Smarjških Toplicah ponuja osem enkratni dokaz, da ta kraj res leži na geološki prelomnici. Cesta do prekrasnega poslopja zdravilišča je živ primer, kaj vse zmogore peklenske sile iz globin zemlje, nekaj malega pa so najbrž dodali tudi gradbinci.

BODOČNOST — Pravzaprav senca, zakaj so novomeške pionirke posprejemu v mladinsko organizacijo peljali na ogled kavbojskega filma, načrtovalci bodočnosti pa domnevajo, da zato, ker bi jih radi seznanili s poklicem krajevga pastirja.

RADIRKE — Vsi vemo, da je ponudba v naših trgovinah zelo osiromašena, težko pa je verjeti, da lahko tako ugledna hiša, kot je Mladinska knjiga, preneha prodajati čisto navadne radirke.

ČASI — Gradbena podjetja so se pred kratkim komaj zbrala peščico ali dve delavcem, ki bi jih pripravljali oditi s trebuhom za kruhom na tuja uprviščena in nevrščena delovišča. Danes ni več tako, zanimanje za delo na Jutrovem je neznansko poraslo, na eno delovno mesto se prijavi tudi po 40 kandidatov.



Ena gospa je rekla, da bo tajnik stavbno-zemljiške skupnosti moral izboljšati odnos do strank, sicer bo spet tepen.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 22. maja bo v novomeški porodnišnici rodile: Majda Kastelic iz Podlike — Petra, Marija Pate iz Primštala — Simona, Anica Novak iz Repč — Damjana, Ana Struga iz Črnomlja — Janija, Marija Jontez iz Šmalčje vasi — Janjo, Darinka Hrastar s Sela — Klemenca, Rozalija Kastrevc iz Stopič — Primoža in Urša, Nevenka Petrovič iz Dol. Kamenja — Sandro, Marija Stegne iz Goleka — Mateja, Andreja Borštnar iz Mosta — Simona, Anica Kregel iz Senturja — Mojca, Stefanija Vardijan iz Reštova — Kristino, Zvonka Blatnik iz Sadinje vasi — Renato, Vesica Strahinič iz Brezovice — Nikolino, Metka Skobe iz Mokronoga — Ervina, Frančiška Simončič iz Radeč — Davida, Slavica Erpe iz Uršnih vasi — Andreja, Suzana Nahtigal iz Viserza — Aleksandra, Danica Pečnik iz Kanizarice — Vanjo, Dragica Grubačević iz Črnomlja — Dejana, Jožica Kupilnik iz Male Poljane — Tjaša, Stanislava Nemanič iz Božakovca — Marka, Danica Lovrekovič iz Gor. Straže — Danijela, Branka Perkočič iz Kanizarice — Simona, Ana Umek iz Polja — Katjo, Marija Požek iz Kanizarice — dečka, Anica Zupančič iz Volčjih jam — dečka, Marta Ferencak iz Zaloga — deklico, Marmen Kerle iz Brestanice — dečka, Marica Kirinčič iz Soldatičev — dečka in Katarina Kapš iz Starega trga ob Kolpi — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Polona Žabkar — Serec iz Irče vasi 6 — Teja, Ana Mali iz Lobetova 15 a — dečka, Irena Seruga iz Ulice Marjana Kozine 49 — Nino, Mojca Sočič iz Ulice 12, udarne brigade 20 — Mitja, Jelka Ostojić iz Ragske 12 — Lavro in Mara Dragičič s Partizanske 8 — Danijela Čestitamo!

O GOSPODARJENJU V PRVEM ČETRTLETJU

METLIKA — Največ pozornosti bodo na seji OK ZKS Metlika, ki bo v sredo, 5. junija, posvetili občinskemu gospodarstvu. Beseda bo tekla o gospodarjenju v tej belokranjski občini v letošnjih prvih treh mesecih.

Sprehod po Metliki

CESTNO OGLEDALO PRI METLIŠKI POŠTI je razbito že lep čas, v okviru so pripelili organizatorji Vinske vigredi dva plakata. Za reklamo in v okras. Podobno ogledalo na strčiču Vinogradniške ceste in Ceste bratstva in enotnosti pa je izdelano tako, da se ne bi mogla v njem videti ženska. Še tako željna zreti v svojo lepoto. Domačini in tuji hodijo ali se vozijo mimo, opazijo malomarnost in si mislijo svoje. Odgovorni pa so svoje. In vse je v najlepšem neredu.

NIKAR, LEPO VAS PROSIMO, se niti načrtno niti pomotoma ne zapejete na Veselico, kjer je gostišče, kajti nos se vam bo povesil. No ja, razgledovali se boste lahko po Metliki, pogled vam bo segel do Kleka ali do semiških gor, ostali pa boste pred zaklenjenimi vrati, če boste želeli kaj spiti. Nekdaj zelo obiskano gostišče na gričku nad Metliko je zaprto, a se zavoljo tega nihče ne sekira, na drugi strani pa je slišati vnete razgovore o metliškem turizmu. Naj si še kdo upa trditi, da smo Slovenci zagoveden in ne humorističen narod.

Za razvoj ni dovolj le tovarna

Tega se dobro zavedajo v Starem trgu, kjer bodo kmalu začeli graditi večnamenski dom — Premalo denarja — Unior že namenil 5 milijonov dinarjev

STARI TRG OB KOLPI — Stari trg tako na področju šolstva kot tudi otroškega varstva po vojni ni bil deležen nobene družbene pomoči razen denarja za tekoče vzdrževanje stavbe osnovne šole. Ta je bila zgrajena leta 1844, 45 let pozneje pa so sezidali še gornje nadstropje. Razumljivo torej, da več kot stoletna šola ne zadovoljuje več zahtev današnjega šolstva in da je še kako potrebna adaptacije.

Šola ima namensko grajenj in dve učilnici, nekaj so jih preuredili iz nekdanjih učiteljskih stanovanj, učilnico za tehnični pouk pa celo iz kleti. Zbornica meri le 8 kv. metrov. In kar je opozično celo s higienskega vidika: šola nima greznice, ampak se odplake iz sanitarij zlivajo kar na pobočje pod šolo. Čeprav je učencev sedaj malo, le 58, še pred dvema desetletjema pa jih je bilo 163, so v starotrški osemletki

Ogrevanje nezadovoljivo

16 let čakali na to ugotovitev strokovnjakov, koliko še na odpravo napake?

KOČEVJE — Poročali smo, da je Komunalna energetika iz Ljubljane (KEL) opravila v Kidričevih ulici v Kočevju meritve pretokov vroče vode oz. centralnega ogrevanja. Iz poročila KEL, ki je bilo izdelano 16. aprila, pozvemo, da so bile meritve opravljene v samopostrežni trgovini v Kidričevih ulici, v stanovanjskem bloku št. 1 in 3 (kjer so se stanovalci že 16 let pritoževali zaradi slabega ogrevanja) in v toplotni postaji kemične tovarne Melamin. Iz poročila je razvidno, da bo nato ogrevanje nezadovoljivo.

O tem poročilu je te dni razpravljala kurilni odbor, prisostvoval pa mu je tudi predstavnik kemične tovarne. Z želja je bila, da bi še pred počitnicami uredili vse tako, da bi bilo ob začetku nove kurilne sezone ogrevanje zadovoljivo v vseh objektih. Po predlogu KEL naj bi to dosegli z zvišanjem toplote v zunanjem krogu, dovajanjem večje količine vode v obtok itd. Predstavnik kemične pa je menil, da gre za napako v bloku 1 in 3 in da je tam treba preurediti notranjo napeljavno centralnega ogrevanja. Rezultat tega sestanka je bil le, da predsednik kurilnega odbora odstopil.

SINDIKALNA PRIZNANJA

RIBNICA — Zaradi slabega vremena je odpadlo načrtovano prvomajsko srečanje delovnih ljudi in občanov ribniške občine na Travni gori, na katerem so namestniki podelili tudi letošnja sindikalna priznanja. Ta priznanja bodo podeljena na svečanosti ob dnevu samoupravljalcev 27. junija, ko bo tudi svečana seja ribniškega kluba samoupravljalcev. Priznanja, srebrne znake sindikata, bodo prejeli: Viktor Blatnik, Mirko Goršič (oba Riko), Janez Arko (Inles Sodražica), Jože Tanke (ITPP), Tone Matelič (Donit) in tozdr Rikostroj.

Kultura ni obrobna stvar

S ponedeljkove seje OK ZK Trebnje

TREBNJE — Sedanja javna razprava o problemih kulture, ki jo je organizirala zveza komunistov, ne sme biti gola formalnost. Sklepi, ki jih bodo komunisti sprejeli, pa morajo postati osnova za akcijo, so med drugim dejali na seji občinskega komiteja ZK Trebnje 27. maja, ko so obravnavali in ocenjevali javno razpravo v trebanjski občini.

Seveda tudi komunisti niso mogli mimo ocenjevanja, da je vendarle bilo v trebanjski občini na kulturnem področju marsikaj doseženega. Občinske meje prav gotovo presega Tabor likovnih samorastnikov, poleg tega v občini deluje vrsta društev, nekatere krajevne skupnosti se ponajso s kulturnimi domovi itd. Pomembno vlogo ima v občini tudi matična knjižnica, zlasti pa je pohvalno, da zaradi omejitve pri tovrstni porabi le ni prišlo do zaostajanja. V občini so se namreč odločili, da bodo denar uporabljali kar se da smotrno in da ga ne bodo drobili.

Pa vendar je bilo na seji slišati tudi nekaj kritičnih besed. Kakor je dejal predsednik skupščine kulturne skupnosti Janez Gartner, kulturno v mnogih okolišjih jemljejo kot nekaj manjvrednega in mianj življenjsko pomembnega. Dogaja se tudi, da je vsa dejavnost prepuščena posameznim zanesenjkom in šolam, medtem ko kultura

komajda še kos težavam. Toliko bolj, ker se je številni otrok začelo zopet večati, saj mnogi mladi zaradi zaposlitve v domačem Uniorju, a tudi Kometu ostajajo doma ali se celo vračajo. S samoprispevkom za naslednje srednjeročno obdobje, ki so ga izglasovali v nedeljo, bodo za dozdavno šole, torej telovadnico in dve ali tri učilnice, dobili 20 milijonov dinarjev. Marko Kobe, ravnatelj šole sicer pravi, da so to vse preskromna sredstva in da se poštujijo zaposlavljeni, saj vsa leta od obojoditve niso dobili ničesar, vendar vedo, da se ne gradi le z denarjem, zbranim s samoprispevkom, in da bodo pristojni organi gotovo našli sredstva tudi drugje.

S tem, ko so mladi ostajali doma ali se začeli vračati, pa je v Starem trgu



V SODRAŽICI NOV VRTEC — Preteklo soboto so v Sodražici slovesno odprli nov vrtec, v katerem bo prostora za okrog 80 malčkov. Moderna kuhinja in jedilnica v vrtcu pa bo služila tudi za osnovnošolce. Ena največjih investicij v ribniški občini je stala 46 milijonov dinarjev, sredstva pa so zbrali s samoprispevkom. Na proslavi ob odprtju vrtca, ki so jo združili s praznovanjem krajevnega praznika, dneva mladosti in 40-letnice osvoboditve so petim krajanom tudi podelili bronasta priznanja OF. Kulturni program so izvedli učenci osnovne šole, pevski zbor in tamburaši ter ribniška godba. Na sliki: predsednik družbenopolitičnega zbora Srečko Arko je prerezal vrstico in s tem odprl vrtec. (Foto: M. Glavonjič)

Za desetino manjša proizvodnja

V kočevskem gospodarstvu letos 11 izgubarjev (lani 13), pri družbenih dejavnostih pa 4 (lani 3) — Največ izgube v družbenem kmetijstvu

KOČEVJE — Industrijska proizvodnja v kočevski občini se je v prvih treh mesecih letos s primerjavo z istim obdobjem lani zmanjšala za preko 11 odst., hkrati pa so se zaloge gotovih izdelkov povečale skoraj za 28 odst. Zmanjšala se tudi izvoz (za 14 odst.) in uvoz (kar za 33 odst.).

Izgubo je izkazalo 11 organizacij (vsi trije proizvodni tozdi Itasa, tozdi KG Govedoreja, Prašičereja in kooperacija, Veterinarska postaja, Zidarjeva tozda Gradbeni sektor Kočevje in Strojni obrati, tozdr Cestnega podjetja Novo mesto in tozdr GG Transport gradnje), in sicer skupaj za blizu 227 milijonov dinarjev ali 63 odst. več kot v istem obdobju lani. Skoraj polovica izgube je posledica dejstva, da kupci še niso plačali kupljenega, del izgube pa

nastal problem z otroškim varstvom. Sedaj imajo le družinsko varstvo, kjer ena delavka skrbi za 9 otrok, to pa je premalo. Zato so si prizadevali, vendar neuspešno, da bi bili deležni iz naslednjega samoprispevka 5 milijonov dinarjev, da bi zagotovili ustrezno otroško varstvo. V kratkem bodo namreč začeli graditi večnamenski dom za otroško varstvo, zdravstveno postajo in gasilsko društvo. Projekti so že pripravljene, zaškrpalo pa je pri denarju. Unior iz Zreča, ki ima v kraju svoj obrat, je že namenil za gradnjo 5 milijonov dinarjev, tako da bodo skupaj s sredstvi gasilskega društva dom letos spravili pod streho. Kot je povedal Marko Kobe, ki je tudi predsednik gradbenega odbora, računajo na pomoč Kometa, prav tako pa črnomaljske občine, kajti le, če bodo našli pomoč v svoji občini, jo bodo lahko iskali tudi v sosednji, kočevski, iz katere se vsak dan vozijo v Stari trg ljudje na delo in v šolo.

M. BEZEK

Borci: več moramo delati

O delu v preteklem obdobju — Kje bodo stali doprnski kipi narodnih herojev?

ČRNOMELJ — Na nedavni volilni skupščini črnomaljskega občinskega odbora ZZB NOV so izvolili vodstvo borčevske organizacije. Predsednik bo še nadalje Anton Dvojmoč, podpredsednik Jože Simčič, sekretar pa Martin Tomc.

Kot so borci poudarili v razpravi, so razmere v njihovi organizaciji glede na to, v kakšni situaciji smo, dobre, ter opozorili na različna napihovanja, ki spravlajo le ljudi v strah. Spraševali pa so, kaj je bilo doslej storjenega, da bi ljudi, ki so zagrešili vrsto nepravilnosti, kaznovali ali jim ta dejanja vsaj preprečili. »Tega nismo znali ali hoteli narediti. Na koncu mora reševati probleme delovni človek, krivci pa se mirno umaknejo. Ne smemo dovoliti, da bo šel tisti, ki vzame nekaj dinarjev v zapor, tisti, ki ukrade milijarde, pa v pokoj,« je dejal Franc Košir.

Eden od razpravljalcev je dejal, da so borci na terenu premalo delavni in si premalo prizadevajo, da bi njihova beseda kaj veljala. Včasih tudi zato, ker ne razumejo časa, v katerem živijo. Zato je Bogo Gorjan, predsednik republiškega odbora ZZB NOV, poudaril, da morajo borci več delati, da se ne bodo izločili iz javnosti, ki je precej mlajša od njih, kajti ne smejo dovoliti, da bi pri reševanju stali ob strani. To pa bodo dosegli le, če bodo razumeli mlajše in njihove nove poglede.

Čnomaljski borci so v preteklem obdobju uspešno opravili mnogo nalog, obsodili pa so to, da se kljub temu, da so izdelani doprnski kipi štirih njihovih narodnih herojev, ne morejo zediniti, kam bi jih postavili, čeprav bi bil že čas, da se ob 40. obletnici osvoboditve končno poenotijo.

B. M.

Kure pred borci

»Iznajdljivost« nekaterih presega vse meje

ČRNOMELJ — Kljub temu da je bil za Črnomelj sprejet odlok, ki prepoveduje v mestu rejo živati na prostem, se nekateri zanj očitno ne zmenijo. Kure se pasejo in sprehajajo celo okrog spomenika na Gričku, ki je poleg vsega še posebej zaščiten pas.

Kokoši seveda niso nič krive, krivi so ljudje. Njihovo malomarno obnašanje pa se ne kaže samo v tem, da se jim ne ljubi poskrbeti za perjad, ampak tudi, v tem, da so »prekrižali« Griček počez in povprečje divjih stezami, bližnjicami. Nekaterim očitno tudi pešpoti niso več zadoštvale, kajti preki zaščitenega območja so sprejeli kar pot. Tudi sicer daje okolica spomenika kaj žalostno podobo s poleti površna pokošeno travo, dotrajnimi klopčami, za katere bi se gotovo morala pobrigati krajevna skupnost.

Ne moremo tudi mimo lokomotive pred črnomaljsko železniško postajo, ki je, kljub temu da je spomenik in muzejski primerek, postala celo »oglasna deska«. Gorečnejem, ki so razbeljali plakate za Vinsko v igred v Metliki, je prišla še kako prav in se niso zmenili za to, da je na tabli za njihovimi hrbti pisalo, da je lokomotiva pomnik partizanske iznajdljivosti in podjetnosti (torej spomenik), ki je v letih 1944. 1945 pogojala črnomaljsko elektrarno....

M. BEZEK

Sto let ribniških gasilcev

GD S. Gregor pa bo slavilo 65-letnico

RIBNICA — Občinska gasilska zveza Ribnica je v glavnem zadovoljna z delom gasilskih društev. Menijo, da delo šepa le v GD Vinice — Zapotok in GD Velike Poljane. Končani so tudi občni zbori društev, začinjajo pa se proslave in praznovanja jubilejev društev.

Letos bo slavilo 100-letnico obstoja in dela Gasilsko društvo Ribnica, ki je drugo najstarejše v občini, takoj za dolenjaščim, ki je proslavilo 110-letnico obstoja. Jubilejna proslava v Ribnici bo 23. junija. Takrat bodo hkrati proslavili tudi 30 let dela Občinske gasilske zveze. Ob tej priložnosti bo društvo dobilo novo gasilsko cisterno. Teden dni prej, 17. junija, bo slavilo 65-letnico obstoja Gasilsko društvo Sv. Gregor na Slemenih. Na svečanosti bo predana društvu nova gasilska oprema.

M. GLAVONJIČ

NOVI MLADINCI

RIBNICA — V domu JLA v Ribnici so 24. maja sprejeli v mladinsko organizacijo 180 pionirjev iz vseh osnovnih šol v ribniški občini. Ob tej priložnosti je bil izveden bogat kulturni program. Na sam dan mladosti, 25. maja, pa je bila najprej skupna svečanost v kasarni »Mirko Bračič«, zvečer pa je bil v domu TVD Partizan še mladinski ples, na katerem je igral ansambel Čudezna polja iz Maribora.

Ribniški zobotrebci

BOLŠJI SEMENJ — Ribniška mladina je pred kratkim organizirala prvi boljši semenj, na katerem so prodajali rabljene obleke, knjige, plošče, smuči in drugo. Na tem, prvem semnju je bilo boljši malo prodajalcev in kupcev. Toda led je prebit in računajo, da bo na prihodnjem semnju, ki bo že 2. junija, večji promet.

LOVCI GRADIJO — Ribniški lovci so hitro zgradili svoj dom, ki stoji tam, kjer je bila včasih veterinarska postaja. S prostovoljnimi delom so ga že spravili pod streho, v drugi fazi pa bodo uredili še notranje prostore. Ta dela bodo prišla na vrsto prihodnje leto.

BIFE MLADIH — Bife Slavin v Ribnici je priljubljeno shajališče mladih. V njem so likovne razstave, zdaj pa mlade privlači še igralni aparat (fliper). Žal bife nima urejenega prostora za sedenje zunaj, mlade pa je kljub temu videti zunaj, ko posedajo s pijsko tik ob cesti, kar ni preveč varno.

Drobne iz Kočevja

KOLESA KRADEJO — Kolesa in kolesa s pomožnim motorjem to pomlad po Kočevju pridno krajejo. Največ jih zmanjka pred gostišči, kjer jih nezaklenjene puščajo lastniki. Tudi Ivanu Čoklecu iz Trate je 24. maja ob 21.20 izginilo izpred bifeja na Roški cesti nezaklenjeno kolo s pomožnim motorjem, vredno okoli 50.000 din.

DEŽJA PA NI — Že od prvomajskih praznikov sem v Kočevju ni deževalo, medtem ko je ribniško občino »obiskalo« nekaj ploh. V skrbah za letino so vrtničarji in najemniki njiv, saj zaradi drage zelenjave in sploh kmetijskih pridelkov veliko občanov obdeluje vrtove in njive. Za namček je še prepovedano zalivanje vrtov z vodo iz vodovoda.

KONTROLA AVTOBUSOV — Minuli teden je bilo v Kočevju veliko nevedčnosti zaradi kontrole avtobusov. Nekateri avtobusi so morali ponovno na tehnični pregled. Šoferji, ki niso počivali najmanj 8 ur, niso smeli za volan. Tako je promet na nekaterih progah zastal tudi za nekaj ur.

Trebanjske iveri

TURISTIČNE ZAGATE — V trebanjskem motelu pa res nimajo sreče. Komaj so se rešili neuspešnega direktorja, že imajo težave z obrtniki. Pred turistično sezono so namreč sklenili, da bodo popravili in obnovili sanitarije. V ta namen so tudi varčevali ploščice, s katerimi bi neopazno opravili popravila. Toda ne, obrtnik je samovoljno položil nove in seveda drugačne ploščice, ki kazijo podobo kraja, kamor še cesar hodi peš.

COCO BRASIL NAMESTO VODE — Pretekli teden je iz trebanjskih pip tekla taka voda, kakor da bi Dana po ceveh pošiljala svojo pijsko coco brasil. Zlobneži pa so seveda takoj pripomnili, da je bilo v vodovodnih ceveh mleko, saj je bila tekočina ravno tako redka in zoprnega okusa, kakor je včasih mleko.

SUROVINA ZA DEUA? — Mokronožani bodo spomenik NOB preselili z gradu na tržišče pred zadružni dom. In znani mokronožski gostilničar Peter Deu je predlagal, da bi tam okoli posadili smreke. Seveda je bil Mokronož takoj vres na nogah. Smrekec že, kaj pa potem, ko bodo smreke postale smreke? Ja, potem pa bo Deu imel surovino za svojo žago, žaga bo dajala surovino za lesno galanterijo itd., so odvrnili tisti, ki niso nikoli tiho.

Sociala ni samo stvar stroke

Trebanjski Center za socialno delo je dokazal pravico do obstoja

TREBNJE — Center za socialno delo je bil v trebanjski občini še kako potreben. Število primerov, ki jih mora obravnavati, narašča. V občini je namreč vse več alkoholizma, ostarelih občanov in otrok, ki potrebujejo pomoč družbe.

Direktorica centra Anica Miklič je povedala, da je glavna naloga centra pomagati občanom, ki se znajdejo v takih ali drugačnih težavah. Vendar v šoli pridobljene izkušnje včasih ne zadostujejo. V občini Trebnje je namreč tako, da odgovorni menijo, da je socialna politika samo stvar strokovnih institucij. Dejstvo pa je, da bi se morali v to področje vključevati vsi dejavniki.

V zadnjem času obseg našega dela narašča. K temu je prav gotovo pripomogel precejšen padec življenjske ravni. Poleg vse večjega števila ogroženih otrok, čemur največkrat botruje alkoholizem v družinah, narašča število občanov, ki potrebujejo oskrbo v domovih. Tudi Romi, ki so že dolga leta veliko breme za občino in smo zanje v zadnjem času veliko naredili, vse bolj iščejo socialno pomoč. Poleg tega moramo skrbeti za izvajanje zakona o telesno in duševno

prizadetih. Skratka, za osem zaposlenih delavcev je dala več kot dovolj. Žal pa ne moremo biti zadovoljni z našim materialnim stanjem. Trebanjski izvršni svet smo že obvestili, da smo imeli primanjkljaj v prihodku, kar je prizadelo naše delavce, saj zaradi tega

● Osnovna dejavnost centra je opredeljena z zakonom, poleg tega bodo letos posebno pozornost posvetili zagotavljanju socialne varnosti najbolj ogroženim občanom, analizirali bodo vprašanje rejništva in razmere, v katerih žive mladoletniki, izvajanju določil zakona o izvajanju kazenskih sankcij, varstvu invalidov, organizaciji dela v izrednih razmerah, družinskemu svetovalstvu itd. Še posebno pozornost pa se bodo lotili sodelovanja s krajevnimi skupnostmi, kjer imajo pri reševanju vseh vprašanj, vključno z romskim, še velike rezerve.

nismo mogli formirati sklada skupne porabe v skladu s potrebami,« je dejala Mikličeva. »Letos bodo stroški seveda narasli, saj potrebujemo domača 10 milijonov dinarjev, kar pa bi bilo dovolj za uresničitev programa.«

J. S.

REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE SPREJELI PROGRAM

TREBNJE — Na programski konferenci Zveze rezervnih vojaških starešin, ki je bila pretekli četrtek v Trebnjem, so delegati dokaj kritično ocenili delo te organizacije. Poudarili so, da bi morala biti vodilo pri rezervnih vojaških starešin predvsem zavest, manj pa grožnja s kaznimi in podobnimi ukrepi. A to velja samo za manjšino, medtem ko se večina članov udeležuje vseh akcij, mnogi pa so nadvse aktivni tudi v krajevnih organizacijah. Hkrati so ugotovili, da se je delovanje organizacije precej izboljšalo v zadnjem času, odkar je na čelu novo vodstvo.

Laže do rudarjev Oddelek šole v Krškem

KRŠKO — Strokovna služba skupnosti za zaposlovanje za poklicno usmerjanje si prizadeva, da bi z novim šolskim letom imeli dovolj učencev nov oddelek rudarstva pri srednji šoli kovinske, elektrotehnične in papirniške smeri v Krškem.

Zaenkrat deluje v Posavju samo senovški rudnik, vendar so znani načrti za oživitve rudarstva na Globokem in v Krmelju. Rudarji so nadvse iskan poklic, višina štipendij je nad običajnimi kadrovske (v najslabšem primeru okrog 9.000 dinarjev). Krški oddelek naj bi zajemal učence tudi za kanižarski rudnik. V Krškem je v gradnji dijaški dom, kamor naj bi učence vselili že z novim šolskim letom.

Ta šola bo oddelek zagorske šole. Tudi tisti, ki bi želeli postati rudarski tehniki, bodo lahko ostali eno leto dlje v bližini doma, saj bodo lahko obiskovali prvi letnik v Krškem. Kdo se bo lahko šolal za rudarja? Kratkotrajno vsak, kdor je uspešno končal 8. razred osnovne šole.

Pri posavski službi za zaposlovanje opažajo, da je še precej mladincev neopredeljenih glede izbire poklica. Ker bo vpis v šole 15. junija, še ni prepozno za vpis.

A. Ž.

DRUŠTVO PROTI MUČENJU ŽIVALI

BREŽICE — prijatelji živali bodo odslej lahko delovali organizirano. Ustanovna skupščina društva proti mučenju živali bo 6. junija ob 19. uri na sedežu krajevne skupnosti v Brežicah. Vsi, ki želijo sodelovati in se vključiti v društvo, so dobrodošli že na prvem organiziranem srečanju.

SREBRNI ZNAKI MLADIM AKTIVISTOM IN MENTORJEM

KRŠKO — Občinska konferenca ZSMS Krško je podelila srebrne znake Zveze socialistične mladine Slovenije za leti 1984 in 1985 15 mladim družbenopolitičnim delavcem, petim mladinskim mentorjem ter sedmim družbenim dejavnikom, zaslužnim za delo z mladimi in za mlade. Srebrne znake ZSMS so prejeli: Mirjana Ajster, Anica Bžnik, Cveto Bahč, Drago Fabjan, Helena Hrastnik, Drago Kovačič, Tone Koršič, Slavko Lončar, Branko Mirt, Ivanka Novoselič, Ivo Ogorevc, Vladimir Podgornik, Franjo Slivšek, Branko Turnšek, Pavel Žnidaršič, Stane Bobek, Kristina Božič, Rastislav Florjančič, Jože Kržan, Andrej Zupančič. Delavnice pod posebnimi pogoji Leskovec, Garnizija Cerklje (V. P. 3363), OK ZSM Bajina Bašta, OO ZSM Kostak, Plavalni klub Celuloza Krško, SOP Krško in Športno društvo Podbočje.

TISOČ STO DELAVCEV EMONE V ČATEŠKIH TOPLICAH

ČATEŠKE TOPLICE — V soboto je potekala tukaj 12. emonada, privedev, na kateri se srečujejo, spoznavajo in tekmujejo delavci oz. emonadi iz Slovenije in drugih delov Jugoslavije, od Beograda do Kordeljeva, Osijek, Zagreba. Letos je trajalo srečanje iz varčevalnih razlogov samo en dan. S predtekovanji so začeli takoj jutraj, nakar so se izvršile finalne tekme. Udeleženci so se zvečer po razglasitvi rezultatov vrnili z avtobusi na svoje domove. Odsli so s prijetnimi vtisi.

Izumiteljstvo že dobiva krila

Akcija Predlagaj inovacijo! : pet predlogov iz krmeljske Metalne

SEVNICA — KRMEJ — Občinska raziskovalna skupnost in sindikati vodijo hvalvredno akcijo s skupnim naslovom Predlagaj inovacijo. V občinskem središču so imeli pozimi seminar o teh vprašanjih (za vse Posavje), delovni vsakdan pa razveseljivo že prinaša odmeve na te pobude.

Znano je, da v Krmelju v tamkajšnji Metalni skupnosti z redno proizvodnjo teče zahtevno vlaganje v namenski program. Posledje niso pomembne več le stotine ton izdelkov, temveč vse bolj prodajanje znanja. Komisija za inovacije v tem tozdu je doslej obravnavala in tudi sprejela pet koristnih predlogov, Jože Lamovšek, ključavničar v predobdelavi, je prispeval dvoje predlogov, dvoje predlogov je pripravil tudi ključavničar Stane Krnc, enega pa delovodja Stane Repovž.

Eden od Lamovškovih predlogov je bil že posredovan osrednji inovacijski

DAN KRVOJAJALCEV, LETOS TUDI DAN ZA ODVZEM KRVI

BREŽICE — Bližajoča se krvodajalska akcija v Brežicah sovpada z dnevom krvodajalcev, zato občinski odbor Rdečega križa pričakuje večji odziv. Ekipa transfuzijskega zavoda se bo zadrževala v občini 4. in 5. junija. Zlasti prvi, za krvodajalce praznični dan, se nadejajo, da bo prišlo več darovalcev. Potem bi se najbrž le približali številkam, ki jih za brežiško občino planira transfuzijska služba. Vsak dan bi moralo priti na odvzem po 250 prostovoljcev ali tisoč v dveh akcijah na leto.

OTROCI ZDOMCEV NA OBISKU

KRŠKO — Stiki med slovenskim kulturnim in športnim društvom Simon Jenko iz Nuernberga in krško občino so vse tesnejši. Dokaz temu je obisk otrok zdomcev, ki sicer obiskujejo slovenski dopolnilni pouk v Nuernbergu pri svojih vrstnikih iz Krškega, od 26. do 31. maja bodo otroci naših delavcev na začasnem delu v tujini obiskovali pouk v osnovni šoli Jurij Dalmatin v Krškem. S svojimi vrstniki bodo priredili družabne igre, izlete in se tako še bolj zblíževali.



SREBRNI JUBILEJ OBRTNE ZADRUGE METALGRAD. Jesenice na Dolenjskem — 160 kooperantov ima že ta zadruga, kjer prevladujejo obrtniki kovinske dejavnosti, največ pa jih je iz sosednje Hrvaške. Stevilni izdelki članov OZ Metalgrad nadomeščajo uvoz, precej pa jih najde pot tudi na tuja tržišča. V petek so na slovesni skupščini zadruge v gradu Mokrice pregledali uspešno delo, opravljeno v 25 letih, in še posebno lansko poslovanje. 39 jubilarom so podelili priznanja in praktična darila za 10-, 15-, 20- in 25-letno zvestobo zadruzi. Slednje priznanje sta dobili Marija Srpič in Jožeta Novosel (na sliki levo prejema priznanje iz rok predsednika zadruškega sveta Srečka Blažiča) (Foto: P. Perc)

Papir prinaša rdeče številke

KRŠKO — S poslovnimi rezultati v letošnjem prvem trimesečju v tovarni »Djuro Salaj« niso zadovoljni, predvsem zaradi proizvodnje papirja, ki je prinesla rdeče številke tozdoma Papir in Les. Izguba bi znašala 160 milijonov dinarjev, ker pa proizvodnja papirja kot zelo velikega porabnika energije bremenijo še velike obveznosti združevanja, se je skupna izguba pri izdelavi papirja povzpela kar na 276 milijonov.

Ob tem so krški papirničarji v letošnjem prvem četrtletju povečali proizvodnjo papirja za 3,7 odst., valovite lepenke in embalaže za 9,3 odst., proizvodnja Papirkonfekcije je bila za 5 odst. večja kot lani v tem obdobju, medtem ko je bila proizvodnja celuloze kar za 13,5 odst. manjša. Skupna količinska proizvodnja v delovni organizaciji je bila za 4,1. proizvodnja za prodajo pa za 7,8 odst. manjša.

Skupna proizvodnja v prvih treh letošnjih mesecih je bila glede na načrtovano količinsko proizvodnjo v letu 1985 manjša za 3,5 odst. od predvidevanj, blagovna proizvodnja pa je bila manjša za 5,1 odst.

Da ni razlogov za zadovoljstvo s poslovnimi rezultati v letošnjem prvem trimesečju, zgovorno pričajo tudi bistveno večji proizvodni stroški v tovarni »Djuro Salaj«. Ti so za 194 milijonov dinarjev večji kot v enakem obdobju lani, so pa kar za 380 milijonov večji, kot so načrtovali! V vseh tozduh in delovni skupnosti skupnih služb so komunisti na akcijskih ses-

UMRL USTANOVNI ČLAN

SEVNICA — Preminul je ustanovni član sevniške obrtne zadruge Bohor, lesni strugar Štruclin. Bil je tudi vnet kolestar, pred časom je bil med pobudniki kolestarske sekcije v Sevnici. Zadruga Bohor je namesto venca namenila pomoč delavcem pod posebnimi pogoji.

Drugi Lamovškov predlog se nanaša na posebno pripravo za upogib in kovanje ročice. Stane Krnc je predlagal pripravo za varjenje pokrova rezervoarja in podobno za varjenje izhodnega pokrova, Stane Repovž je pripravil izdelavo torzijskih vzmeti.

tanju in vrezovanju navojev. Po starem je bilo treba vsako matico posebej zamudno vstavljati v primež.

Revnejši dajejo več za manj

Kljub temu so družbene dejavnosti v Sloveniji v neenakopravnem položaju

BREŽICE — Različno vrednotenje enakih programov in storitev povzroča veliko negotovanja v občinah s slabše razvitim gospodarstvom, saj zaposleni plačujejo višje prispevke, delavci v družbenih dejavnostih so pa kljub temu prikrajšani. V šolstvu so odvisni od gospodarske moči tudi otroci, in tako so za znanje prikrajšane cele generacije.

Iz razprav za nedavno okroglo mizo lahko povzamemo, da se to dogaja pri delitvi na obvezni in razširjeni program, s katero se prosvetni delavci ne strinjajo. Tako neobvezni pouk račun-

SREBRO MLADIM

BREŽICE — Na letošnji akademiji ob dnevu mladosti so podelili štiri srebrne znake ZSMS. Prejeli so jih Andreja Jesenko za delo v centru za mladinske delovne akcije, Jože Piltaver za aktivno zastopanje mladinske organizacije v DPO in družbenopolitičnih skupnostih, Bojan Rabelj za uredniško delo pri pripravi mladinskih oddaj na Radiu Brežice in osnovna organizacija ZSMS Arčiče za večletno delo in uspešno izvedbo tekmovanja »Mladi in kmetijstvo«. Ekipa Radia Brežice, Dom JLA in srednja šola Brežice so dobili priznanja OK ZSMS za pomoč in sodelovanje.

nalništva in tujega jezika v bogatejših občinah krijejo izobraževalne skupnosti, v brežiški občini pa bi morali zanj prispevati starši. Isto velja za zgodnejšo uvedbo pouka tujega jezika, ki je prav tako neobvezen.

Omejevanje programov na gospodarsko moč občin prizadeva tudi zdravstvo. Prispevki so v brežiški občini med najvišjimi, cene storitev nižje kot drugod, pa tukajšnji tozdi in občinska zdravstvena skupnost ne morejo vplivati. Zaradi omejenih sredstev se zdravstvo ne modernizira in ne opremlja in program se ne razširja. Posledica tega je še večji odziv denarja drugam. V srednjem šolstvu zaradi nizkih osebnih dohodkov ne morejo dobiti strokovnjaka za računalništvo, ker za 28 tisočakov tega dela nihče noče opravljati.

Zagotovo se da v občini marsikaj prihraniti in racionalizirati, tudi v šols-

tvu in v drugih družbenih dejavnostih. Okrogla miza ni bila prva, ki je opozorila na te možnosti s pobudo, da se nekatere stvari čimprej izpeljejo, predvsem v šolstvu. Predlog racionalizacije je že več kot leto dni v razpravi. Predvideva boljše izkoriščenost šolskih prostorov in prerazporeditev otrok, da bi se izognili drugi izmeni v Brežicah. V tem primeru tudi ne bi bilo treba ukiniti nobene šole, ki imajo zdaj premalo učencev, saj bi njihovo število lahko uravnali z medsebojno dogovorjenimi izmeničnimi vpisom. Načelno so vsi za to, da se stvari izboljšajo, racionalizirajo in obenem spoštujejo tudi pedagoško utemeljene rešitve, v praksi pa to ne gre.

Prenos nadomestil za boleznine nad 30 dni v breme tozduv prav tako ne steče, pri čemer se za zdaj v DO pojavljajo še očitki o nečistih računih. Analiza o menjavi dela v občini nadalje kaže potrebo po večji strokovnosti dela v silih, kjer so zdaj pretežno delavci s srednjo izobrazbo, zaradi tega je marsikaj šepalo, saj dela niso obvladali. V njihovih vrstah niso imeli ne pravnikarja in ne analitikarja, torej je razumljivo, da ni bilo na voljo podatkov, ki jih je zahtevalo združeno delo. Ostalo je praznih rok, enako tudi delegacije.

J. TEPPEY

POSAVSKA VODSTVA V KRŠKEM

KRŠKO — Člani medobčinskega sveta SZDL za Posavje so v ponedeljek v razširjeni sestavi z ravnatelji regijskih srednjih šol in sodelavci strokovne skupnosti za zaposlovanje obravnavali usklajenost tistega, kar potrebuje združeno delo in nudi usmerjeno izobraževanje. O zanimivih ugotovitvah bomo še poročali. V regiji, torej bližje domu, se šola le okrog 52 odstotkov mladine, ki vsako leto zapušča osnovne šole. Menili so tudi, da je teba nadaljevati z izdelavo projekta o kadrih v regiji za vse tri občine.

Medobčinski svet SZDL se tudi pridružuje zamisli, da bi bili sedeži medobčinskih družbenopolitičnih organizacij v enem kraju. Po 1. juliju naj bi bil ta sedež v Krškem v prostorih IS, kjer so že vodstva občinskih organizacij te občine. Predložena inačica za brežiški dijaški dom bi bila dražja, v sevniški občini pa ne premorejo prostorov.

tankih skupaj s predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij ter vodij in organizatorjev delovnih procesov kritično proučili proizvodne in poslovne rezultate tega četrtletja. Ob polletju se podoba ne smela ponoviti.

USPEŠEN REFERENDUM

BRESTANICA — Nedeljski referendum za uvedbo samoprispjevka v krajevni skupnosti Brestanica je uspel. Od 1613 vpisanih volilcev jih je glasovalo kar 1493 (92,56 odst.), za uvedbo samoprispjevka, ki ga bodo porabili pretežno za komunalne potrebe, pa se je opredelilo 900 (55,8 odst.) volilcev. Proti jih je glasovalo 506 (31,37 odst.), neveljavnih glasovnic je bilo 90 (5,58), odsotnih pa je bilo 107 (7,25 odst.) volilcev. Najbolje so se odrezali vaščani Dolenjskega Leskova 11, ki jih je kar 73,15 odstotka glasovalo za, in volišče v Dolenjski Leskovicu I, ki se jih je opredelilo za 63,11. Krajinani bodo samoprispjevke plačevali od 1. julija naslednjih pet let.

SLOVINIJADA V BREŽICAH

BREŽICE — Z akcijsko konferenco osnovnih organizacij ZKS se bo danes tukaj začelo šesto srečanje delavcev oz. Slovin. Istočasno se bo zbrala in začela z delom umetniška kolonija. Za vodstvo Slovin in vodje športnih ekip bo zvečer priredil sprejem predsednik občinske skupščine Mirko Kambič. Tekmovanja so na vrsti jutri in udeleženci bodo v spremstvu hotelske godbe v povorki krenili izpred gradu na otvoritveno svečanost na brežiškem stadionu. V soboto se bodo še nadaljevale tekme, za isti dan je napovedan še kviz znanja, igre brez meja in razstava del umetniške kolonije v čateških Termah.

A. ŽELEZNIK

VODA S PRIKUSOM GNOJNICE

JESENICE NA DOLENJSKEM — Krajinani Jesenic na Dolenjskem se še bolj bojijo slabega vremena kot ljudje drugod. Namreč po vsakem nalivu ima voda iz krajevnega vodovoda tako neprijetne vonjave in okus, da skoraj ni užitna niti za pripravo sicer omanno dišečega napitka — kave. Gnojnicapač »diši« močnejše, vsak pa tudi nima možnosti, še najmanj pa denarja, da bi si poiskal in uredil izvirek na domačem dvorišču, kakor si lahko privošči kakšen močan obrtnik.

Z novimi močmi Za lepšo Sevnico

SEVNICA — Minulo zimo je bilo izvoljeno novo vodstvo turističnega društva. Predsednik Franc Drobne sicer potoži, da verjetno ni najprimernejši človek za to dolžnost, ker je njegovo delovno mesto zunaj občine, na železnici v Zidanem mostu, vendar je prepričan, da bodo skupaj s sodelavci marsikaj izboljšali.

»Naša hortikulturna sekcija, predvsem pa marljivi krajinani



Franc Drobne

katerih sosesk, imajo precej za slabo, da so razni deli Sevnice že dosti lepši! Tudi krajevni skupnosti gre zahvala, da je namestila koške za smeti. To potrjuje, da je treba storiti malo, a se takoj pozna. Vsekakor je to bolje kot zaposlitve redarja, ki naj bi stal za vsakim kršilec z listkom za kazen,« sklepa predsednik in našteva, kaj vse še nameravajo storiti za vzgojo ljudi. V sodelovanju s stanovanjsko skupnostjo in hišno samoupravo nameravajo pritegniti še stanovalce preostalih blokov, ki doslej ne posvečajo dovolj pozornosti okolju.

»Sicer pa Sevnica in nasploh občina nima malo zanimivosti, da ne bi bili vredni obiska. Poglejte našo trmiko pes pot po celi občini. Dobro je označena in opisana v posebnem vodniku. Bliža se čas cvetenja encijana na Lovrencu, za naše industrijske prodajalce se zanimajo marsikje po Sloveniji. Dogovarjali se bomo s kolektivci, da jih bo dežurna recepcijska služba v hotelu opozarjala na prihode večjih skupin izven delovnega časa. Skratka, dela ne manjka. Željni smo tudi dobromarnih pripomb in spodbud,« pristavlja Drobne.

A. Ž.

SKRITA KAMERA. »Poglejte, kako so zanikrni,« bi zagotovo rekli vsi po vrsti, ki so pred dnevi v gradu gledali dvoriščne posnetke Brežic, če ne bi bilo to njihovo domače mesto. Prav je, da je kamera tako nesramežljivo odkrivala njegove senčne strani, ki jih marsikdo sploh opazil ni. Zagotovo je prebudila občutek za boljši odnos do mestnega jedra, bo bogastva preteklosti, ki ga zlasti lastniki hiš v družbeni lastnini ne znajo ceniti in ga obrniti se bi v prid.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 17. do 24. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Đurđica Zupančič Senovega — Jožico, Grozda Bazina iz Samobora — Suzano, Branka Radanović iz Samobora — Mirno, Milica Kalingar iz Slanega dola — Ivico, Stefica Stiperski iz Dubravice — Željko, Nada Rešetar iz Vratnika — Aleksandro, Jadranka Bošnjak iz Klokočeva — Petro, Jožica Beuc iz Osredka — Mirana, Cvetka Kosec iz Vel. Malnc — Majo, Stanislava Hictalera Senovega — Barbaro, Nada Supančič iz Dobove — Josipo, Đurda Jurčec iz Laduča — Nikolino, Anica Kozole iz Viher — Matejo, Jožica Bračun iz Vel. Doline — deklcio. Čestitamo!

Krške novice

PO BALKANSKO — Krški poklicni gasilci že vrsto let pričakujejo posebno vozilo, ki bi ga nujno potrebovali, predvsem za intervencije v atomski, neko geografsko področje pa vedno znova zavlačuje z izročitvijo vozila. Krčani, ki so že štirikrat zastoj prišli v Beograd na tehnični prevzem v tovarno, ker je manjkalo to in ono, ali pa jim vozila niti niso hoteli pokazati, so se naposled odločili, da bodo prevzeli se tako skrupulozno in ga sami spravili v red. O izidu take odločitve več prihodnjic!

ŠE EN GASILSKI ŽULJ — Vsako leto opravi poklicna gasilska enota iz Krškega okrog 110 intervencij in rešilcem. Ker gre za raznovrstne požarogovance, bi gasilci radi dosegli usklajeno tehnično in medicinsko reševanje. Ker tega kljub pobudam leta 1982 ne morejo doseči, so zadnji sami sklicali sestanek, kamor pa, žal, ni bilo predstavnikov zdravstvenega doma, UNZ in občinskega izvršnega sveta. Delovne, prometne in druge nesreče zahtevajo takojšnje strokovno reševanje, dokler pa se strokovne službe ne bodo uskladile, vemo, kako bo še naprej najbolj »gor plačal.«

Sevniški paberki

PEVSKI VEČER — Mešana pevsko zbor iz Likle pri Zidanem mostu in Jutrjanec prirejata v soboto ob 20. uri v TVD Partizanu v Boštjanju skupni koncert. Vsekakor pevski večer, ki ga ljubitelji petja ne smejo zamuditi.

REŠITEV V KONKURENCI — Sevniška delegacija za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine je na zadnji seji, podobno kot že večkrat na svetu potrošnikov, zastavila vprašanje delikatese v starem delu mesta. Delegacija je izvršnemu svetu dala pobudo, da se pogovori s celjskim Merxom, če bi bil pripravljen v tem delu mesta odpreti svojega lokala.

BANKAM PROSTA POT — Pred časom se je želela sevniška Ljubljanska banka zavarovati, da v starem delu mesta ne bi prišlo do bančne konkurence, češ da bo tam sama odprla svoj lokal in drug ne bi bil potreben. Ker bi bila druga banka Beogradska banka, preko katere posluje precej občanov, se izvršni svet ni mogel opredeliti. Navsezadnje bo vse odvisno od storitev.

KOPANJE V SOBOTO — Novi sevniški bazen za Koptarno bodo končno slavnostno odprli v soboto ob 15. uri. Vodo bodo ogrevali iz Koptarne.

Bolj ubrano, a ne brez hib

V brežiški občini veliko zborov premajhnih

BREŽICE — Že desetletja se zborovsko petje v brežiški občini uvršča med najbolj množične oblike ljubiteljske kulturne dejavnosti. Žal pa vse večjega števila zborov ni spremljala rasti kakovosti njihovega petja, zato se — izjemno dveh ali treh zborov — tudi ni bilo moč predstaviti na odmevnejših pevskih prireditvah v Sloveniji.

Razkorak med množičnostjo in kakovostjo je bil dokaj opazen na nedavni občinski pevski reviji, na kateri je nastopilo štirinajst moških, ženskih in mešanih pevskih zborov ter po en oket in nonet. Ob tem seveda ne smemo zamolčati tistega, kar pa ob razkoraku vseeno razveseljuje. In kaj je to?

Povečuje se število zborov v združenem delu (Orlica in Slovin v Brežicah, PPV v Dobovi), ob strokovnem sodelovanju zborovodij je porasla kvaliteta, zlasti pa je pestrejši in sodobnejši izbor skladb.

Nekaj bistvenih slabosti še ostaja. Večina zborov je številčno premajhna, da bi lahko kvalitetno izvajala zahtevnejše pesmi, zaradi nesorazmerja med glasovi pa tudi ni prave zlitosti v zborih. V krajih, kjer deluje več zborov, bi bilo smotno, če bi vse združili v enega. S tem ne bi dobili le močnega zbora, ampak bi razrešili tudi pereče pomanjkanje zborovodij. Zda se dogaja, da en zborovodja vodi celo pet zborov, kar je nedvomno preveč. V brežiški občini sicer manjka mlajših strokovnjakov, zlasti takih, ki bi bili sposobni slediti sodobnim tokom slovenskega zborovskega petja.

Na nekatere od omenjenih dobrih in slabih strani zborovskega petja v brežiški občini je ob koncu revije opozoril znan skladatelj in glasbeni pedagog Radovan Gobec, ki si je veliko prizadeval za repertoarni napredek brežiških zborov. To velja še posebej za moški, ženski in mešani zbor kulturnega društva bratov Milavcev, ki ob strokovnem mentorstvu preraščajo v močna pevka telesa z natančno določenimi cilji. Sicer pa so na reviji presenetili še mešani zbor iz Arčič ter moška zbora iz Dobove in Cerklj ob Krki.

VLADO PODGORŠEK

ŠOLARJI RAZSTAVLJAJO

RIBNICA — V izložbi blagovnice Mercator v Ribnici razstavljajo svoje izdelke učenci osnovne šole »Jože Petek« iz Ribnice, ki ima pouk po prilagojenem programu, prikazuje so lični izdelki, predvsem tapiserije in makrameji, obeski, broške in odlički iz mavca ter nekateri drugi izdelki.



Prof. Mirko Slosar: »Z doslednim kvalitetnim delom bi se lahko tudi Dolenjci usposobili za pevsko tekmovalstvo.«

tudi zbere s tega območja pripraviti za tekmovalstvo. Prof. Mirko Slosar meni, da je napredek pevstva nemalokrat odvisen tudi od boljšega ali slabšega razumevanja okolja. V šolah od šolskih vodstev in učiteljskih kolektivov, v tovarnah od nadrejenih in sodelavcev. Če namreč okolja, iz katerih so pevci v zbori, ne razumejo, da je treba vaje redno obiskovati in pogostokrat, potem ne more biti zelenih rezultatov ali pa so ti dosledni z nekajkrat večjimi napori. Pravi. Prepričan je tudi, da bi za strokovnost na pevskem področju lahko veliko koristnega naredila tudi pevka zveza, ki pa na Dolenjskem ne more zaživeti.

I. ZORAN

Prvi straški kulturni dnevi

V soboto so se na literarnem večeru predstavili štirje pesniki, v nedeljo pa je na tradicionalnem, osmem srečanju pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine nastopilo devet godb — Prvič videli marjoretke iz Kočevja

STRAŽA — Dve prireditvi prvih straških kulturnih dnevov sta za nami. To sta literarni večer, ki so ga pripravili minulo soboto v dvorani krajevne skupnosti, in tradicionalno srečanje pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine, ki je bilo v nedeljo. Mala kiparska kolonija, na kateri bosta ustvarjala dva kiparja, pa se bo začela predvidoma 10. junija.

Na literarnem večeru so se predstavili štirje besedni ustvarjalci, ki so doma iz straške krajevne skupnosti. To so: pesnik in pisatelj Jože Dular, pesnik Franc Šali, pesnik in prevajalec Severin Šali in pesnik Ivan Zoran. Po krajšem recitalu so povedali nekaj več o svojem ustvarjanju in svojih pogledih na poezijo. Njihovo ustvarjalnost

tavilo devet orkestror. To so pihalni orkestri iz Črnomlja, Novega mesta, Šentjerneja, Trebnjega, Kočevja, Ribnice, Loč, Kamanja (SR Hrvatska) in straški orkester.

Nastopajoče godbenike so številni obiskovalci pozdravili s prisrčnim aplavzom. Posebnega zanimanja je bil deležen nastop marjoret iz Kočevja, saj so prvič nastopile na straškem srečanju.

● **Dirigenti sodelujočih orkestror so za darilo dobili nove dirigentske palice. Podelil jih je Jože Kapor, predsednik Zruženja pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine, sicer član Novolesovega orkestra.**

so mogli obiskovalci spoznati še z manjše razstave knjižnih in drugih objav. Na večeru se je predstavilo tudi nekaj mladih literarnih ustvarjalcev iz osnovne šole v Vavti vasi.

Na 8. srečanju pihalnih orkestror Dolenjske in Bele krajine, ki je bilo v nedeljo popoldne na posebej urejenem prizorišču pred gasilskim domom oz. novim poštnim poslopjem, se je pred-

PRI SLONU V GOSTEH MARINČEVI »KONJI«

NOVO MESTO — V galeriji Pri slonu v gosteh bodo ves junij na ogled likovna dela akademskega slikarja Jožeta Marinčiča. Gre za vrsto risb, na katerih je mladi slikar, ki poučuje na kostanjeviški osnovni šoli, upodobil konje. Razstavo bodo odprli jutri ob 18. uri.

FILMI WANDERSA

LJUBLJANA — V kinu Komuna se bo prihodnji ponedeljek, 3. junija, začel teden filmov nemškega režiserja Wima Wandersa v organizaciji revije Ekran in filmske redakcije ŠKUC. V 7 dneh si bodo ljubitelji lahko ogledali naslednje filme: v ponedeljek ob 21. uri Stanje stvari, v torek ob 21. uri Hammett, v sredo ob 21. uri Napačen gib, v četrtek ob 19. uri Vratarjev strah pred enajstmetrovko in ob 21. uri Ameriški prijatelj, v petek ob 18. uri Summer in the city, Alabama — 2000 svetlobnih let in ob 21. uri Alice v mestih, v soboto ob 21. uri Nickijev film in Svetlikanje nad vodo, v nedeljo ob 21. uri V teku časa.

420 godbenikov

Toliko jih bo nastopilo in tudi skupaj igralo na nedeljski reviji gasilskih orkestror v Sevnici

SEVNICA — Največji pihalni orkester, kakršnega v Posavju še niso videli igrati, bo v nedeljo, 2. junija, popoldne nastopil v Sevnici. V orjaški orkester se bo namreč združilo kar 420 godbenikov in izvedlo zaključno točko na šesti reviji gasilskih pihalnih orkestror, ki bo omenjenega dne v tem kraju.

Na tradicionalni godbeni revijo bo nastopilo dvanajst gasilskih pihalnih orkestror. To so orkestri iz Vuzenice, Predgrada oz. Starega trga ob Kolpi, Stične, Novega mesta, Kapel, Loč pri Dobovi, Spodnje Polskave, Maribora, Tolmina, Moravč — Zeline (SR Hrvatska) Nabrežine — Trsta (Italija) in seveda iz Sevnice.

Pred glavnim nastopom bo parada sodelujočih orkestror. Začela se bo ob 14.30. Obiskovalci bodo nekateri orkester, ki prihajajo od daleč, lahko videli že prej, in sicer na gostovanjih po okoliških krajih. Tako bodo Nabrežinci na obisku pri vašanih Šmarčeh, Tolminci v Lončarjevem dolu, Zelinici v Dolnjem Brezovem, Stičničani na Impolci, Mariborčani pa v Loki pri Zidanem mostu.

Sevniški godbeniki kot organizatorji te revije imajo obilo dela. Med drugim se pripravljajo tudi na prvo mednarodno srečanje gasilskih pihalnih orkestror, ki bo v soboto, 8. junija, v Avstriji, na njem pa bodo sodelovale godbe iz šestnajstih držav.

B. H.

BREŽIŠKI LIKOVNIKI SPET RAZSTAVLJAJO

BREŽICE — Člani brežiškega likovnega društva bodo spet razstavljali, tokrat v novi galeriji, ki so jo uredili v tukajšnjem Domu JLA. Na razstavi, ki jo bodo odprli jutri ob 19. uri in bo na ogled do 10. junija, bo okoli 25 del, ustvarjenih v najrazličnejših tehnikah in slogih. Z njimi se bodo predstavili: akademska slikarja Blaž De Gleria in Anton Miklavžin, absolvent likovne akademije Ljubiša Milič, Davor Grgičević, Bojan Horvatič, Anton Ivančič in Nikola Miljanovič.

Kali pevskega napredka že vidne

Prof. Mirko Slosar: »Letošnja revija pevskih zborov iz novomeške občine je bila kvalitetnejša od lanske — Glavna hiba je intonacija.«

NOVO MESTO — Z nastopom mladinskih in otroških pevskih zborov minuli teden v tukajšnjem Domu kulture se je končal še drugi del spomladanske, tradicionalne manifestacije zborovskega petja v novomeški občini. Odrasli zbori iz kulturnih društev, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij so, razdeljeni v dve skupini, nastopili mesec dni prej, in sicer v Dolenjskih Toplicah in Novem mestu.

Pregledni reviji je pozorno spremljal prof. Mirko Slosar, priznani slovenski strokovnjak za zborovsko petje in umetniški vodja pevskega zbora »Obala«, ta čas prav gotovo enega najkvalitetnejših zborov v naši republici. Naprosili smo ga, naj pove, kako je on kot izkušen zborovodja videl in slišal prepevanje zborov na topliškem in novomeškem odru, seveda še posebej odraslih zborov, pa tudi, naj omeni, koliko se je že obrestovalo znanje, ki so ga zborovodje dobili na jesenskem seminarju v Novem mestu, na katerem je sam sodeloval kot glavni predavatelj.

»Najprej moram povedati, da je bil seminar, ki so ga poleg pevovodij odraslih zborov udeležili tudi učitelji glasbenega pouka na osnovnih šolah, zasnovan bolj na praktičnem kot na teoretičnem delu. Glavna tema je bila oblikovanje zborovskega zvoka s poudarkom na intonaciji, dirigiranju, interpretaciji, umetniško vodenje pevskega zbora. Nekaj tega, kar smo obravnavali, se je na letošnji reviji že odrazilo, kar vsekakor štejem za napredek. Izboljšanje sem opazil pri samih zborovodjih, ki so poznali, da so pevsko tehnične vaje neobhodne za dvig kvalitete zborovskega petja. (Seveda vsi tega spoznanja še niso sprejeli!)«

Kakšne pomanjkljivosti ste ugotovili? »Prevladujoča hiba je bila intonacija, kar pomeni, da glasovi še niso bili čisti in enotni, da med njimi še ni bilo pravega sozvočenja. Zatem je bilo opaziti, da zborovodje z dirigiranjem še ne znajo pokazati tistega, kar bi radi od zbora. Z drugimi besedmi povedano, ne obvladajo še tehnične dirigiranja. Žal se to kaže tudi

pri šolanih zborovodjih. Zato nekateri, ki tega ne obvladajo, poudarjajo v skladbi prav tisto, kar sicer ne bi smelo biti poudarjeno, to pa se najbolje vidi pri skladbi kot celoti. Večjo pozornost bi morali posvetiti enotnemu oblikovanju vokalov, izgovorjavi.

Napredek pa vsekakor je! »Če primerjam lansko revijo z letošnjo, moram to ugotoviti. Vendar pa bi se morali vsi zavedati, da je to šele začetek, da so nujni novi, če hočete, nadaljevalni seminarji. Poleg tega bi morali zborovodje obiskovati pevsko tekmovalstvo v Zagorju, Celju in Mariboru, da bi videli, kako delajo kvalitetni zbori. Šele potem bo tudi v novomeški občini in na Dolenjskem kvaliteta začela naraščati.

Napredek je v glavnem odvisen od zborovodij. Zanimivo je namreč, da tako imenovani pevski material drugod ni nič boljši od tukajšnjega, to pa velja tako za odrasle kot za mladinske oziroma otroške zборе, zato je odgovor na vprašanje, kako do boljšega, v že povedanem. Mislim, da bi bilo z doslednejšim delom

Vztrajnost rodi uspeh

»Če je razumevanje, v kulturi ni težko delati,« pravi Albert Felician, predsednik sevniške ZKO, dobitnik letošnjega odličja Svobode

SEVNICA — »S kulturo živim, bi rekel, že kar dolgo, vse od dijaških let, ko sem se ukvarjal z najrazličnejšimi rečmi in napisal prve pesmi, bolj zares oziroma intenzivneje pa, odkar sem se zaposlil. V Lisci, kjer si služim kruh, delam v kulturni komisiji, urejam tovarniško glasilo in občinski literarni list Šivi in verzi. Veliko časa porabim za delo v ZKO, kjer sem predsednik, od jeseni pa sem tudi predsednik medobčinske ZKO za Posavje.«

Tako pripoveduje o sebi Albert Felician, eden od letošnjih dobitnikov odličja Svobode s srebrnim listom, drugega najvišjega priznanja, ki ga podeljuje republiška ZKO. V obrazložitvi so zapisali, da mu to priznanje dajejo za trud, ki ga je vložil v razvoj amaterske kulture sevniške občine v zadnjih sedmih letih. To sicer ne pove veliko, vendar pa Sevničani zadržujejo, da bi bila kultura v njihovem kraju in tudi v občini dosti siromašnejša, če si za njen razvoj ne bi toliko prizadeval prav Albert Felician.

»Če je razumevanje, ni težko delati,« pravi odlikovanec. »Seveda uspeh ne pride sam od sebe, treba je biti potrpečljiv, vztrajen, predvsem pa prepričljiv v akcijah. Take so moje izkušnje, prepričan pa sem, da tudi drugod ne žanjejo sadov, ne da bi prej dobro obdelali kulturno njivo.«

Veliko spodbudo za svoje delo dobiva Felician že v lastni delovni

Abert Felician veliko pričakuje od medobčinske ZKO. Vprašan, kaj jih morajo skupaj razrešiti, ni malo. »Najprej moramo obuditi delo žamre medobčinske pevске zveze in ponovno organizirati medobčinske pevске revije, potem pa se dogovoriti za oblike izobraževanja in še za kaj. V kulturi smo kadrovsko šibki, manjka strokovnjakov, ki bi nam kazali pot do kvalitete. Čeprav moramo še vedno odpravljati tako imenovane bele lise, mora biti naša glavna skrb predvsem dvig dejavnosti nad povprečje.«

organizaciji. »Moram reči, da ima Lisa veliki posluh za kulturo, zato lahko tudi veliko naredimo,« zadovoljen ugotavlja. »Kulturna komisija dobi od tovarne namenska sredstva (letos je odobrenih

190 tisočakov) za organizacijo najrazličnejših prireditev. Tako se v Lisci vrstijo gledališke in lutkovne predstave, pevski koncerti, nastopi zabavnoglasbenih skupin, likovne razstave in podobno. Z dnja leta je izredno zanimanje za prireditve. Pokaži, kaj znaš. Največ tega je v naši jedilnici, ker lahko sprejme največ obiskovalcev. Seveda moram omeniti, da vzdržuje Lisa tudi svoj pevski



Albert Felician

zbor. Pri nas kulturi ne gre slabo, ker pa ne bi bil rad krivičen do drugih, naj poudarim, da je podobno še v nekaterih delovnih organizacijah, še posebej v večjih.«

ZKO pod Felicianovim vodstvom se trudi, da bi bilo kulturno življenje razvito tudi v krajevnih skupnostih. Sledovi tega prizadevanja so opazni in kaže, da se bodo dosedanjim kulturnim društvom in skupinam priključila nove. Prebujajo se na Studencu in še kje.

Letos je ZKO dobila kar 1,9 milijona dinarjev za ljubiteljsko kulturno dejavnost. »To je v primerjavi z lansko vsoto zelo veliko,« pravi Felician, »sam sem bil sprva tako presenečen, da sem mislil, da bomo s tem denarjem lahko rešili vse probleme. Pa se je pokazalo, da vendarle ni tako. Resda smo dve tretjini te vsote namenili društvom, ker pa je društev veliko, s šolskimi kar osemnajst, se jim bo to bolj malo poznalo, z denarjem, ki ga dobe, morajo namreč plačati tudi najrazličnejšo opremo za dejavnost, vzdrževati prostore in pokrivali druge stroške, tako da jim za živo kulturno delo ne ostane kaj prida.«

I. Z.

Spet dolenjski knjižni sejem

Tradicionalna prireditev, ki bo letos že osmič, bo od ponedeljka do petka prihodnji teden v razstavnih avli novomeške Krke v Ločni — Gostje sejma bodo: Janez Vipotnik, Vojo Duletič, Slavko Cerjak, Bojan Štih in Ferdo Godina

NOVO MESTO — V ponedeljek, 3. junija, bodo ob 19. uri v razstavnih avli Krkine poslovne stavbe v Ločni odprli 8. dolenjski knjižni sejem. Na prodajni razstavi bo nad 700 knjižnih novitet, ki so jih slovenske založbe izdale od lanskega do letošnjega maja. Obiskovalci si bodo do 7. junija, ko se bo sejem končal, ogledali tudi razstavo tiskov v letu 1945, ki jo bo v omenjenem razstavišču novomeške tovarne zdravil pripravila Študijska knjižnica Mirana Jarca.

Gost je otvoritvene slovesnosti na letošnjem knjižnem sejmu bodo: književnik, prvoborec in družbenopolitični delavec Janez Vipotnik, režiser Vojo Duletič, ki te dni končuje film po motivih Vipotnikovega romana

»Doktor«, glavni igralec v tem filmu Slavko Cerjak in direktor Viba filma Bojan Štih.

V sredo, 5. junija, bo gost knjižnega sejma pisatelj Ferdo Godina. V dopoldanskih urah bo podelil bralna priznanja tistim osnovnošolcem iz novomeške občine, ki so vseh osem let us-

pešno tekmovali za bralno znanje. Podobno kot vse dosedanje tovrstne prireditve tudi letošnji dolenjski knjižni sejem pripravljata mladina in kulturno-umetniško društvo novomeške tovarne zdravil v sodelovanju s Študijsko knjižnico Mirana Jarca in seveda z novomeško Mladinsko knjigo, ki bo, kot rečeno, na sejmu predstavila in prodajala knjige slovenskih založb izšle v zadnjem letu.

LUTKE ZA ODRASLE

NOVO MESTO — V torek je naplavilo tukajšnje Zveze kulturnih organizacij gostovalo v Novem mestu lutkovno eksperimentalno gledališče iz Pionirskega doma v Ljubljani s igro »Palčki in sedem Sneguljčic«. Tokrat so lutkovno predstavo, ki se je začela ob 20. uri, namenili odraslim obiskovalcem.

Pionirji gojijo folklorno dediščino

V Dragatušu nastopile šolske folklorne skupine iz Bele krajine — V Ljubljano gredo Semičani

DRAGATUŠ — 19. maja je bila v Dragatušu 2. revija pionirskih folklornih skupin Bele krajine, na kateri so sodelovale folklorne skupine osnovnih šol iz Vinice, Semiča, Črnomlja (mlajša in starejša) in Dragatuša. Vsaka skupina se je predstavila s spletom belokranjskih ljudskih plesov, vmes pa so pionirke iz Dragatuša recitirale belokranjske ljudske pesmi. Nastopilo je nekaj nad 100 pionirjev in pionirk.

Gledalci so bili navdušeni nad njihovim nastopom in prijetno presenečeni, da se je v naših šolah tako razmahnila folklorna dejavnost. To nam daje tudi veliko upanja, recimo kar poročstva, da naša kulturna dediščina ne bo pozabljena.

Po končani reviji so se mentorji teh skupin pogovorili o svojem delu. Odločili so se tudi, da se letošnje slovenske revije pionirskih folklornih skupin, ki bo 7. junija v Ljubljani, udeleži skupina semiške osnovne šole.

KSENIJA KHALIL

POPRAVEK

Če tiskarski skrat nagaja, potem naj ga kot se spodobi! V opravičilu, ki smo ga objavili prejšnji teden, ker je bila v Naši anketi v 19. številki Dolenjskega lista k izjavi učiteljice Nade Kovačič prilepljena slika učiteljice Dragice Gornik, je spet naredil napake. Dragico Gornik je preimenoval v Fornik in Nado Kovačič v Kavčič. Za vse napake se obema učiteljicama in bralcem iskreno opravičujemo!

Uredništvo

PREVEČ BESED O
GLASBENI ŠOLI

Oglašam se na pisanje v Dolenjskem listu o glasbeni šoli v Trebnju. Zakaj o tem toliko besed, saj ni obvezna? Obiskujejo naj jo tisti, ki imajo veselje do glasbe. Tudi v Krmelju imamo glasbeno šolo, poučuje pa v članku omenjeni Martin Strel. Vsi starši in učenci smo zadovoljni z njegovim delom. Sedaj bodo učenci imeli že izpit za prvi razred glasbene šole.

Vsak bi lahko vedel, da ne more biti vsak otrok dober glasbenik, če mu starši kupijo instrument. Treba je imeti veliko veselja, vztrajnosti in poslušanja, ki ni vsakemu prirojeno. Kako lepo bi bilo, če bi človek kupil npr. violino in kar postal violinist. Potem glasbena šola mogoče sploh ne bi bila potrebna.

FANI CANDELLARI
Krmelj

Otrok je naše zrcalo

Še enkrat: »Žoga je skalila veselje«

Še marsikdaj in marsikomu bo kaj kalilo veselje in večalo nespornost med ljudmi, če bomo na tak način obravnavali prestopke svojih otrok. Takih Novakov in malih Novakov je med nami kar veliko.

Prijazno opravičilo iz otroških ust v vsakem primeru ohladi še tako jezo, popravi škodo in poravnava nespornost. Vendar kako naj se otrok opraviči, če tega ne zna, ker nikoli ne sliši? Glavni krivec za skaljeno veselje je lastnik vrta, ki mu otroci v svoji igri povzročajo škodo. Ker je otrok naš, zlahka oprostimo za razbito šipo, kričanje, preklinjanje, uničevanje okrasnega grmičevja in še za kaj. Svojeemu otroku pač vse oprostimo. Ob taki vzgoji, potuhi, se otrok pač ne zna drugače obnašati. Svoje vedenje bo samo še stopnjeval. Temu tečežu z vrtom pa bodo že pokazali. Otroci kasneje najdemo nov vrt, novo žrtev in preizkušnjo potrpljenja, dokler ne zrastejo in jim žoga ni več zanimiva. Dobijo pa svoje otroke in ti nad-

aljujejo. Otroci so namreč dobri opazovalci in posnemovalci našega dvočlenskega obnašanja.

Otroci se v družbi pokažejo pač s tistim, kar najbolj znajo, večkrat tudi z nagajanjem, preklinjanjem, predrznostjo, delanjem škode. Število mladostnih prestopnikov raste. Bližnjic do tega je veliko. Našega zlatega otroka že od nekaj vzgojiteljice v vrtno ne marajo, učitelji mu delajo krivico, profesorji ga imajo na piki, sosede so tečni in nasploh so vsi okrog njega grozni. Zamenjali boste vrtec s šolo, šole, morda tudi sosede, otrok pa bo ostal vaš do smrti, tak, kakršnega ste vzgojili.

Tov. Novak se pridruša, da se ne bo opravičil. Nikar! Čez nekaj let bo vaš otrok nad vami preizkusil svojo nesramnost in brezobzirnost. Takrat boste sami tožnik, sodnik in obtoženi. Boste našli pravega krivca? Otrok je naše ogledalo, ogledalo našega odnosa do ljudi, dela, premoženja, do vsega. Če njegove nerodnosti, nagajanja ne znamo ustaviti, bo svoje postopke le stopnjeval in postal problem v družini.

SITNA SOSEDA Z VRTOM



IN VODA BO STEKLA... — Vendar ne brez velikega truda! Krajani zaselka pri Sv. Roku v Regerči vasi so morali krepko pljuniti v roke, da so izkopali približno 350 m jarka za cev, po katerih bo pritekla tekoča priročna voda. Kjer pa so bile v skalnem terenu njihove roke le premalo, so jim s kompresorji priskočili na pomoč vojaki iz kasarne Milana Majcna v Bršljinu. Krajani upajo, če jim bo šla tako na roke tudi Komunalna, da bo njihov trud poplačan že 26. junija, za krajevni praznik KS Regerča vas. (Foto: T. Jakše)

Rudi Kralj

V ponedeljek, 27. maja, je množica prijateljev, znancev, poslovnih sodelavcev, lovcev, šoferjev, gasilcev in delavcev SGP Pionir spremlila na zadnjo, prerano pot 53-letnega Rudija Kralja, vodjo Pionirjevega avtomobilskega servisa.

Kako priljubljen, spoštovan in cenjen med delavci in krajani je bil pokojnik, so povedali predstavniki krajevne skupnosti Mestne njive v Novem mestu, delovne organizacije SGP Pionir in lovci iz Mirne peči. Kot zaveden, socializem predan delavec je Rudi Kralj veliko pripomogel, da se je Pionirjev avtomobilski servis v zadnjih dveh desetletjih razvil v eno najuglednejših delavnic, kamor prihajajo



servisirat vozila tisoči avtomobilistov z Dolenjske, Slovenije, Hrvaške in še južnejših republik. S strokovnim delom je vzgojil dolgo vrsto sposobnih mehanikov, vedno pa so ga cenili tudi v upravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah našega največjega gradbenega podjetja. Prosti čas je pokojnik rad namenjal naravi, gojivni divjadi in lovu, saj je bil vrsto let predsednik in odbornik mirnopske lovske družine.

Tik pred zimo ga je zahrbtna bolezen prisilila, da je zapustil avtomehanično delavnico. Več kot tisoč ljudi ga je spremlilo k zadnjemu počitku na ločenskem pokopališču. Tudi s tem so se mu kot komunistu, človeku in tovarišu še enkrat zahvalili za vse, kar je v svojem plodnem življenju napravil dobrega in naprednega.

T. GOŠNIK

NEVARNOST
ZA OTROKE
NA DRSKI

Med Cesarjevo ulico in stanovanjskimi bloki ob Šegovi ulici v Novem mestu nastaja nova soseska atrijskih hiš. Okoliški prebivalci opažajo v zadnjih tednih, da se v teh nedograjenih stavbah igrajo otroci iz blokov na Drski in ob Šegovi ulici, hodijo po nezavarovanih balkonih, mečejo v hiše kamenje in opeko ter delajo še drugačno škodo. Pred kratkim so opazili več šolarjev, ki so hodili po strehi ene izmed atrijskih hiš.

Hiše v gradnji so odprte in ne morejo biti zavarovane tako, kot so zavarovana gradbišča velikih blokov in druge javne gradnje. Zato opozarjamo starše in vzgojitelje, naj prepovejo igre in stikanje otrok po hišah, ki so zaradi zaslišenih stopnišč, nezavarovanih balkonov, odprtih oken in drugih razmer zelo nevarna priložnost za različne poškodbe otrok. Za morebitne nesreče v teh hišah graditelji ne prevzemamo nobene odgovornosti.

Graditelji atrijskih hiš
vzdolž Cesarjeve ulice

ZA SEBOJ NAJ
POČEDIJO

Brati smo v našem listu, da so se plakaterji zadnje metliške Vinske vigradi spozabili celo nad zgodovinsko zaščiteno staro lokomotivo pred Ernomaljsko železniško postajo. Enako neodgovorno pa so se lotili tudi novih čakalnih lop na avtomobilskih postajališčih in jih na gosto preplepili z lepaki Vinske vigradi, čeprav niso namenjene za tako plakatiiranje. Zato bi bilo prav in pošteno, da tisti, ki so to storili, čimprej vzamejo v roke vedra z vodo in krtače in do zadnje kerpe papirja odstranijo sledi svojega neodgovornega početja.

MLADI DOPISENIK



SPREJEM V ZSMS

Učenci sedmih razredov smo bili 24. maja sprejeti v ZSMS. To je bil za nas pravi praznik. Najprej smo imeli kratek kulturni program, nato pa so nam podelili mladinske izkaznice, značke in rdeče nageljne. Zavedamo se, da smo s tem sprejeti nase veliko odgovornost. Naše glavno merilo bo delo. Stem bomo najboljše izpolnjevali Titov nauk. Po slovesnosti smo imeli športni dan.

LIDIJA MURN, 7.a
OŠ Mirna peč

SPREJEM V RK

Od 13. do 20. maja je potekal teden RK pod geslom »Sodelovanje, mir, razvoj«. Ob tej priložnosti smo našlo povabili Vlasto Khrin, dolgoletno mentorico RK na Šoli. Podelila nam je izkaznice, slikanice in značke. Prvošolci so postali mladi člani RK sedmošolci pa člani RK. Veliko nam je povedala tudi o razvoju in delu organizacije RK ter o pomenu krvodajalstva. Sklenila sem, da bom tudi jaz krvodajalka.

BETKA RODIČ, 7.a
OŠ 29. oktobra
Šmarjeta

OB DNEVU ZMAGE

9. maj je bil za nas slovesen dan. Učenci višjih razredov smo dan zmage počastili s pohodi k spomenikom v našem šolskem okolišu. Petošolci so našli Ruperc vrh, šestošolci so obiskali spominsko ploščo na Cerovcu, sedmi in osmi razredi pa smo odšli na Gornje Laze, v rojstni kraj Milke Šobar-Nataše. Ob spomenikih smo imeli proslave. Nižji razredi pa so imeli kulturni dan: ogledali so si lutkovno igrice in kratke filme, nato so risali po asfaltu prizore, ki so se jim najbolj vtisnili v spomin.

MATEJA RAVBAR, 8.a
OŠ Milka Šobar-Nataše
Novo mesto



ULAGA PODELIL BRALNE ZNAČKE — Učenci osnovne šole 7. korpusa v Žužemberku se lahko pohvalijo, da skorajda vsi sodelujejo v tekmovanju za bralno značko. Letošnje slovesne podelitve značk in priznanj se je minulo sredo udeležil tudi dramski umetnik Dare Ulaga. (Foto: J. Pavlin)

Upokojenci še ob morje?

Zakaj zaplet z Domom upokojencev v Izoli, kjer je letovanje še drago — Radenska vabi upokojence

KOČEVJE — Več upokojencev iz Kočevja nam je potožilo, da letos ne dobe prostora za letovanje v Domu upokojencev v Izoli, hkrati pa v ta dom sprejemajo celo tujece. Za odgovor na ta in druga vprašanja smo zaprosili predsednika Društva upokojencev Kočevje Milko Cilenšek, po telefonu pa tudi vodjo recepcije v Domu upokojencev v Izoli Katjo Ogris.

Milka Cilenšek nam je povedala, da je imelo do lani kočevsko DU v izolskem domu na rapolajo 5 postelj. Vsi zainteresirani so tudi dobili v domu prostor za letovanje. Na odobritev so čakali mesec dni do 6 tednov. Decembra lani pa je bilo na posvetu tajnikov DU Slovenije sklenjeno, da s sobami ne bodo več razpolagala posamezna občinska DU, ampak odobrava sobe za letovanje le vodstvo izolskega Doma upokojencev. Na prijave za dopuste posameznih up-

kojencev pa zdaj kočevsko DU tudi do 4 mesece ne dobi odgovora. Dobili so tudi obvestilo, da je dom zaseden do konca septembra.

Katja Ogris iz Izole pa je na vse to dodala, da je zdaj Dom upokojencev odprtega tipa, se pravi, da oddaja zmogljivosti tudi drugim, če dom ni zaseden z upokojenci. Od upokojencev samih pa smo zvedeli še, da od tega meseca, ko so v domu v Izoli cene povišali, ni več toliko interesentov za preživljanje letnega dopusta v tem domu. V juniju velja na primer oskrbni dan v tem domu preko 2.000 din, v juliju in avgustu celo 2.650 din, v septembru pa 2.100, kar je preveč za marsikateri upokojenski žep. Tudi ko kočevsko DU dobilo tudi sporožilo Zdravilišča »Radenska« iz Radenc, da v njihove hotele v Ljutomeru, Murski Soboti in Gornji Radgoni vabijo upokojence, oskrbni dan zanje pa je od 1.080 do 1.300 din.

J. PRIMC

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 31. V.

8.45 TV V ŠOLI: TV kolektor, Veselimo se šole, Glasbeni pouk, Francoščina, TV gledališče, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Zaključne operacije in konec vojne v Evropi, Risanka, Str-oji in orodja, Mali program, Risanka, Desanka Maksimović, Gasbene minute
12.30 POROČILA
17.15 — 23.45 TELETEKST
17.30 POROČILA
17.35 NAŠ PRIJATELJ TITO, nadaljevanka
17.50 GRIZLI ADAMS, ameriška nanizanka
18.25 OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 V SENCI KRAŠKIH ZNAMENITOSTI, izobraževalna oddaja

19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 ČLOVEKOVI MOŽGANI: Govor, 3. del angleške dokumentarne serije
20.55 NE PREZRITE
21.10 A. Marodič: NAŠA KRAJEVNA SKUPNOST: Poravnalni svet, 4. del humoristične nanizanke
22.15 DNEVNIK

22.25 JUTRIŠNJI OTROK, ameriški film
To je televizijski igrani film, nekakšna sodobna medicinska grozljivka, v kateri je mlada poročena žena v žarišču zelo tajnega medicinskega poskusa.

DRUGI PROGRAM

16.10 Test — 16.25 Dnevnik — 16.4 V osemdesetih — 17.15 In tudi letos — 17.45 Košarka (2) Jugoslavija : ZDA — 19.00 EP v boksu — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.15 Janika Balas in blizu — 22.05 Atentat (francoski film)

TV ZAGREB

15.20 Video strani — 15.30 TV v šoli — 16.30 Poročila — 16.35 TV kolektor — 16.45 V osemdesetih — 17.15 In tudi letos — 17.45 Košarka (2) Jugoslavija : ZDA — 19.30 Dnevnik — 20.00 Mike Hammer — 20.55 Glasbena parada Radenci 85 — 21.40 Dnevnik — 21.55. Kulturni magazin in Kronika Sterijevega pozorja

SOBOTA, 1. VI.

7.45 — 12.20 in 15.40 — 00.05 TELETEKST
8.00 POROČILA
8.05 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: O treh kraljevih sinovih 8.20 EN DVA TRI, KDO SE VODE NE BOJI
8.35 NAŠ PRIJATELJ TITO, nadaljevanka
8.50 MITI IN LEGENDE — Antični miti: Heraklej, nanizanka 9.05 NIHČE KAKOR JAZ, nanizanka
9.35 PERISKOP
10.05 NAŠA PESEM — MARIBOR 84
10.35 ČUDEŽI NARAVE: Skrivnostni svet plazilcev, kanadska poljudnoznanstvena serija
11.05 RAČUNALNIŠTVO, ponovitev 8. dela angleške serije
11.30 ČLOVEKOVI MOŽGANI: Somin, ponovitev 2. dela angleške dokumentarne serije
12.15 POROČILA

15.55 POROČILA
16.00 BOJ ZA OBSTANEK: Skok iz veselja, angleška poljudnoznanstvena serija
16.30 RETROSPEKTIVA FILMOV FRANCETA ŠTIGLICA: TISTEGA LEPEGA DNE, slovenski film
17.55 Sofija: NOGOMET JUGOSLAVIJA : BOLGARILJA, kvalifikacije za SP
19.45 RISANKA
19.57 ZRNO DO ZRNA
20.00 DNEVNIK
20.20 VREME
20.30 NAŠE 38: SREČANJE
22.05 ZRCALO TEDNA
22.30 VOHLJAČ, ameriški film

Pod krinko kriminalke se skriva delo, ki presega okvire tega žanra, predvsem zaradi duhovitih dialogov, ki tako izstopajo, da je sama zgodba drugotnega pomena. Prav zato je film o privatnem detektivu, ki mora izslediti bogato dednino, zabaven in duhovit.
00.00 POROČILA

DRUGI PROGRAM

13.45 Test — 14.00 Oslo: EP v gimnastiki (m) — 17.55 Sofija: nogomet Jugoslavija : Bolgarija — 20.00 Včeraj, danes, jutri — 20.30 Živetj na vasi — 21.15 Poročila — 21.25 Športna sobota — 21.50 Bes angelov (1. del ameriškega filma) — 23.20 Kronika Sterijevega pozorja

TV ZAGREB

8.40 TV v šoli — 12.45 Kritična roba — 13.15 Z narodnim orkestrom RTV Novi Sad — 13.45 Poročila — 13.50 TV kolektor — 14.00 Oslo: EP v gimnastiki (m) — 17.55 Sofija: nogomet Bolgarija : Jugoslavija — 19.45 Dnevnik — 20.15 Užitek (francoski film) — 21.55 Dnevnik — 22.10 Od našega dopisnika iz Nairobija

NEDELJA, 2. VI.

8.00 — 13.10 in 13.40 — 22.25 TELETEKST
8.15 POROČILA
8.20 ŽIV ŽAV: Risanke, Pravljice z vseh vetrov
9.15 GRIZLI ADAMS, ponovitev ameriške nanizanke
9.40 ŽIVLJENJE IN DOGODIVŠČINE NICHOLASA NICKLEBYJA, zadnji del angleške nadaljevanke
10.40 625, oddaja za stik z gledalci
11.00 Celje: MLADINSKI PEVSKI FESTIVAL, prenos muzičnega koncerta
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.05 POROČILA
13.55 MOSTOVI
14.25 KAM GREDO DIVJE SVINJE, ponovitev 6. dela nadaljevanke
15.25 POROČILA
15.30 FRANCOŠKI ZALIV, franco-

ski film
Junakinja filma, pripadnica visokega angleškega plemstva, z otrokom odide od nadvse dolgočasnega in omejenega moža na počitnice na deželo, kjer sreča lepega, razgledanega Francoza, gusarja, ki pleni trgovske ladje in je trn v peti angleški gospodi. Med njima se vname ljubezen, ki je pravo nasprotje sterilnih plemiških konvencij...

17.20 8. MEDNARODNI FESTIVAL TV ŠPORTNIH PROGRAMOV — Portorož 85
18.25 PROSLAVA OB 40-LETNICI OSVOBODITVE ISTRE IN SLOVENSKEGA PRIMORJA, reportaža iz Ilirske Bistrice
18.50 KNJIGA
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.50 VREME
20.00 V. Nedeljkovski: PO NAŠE — Osebnih spor, 2. del nadaljevanke
20.55 SLOVENC V ZAMEJSTVU
21.30 ŠPORTNI PREGLED
22.20 POROČILA

DRUGI PROGRAM

9.00 Oddaja za JLA in jugosl. film Užiška republika — 14.00 Oslo: EP v gimnastiki (m): finale na orodjih — 14.25 Avtomobilske dirke formule za VN Belgije — 14.55 EP v boksu — 18.10 Glasbena oddaja — 18.40 Nebo vežno II (oddaja iz kulture) — 19.15 Prometni krog — 19.30 Dnevnik — 20.00 Neznana Kitajska (1. del dokumentarne oddaje) — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 TV kinoteka: Trgubljena mladost (italijanski film) — 22.30 Kronika Sterijevega pozorja

PONEDELJEK, 3. VI.

17.40 — 22.30 TELETEKST
18.00 NIHČE KAKOR JAZ? nanizanka
18.30 SLIKAJTE Z NAMI
18.45 VAM, oddaja za mlade
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 LYTTONOVA KRONIKA, 2. del angleške nanizanke

21.05 AKTUALNO: ALI BOMO UJELI VLAK V PRIHODNOST? Slovenija je na ključni točki odločitve, kako se bo razvijala v naslednjem desetletju. Zaradi ekstenzivnega razvoja v preteklosti in iztrošenosti opreme grozi relativno zaostajanje. Hkrati pa je sedaj priložnost, da s posodobitvijo in uvajanjem zahtevnejših proizvodnih, ki slonijo na tehnoloških dognanjih v svetu, Slovenija pospeši svoj razvoj in se približa razviti Evropi.

21.45 S. Rahmaninov: RAPSODIJA NA PAGANINIJEVO TEMO, balad

DRUGI PROGRAM

17.30 Beograjski TV program — 19.00 Telesport — 19.30 Dnevnik — 20.00 Raziskovanja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Dinastija — 22.10 Stereovizija — 23.15 Kronika Sterijevega pozorja

TOREK, 4. VI.

17.30 — 23.50 TELETEKST
17.45 POROČILA
17.50 PEDENJŽEP NA IZLETU
18.20 MITI IN LEGENDE — Antični miti: Dedal in Ikar, nanizanka
18.40 KAKO JE BILO, dokumentarni film
Kako so živeli, o čem so razmišljali, kaj so doživljali mladi v času med obema vojnama in Ljubljani? Kako so plesali, kakšno glasbo so poslušali, kako so kljub strogemu nadzoru govtant našli priložnost za zmenke, kako je

bilo z dijaki in študenti v tem razgibanem času, kako s sokoli in orli, kam so hodili na izlete?
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 Dušan Prebil: DAN KOT VSAK DAN, izvirna TV igra
V filmu spremljamo mlada zakonca, ki ne moreta najti pravega sožitja. Nagajata si, njune besede in dejanja so polna medsebojnega očitjanja, ki utegne postati resnejše in za njuno življenje usodnejše.

21.40 OMIZJE
23.45 POROČILA

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Zmajev otroške igre — 18.45 Zeleli pogledje — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Zrebanje — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Dokumentarna oddaja — 22.30 Čas knjige — 22.50 Kronika Sterijevega pozorja

SREDA, 5. VI.

17.30 — 22.45 TELETEKST
17.45 POROČILA
17.50 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: O treh kraljevih sinovih, 2. del
18.05 E. Rostand: CYRANO DE BERGERAC, 4. del predstave SMG
18.40 RAČUNALNIŠTVO? 20. del angleške izobraževalne serije
19.05 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 MEDNARODNA OBZORJA
20.55 Film tedna: DOLGA JEŽA, ameriško-madžarski film
Film pripoveduje zgodbo ameriškega pilota, ki so ga med vojno sestrelili nad Madžarsko in so ga kot edinega preživelega našli madžarski konjarji. Pilot jih osvoji s svojo večino jahanja, zbliža se z domačimi, posebej z dečkom Mikijem in zdravnikovo hčerjo Klaro. Po neuspelem poskusu, da bi se prebil

do sovjetskih zaveznikov, se pilot odloči, da bo šel na zahod, proti Titovi Jugoslaviji, k partizanom.
22.30 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Legende sveta — 18.15 Plus minus 16 let — 18.45 Prijatelj glasbe — 19.30 Dnevnik — 20.00 Čas jazza — 20.35 Včeraj, danes, jutri — 20.55 EP v košarki: Španija : Jugoslavija — 22.30. Povodi in sledi (oddaja iz kulture)

ČETRTEK 6. VI.

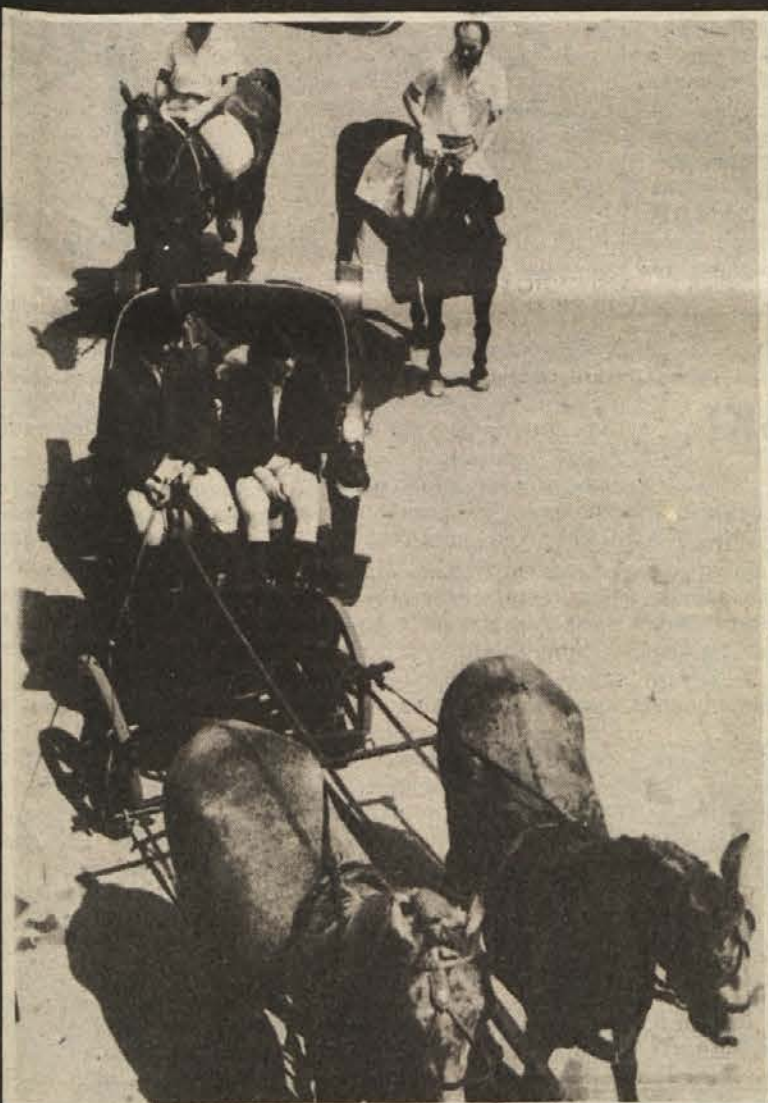
17.30 — 22.25 TELETEKST
17.45 POROČILA
17.50 F. Rudolf: 40 ZELENH SLONOV — Leteči zajci, 4. del nadaljevanke
18.10 T. Pavček: ČENCARIJA II
18.20 LJUDJE S FOTOGRAFIJST-OJANA KERBLERJA
Oddaja je portret mojstra fotografije Stojana Kerblerja, ki je za svoja dela prejel doma in v tujini številna priznanja. Največ fotografira preproste kmečke ljudi.
18.40 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK



19.55 VREME
20.05 TEDNIK
21.15 FRANZ LISZT, 5. del madžarske nadaljevanke
22.10 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Na črko, na črko — 18.15 Izziv Himere — 18.45 Mali veliki svet — 19.30 Dnevnik — 19.55 EP v košarki: Francija : Jugoslavija — 21.30 Poročila — 21.40 Včeraj, danes, jutri — 22.30. Povodi in sledi (oddaja iz kulture)



bo otočec postal dolenjska lipica?



Foto: M. Bauer

Ali Otočec lahko postane dolenjska Lipica? Vprašanje je res nekoliko potentno, vendar trezna analiza dejanskega stanja, še bolj pa obetov kaže, da bi tovarna zdravil Krka v sklopu svojega tozda Gostinstvo oziroma hotela Grad Otočec lahko uresničila idejo o večjem turističnem središču za konjski šport in rekreacijo, središču, ki bi se ukvarjalo tudi z rejo konj.

Zadeva je dobro zastavljena, z nakupom gradu Struga, njegovih gospodarskih poslopij ter primernim kosom zemlje in pašnikov je Krka dobila objekt na po lepota in naravnih danostih izjemno atraktivnem kraju, ki je poleg vsega še v neposredni bližini evropsko pomembne prometnice, hotel Grad Otočec pa je s svojo ravnijsko storitev garant, da se vsega ne bo oprjel vonj po čevapčičih. Direktor hotela Otočec Franc Smajdek pravi, da imajo gradic Struga namen preurediti v depandanso za goste, ki bodo k nam prišli zaradi lova, ribolova ali jahanja. Del te turistične ponudbe je na voljo že danes. Jože Solman, vodja rekreacije na Strugi zagnano pripoveduje, da imajo v hlevu že osem konj, večinoma polkrvne angleže in lipicance, za otroke pa je na voljo tudi poni pasme shetland, ki slovi po tem, da je najmanjši med konji majhne rasti. Sedanja ponudba zaokrožujejo tri kočije oziroma vozovi, ki jih vlečejo lipicanci ali haflingerji.

Na Strugi prirejajo vsak dan razen ponedeljka jahalne tečaje. Vsakega tečaja se udeležuje 20 do 25 ljudi iz Novega mesta, Zagreba in drugih krajev. Začetniški 20-urni pouk iz jahanja stane 9000 din, samostojna ura jahanja pa 700 din. Za tujce so druge cene. Zanimanje za jahanje je kljub začetkom precejšnje, veliko dela pa imajo tudi vozovi, ki čakajo na potnike pred gradom vsak dan, posebej pa še ob petkih, sobotah in nedeljah. Po potrebi vozijo kočije tudi v Smarješke Toplice, vožnja tja je že postala nekakšna redna proga. Na posebno željo prirejajo tudi enodnevne izlete v Mokrice, Podbočje, Kostanjevico, Pletenje itd. Za jezdece in za potnike v kočiji. Z ureditvijo hleva, garderob in sanitarij bo lahko Struga že v letošnji sezoni dostojno dočakala konjeniško nastrojene domače in tuje goste. Nase bodo opozorili tudi s sobotnimi in nedeljskimi nastopi na travniku za otoškimi gradom. V rednem programu bosta dresura in preskakovanje ovir, radovžno občinstvo pa se bo lahko popeljalo tudi s kočijami.

Po Šolmanovih besedah imajo tudi večje načrte. Struga naj bi postala središče za vzrejo konj pasme domači hanoveranec. Te plemeničevali so po materi polkrvni angleži, po

očetu pa čisti hanoveranci. Kombinacija da hitrega in močnega konja, ki je obenem živ in temperamenten, po drugi strani pa miren. Skratka, idealen konj za športno jahanje in preskakovanje ovir. Ko bo čreda kakovostno in številčno dovolj močna, se bodo fantje iz Struge začeli udeleževati tudi tekmovanj.

Jože Solman pravi, da so v Strugi idealni naravni pogoji za športno in rekreacijsko jahanje ter rejo konj. Zemlje in travnikov imajo dovolj, kar pomeni, da bodo stroški reje manjši, tolikokrat opevana dolenjska pokrajina pa je po besedah poznavalcev tudi sanjski teren za ježo. Solman je bil v Lipici na tečaju za vaditelja jahanja, zato udeleženci tečajev lahko pričakujejo, da bo pouk jahanja zares strokoven. Solman ima besedo tudi za tiste, ki bi radi začeli s tem športom, vendar jih je konj nekako strah, še bolj pa se boje govoric in natolčevanj o snobizmu, športu za izbrance itd. Solman lepo pove, da se je človek družil s konjem precej dlje kot z avtom, zakaj bi se mu zdaj, ko smo najbolj potrebni stikov z naravo, odpovedali? Ura jahanja je konec koncev cenejša kot tri coca cole v boljšem lokalju. Konji, ki jih imajo za učenje, so zelo mirni. Začetnega tečaja se lahko enakovredno udeleži tudi otrok, ki je končal prvi razred. Delo teče postopoma,

najprej so na vrsti spoznavanje s konjem, pravilna drža na konju, osnovna povelja. Potem je na vrsti maneža, sledi delo na terenu; učitelj je ves čas ob učencih. Po komaj 20 urah je na novo pečeni konjenik sposoben ravnati s konjem v koraku, kasu in galopu. Na voljo sta naravi in narava je na voljo njima.

M. BAUER



V COPATAH PO ZLATO PALMO

Današnje življenje je polno dogodkov, ki izključujejo eden drugega. Na sejmu v Moskvi se te dni mudi 2000 predstavnikov 1000 jugoslovanskih proizvajalcev tega ali onega blaga, režiser filma »Oče na službenem potovanju« Emir Kusturica pa je moral prekiniti bivanje na festivalu v Cannesu, ker mu ju zmanjkalo denarja za posteljo in hod dog. In tako se je zgodilo, da je podelitev Zlate palme, najvišjega priznanja, ki ga je kdaj dobil kakšen naš film, mladi sarajevski avtor opazoval v copatah iz poceni domačega naslanjača. Preprosto zato, ker je zmanjkalo nekaj piškavih sto dolarjev, ki jih sicer tako uspešno služijo naši gospodarski očetje na službenih potovanjih v Moskvo in drugam. Kljub njihovim masovnim naporom pa je jugoslovanska devizna bilanca še vedno negativna, Kusturica pa ima priznanje, po katerem ni segel še noben naš človek.

Zal pomanjkanje denarja za hotelsko sobo ni bilo edina ovira, ki jo je moral na poti do zlatega palminega listja premagati Emir Kusturica, katerega brez dvoma

velik talent je izpričal že njegov filmski prvenec »Se spominjaš Dolly Bell?«. Delo je pobralo nesporne ovacije domače publike, na filmskem festivalu v Benetkah pa Zlatega leva. Ena od rdečih niti filma, politična struktura drobnega aktivista, pa tistim, ki bde nad pravilno linijo naših filmskih delavnic, ni bila pogodu. Zato so potem, ko so zvedeli, da namerava Kusturica posneti film, v katerem se bo Golemu otoku reklo službeno potovanje, toliko skrbneje razpostavili straže. Režiser je taval od Poncija do Pilata in razlagal, da film ne govori o letu 1948, ampak o življenju dečka v tem času, da gre za družinsko zgodbo, ki bi se lahko zgodila kjerkoli v širnem svetu.

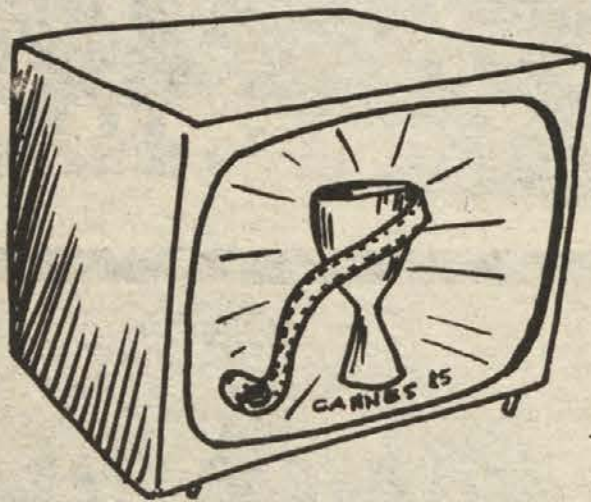
Očitno so film tako razumeli tudi v Cannesu, kjer jih neturistična preteklost naših otrok bolj malo briga, a kaj, ko je po bitki tako lahko biti general. Snemanje filma se je zavleklo na tri leta, avtor je moral, tako pravi sam, včasih tudi pozabiti na svoja moralna načela. Končno so film dokončali; preračunano v po sve-

tu veljaven denar, je stal 140.000 dolarjev, kar je manj kot honorar igralca druge garniture v drugorazrednem tujem filmu. »Očeta na službenem potovanju« so še pred Cannesom prodali v nekatere države in iztržili 200.000 dolarjev, film Emira Kusturice je bil torej rentabilen že pred eksplozijo ovacij in nagrad, česar za nekatera naša celuloidna dela, pri snemanju katerih je bilo treba pijane tuje filmske zvezde s helikopterji voziti na snemanje, ne bi mogli trditi.

In potem ta Cannes! Pravzaprav ga sploh ne bi smelo biti, nekaterim hodi popolnoma odveč: »Oče na službenem potovanju«, ki ne da bi to kdo zunaj našega plota razumel, ali spreverčal, mimogrede obišče tudi neki otoček, je čez noč vreden najmanj milijon dolarjev. Treba bo čimprej pozabiti, da je avtor gledal razglasitev doma po televiziji, v sijaju reflektorjev pa se je šopiril nekak predstavnik, za katerega so se našle devizne dnevnice, njegova francoščina pa se, po tistem, kar smo slišali, začne in konča s »Hvala lepa«. Zdaj bo letošnji nagradenec iz Cannesena nenadoma naše vsedrjavno delo, ki se ga bodo polastili in vpletali med svoje dosežke in zmage, kajti mi se neprestano bojujemo, politiki in kulturniki, šolarji bodo o njem pisali ganljive spise, film si bodo že iz radovednosti ogledali tudi ljudje, ki na sedmo umetnost ne dajo veliko. In tako naprej. Po starem preizkušenem scenariju, ki je v na začetku omenjeno Moskvo poslal 2000 gospodarskih manekenov, delavci, ki so vse tam razstavljene lepote naredili, pa razpravljajo o socialnih karticah. In še to ne popolnoma samostojno.

Je sploh kakšna razlika med temi delavci in filmskim delavcem Emirom Kusturico? V bistvu je ni. Zato je Emir naš junak, v imenu nas vseh, Pepel in Pepelčkov na poti do dnevnih ciljev, so mu za hipec natakli stekleni čevljiček. Nosil pa ga bo nekdo drug.

MARJAN BAUER



mala enciklopedija neverjetnosti

odločno odsotovali. Ludvik je dobil pljučnico in umrl.

Leta 1975 je Ronald Reagan, takrat še guverner Kalifornije, v nekem govoru kar devetkrat ponovil: »Združene države imajo marsikaj, kar bi lahko ponudile tretji svetovni vojni.« Tisti, ki je guvernerju sestavil govor, je seveda napisal nekaj čisto drugega: »Združene države imajo marsikaj, kar bi lahko ponudile tretjemu svetu.«

Prvi opis gripe imamo iz leta 412 pred našim štetjem, ko je grški zdravnik in učenjak Hipokrat, »oče medicine«, poročal o epidemiji te bolezni, ki se je lotila atenske vojske in vrgla iz stroja dve tretjini vojakov.

Leta 1884 so v londonskem hotelu Langham priredili banket za 160 krajevnih ljubiteljev konjetine.

Povelje, naj na Hirošimo vržejo atomsko bombo, je bilo poslano s križarke USS Augusta, s katero se je predsednik Harry Truman vračal s konference v Potsdamu v domovino. Novinarji, ki so potovali s Trumanom, so kasneje pripovedovali, da je predsednik tiste dni nenehoma igral poker. Hudičeve podobice je začel metati ob pol devetih zjutraj in ni nehaval vse do 11. zvečer. In tako iz dneva v dan.

MLADE Italijanke, ki odhajajo na začasno delo v Nemčijo, Francijo in druge države, lahko pred odhodom pri nekaterih italijanskih zavarovalnicah zavarujejo svojo (anatomsko) nedolžnost. Prilnik je podoben tistemu pri avtomobilskemu kasko zavarovanju, nekoliko spremenjen, ni so le odstavki, ki govorijo o vožnji čez polno črto in ustavljanju pred semaforjem, na katerem gori rdeča luč.

Gabriele Fallopius (1523-1562), slavniti italijanski kirurg in ginekolog, ki si je izmislil nazive za vagino, klitoris in placento, je začel kariero kot vaški župnik, kasneje pa je bil nekaj časa duhovnik v milanski katedrali.

Karel Neumni (879-929), frankovski vladar, sin Ludvika Jecljavca, je dobil ta pridevek še za svojega življenja. Vodil je namreč zelo noro zunanjo politiko. Angleški kralj Ehelred (968-1017) je dobil pridevek Nepriljubljeni zato, ker mu ni uspelo preprečiti danske invazije v Angliji. Francoski kralj Ludvik Prepirljivec je imel tudi prilastek Trmasti. Nikoli mu ni nihče mogel ničesar dokazati. To ga je na koncu stalo tudi življenja. Ko je sredi poletja igral neko igro, podobno današnjemu nogometu, je ves znojen in vroč na dušek spil bokal ledeno mrzlega vina, čeprav so mu dvorjani to



Z naravo do zdravja

BEZEG

Bezeg je razširjen po vsej Evropi in zahodni Aziji. Pogosto ga vidimo po vrtovih, kjer gojijo razne različice. Nizko drevo ali grm ima okrogle veje z značilnimi plutastimi bradavicami. V notranjosti vej je močno razvit bel stržen. Drobnih belih cvetov so združeni v velika, močno in prijetno dišeča poloblasta socvetja. Bezeg cveti spomladi, pozneje pa se iz cvetov razvijajo šopi črnih, bleščečih jagod. Ptice zelo rade jedo bezgove plodove in tako skrbijo, za razširjene vrste. Bezeg srečujemo v bližini človeških bivališč, visoko na zidovih razvalin in na drugih nenavadnih mestih.

Pri nas je bezeg zelo cenjena zdravilna rastlina. Posušene cvetove uporabljamo za čaj, sveže pa za cvrtje. Tudi plodovi so zdravilni in jih uporabljajo posušene za čaj ali pa iz njih izdelujemo sadne sokove in želeje. V ljudskem zdravilstvu se uporabljajo tudi listi in spodnji, notranji del skorje.

Bezeg vsebuje veliko zanimivih snovi, od katerih je najbolj zanimiv heterozid sambunigrozid, ki povzroča potenje, potem še flavonski heterozid rutozid pa čreslovine, eterično olje, smole, holin, antocian, sluzi, sladkorji. Skorja in listi pa vsebujejo še saponine, folno kislino, čreslovine in holin.

Iz posušenega bezgovega cvetja pripravljamo čaj, in sicer vzamemo veliko žlico posušenih cvetov in jih popa-

rimo z enim litrom vrele vode. Pustimo, da se ohladi in čaj pijemo večkrat na dan pri prehladih, gripi, nahodah, bolečinah v nogah, glavobolu. Pospešuje znojenje in odvaja vodo iz telesa. Dobro je, če čaj zasladimo z žličko medu. Lahko si pripravimo tudi mešanico iz enakih delov bezgovih cvetov, lipovih cvetov in melise in čajno mešanico uporabljamo za lajšanje zgoraj navedenih tegob.

Ker deluje bezgove cvetje diuretično, si lahko pripravimo čajno mešanico iz enakih delov bezgovih cvetov, kislavca, gladeževih korenin, regratovih korenin in janeževih plodov. Veliko žlico te

mešanice poparimo s pol litra vrele vode in čez dan spijemo čim več tega čaja. Ledvice bolje delajo, čistijo se peska in čisti se kri. Tudi sirup iz bezgovih jagod čisti želodec in mehur, kar je koristno za tiste, ki mnogo sedijo. Bezgove jagode naberemo tedaj, ko so zrele, in jih posušimo ter imamo dobro domače zdravilo za zimski čas, ko nas zebe in se s čajem iz bezgovih jagod odlično pogrejemo.

Zgodaj spomladi nabiramo tudi lubje mladih vej; tu je zdravilna notranja, zelena plast. Čaj iz lubja deluje močno odvajalno in pospešuje izločanje seča.

BORIS JAGODIČ



Glasba

DELAVSKI ROCK

»Na živce mi gre vsa ta politika. Od nobenih politikov ne pridobiš. Po običajnem razumevanju bi bil še najbližje socialistu, mednarodnemu socialistu. V resnici pa sem prej humanist kot karkoli drugega.« pravi Mensi pevec Angelic Upstarts.

Skupina Angelic Upstarts je nastala kmalu po punk bumu v Veliki Britaniji in se uvršča med drugo generacijo glasbenikov te vrste. Ostali so ena najskrajnejših punk skupin, predvsem zaradi svojega delavskega porekla. Borba delavskega razreda sveta za pravice je ena glavnih inspiracij skupine, a pesem Solidarity, ki se imenuje po poljskem neodvisnem delavskem sindikatu, pravi Mensi: »Ta pesem ne govori samo o enotnosti poljskih delavcev,

ampak o enotnosti delavskega razreda sveta. Ne bi je mogli označiti za punk pesem, toda celotna zamisel, ki stoji za njo, je punkerska. To pa je zame tudi ves pomen gibanja, gibanja, ki se bo ohranilo in ne bo nikoli izumrlo.«

Skupina Angelic Upstarts igra oster, energičen in brezkompromisen punk z očitnimi vplivi pub-rocka, regeja in angleške folk tradicije. Pesem White Nigger, Black Nigger je dober beli rege in govori o enakem položaju najnižjih slojev v različnih deželah neglede na barvo kože.

Nezaposlenost je usoda mnogih mladih po celem svetu, številni od njih so prisiljeni iti v vojsko kot poklicni vojaki. O novem programu britanske vlade, zaposlovanju mladine kot vojakov govori pesem Last Night another Soldier. Pesem England je skupina Angelic Upstarts napisala kot zdravo patriotično pesem, kot alternativo nasproti de-

sničarskemu patriotizmu, ki je organiziran v nacionalističnih organizacijah National Front in British Movement.

»Mi nismo proti policiji. V tej deželi imamo policijo, da ohranja red in zakon. Tu so za našo zaščito. Oni niso zakon, toda mnogi mislijo, da so. Verjamem, da veliko policajev v tej deželi zakon zlorablja. To je tisto, proti čemu sem,« pravi Mensi.

Na svojem zadnjem koncertu jugoslovanske turneje v Ljubljani (prej so igrali še v Beogradu in Zagrebu so nam Angelic Upstarts ponudili živahen koncert, ki je dober razmigel sicer dokaj hladno ljubljansko občinstvo. Koncert je bil izveden korektno, na visoki poklicni ravni, obenem pa je imel še vedno dovolj iskrene rock spontanosti in energične punk himničnosti. Tako ljubljanski koncert ni bil še en koncert turneje, ampak glasbeni dogodek, ki je neponovljiv.

ZDENKO MATOZ



PRISILNA UPRAVA V STANOVANJSKEM SAMO-UPRAVLJANJU?

edu. Zamenjal naj bi ga nekakšen sistem družbeno usmerjene gradnje za trg. To bi bil korak nazaj.

● V čem so glavne prednosti družbenega investitorstva?

Fink: »V različnih sistemih gradnje za trg pričakovalci, kupci stanovanj nimajo prav nobenega vpliva na gradnjo stanovanj. Vzeti morajo, kar je na trgu na voljo. Pri nas pa se prav to zasluži družbenega investitorstva pri tem le premika na bolje. Pozna se pri rokih, končni ceni in pri kvaliteti, saj je v naših rokih tudi nadzor, gradnjo pa tisti, ki jih mi hočemo, ne pa kdorkoli. Pionirjeva tozda iz Ljubljane in Krškega, s katerima imamo izredno slabe izkušnje iz preteklosti, npr. v Straži in v novomeški soseski ob Cesti herojev v Novem mestu ne moreta več graditi stanovanj. Premika se sicer počasi in z ogromnimi naporji predvsem nekaj ljudi v stanovanjski skupnosti, a premika se. Lahko bi se hitreje, toda pri vseh podpisanih samoupravnega sporazuma o gradnji soseske še ni dozorelo spoznanje, da morajo narediti svoj del. Telefonskega omrežja ne bo gradil kdorkoli, ampak ga mora PTT podjetje, električno omrežje Elektro itd. Cela vrsta sestankov je, na katerih moramo koga spominjati na njegove dolžnosti, in je navsezadnje videti, kot da je stanovanjska skupnost policaj, a bila naj bi le povezovalca interesov. Celotno postopek za ugotavljanje odgovornosti smo morali predlagati, ko nam PTT podjetje ni hotelo izdati soglasja za sosesko Irča vas—Brod, kar bi zavrla nadaljnjo gradnjo.«

POLNA USTA RACIONALIZACIJE

● Veliko govorimo o racionalizaciji gradnje, da bi jo pocenili. Kaj bi morali storiti in kdo, da bi se to v praksi tudi kaj poznalo, da cene kvadratnega metra stanovanja ne bi tako astronomsko naraščale?

Fink: »Da, racionalizacije imamo polna usta, gradimo pa še naprej počasi in drago. Vsak se skriva za svojo institucijo, nihče ne nosi nikakršne odgovornosti, napeke vlečemo iz soseske v sosesko. Prevladuje mentaliteta lastne zadostnosti, za katero se skriva tudi veliko nestrokovnosti. Včasih imam občutek, da gre za zavestno zaviranje, da bi dokazali, da sistem družbenega investitorstva ni v redu.

Racionalizacija je možna in potrebna predvsem pri planiranju. Ko je lopata zasajena, se na končno ceno ne da več veliko vplivati. Mi pa pritiskamo samo na izvajalca, ki je v tej verigi v najslabšem položaju. Druge delajo po starem. Zavod za družbeno planiranje ni nič boljši od Dominvesta, ni spremenil metod dela. Dokaze dobivamo vsak dan, ko je kar naprej treba spreminjati načrte, preprojektirati soseske. Planerji, projektanti se v začetni fazi ne spopadajo s številkami, ne zanima jih, koliko kaj stane. Nekaj narišejo, pa kolikor stane, stane. To družbeno ni sprejemljivo. Ekonomika mora predlagati že v začetni fazi, prisotna bi morala biti že pri urbanističnih načrtih. Naj navedem za primer zazidalni načrt Otočca. Tam so predvideli razmeroma redko pozidavo na veliki površini, zaradi česar bi bila cena komunalne opreme kvadratnega metra šestkrat večja kot v Irči vasi. Ko smo vprašali, če se ne bi dalo tam zgraditi več hiš, da bi tako ceno znižali, smo dobili odgovor, da ni problema, da jih bodo pač več narisali, a da bo treba spreminjati tudi zazidalni načrt. Takšno obnašanje moramo spreminjati. Sploh je urbanizem v Novem mestu poglavje zase. Na Regrških košenicah je vsaka hiša drugačna, ker projektanti pač popoldne 'fušajo'. Z urbanisti so težke bitke, vsak dela po svoje, brez odgovornosti. Tudi če se za kaj zmenimo, potem naredijo po svoje. V Novem mestu so najboljše, komunalno najmanj problematične parcele pozidane z zasebnimi hišami, se ve, da predvsem s hišami najrazličnejših bivših občinskih oblastnikov, medtem ko bloke zidamo na komunalno najbolj problematičnih območjih. Zato nas bo komunalno opremljanje v bodočnosti stalo še težke milijarde.

K racionalizaciji in pocenitvi gradnje stanovanj naj bi v Novem mestu v prihodnje pripomogli 'zazidalni poskusi', za katere se je zavzela zadnja skupščina stanovanjske skupnosti. Zazidalne poskuse, ki bi morali pokazati vse stroške za kako sosesko od pridobitve zemljišča do vseljivega stanovanja, naj bi delali po možnosti naenkrat za več območij, primernih za pozidavo, potem pa bi se odločili za najboljšo, našim možnostim primerno varianto. Primerena našim možnostim bi morala biti tudi zaklonišča, ki precej bremenijo ceno kvadratnega metra stanovanjske površine. Delamo jih, kot da imamo 10.000 dolarjev dohodka na prebivalca. Sedaj gradimo celo dvonamenska, le da

nihče ne ve, kaj je ta druga namembnost, so pa zato dvakrat dražja. Potem pa še vse propada. To bi morali drugače urediti.«

SOLIDARNOSTNA STANOVANJA NIČESAR NE IZBOLJŠAJO

● Težav v Novem mestu na stanovanjskem področju torej ne manjka in kar nekako zamegljuje uspele. O tem pa govorite predvsem v stanovanjski skupnosti ali pa še tam ne. Niso to širši problemi?

Fink: »Uspehi imajo črne madeže. Stanovanjsko gradnjo smo — ne samo v Novem mestu — pripeljali v položaj, da so ljudje z nizkimi dohodki pa mlade družine vse dlje od stanovanja. Dogaja se že, da nekateri stanovanje, če ga že dobijo, odklonijo, ker ne zmorejo soudeležbe in potem dragega bivanja v njem. Kje pa je še vse pohištvo? Prav tako se že pojavljajo zahteve po manjših stanovanjih, čeprav smo v Novem mestu s 47 kvadratnimi metri povprečno velikim stanovanjem precej pod republiškim povprečjem. Velik problem so stroški ogrevanja. Bojim se, kaj bo jeseni, saj kurjava ne bo cenejša, ampak le še precej dražja. Težave bodo s preskrbo s premogom, kjer ga lahko kurijo, saj mi v preteklosti nismo nikamor nič vlagali. Še ko so obnovljali Kanižarico, nismo šli zraven. To bodo še hudi problemi. S temi problemi bi se morala ukvarjati politika, družbenopolitične organizacije. A v zadnjih štirih letih v Novem mestu nikjer niso pripravili temeljite razprave o stanovanjskem gospodarstvu. Vsi se obnašajo, kot da problemov ni, toda če gradnja teče, še ne pomeni, da problemov ni. Kakšen odnos imajo do tega področja, pove tudi naslednje: občinsko vodstvo in družbenopolitične organizacije smo povabili, naj pridejo pogledat stanovanja v sosesko Irča vas—Brod, kjer smo doslej že obrnili prek 50 starih milijard, stanovanja pa so čisto druge kvalitete kot doslej, kar je rezultat ogromnih naporov. Na ogled ni bilo nikogar. Stanovanjskega področja ne bi smeli puščati tako ob strani, saj je stanovanje poleg hrane in obleke vendar človekova najbolj elementarna potreba. Družbenopolitične organizacije bi morale imeti izoblikovana stališča o vseh problemih, ki se pojavljajo na stanovanjskem področju. Trdim, da jih nimajo. Glejte: v novomeški občini razen Krke nobena delovna organizacija nima zares izoblikovanega sistema permanentnega reševanja stanovanjskih problemov delavcev. Labod ali Novoteks, ki sta dokaj mlada kolektiva in potrebujeta veliko stanovanj, vse posiljata v boj za solidarnostna stanovanja. To ni sprejemljivo. Ta sklad naj bi počasi usihal, a je letno po 300 prošenj za solidarnostno stanovanje, kupimo pa jih lahko okrog 40 na leto. Trdim, da s tem, ko nekemu damo solidarnostno stanovanje, njegovega socialnega položaja nismo izboljšali, ampak poslabšali. To niso perspektive. Denar, ki ga delovne organizacije že izdajajo za stanovanja, raje razdelijo kot posojila za hiše, češ da je to ceneje in da tako rešijo več problemov. To je ceneje le trenutno. Vse to zadeva za akcijo družbenopolitičnih organizacij. Politično vprašanje je, da je reševanje stanovanjskega problema kakšnega delavca odvisno predvsem od tega, v kateri delovni organizaciji dela, da ni potreba glavno merilo. Tako delavci vrste delovnih organizacij sploh ne morajo računati na družbeno stanovanje. Edina prava perspektiva je usmerjena blokovna gradnja, ki pa je povsod v podrejenem položaju. Nobena država ni tako bogata, da bi si lahko privoščila tako stanovanjsko gradnjo, kot si jo mi!

To področje je bilo doslej deležno največ eksperimentiranja in ima najmanj uresničenih ciljev. Pa še sprejemajo ukrepe, da bomo stanovanjsko gradnjo onemogočili. Vse več je državnega intervencionizma. Delegatska skupščina nima že na nič več vpliva, saj je vse okvirjeno z najrazličnejšimi indeksi. Je glasovalni stroj, formalizem, ki precej stane. Če bo šlo tako naprej, bomo lahko govorili o prisilni upravi nad samoupravo. Vse to so vprašanja, ki bi jih politika morala obravnavati in oblikovati stališča. Ustvariti moramo razmere, da bo človek lahko prišel do stanovanja in da bo zmogel stroške bivanja.«

»NEUKO LJUDSTVO«

● Ne le, da država z določanjem najrazličnejših indeksov in z omejitvami bistveno krči pravico delavcev, da resnično odločajo o celoti odnosa na stanovanjskem področju, tudi sama samoupravna organiziranost ni povsem takšna, da bi omogočila kar najbolj neposredno izražanje tovrstnih interesov delavcev in odločanje. Kaj bi se dalo narediti za izboljšanje?

Fink: »Samoupravna organiziranost, kakršna je, ni učinkovita, kar ni samoupravno. Prvic se postavlja vprašanje tolikšnega števila interesnih skupnosti za področje materialne proizvodnje. Mislim, da bi bila dovolj ena ali dve. V eni skupščini bi več dosegli. Sedaj se ne moremo dovolj usklajevati pa tudi sredstva niso mobilna. Ker pa organiziranost že je taka, mislim, da bi morali dati vsaki skupščini možnost do specifičnosti, kot so specifična področja in interesi. Avtomatizem je sovražnik življenja in potreb posameznega okolja. V skupščino stanovanjske skupnosti bi morali bolj neposredno pripeljati interese tistih, ki nimajo stanovanja, tistih, ki živijo v blokih, in tistih, ki dajejo denar. Sedaj ni tako. Tudi dvodomnost skupščine je neumnost, saj so izvajalci v podrejenem položaju. Togo sledimo vodilo, da vsako temeljno samoupravno okolje delegira v vsako skupščino. Kaj naj dela delegat iz Hinj ali Gabrja v stanovanjski, kakšen interes naj ima za sodelovanje v njej? Ker je tako, so tudi naše skupščine redno na meji sklepčnosti. Poleg tega je dejstvo, da gre na skupščini vse 'skozi' brez težav, žalostno.

Strokovna služba in odbori, v katerih so ljudje, ki se na stvari malo bolj spoznajo in ki so za to zagreti, se res trudijo, da bi dali delegatom čim boljša gradiva, čim boljše rešitve, da bi čim bolj vodili to stanovanjsko gradnjo, ampak to vseeno ne opravičuje delegatskega molka. Razprave so le o vzdrževanju, ogrevanju, o stvareh, ki ljudi najbolj neposredno tiščijo, kje in kakšna stanovanja bodo, jih pa ne zanima. Delegatska vprašanja ima v glavnem in to redno le Krka, ki se je znala organizirati v tem smislu. Samo organizirani delavci pa bodo spreminjali stvari. Zaupati moramo ljudem, delavcem, krajanom, da se bodo najbolj racionalno organizirali. Krajevni skupnostim bi morali prepustiti odločitev, kam bodo delegirale svoje delegate, kje so dejanski njihovi interesi. O vsem tem je treba izvesti široko, organizirano javno razpravo. O tem naj sedaj razmišlja SZDL, ne pa, kako bodo sestavili delegacije. Sloh smo že velikokrat na različnih posvetih in sestankih povedali svoje pripombe iz baze, ki pa se potem do 'vrha' porazgubijo, kot da neuko ljudstvo nič ne ve.«

● Veliki problemi so z vzdrževanjem stanovanjskega sklada. Stanarine ne zadoščajo niti za vzdrževanje novjših stanovanj, kaj šele, da bi z njimi obnovljali starejša. V Novem mestu so skupnosti stanovanj lani prijavile za 22 starih milijard potreb po vzdrževanju, denarja je na voljo desetkrat manj. Kaj storiti?

Fink: »To o stanarinah je že izpeta pesem. S 1. julijem bi jih morali povečati za 50 odstotkov, a se še nič ne ve, kako bo. O tem ne odločamo delegati v skupščini. Prehod do leta 1990 na stanarine, ki bodo zagotavljale enostavno reprodukcijo, kaj šele na ekonomsko, je iluzija, ker bi bili indeksi rasti stanarine pošastno veliki. Še posebej je ta prehod iluzija v ostali Jugoslaviji, kjer bi morali za petkrat povečati stanarine, da bi dosegli slovenske. Stanarina za novo trisobno stanovanje je v Črni gori 90 starih jurjev! Gre za malomaren odnos do družbenega bogastva. A narediti se ne da nič. Vir za vzdrževanje je samo stanarina. Ta pa ni dovolj velika. V Novem mestu bi nam leta 1987 zmanjkalo iz stanarin 500 starih milijonov samo za amortizacijo, če naj bi uveljavili novi zakon o obvezni 2-odstotni amortizaciji, ki je začel veljati z letošnjim letom. To je začaran krog, iz katerega ne vidim izhoda. Smo menda edina družba, ki pusti propadati novejši stanovanjski fond, ob tem pa gradi novega. Pri ljudeh bo treba spreminiti tudi odnos do tega družbenega bogastva. Marsikaj bodo morali narediti sami. Premalo se zavedajo, da je stanovanje, ki ga dobijo, tako rekoč njihovo.

Ob vseh teh problemih z vzdrževanjem in ob zadrževanju stanarin pa so v blokih ljudje, ki jim ni težko plačati stanarine, pa tudi kurjave ne, čeprav je ta daleč večji strošek. Po drugi strani so tudi v zasebnih hišah ljudje, ki so socialno šibki ali celo ogroženi, v hišah pa so, ker so si jih morali postaviti, saj niso imeli druge izbire. Zato mislim, da bi morali z enotno socialno kartico zajeti vse, videti, kdo pomoč potrebuje in kdo ne (tako v blokih kot v hišah), in jo potem dati. Z 10 ali pa tudi 50 starih jurj subvencije stanarine ne bomo nikomur izboljšali socialnega položaja. Socialne pomoči bi morali dati pod javno lupo, pa bi bilo drugače.«

KDO BO LAHKO STANOVAL V STANOVANJH?

● Pred vrati je novo srednjeročno obdobje. Kaj se obeta stanovanjskemu gospodarstvu v novomeški občini?

Fink: »Za naslednje srednjeročno obdobje imamo v novomeški občini to srečo, da imamo pripravljena zemljišča, tako da glede tega za gradnjo stanovanj ne bo težav. V elementih za srednjeročni plan predvidevamo do leta 1990 v občini pridobiti 1.400 novih stanovanj (družbenih in individualnih), družbeno usmerjena gradnja pa je poleg Novega mesta predvidena še za druge kraje, Šentjernej, Stražo, Otočec, Šmarjeto. Za uresničitev takšnega plana bomo morali po cenah iz leta 1984 združiti 7,278 milijarde din ter 2,56 milijarde din za komunalno opremljanje. Še naprej naj bi spreminjali strukturo zidave v korist družbeno usmerjene gradnje. Povprečna velikost stanovanja v družbeno usmerjeni gradnji naj bi se povzpela na 54 kvadratnih metrov, v zasebni pa naj bi bila približno 135 kvadratov, s čemer bi se vsaj približali republiškemu povprečju 22 kvadratnih metrov stanovanjske površine na prebivalca. Bolj bo treba računati na prenove, pa ne le v starem mestnem jedru. Naredili bomo popis starih stavb in potem ocenili, kje se prenova plača, kje pa se bo iz spiacca odprdati ali celo podreti in zgraditi na novo. V okviru solidarnostnega sklada smo opredelili poleg že uveljavljenih stvari reševanje bivalnih razmer Romov, drugače bo organizirano kreditiranje gradnje za delavce pri obrtnikih, ki so sedaj zaposavljeni, v ta sklad pa prihajajo z letošnjim planom tudi upokojenci, ki ne bodo več združevali denarja v ta namen prek SPIZ od pokojnin, kar je edino prav. Nič pa ne vemo, kaj bo s stanarinami. Planirati za pet let naprej je v položaju, ko so eno potrebe, drugo možnosti, tretje pa ekonomski ukrepi, loterija. Tudi s cenami kvadratnega metra stanovanjske površine bodo križi. Že nekaj let skokovito naraščajo. Cilj družbeno usmerjene gradnje je doseči ceno, ki bo sprejemljiva za družbo in posameznika, kar bi dosegli predvsem z ekonomičnostjo zazidalnih načrtov in projektov za izvajanje, z vlaganjem več nepovratnih sredstev v komunalno opremo stavbnih zemljišč, z večjo racionalizacijo pri izvajalcih ter z vnaprejšnjim zagotavljanjem sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Racionalizacija vključuje tudi racionalno gospodarjenje z denarjem. Morali bi doseči izboljšanje sistema financiranja.

Sploh pa sama gradnja ni več vprašanje, če seveda ne bo kakšnih bistvenih sistemskih sprememb. Vprašanje je, kdo bo ta stanovanja še lahko kupil, kdo bo v njih še lahko bival. Kaj nam pomaga, da gradimo stanovanja, če delavcem ne moremo zagotoviti možnosti, da v njih normalno živijo, da lahko plačajo vse stroške? S temi problemi se pri nas premalo ukvarjamo. In nobene prave perspektive ni, da bo boljše.«

Čeprav stanovanjska gradnja v novomeški občini beleži v slovenskem merilu celo zavidanja vredne uspehe, ne bi mogli reči, da je stanovanjsko gospodarstvo tu v kaj manj zavidljivem položaju. Problemov namreč ne manjka. Delegatska organiziranost ni takšna, da bi se v skupščini stanovanjske skupnosti delavci sporazumevali in dogovarjali o vseh stanovanjskih vprašanjih, ki so v njihovem skupnem interesu. Tudi v delovnih organizacijah stanovanjskemu področju še vedno ponizajo premalo organizirane, strokovne, stalne svečajo premalo organizirane, strokovne, stalne skrbi, in se ukvarjajo z njim bolj ali manj ljubiteljsko. Vse več je poseganja države tudi na to področje, tako da delavcem in delegatom ostaja vse manj prostora za samoupravljanje. Cena kvadratnega metra stanovanja tako narašča, da so stanovanja delavcem pa mladim družinam vse manj dosegljiva. Vse hušji je problem pokrivanja stroškov bivanja v stanovanjih, posebno pri ogrevanju. Stanarine ne zadoščajo več niti za nujno vzdrževanje. O vsem tem se je z Bojanom Finkom, predsednikom skupščine novomeške stanovanjske skupnosti, pogovarjala Zenka Lindič-Dragaš.

● Letos se bo izteklo sedanje srednjeročno obdobje. Kako ste v stanovanjski skupnosti občine Novo mesto v tem obdobju uresničevali planirane naloge, predvsem pri zidavi stanovanj?

Fink: »V Novem mestu že presežemo srednjeročni plan izgradnje stanovanj in smo v primerjavi z drugimi slovenskimi občinami, nam podobnimi, precej na boljšem. V družbeno usmerjeni blokovni gradnji smo pridobili 808 novih stanovanj, kar je dobrih 9 odstotkov več od plana, ter 889 individualnih hiš v organizirani in neorganizirani gradnji, kar je skoraj 16 odstotkov več, kot smo planirali. Mislim, da je to v teh kriznih časih uspeh. To je uspeh sistema družbenega investitorstva, ki smo ga vpeljali pri gradnji soseske Irča vas—Brod v Novem mestu. Vendar pa v Sloveniji že tečejo prizadevanja za spremembo sistema, češ da ni v

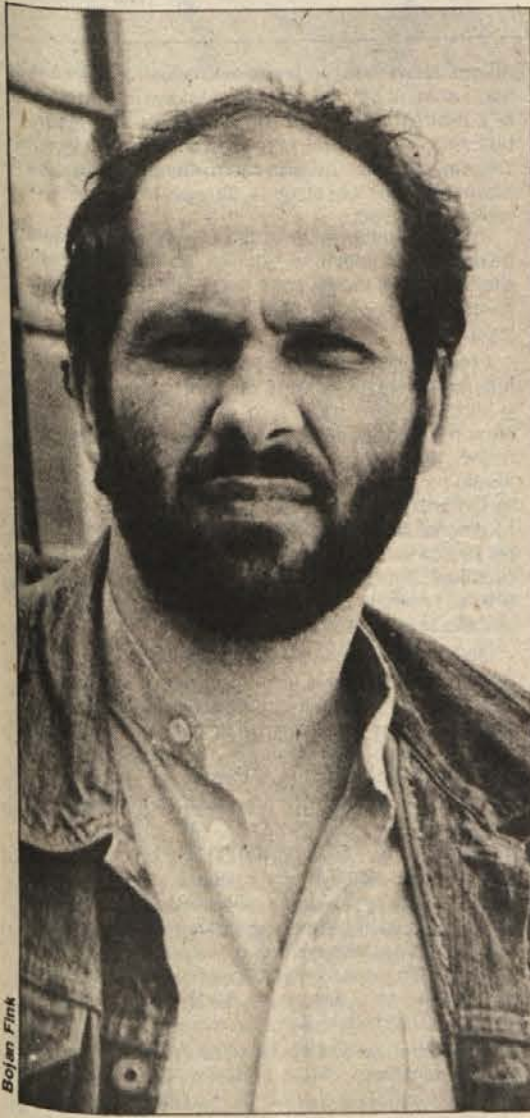


Foto: M. Moškon



Foto: M. Moškon

VSE MANJ JE ČISTIH GOSTILN

Še ni tako dolgo tega, ko smo na turizem in vse, kar sodi zraven, gledali zelo podcenjujoče, kot da je ta beseda povezana zgolj z imeni krajev, kot so Portorož, Bled, Opatija, Dubrovnik. Na srečo se je danes že precej obrnilo na boljše, tudi na Dolenjskem. Konec marca je novomeški izvršni svet sprejel sklepa, ki novomeško upravo inšpekcijskih služb obvezujeta, da mora še pred pričetkom glavne turistične sezone pregledati vse gostinske lokale na novomeškem območju, ob nepravilnostih pa strogo ukrepati, tudi za ceno zaprtja lokala. Poleg tega je naloga inšpektorjev, da med sezono redno kontrolirajo kakovost pijače, hrane, čistočo, ureditev gostinskih objektov in trgovin.

Prvi del naloge so inšpektorji opravili te dni. In ugotovitve? Vzeto v celoti, nikakor niso v čast dejstvu, da smo na pragu glavne turistične sezone, od katere si tudi Dolenjska obeta nekaj drobtin. So tudi izjeme, a jih je tako malo, da bi se nemara splašalo turista nanje opozoriti s panoji ob cestah ali še konkretnije. Za uvod najprej nekaj števil:

V zadnjih nekaj dneh je bilo pregledanih 62 gostinsko turističnih objektov na novomeškem območju, kar pomeni, da je bil inšpekcijskega pregleda oproščen morebiti le kakšen črni vinoč. Zaradi hude umazanije in nereda sta bili za uporabo zaprti dve kuhinji, smrad in nehigiene pa sta zaprla pet sanitarnih prostorov. Poglejmo naprej: nošenje neustrezne (beri: umazane) delovne obleke, pomanjkljiva higiena rok, nehigiensko vzdrževanje prostorov, nehigiensko ravnanje z živili ter neopremljene in slabo vzdrževane sanitarije so bile vzrok štiriindvajsetim izrečenim mandatom kaznim. Zaradi odprave številnih ugotovljenih pomanjkljivosti — mednje sodijo tudi delavci, ki so delo z jedačo in pijačo opravljali brez predpisanih zdravniških pregledov — je bilo izdanih 28 odločb, veliko dela pa bo imel zaradi poslanih predlogov tudi sodnik za prekrške. Sanitarni inšpektorji so pregledali tudi kvaliteto živil. Spodbudna je ugotovitev, da po organoleptični plati ni bilo nobenega očitka, predvsem najbrž zato, ker so gostinski lokali razmeroma dobro opremljeni s hladilnimi napravami in so te večidel primerno vzdrževane.

Drugeča pa je z ureditvijo okolice, ki je velikokrat zanemarjena, s slabo uredjenimi parkirišči, da o videzu stavb, oken in balkonov niti ne govorimo. Poglavje zase so gostinski kioski, ki naj bi popestrili tovrstne usluge in povečali konkurenco, povečali pa so predvsem obseg dela inšpektorjem. Slabi prostorski in mikroklimatski pogoji ter pomanjkanje sanitarij so deležni čedalje hujših očitkov občanov, saj gostje opravljajo potrebo kar v okolici kioskov, da neprimerne higiene v samem objektu niti ne omenjamo posebej. Obiskov inšpektorjev pa so bile deležne tudi slaščičarne. Posebnih pripomb ni bilo, če izvzamemo primer bakteriološko oporečne slaščice in kuhinjo, ki ni ustrezala sanitarnim predpisom. Sladoledi so bili, začuda, brez pripomb.

Zdravje

IZJEMNI PRIDOBITVI NOVOMEŠKE BOLNIŠNICE

Kadar je človek tako daleč, da dobesedno zre smrt v oči, se ne zaveda, kaj z njim počno ljudje v belem. Ampak ko se jim posreči ohraniti življenje, ki je že odtekalo, začne bolnik zaznavati okolico: bolniško sobo, železno posteljo, žice, ki z njegovega telesa vodijo k aparatu z malim ekranom. Tip-tip-tip se slišijo znaki, s katerimi monitor daje znak, da bolnikovo srce utripa. Drugi del tega najsodobnejšega medicinskega aparata spremlja bolnikovo dihanje, razen tega sproti meri pacientov krvni tlak. Čim ena treh glavnih človekovih funkcij začne odpovedovati, da aparat znak za alarm, nakar se z drugimi sredstvi skušajo pregnati smrt. Na tak način lahko obdržijo pri življenju bolnika več ur ali ves dan, medtem pa ima organizem več možnosti za preživetje.

Take naprave-monitorje imajo tudi v novomeški bolnišnici na internem oddelku, kjer so 14. maja odprli prenovljene prostore za intenzivno nego (šok sobo), v katerih so pridobili 5 postelj s sodobnimi napravami za najtežje bolnike. Več let smo razmišljali, kako posodobiti prostore za intenzivno nego in povečati zmogljivosti, vendar zaradi pomanjkanja sredstev v zdravstvu nismo prišli dije od idej. Ko pa so nam letos



Foto: J. Pavlin

POSLOVNI ČAS JE SKRIVNOST

Ob sanitarnih so svoje delo opravljali tudi tržni inšpektorji. Njihov zvezek pripomb ni bil popisan dosti manj. Našli so kar 46 gostinskih objektov z nepravilno objavljenim poslovnim časom. Za to je bilo izdanih 25 odločb, 12 predlogov sodniku za prekrške, trije gostinci pa so imeli svoje lokale enostavno zaprte. Morda so še pravi čas zvedeli, da naokoli križarijo inšpektorji? Še dvoje ugotovitev: navzlic temu da novi zakon o oblikovanju cen samostojnim gostincem dopušča, da cene sami oblikujejo, so bile najdene kar tri gostilne, kjer cenika za stranke sploh ni bilo. Očitno so nekateri določilo zakona vzeli preveč dobesedno in cene določajo sproti, največkrat kar iz glave. In še druga ugotovitev: v treh gostinskih obratih so našli neustrezna merila (tehtnice in sodi), kar bo spet delo za sodnika.

Verjetno bi potrebovali še nekajkrat toliko papirja, če bi hoteli zapisati vse, kar so pokazali pregledi omenjenih 62 gostinskih in turističnih lokalov. Zato smo se bolj posvetili tistim, ki so izstopali zaradi slabih ali dobrih ugotovitev. Prvih je bilo precej več, zato imajo prednost.

Začnimo v Dobravi. Gostilna Selak je sicer daleč naokoli znana po dobri kuhinji, predvsem kar zadeva pripravo rib, zato lastnikom v nadaljevanju zapisane ugotovitve inšpektorjev verjetno ne bodo najbolj pogodu. Kuhinjo so namreč morali zapreti. Vzrok: umazanija, nevdrževana oprema, onesnažena tla. Še precej huje usode je bil deležen bife šentjernejskih upokojevcev. Inšpektorji so sicer zapisali, da so ga zaprli zaradi nehigiene, vendar se za takšno razlago skrivajo naslednje ugotovitve: dostop na stranišče ni bil priporočljiv za slabe želodce, odtoki straniščnih škobjk so bili zamašeni, spiranja ni bilo. Urin se je razlival kar po tleh. Temu primeren je bil smrad.

STRANIŠČA, STRANIŠČA

Iz Šentjerneja se preselimo v Gabrje, v lokal Franca Hudoklina. Inšpektorji so bojda njegovi stari znanci. Tudi tokrat je bilo pripomb dovolj, celo za prijavo sodniku za prekrške. Sanitarije so bile neurejene in nevdrževane. Tudi pri Milanu Dreniku v Bršljinu ni bilo vse, kot bi moralo biti. Inšpektorji so našli za točilnim pultom osebo, ki ni imela predpisanega zdravniškega pregleda.

Tudi o gostilni Rozalije Drenik na Cikavi je bilo doslej slišati več pripomb, tokrat pa so jo inšpektorji ob pregledu celo zaprli. Mera je prekipela, ko so videli neurejena stranišča. Zadeva bo romala v presojo sodniku za prekrške. Enaka usoda je doletela tudi gostilno Marije Zagorc v Stari vasi. Lokal je bil zaprt zaradi nehigiene v kuhinji, nereda za točilno mizo, smrdljivih stranišč. Po kuhinji je bilo najti razmetano umazano posodo, med njo pa celo živila, ki so bila namenjena gostom. Ponekod so bili zraven tudi odpadki. Kot posebnost pa zapišimo, da pisoarji sploh niso bili priključeni na vodovod. Posledice so jasne. Drenikovi je bila izdana ureditvena odločba, sodniku za prekrške pa bo podana prijava.

Tudi Emonin bife v Šentjerneju je moral po obisku inšpektorjev kaj hitro zapreti vrata. Vzroki so bili zelo očitni. Smrad in nečistoča v straniščih, povsod velika umazanija. Po besedah sanitarne inšpektorice je bil lokal videti, kot da ga najmanj pol leta ni obiskala snažilka. O vsem bo svoje rekel tudi sodnik za prekrške.

Novomeško gostišče na Loki velja sicer za ugleden in prijeten lokal, a tudi tam so morali inšpektorji izdati ureditveno odločbo. Oprema je dotrajana, potrebno bo obnoviti fasado, piko na i pa je prispeval nered na balkoni, kjer so sobe za zaposleno osebje. Tudi zarjaveli žar gostišču ni v čast.

PRI MERCATORJU VSI KAZNOVANI

Posebno poglavje si je po krajšem času spet zaslužil Mercatorjev potrošniški center v Ločni. Resda gre za trgovino, a vendarle trgovino, ki stoji ob vpadnici v mesto, za lokal, ki ima v svoji ponudbi tudi strelbo alkoholičnih in brezalkoholnih pijač ter jedače. V primerjavi z drugod ugotovljenimi in napisanimi pomanjkljivostmi Mercatorjevih napak enostavno ne moremo izpustiti. Kajti inšpektorji so ob enem samem (!) pregledu pri njih izrekli kar 24 mandatih kazni. Ali z drugimi besedami: ta dan v Mercatorjem centru v Ločni ni bilo zaposlenega, ki ne bi bil kaznovan, vključno z mesarjem. Sanitarna inšpektorica je celo izjavila, da je, po prvotnem videzu sodeč, hotela center zapreti, a se je kasneje vendarle odločila za bolj »humano« pot. Nečistoča, neurejenost prostorov, pritožbe gostov in še kaj so bili poglaviti vzrok izrečenim kaznim. Ob tem omenimo, da je bilo najti celo tako umazana tla, da so jih strgali z zidarsko žlico, da so bile police ponekod obarvane s paradiznikovo mezgo itd. Poglavje zase so bile garderobne omarice. V njih je bilo najti umazane in smrdljive nogavice, zmečkana oblačila. In ko so inšpektorji trgovke na to opozorili, so se te pokazale na svoje sodelavke v bifeju, čes tam da je šele grozno. Inšpektorjem tako ni preostalo drugega, kot da v prisotnosti trgovk opravijo tudi pregled garderobnih omaric v kleti. A so bile vzorno urejene. Zares čudno tovarištvo med prtiličem in kletjo!

SAMO PEŠČICA VZORNIH

In pred koncem, preden omenimo lokale, ki so lahko novomeškemu turizmu resnično v ponos, še beseda dve o tistih, ki jim je le za las ušla pohvala. V gostišču Rog v Dolenjskih Toplicah se lahko s svojim objektom in kvaliteto dela resnično postavljajo na vzor. Vzorno stanje bilo je na delo in red v kuhinji. Tudi v gostilni Ana Turkove v Stopičah niso našli pomanjkljivosti, v slabo pa so ji inšpektorji šteli, da strže le hrano po naročilu. Tudi v novomeškem hotelu Metropol bi ostal blok za pripombe prazen, če ne bi bilo pomanjkljivosti v kuhinji. Gostinske lokale, kjer inšpektorji niso odkrili nobene napake ali pomanjkljivosti, lahko preštejemo na prste ene roke. Gostišče Martine Jerič na Potoku je eno takih, ki jih lahko postavimo za vzor. Vzorno stanje je bilo tudi v gostilni Henrika Kocjančiča v Loški vasi. Nismo pa pozabili tudi na družbeni sektor: iz gostišča Prinovec v Šmarjeških Toplicah so inšpektorji odšli zadovoljni. Za konec pa še ena posebnost. Govorili smo o gostinskih kioskih, njihovi neurejenosti in neprimernosti. Za kiosk Slavka Malnarja v Novem mestu pa moramo reči, da je postal dostojna konkurenca večini gostinskih objektov tako po urejenosti, čistočini kot po kvaliteti tam pripravljene hrane.

Pa nikar ne mislite po vsem tem, da so inšpektorji posebne sorte ljudje, za katere ni nič dovolj dobro. Prav taki so kot povprečni gost, le da gledajo tudi z očmi zakona. Najmanj, kar pripada gostu za njegov denar, pa sta čist kozarec in krožnik.

BOJAN BUDJA

priskočili na pomoč obrtniki širše Dolenjske, predvsem pa novomeško obrtno združenje s ponudbo, da bodo prenovitvena dela opravili zastonj, smo bili tega kajpak zelo veseli. Je na otvoritveni slovesnosti dejal dr. Franc Huebscher, predstojnik internega oddelka bolnišnice.

Dolenjskim obrtnikom, ki so na pobudo Obrtne zadruge Hrast šli v akcijo in jo tudi uspešno izpeljali, gre pohvala in zahvala za tolikšno razumevanje težav v zdravstvu. Prvotno so bili stroški ocenjeni na 4 milijone dinarjev, v času del, od februarja do konca maja letos, pa so narasli na še enkrat večjo vsoto. Prav zato z zbiranjem sredstev nadaljujejo pri obrtnikih in v zd-

ruženem delu, da bi lahko nabavili še nekaj novih motorjev k zagotovljenim prostorom.

Ogromno dela je bilo namreč z instalacijami, od električnih do plinskih, saj se krog in krog sobe, predeljene s stekleno steno, nizajo vtičnice in razni priključki. Ne bo potrebno več prenašati v najbolj kritičnih trenutkih težkih kisikovih jeklenk k bolniškim posteljam, kar je ne le nevarno za morebitno eksplozijo, ampak tudi težaško opravilo za sestrsko osebje. Zdaj bo kisik dotekal k bolniški postelji po ceveh v zidu. Interni oddelek, ki ima dobre in požrtovalne kadre, je tako dobil tudi sodobne prostore s potrebno opremo, da lahko učinkoviteje pomaga najtežjim bol-

nikom. Največkrat so bivanja na oddelku za intenzivno nego deležni bolniki z različnimi vrstami infarktov, bolniki z motnjami srčnega ritma in pacienti s sladkorno boleznijo v komi. Prav tako se v teh prostorih vse češče znajdejo bolniki s hudimi zastrupitvami, ki jih je ob vse pogostejši uporabi strupov, škropiv in nevarnih snovi vsak mesec več.

Interni oddelek pa je ta dan slavil še eno pomembno pridobitev za ledvične bolnike, ko so na oddelku za dializo odprli novo sobo z 11 dializnimi mesti. To investicijo so omogočile zdravstvene skupnosti v regiji.

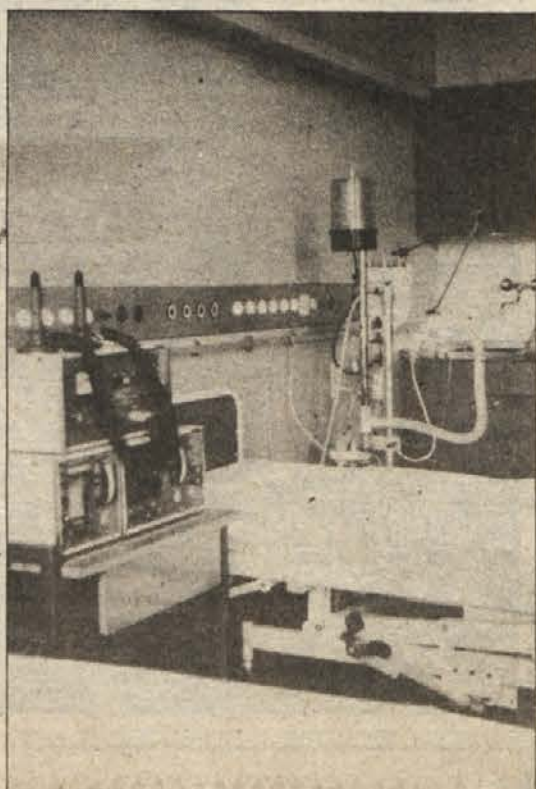
Pred letom 1979 so bili bolniki, ki so jim odpovedale ledvice, obsojeni na smrt, če jih niso sprejeli na dializo v Ljubljani, kjer pa je bilo vedno premalo prostora. Novomeški oddelek je začel s 4 dializnimi mesti, računajoč, da bo ta zmogljivost zadoščala za nekaj let. kmalu pa se je izkazalo, da je hudih ledvičnih bolnikov na Dolenjskem veliko več. Doslej so ob neprekinjenem triizmenskem delu lahko priključili na umetne ledvice po 39 bolnikov na dan, odslej pa ima tako možnost 66 bolnikov. Zgodi se tudi, da pridejo nepričakovani nujni primeri, nemalokrat imajo v gosteh tujce ali pa naša občane iz drugih krajev.

Ob otvoritvi povečanega dializnega oddelka je dr. Steklasova poudarila, da bo, že prej kot čez štiri leta spet premalo prostora za naraščajoče število hudih ledvičnih obolenj, če se ne bo bolj uveljavila transplantacija — zamenjava uničenih z zdravimi ledvicami. V novomeški bolnišnici se s tem še ne ukvarjajo, v ljubljanskem Kliničnem centru pa so od lanske jeseni do letošnjega maja opravili 22 takih najzahtevnejših posegov in vsi, razen enega so uspeli.

Ledvični bolniki, ki so potrebni, da jih dvakrat ali trikrat v tednu za nekaj ur priključijo na dializni aparat, po zaslugi tovrstnega napredka medicine v ostalih dneh živijo povsem običajno, večina jih hodi v službo po štiri ure na dan, doma pa opravljajo vsa lažja dela in na cesti jim ne bi nihče prisodil, da živijo pravzaprav s pomočjo umetnih ledvic.

Obe pridobitvi bolnišnice v Novem mestu bodo znali najbolj ceniti tisti, ki bodo prisiljeni novosti preizkusiti na svoji koži, pa zdravniki in medicinske sestre. Brez sodobnih naprav tudi oni ne morejo delati po sodobnih metodah in novih dognanjih medicine.

RIA BAČER



ENAKOPRAVEN DIALOG MED LOVCI IN KMETI

Ko so pred leti naša »uredništva v gosteh« krožila po odmaknjenih krajih, so kmetje redno bentili zaradi škode, ki jo dela divjad. Je naša družba, posebno sedaj, ko si skuša Slovenija čimveč hrane pridelati doma (znani so obetavni načrti o samooskrbi), storila dovolj, (da določen del teh naporov ne izničijo divji prašiči, srnjad in druga divjad?)

Hvalevredno je, da so na ta vprašanja skušali odgovoriti lovci sami. Tiskovno središče Cankarjevega doma je bilo namreč 17. maja polno zelene bratove, ki je priredila prvo posvetovanje o ukrepih za omejitev škode po divjadi v kmetijstvu. Shod je pozdravil inž. Nastran z republiškega komiteja za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo, vabljeni predstavniki občin pa se z udeležbo niso ravno odrezali. Posnemanja vredna izjema na območju devetih občin, ki jih pokriva naš list, je bil le predstavnik kočevske občine Ivan Bartolj.

Lovska zveza se je nedvomno potrudila, saj je za obravnavo posameznih aktualnih vprašanj pridobila vrsto uglednih osebnosti iz tujine. Dr. Uekermann iz Zvezne republike Nemčije je z diapozitivi pokazal bogat »arsenal« odvračal, od amerikaniziranih naglušnih stražil do visokozmogljivih električnih pastirjev in pilinskih samostrelnih naprav. Pri slednjih so na trgu celo elektronsko programirane izvedbe. Na voljo so tudi umetno narejen človeški znoj in posneti kriki preplašene divjadi, ki pa se jih divjad počasi navadi. Ljudje na ogroženem območju, pa seveda ne. Tako zahod-



Foto: Arhiv DL

ni kot vzhodni Nemci, Poljaki in še kdo so proučevali tudi bolj naravne načine, da bi odvrnili divjad s kmetijskih kultur. Sadili so več vrst krompirja, da bi dognali, če je katera sorta bolj slastna, denimo, za divje svinje. Kjer so le-te res imele možnost izbire, so krompir prav po grumansko prebrale, drugod pa še naprej veselo rile po krompirišču, ki je bilo na voljo. Pač pa so se kar tri tedne izogibale njive na Poljskem, izdatno poškopljene s pesticidi proti koloradarju. V tej deželi zoper divje svinje že vrsto let (ob siceršnjem spoznanju o koristnosti njihovega ritja za gozdarstvo) poteka prava kampanja. Poljaki so namreč ugotovili, da stalježa divjih prašičev sploh ni mogoče držati v znosnih

mejah, če lovci streljajo le odrasle živali. Lovce spodbujajo z lepimi nagradami, da streljajo že lansčke, divje prašičke z značilnimi progami.

V sosednji Avstriji je preprost ekonomski račun navedel kmete na takšen obseg komasacij, da so izgubili toliko robnega sveta med njivami kot kraja za skrivališča divjadi, da je to zastrašujoče. Prispevek strokovnjaka z vinorodnega avstrijskega Štajerskega pa je poročal o tegobah vinogradnikov, ki brez visokih ograd sploh ne morejo več vzgajati mladih trt.

Spremembe v krajini — marsikje v Zahodni Nemčiji je v gozdu več hrupa kot na kakšnem polju — spremenjajo navade divjadi. Preiskave tako bizarnih stvari,

kot je vsebina želočkov zajčkov, kažejo, da se ti večinoma hranijo z naravnimi stvarmi, sadovnjak, ki ni ustrezno zaščiteno, je obojen na propad. Kunci oglo-dajo celo veje v krošnjah.

Svaril torej ne manjka z nobene strani. Slovenski lovski in pravni strokovnjaki so vprašanje škod zaradi divjadi vzeli v precep tudi z vidika prostorskega načrtovanja. Do petletk so bili izredno kritični, češ da je ta čas za lovstvo prekratek.

Zanimivi so bili tudi nastopi slovenske kemične industrije za ponudbo odvračal. Repelenti — tako jih strokovno imenujejo v tovarni dušika iz Ruš — imajo, posebno aromit, za divjad neprijeten, za človeka pa kar sprejemljiv vonj. Žal aromit še nima potrebnih dovoljenj za povsem prosto prodajo. Morda bo prav zvišan glas nekaterih razprav po kratkem predavanju o teh sredstvih pomagal hitreje prebresti administrativne ovire. Tovarna je namreč sposobna proizvesti dovolj teh sredstev. Tovarna Pinus iz Rač ponuja sredstvo mesuro WP 50 (ne tisto, s katerim gospodinje preganjajo polže na vrtu) kot uspešno odvračalo za ptice, v prvi vrsti fazane in vrane.

Udeleženci seminarja so se odpeljali tudi na Kočevsko, v gojitveno lovišče Lovske zveze Slovenije, znano kot Žitna gora. Tam so se že dokopali do povsem praktičnih izkušenj z različnimi načini zaščite. Preizkusili so razne tipe električnih pastirjev, nekatere so s soglasjem proizvajalcev celo dopolnili. Inž. Blaž Krže je samokritično navedel, kako jim divjih prašičev ni uspelo odvrniti od zorečega žita niti s krmiljenjem niti s krmilnimi njivami. Ob izpopolnjenih električnih pastirjih, kajpak ob strogem nadzoru naprav in napeljav, pa so v kritičnem času prihajali dviji prašiči redno, vendar le do ograjel!

Pomembno spoznanje večine udeležencev ljubljanskega posvetovanja je, da divjad nikjer ne bi smela ogroziti običajne kmetijske proizvodnje. Potreben je strpen in enakopraven dialog med lovci in kmetijci. Alojz Bresnik iz avstrijske vinorodne Štajerske pa je ob vsem tem omenil tudi puško: »Čeravno nas pri tem boli srce.«

A. ZELEZNIK

Ljudje in zemlja

KO RAVNINSKI KMET NE RAZUME HRIBOVSKEGA

Ivanu Požeku z Velikih sel pri Adlešičih je bilo štiri leta, ko mu je umrl oče, in 11, ko je ostal tudi brez očila, mati pa sama s šestimi otroki. Da je moral že takrat kot najstarejši sin trdo poprijeti za delo na kmetiji, je bilo povsem razumljivo. Vendar bi se kljub temu pri hiši zagotovo otepal z veliko revščino, če ne bi priskočili na pomoč tudi strici. A kljub temu da je bilo delo za malega Ivana težko, ne samo zato, ker je bil še šibak, ampak tudi zato, ker je teren okrog njegove vasi hribovit, kraški, je vzljubil zemljo in ostal na kmetiji. Priznava sicer, da druge izbire tudi ni imel, a tudi če bi

jo, se gotovo ne bi odločil drugače. Čeprav je bil zadnjih pet let pred upokojitvijo tudi zaposlen, pa pŕavi, da se je vedno imel za kmeta, za razmere v adlešičkem okolišu pa velja celo za enega večjih kmetov.

Toda Ivan ni bil eden izmed tistih, ki ne vidi dlje od svojega plota. Nasprotno! Prizadeval si je, da bi na njihovo območje nekđaj eno najbolj nerazvitih v črnomaljski občini in v Beli krajini, začel prodirati razvoj. Z grozo je namreč opazal, da se hiše praznijo, da je v osnovni šoli v Adlešičih vse manj učencev. Spominja se, da je v njihovi vasi, ki je kljub imenu štela le 11 hiš, samo 6 imelo naslednike. Bilo je šolsko leto, ko se je v šolo v Adlešičih v prvi razred vpisal samo en učenec. Čeprav ima Požek veliko zaslug za to, da imajo danes Adlešiči tovarno, da skozi pelje partizanska magistrala, da imajo mnoge vasi v krajevni skupnosti, tudi njihova, asfalt, da skratka občutijo napredek, o katerem so dolga leta le sanjali, pa Ivan ostaja skromen kmečki možak. Njegovo gesto je, da en človek nič ne pomeni, zato pa toliko več skupina ljudi, če je med njimi razumevanje in če znajo dobro poprijeti za delo. Najraje govori prav o delu, zanj največji vrednoti, saj ga je delo oblikovalo, kot fantiča pred drugo svetovno vojno, mladeniča v vojni vihuri ali

pózneje kot gospodarja kmetije, aktivista, funkcionarja, družbenopolitičnega delavca.

Požek je leta 1952 postal predsednik adlešičke občine, ko pa so majhne občine razpadle, je začel delati v krajevnem odboru. »To je bil najtežji čas predvsem za nas, nerazvite, saj se je ves razvoj kopicil v središčih, kamor so odhajali tudi ljudje, krajevni odbori pa niso imeli niti svojih proračunov. V občini so se počasi začeli zavedati, da ne moremo ostati rezervat za lan, konopljo, doma tkano platno, prtičke in pisaničice, težje pa je bilo v republiki. Šele pred poltridesetletjem je bil tudi na republiki na tem področju prebit led in takrat smo začeli bitko za ceste, tovarno. A ni bilo lahko, saj nismo bili edini nerazviti v občini,« razpreda misli Ivan, ko se spominja najtežjih časov pri svojem delu, ki ga je opravljal poleg kmetovanja.

»Takrat so odhajali ljudje v mesta za boljšim kosom kruha celo od tam, kjer imajo ravna polja, kaj šele od nas, kjer moramo še danes marsikje kositi ročno zato, ker bi se nam sicer ob kamenju polomila kosa ali pa zaradi strmih travnikov prevrnil traktor. Zato je za nas sedaj toliko večji uspeh, da imamo vsaj polproletariat, če že čistih kmetov ni veliko, da so hiše naseljene, da so krpice zemlje obdelane,« pripoveduje Požek. Čistih

kmetov — Ivan je eden redkih — je malo tudi zato, ker zemlje, vsaj obdelovalne, okrog velikih sel ni veliko, tako da ljudje v glavnem pridelajo le hrano zase. Tisti, ki prodajo po 5 do 10 tisoč litrov mleka na leto, sodijo že med velike kmete. Ivan je prepričan, da je za tamkajšnje ljudi zaposlitev nujna, saj je bila, dokler ni bilo moč dobiti službe, velika revščina, toliko hujša zaradi hribovitega področja. Požek, ki je bil preteklo mandatno obdobje tudi član republiškega upravnega odbora Zdržne zveze Slovenije, ve povedati, da so veliko govorili o kmetijskem razvoju hribovitih predelov, a žal celo ravninski kmetje niso hoteli razumeti hribovskih. Ivan jih razume, saj jim, ravninskim, danes ni lahko, kako pa je na hribovskih področjih, kamor štejejo tudi Velika sela, vedo le tisti, ki morajo takšna polja obdelovati. »Kljub olajšavam je pridelava na primer krompirja na višinskem, kraškem svetu dražja od tistega z ravnine. Za nas je toliko bolj vreden tudi zato, ker ga pridelujemo na majhnih, raztresenih njivah. Pri naši hiši je 18 hektarov zemlje, orjemo je le poldruhi hektar,« pravi Požek, ki pa ni pesimist. Človek, ki je vedno znal izkušnje, ki si jih je nabral na kmetiji, prenašati v družbenopolitično delo in obratno, si še danes, ko je že dve leti v pokojni, ne da miru. Da je upokojenec le na papirju, pravi, v načinu življenja pa ni razlike, razen tega, da je izprejel nekaj funkcij. Vse prihodke še vedno vplaga v gospodarstvo in ravno sedaj gradi nov hlev za 7 krav ter lopo za vrsto kmetijskih strojev. A stari hlev ne bo ostal prazen, v njem bo začel rediti bikce.

Človek dobi občutek, da je Ivan sedaj, ko počasi zaključuje svoje družbeno poslanstvo, končno le našel čas tudi zase. Šele sedaj, ko vidi, da je uresničenega veliko tistega, za kar si je prizadeval, je miren. In za to, kar je skupaj s sodelavci prispeval k razvoju tamkajšnjih belokranjskih krajev, je letos ob dnevu Osvobodilne fronte prejel republiško priznanje OF. A tudi tokrat, tako kot vsa dobra štiri desetletja, odkar je aktivist Osvobodilne fronte oziroma njene naslednice, ostaja Ivan Požek skromen. »To ni priznanje le meni, ampak celemu kraju, krajevni skupnosti. Prav je, da so še neke ljudje, ki vidijo, da smo nekaj naredili, da naš trud in delo le nista bila čisto zaman, ampak so vidni tudi rezultati. To je največje zadoščenje,« pove Ivan, čutili pa je, da osebne občutke ob prejemu tega visokega priznanja hrani le zase.

M. BEZEK



Ivan Požek



Foto: M. Markelj

Obrti

O LONČEVINI, S KATERO LE LONČAR NI ZASLUŽIL

Dom Štefana Kržana v Velikem Podlogu slovi po dolgoletni lončarski tradiciji. V tej hiši gnetejo glino in vrtijo lončarsko kolo že tri četrta stoletja. Podoba delavnice se od roda do roda skoraj nič ne spreminja, le peč na drva so zamenjali z električno, odkar se je Štefan pred štirimi leti vrnil domov in se odločil, da bo z lončarstvom služil kruh. Postal je kooperant Doma v Ljubljani.

Njegovi izdelki so marca letos na mednarodnem sejmu obrti v Muenchnu vzbudili veliko zanimanja. Pokazalo se je, da bi jih na tujem lahko dobro prodajali. Na Štefana je lani postala pozorna Medobčinska gospodarska zbornica Posavja. V svojem programu ima med drugim oživljanje domače obrti, krepitev vloge obrtnih združenj in zbiranje virov za razvoj novih proizvodnih zmogljivosti v obrtništvo. Z akademskim slikarjem prof. Mirom Kuglerjem iz Brežic se je dogovorila za mentorstvo in tako je Štefan Kržan pod njegovim strokovnim vodstvom naredil 32 različnih izdelkov in vsakega od njih predstavil na sejmju v Muenchnu v črni, zeleni in naravni barvi lončevine. Dela se je lotil z velikim navdušenjem. Tako je bil vesel vzorcev, da jih najraje ne bi prodal. Izbor je bil zelo pester. To so bili štefani, litri, četrtinke, osminke, vrči za kis, za vodo in olje, kozice, modli za potice, latvice in skledice, vsi po vrsti uporabni, saj je bilo tedaj mišljeno, da jih bodo posavski gostinci uvrstili v ponudbo kmečkih jedi. Za vsak kos je prof. Kugler poskušal najti najizvirnejšo obliko tako, da je natančno premeril po

deset do petnjast izdelkov domače obrti iz Posavja. Zveza obrtnih združenj je zamisel pozdravila in predlagala njihovo predstavitev v tujini. V Muenchnu so jih poslali preko ptujске Panorame. Tudi Kržan je odpotoval v Nemčijo, vendar ga je tam čakalo razočaranje, saj so medtem zaradi velikega povpraševanja prodali večino njegovih izdelkov. Bilo mu je zelo žal, da je bil nad vse privlačno urejeni razstavnici prostor ves teden skoraj prazen. Motilo ga je, da je bil kot avtor popolnoma anonimen: nikjer ni zasledil svojega imena. Pa tudi to mu ni bilo prav, da je bilo toliko posrednikov, saj je Panorama izvozila lončevino preko Beograda. Vse to počrājuje izdelke. Kos, ki ga je oddal za 850 dinarjev, je veljal na sejmju 60 zahodnonemških mark. Kržan je prišel do spoznanja, da izdelujejo slovenski lončarji zelo dobro lončevino plemenitih

oblik, kajti nemška, ki jo je imel priložnost videti, je zelo debela in veliko okornejša. Za delo imajo tam veliko več strojnih pripomočkov in tudi za barve niso nikoli v zadregi. Pri nas morajo veliko stvari uvažati. Tudi peči nihče ne izdeluje, na voljo so samo kalilne peči, prilagojene za keramiko, ki pa so zelo potrošne. Prava nemška peč velja 40 tisoč mark in si je sam ne more privoščiti. Potreboval bi še eno, da bi oživil program, ki ga je predstavil v Muenchnu. Za izvoz mora zdaj narediti še 155 kosov, za naprej pa ne ve, kako bo šlo. Prepričan je, da bi to teklo samo, če bi imeli tam grosista. Enega si je izbral sam in ta bo poslej verjetno posloval z Domom. Kržan je v razgovorih z gospodarsko zbornico pristal tudi na to, da bo v dveh letih obnovil delavnico in sprejel v uk še kakega lončarja, da obrt z njim ne bi zamrla. Sedemletna hčerka Sandra mu sicer zelo

rada dela družbo v delavnici in zatrjuje, da bo tudi ona lončarka, vendar se še ne ve, kaj bo prinesel čas.

Štefan Kržan izgublja voljo zaradi davkov in prispevkov. Za prvo polletje letos mora plačati 130 tisočakov. Obljubili so mu, da ga bodo oprostili davkov za vse, kar bo naredil za izvoz, on pa vztraja, naj ga oprostijo za vse, kar napravi, in naj lončarstvo tudi v praksi priznajo kot deficitarno obrt. Stroški, so zelo zelo veliki, saj mora plačati vse, od gline do barve in elektrike. Izdelki so ročni, z ročnim delom pa še noben obrtnik ni bogatel. Tudi Štefanov oče meni tako. Vrsto let je bil samo lončar, potem se je raje odločil za pavšal in se zavaroval kot kmet, ker imajo na srečo nekaj posestva. Štefan meni, da je pri lončarjih narobe to, da nimajo svojega združenja. V Sloveniji jih ni več kot 36, zato se najbrž ne bi bilo težko povezati in se preko združenja dogovarjati za prodajo doma in na tujem.

Po Štefanovem prepričanju bi bil najdonosnejši izvoz prodaja lončarskih izdelkov turistom, vendar se tega nihče ne loti. Možnosti za tako prodajo so na primer v Kostanjevici, v Čateških Toplicah, v Motelu na Čatežu in drugod, kamor zahajajo tuji. Za to ni zanimanja kakor tudi ne za posavsko lončevino, nad kakršno so se gostinci navduševali, preden jo je poslal na muenchensko razstavo. Zamisel, da bi kmečke jedi ponujali v izvornih lončenih posodah, da bi pekli potice v modlih, ki so prilagojeni za električne pečice, in točili vino v domačih vrčih, ni imela odziva. Zaradi tega je Kržanu žal, da sta s prof. Kuglerjem porabila toliko časa za izdelavo pristnih oblik, preskušala barve in jih naročala iz tujine, zdaj pa je navdušenje turističnih zagnancev nenadoma splahnelo. Tudi trgovina ne kaže zanimanja za prodajo, čeprav jo je zbornica opozarjala na izdelke iz Kržanove delavnice.

Štefan izdeluje tudi ploščice za kamnine in kmečke peči. Povpraševanje po njih se povečuje. V lončarstvu mojster Kržan ne vidi brezskrbne prihodnosti, ker ga plastika in keramika izrivata s tržišča. Vse Kržanove posode so uporabne, napravljene tako, da zdravju niso škodljive. Notranja glazura je iz uvoženega materiala, zunanjo pa dela sam z mešanjem sestavin, ki jih ne izda.

JOŽICA TEPPEY



HANNIBAL ANTE PORTAS*

»Informatika pred vrati« bi lahko posodobili znani rimski krik preplaha v naslovu, čeprav se njeni bojni sloni in slončki z vso opremo vred le stežka prebijajo čez Alpe... Zakaj tak strah pred informatiko? Mar se kdo boji, da bi lahko prebudila ukleto princesko Samoupravno zavest, morda bi lahko komu iztrgala iz rok oblast in jo zaupala rokam »nepoklicanih«? So v nevarnosti privilegiji naslednikov egipčanskih velikih duhovnov?

Odgovori so si podobni: odloča tisti, ki največ ve, ali sodobneje, tisti, ki je najbolj obveščeni. Biti najbolj obveščeni pa pomeni vedeti čimveč z vseh področij od umetnosti do ekonomike, od filozofije do medicine. Posamezen človek seveda že zdavnaj ne obvlada več niti ene same, zelo ozko omejene stroke, saj ne more imeti pregleda nad vsemi pisanimi in drugimi viri, ki so o njej na razpolago. Čim bolj se v kakšni strokovni področje pogloblja, tem bolj spoznava, da se meje neznanega vse bolj širijo. Sodobni nalog niti največje delovne skupine v več desetletjih niso sposobne rešiti. Rešitev pa je pravzaprav zelo suhoparna: v skoraj vseh primerih — računski. Narediti je treba le orodje, pripomoček za lažje in hitreje računanje: z zapletenostjo nalog je rasel tudi tak strojček — od računala s kroglicami do današnjega elektronskega računala ali bolj po domače — računalnika. Najrevnejši računalnik zna računati nekaj stotilijonkrat hitreje kot človek.

Če hočemo razvozljati, kaj ima pravzaprav računalnik opraviti z informatiko, bi morali vedeti, kaj sploh beseda informatika pomeni. V slovarju tujk je ne boste našli, v slovarju slovenskega jezika pa piše: obravnavanje informacij z računalniki (tudi veda o tem). Dejavnost torej, ki se ukvarja z obveščili, s (s) poročili, pojasnilni in drugimi podatki, skratka s celotnim človekovim znanjem nasploh. Nekakšna enciklopedija, ki podaja urejen pregled gradiv z vseh področij do najmanjše podrobnosti. Na žalost take enciklopedije še ni, torej tudi popolne informatike ne. Končno, saj šele prihaja, saj je komaj »ante portas«!

Zato je za človeštvo toliko bolj usodno, k čigavi mizi bo priseloda, k bogatinovi ali k mizi delavskega razreda. Zdi se, kot da jo ta, drugi, niti ne pozna dovolj, da se še ne zaveda dobro njene neizmerne moči. Manjka mu torej Zavesti, ki naj bi jo prinesla in razvila prav informatika. Ali je tako začarani krog res dokončno in brezupno sklenjen?

ZAKAJ KUPUJEMO RAČUNALNIKE

Filozofiranje prav gotovo ni namen tega zapisa, vendar me kar naprej muči vprašanje: so najširše ljudske množice res tako »navdušeno« navalile na računalnike, nekakšne simbole informatike, ker si hočejo z njimi postaviti široke temelje svojega bodočega znanja in moči, ali pa so samo žrtve prebrisanih poslovnežev, ki so znali v pravem trenutku razpiti in prodati za med šlager sezone?

Zmogljivosti velikih poslovnih računalnikov izpred dobrih desetih let se komaj morejo primerjati s tem, kar znajo današnji malčki, osebni računalniki, ki jih je mogoče za Alpi kupiti za manj kot 100 nemških mark. Povprečen občan bi morda bil kos dobriemu delu sposobnosti takega računalnička v komaj nekaj letih. Vendar ga to ne mika, hoče večjo mašino, za tristo, za petsto, za tisoč mark! Hoče profesionalno tipkovnico za pisanje z desetimi prsti, čeprav niti z dvema ne zna tipkati, hoče zaslon z dvaintridesetimi barvami, čeprav jih dobro loči komaj pet ali šest, hoče muziko kot v milanski Scali, čeprav niti drage naše Lidije ne zna zapisati v notno črtovje... Ne gre torej za znanje, bolj gre za prestiž. Zato bi se utegnili zgoditi, da bo povprečni občan spet opeharjen. Dobil in pošteno je plačal igračka, informatiko pa mu bodo odmerili na kapljice, tako, kot je za kroničnega pacienta že zdavnaj predpisano.

Naj bo teh grenkih razmišljanj dovolj, poglejmo raje, na kakšnih tehničnih osnovah naj bi se informatika razvijala. Kakšne prednosti ima pred knjigo, časopisom, kinom, telegrafom, telefonom, radiom in televizijo. Združuje skoraj vseh njihove dobre lastnosti v enem sestavu, ki je tako rekoč hkrati v celoti pri roki. Namesto dosedanjih »zvočnih skrinj« z gramofoni in magnetofoni nas bodo čedalje bolj zanimali »video sestavi« z zmogljivim zaslonom in celo vrsto drugih sklopov.

Med vsemi temi sklopi se je v široki potrošnji do zdaj najbolj uveljavil osebni računalnik. Čeprav mu je pri tistem delu informatike, kjer naj bi imel povprečni občan največ koristi, namenjena pravzaprav samo vloga tipkovnice, si za boljše razumevanje vendarle ogledjmo tudi njegov osnovni namen.

RAČUNALNIK OBDELUJE

Osebni računalnik brez televizijskega zaslona je skoraj tako neobgleden, kot radijski aparat brez zvočnika. Zaslon nam omogoča, da skozenj, kot skozi okno gledamo v računalnikovo »pamet«: kaj se v njej dogaja, kaj ji sporočamo s tipkovnico, kakšne rešitve nam daje. Vse, kar vidimo na zaslonu, nam lahko izpiše na papir pisalnik, če je seveda priključen k računalniku. Mnogo manj prostora zavzame zapis zaslona, če ga ukažemo prenesti na magnetni trak ali na magnetno disketo. Za to moramo računalniku seveda priključiti še magnetofon ali disketno enoto.

Televizor z osebnim računalnikom, pisalnikom in kasetarjem je torej pravcati računalniški sistem, v bistvu nič drugačen kot tisti, ki smo jih videli na slikah, v filmih ali pa celo v resnici, če so nam dovolili vstopiti v njegov klimatizirani tempelj.

Z osebnim računalniškim sestavom lahko sestavljamo, zbiramo, obdelujemo, razmnožujemo in celo po telefonu ali po radiu prenašamo tisoče kilometrov daleč cele gore podatkov, zapisov in risb ter vsakovrstnih drugih informacij. Z računalnikovo tipkovnico na primer napišemo članek, ga zaslona posnamemo na magnetofonski trak v kaseti in odnesemo ali pošljemo kaseto v uredništvo časopisa. Urednik bo članek pregledal na zaslonu svojega podobnega računalniškega sestava, ga po potrebi popravil, grafiki pa ga potem zaupajo stroju, ki ga neposredno predela v časopisni stolpec. Nobeno dodatno prepisovanje članka ni potrebno. Boste rekli: v Ameriki! Ne, celo v Novem mestu že nekaj let delamo tako, tudi ta zapis je v celoti narejen na računalniku.

ČASNIK PREKO SATELITA

Za prodajo na ameriškem trgu bodo letos spomladi začeli tiskati londonski gospodarski časnik Financial Times v tiskarni v New Jerseyu: stavek zanj bodo pošiljali iz Londona v ZDA preko satelita. (DELO, 2. febr. 85)

Osebni računalnik zna seveda dosti več kot zapisati vaš članek na magnetni trak ali papir. Zlasti zmora obdelati precejšnje skladowice podatkov, jih urediti in oblikovati tako, da so kar najbolj pregledni in razumljivi. Vsega, kar hočemo danes in takoj zvedeti, pa za svojih 100 mark vendar ni dolžan opraviti. Sicer pa tudi njegov lastnik ne zmora kaj več! Za to so res potrebni večji računalniški sestavi in hujski strokovnjaki. Tu se prava vloga računalnikov v informatiki šele začne, prispevali naj bi k boljši obveščeni ljudi v najširšem smislu besede, seveda spet in tudi s pomočjo televizije, filma in videa, zlasti pa z videoteksom.

PREDNOSTI VIDEOTEKSA

Če je uporaba drugih, zdaj že klasičnih sredstev za obveščanje, povprečnemu občanu dokaj domača, recimo vsaj nekaj besed o videoteksu, ki prihaja pravkar s polno paro na prvi tir informatike.

Televizija nam daje zdaj skoraj samo tista sporočila, ki jih v program uvršča njeno uredništvo. Ne glede na razumevanje urednikov za potrebe povprečnega občana in ne glede na število razpoložljivih kanalov pa je popolnoma nemogoče hkrati zadovoljiti vsa hotenja milijonov gledalcev. Televizija je nekakšna kombinacija elektronskega gledališča in radijskega časopisa — s celo vrsto pomanjkljivosti, ki jih ne bo mogla nikoli odpraviti. Če bi rad videl dobro pevko od blizu, jo nalašč kažejo od daleč v gozdu kičastih kulis, in ko bi rad primerjal dnevno temperaturo med Kranjsko goro in Dubrovnikom, se slika tako hitro zamenja, da te zaboli v malih možganih. In če ti takoj nato porinejo pod nos še slastno štajersko juho s cmoki, si za danes ravno prav informiran.

Pri videoteksu lahko sami izbiramo vsebino tistega, kar bomo gledali, lahko se poljubno dolgo zadržimo na vsaki sliki, lahko jo sami približamo, lahko oddaljimo, lahko ji celo sami spreminjamo ali dopolnjujemo vsebino. Videoteks namreč združuje tako rekoč vse do zdaj znane načine posredovanja znanja in razvedrila: je časopis in knjiga, enciklopedija in statistika, televizija in radio, kabelska televizija in kino, igralni avtomat in magnetoskop, teletext in interna televizija, advokatska pisarna in tiskarna, računalnik in teleprinter, telefon in hi-fi omara, telefot in trgovsko-turistični katalog, mikrofilm in študijska knjižnica, banka in občina, delovno mesto in znanstveni laboratorij... hm, samo še otrok se menda z njim ne da delati, vsaj tako kot ponavadi ne...

Za kaj pravzaprav gre? Poskusimo si najprej zamisliti skladišče podatkov, ki so zapisani v električni obliki v nekem računalniškem središču, do katerega vodi žica iz telefonske centrale. Danes lahko kakršenkoli podatek — pisano besedilo ali zvok in poljubno sliko ali risbo zapišemo v električni obliki na magnetne plošče. Če se se s tem sprizajzabili, smo že več kot pol težav rešili. Ko to osrednje skladišče informacij pokličemo po telefonu, lahko vsak trenutek samodejno dobimo po isti žici iz njega vsak željeni podatek. Ste že kdaj poklicali po telefonu številko 95? Resen ženski glas, ki je posnet na magnetofonskem traku, vam, kadarkoli hočete, pove točen čas. Poskusite, če ne verjamete!

Podobno velja tudi za osrednje skladišče podatkov. Za posredovanje vseh vrst informacij je seveda navadna telefonska slušalka premalo. Če telefonsko žico priključite na zvočnik, bodo že vsi naokrog poslušali na primer izide nogometnih tekem, vremensko poročilo, pregled dnevnih deževnih tečajev in podobno.

In če priključite telefonsko žico na televizijski sprejemnik, lahko zahtevate tudi sliko teh obvestil: na primer satelitski posnetek meteoroloških razmer nad Evropo, slikovito ponudbo modernih kopalnih oblek v blagovnici na drugem koncu mesta ali celo v Celju in s cenami vred, pregled prostih mest v vlakih in letalih za Skopje ali Heisinke. Pritisnite na gumb in pisalnik vam izbrane podatke, ki vas najbolj zanimajo, nemudoma izpiše na papir. Če si lahko privoščite risalnik, vam bo v pisanih barvah natančno narisal tudi načrt za hišo, če hočete izdati svojo knjigo, vam je na razpolago laserski tiskalnik, če imate faksimilteks dodatek, vam sestrična iz Kanade lahko v vašo domačo kuhinjo pošlje svežo fotografijo svojega prvorojenčka kakšne četrte ure potem, ko je prijel na svet...

Zmigujete z glavo, češ da smo le malo preveč zabredli v znanstveno fantastiko. Narobe, še pre malo smo napisali, saj največje tehnične novosti šele prihajajo, na žalost pa se z njimi ne moremo sproti seznanjati, ker uvoz tujih strokovnih revij že nekaj let ni več mogoč. Tudi to je svojevrstna znanstvena fantastika — orwellovskega tipa. Predaleč bi zašli, če bi se spuščali v razprave, kaj zamujamo, kdaj bo videoteks dostopen tudi Dolenjcem, kaj je tisto »najbitnje« in tako naprej. O tem je že bilo in prav zanesljivo še bo veliko rečenega.

VIDEOTEKS IN SAMOUPRAVLJANJE

Poglejmo raje, kako bi nam novomeški videoteks lahko pomagal pri delegatskem odločanju. Na dnevnem redu občinske skupščine bosta na primer razprava in sklepanje o gradnji novega mostu čez Krko. Kaj vse bi morali vedeti mi in naši vrli delegati, če vztrajamo, da naj bo odločitev res plod naših želja, potreb in zmožnosti, da naj bo zares samoupravna. Verjemite, da vseh podatkov o takem mostu ne spravite v trideset debelih knjig. Enim je seveda še to pre malo, saj končno ne gre za tako majhen denar. Drugi bodo rekli: napišete tipkano stran ali dve pa kakšno skico dajte zraven. Kaj je torej pravo: dve tipkani strani ali 30 knjig? Zaman, tako volk ne bo nikdar sit, čeprav bomo porabili na tone papirja!

V ZR Nemčiji so lani prodali 2,5 milijona barvnih televizijskih sprejemnikov, od teh jih je bilo 10 odstotkov z vgrajeno napravo za videoteks. Letos računajo, da bo med 2,5 milijona prodanimi barvnimi televizijskimi sprejemniki še več takšnih, ki bodo omogočali posredovanje videoteksa; skupno bo v ZR Nemčiji že skoraj milijon (980.000) takšnih televizijskih sprejemnikov.

Poskusimo raje z osrednjim skladiščem podatkov: vsi občani zvedo iz časopisa, delegati pa še iz vabil, najprej telefonsko številko občinskega skladišča podatkov, potem pa še številko (šifro), pod katero je tam shranjeno celotno gradivo za tisto sejo skupščine, na kateri bodo govorili o mos-

tu. Ko dobimo v slušalki znak, da je zveza s skladiščem podatkov vzpostavljena (npr.: »Dober dan, novomeško osrednje skladišče podatkov vam je na razpolago!«), odtipkamo na tipkovnici osebnega računalnika šifro seje. Na zaslonu se pojavi dnevni red te seje. Pod točko 7 piše: RAZPRAVA IN SKLEPANJE O GRADNJI MOSTU ČEZ KRKO. Pritisnemo tipko s številko 7 in že je na zaslonu nov seznam:

1. kratek povzetek zamislil o gradnji mostu,
2. gradbena dokumentacija,
3. finančna zgradba naložbe,
4. prometni položaj,
5. video posnetki.

Zanima nas morda finančna zgradba naložbe pritisnemo tipko 3. Spet nov seznam ali »jedilnik« kot pravijo takemu spisku računalnikarji:

1. viri financiranja,
2. samoprisepek krajanov,
3. krediti,
4. republiški cestni sklad,
5. drugo.

Sept nas zanima 2, spet nov jedilnik:

1. referendum,
2. dotok prispevkov po letih,
3. dotok prispevkov po krajevnih skupnostih, itd.

In tako dalje, do najmanjše podrobnosti. Kadarkoli želimo, se lahko vrnemo na začetek, vsak podatek lahko pokličemo, kolikorkrat hočemo in kadarkoli hočemo, ob desetih dopoldne ali pa ob pol dveh zjutraj, lahko ga študiramo pet minut ali pa celo uro ali pa sploh ne. Nezahtevnega občana bo morda zanimala samo prva točka glavnega jedilnika, tistega, ki si bolje predstavlja s sliko, pa morda video posnetki lokacije novega mostu, prometne gneče pri zavarovalnici ob četrta na tri ali risanka o jutranjih prometnih tokovih v mestu, o tistih dopoldne in tistih zvečer...

Družbeni sistem informiranja bomo razvijali v smeri njegove samoupravne preobrazbe, da bomo imeli takšne informacijske tokove, ki bodo zagotavljali, da bo vsak subjekt razpolagal z informacijami in podatki, potrebnimi za uveljavljanje njegovih pravic in izpolnjevanje obveznosti ter njegove vloge v celotnem družbenopolitičnem in ekonomskem življenju.

Hitro, učinkovito in smotno zbiranje ter prenos podatkov med subjekti v našem družbenopolitičnem sistemu, vstevši tudi izmenjavo informacij s svetom, bomo zagotovili z nadaljnjim razvojem in uporabo tehničnih in tehnoloških rešitev na tem področju (javno omrežje za prenos podatkov in povezovanje računalniških instalacij, vzpostavitev sistema »teleteksa«, »videoteksa«, »faksimilteksa« in drugih sistemov in programov).

(Iz osnutka dolgoročnega družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986—2000, tretji del, III. poglavje, 2. skupina, 1. in 5. točka)

Kako bi naš lokalni videoteks in morda vaš hišni videoteks v tovarni uporabili za druge namene, prepuščamo vaši samoupravljalški domišljiji. Podobno, vendar na višji ravni bo založeno republiško skladišče podatkov in seveda tudi zvezo. Z videoteksom bodo dostopna skladišča podatkov po svetu, pa naj gre za znanstvene informacije, medicinske izkušnje, kulturne in športne dosežke, vojaške podatke ali pa za navadne kuharske recepte (ljubezen gre skozi želodec!). Če bo seveda Banjalučana zanimalo, kako bomo gradili novi most v Novem mestu, bo zavrtel medkrajevno številko novomeškega skladišča podatkov in se kar v domačem naslonjaču in copatah lahko z vsem izčrpnim seznamom.

KORISTNO S PRIJETNIM

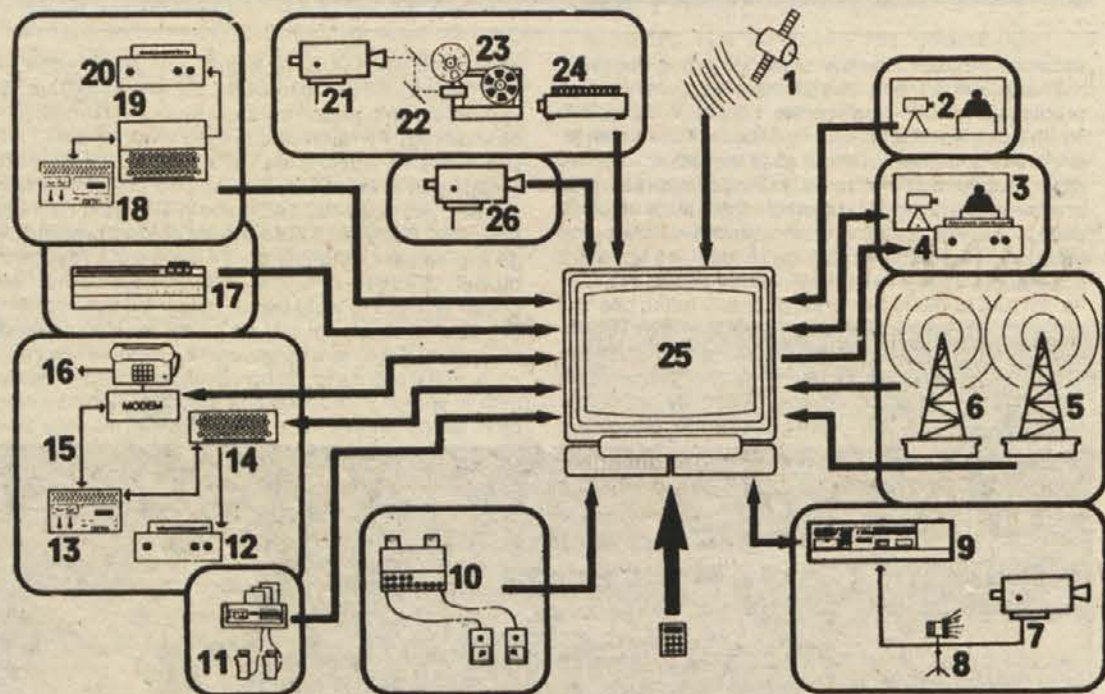
Tovarišice bodo poklicale številko modne hiše v Ljubljani, na zaslonu se bodo pojavile sličice zadnjih modnih krikov, zraven pa še cene in kataloške številke. Odtipkale bodo številko izbranega moda, pritisnile tipko PLACAMI in jutri bo pismonoša pozvonil z lepim lila zavitkom, v katerem se bo bohotila prekrasna nova bluzica. Računalnik bo medtem, seveda na moževem tekočem računu, neusmiljeno zmanjšal saldo za toliko in toliko tisoč novih dinarjev, v modni hiši pa zalogo za eno bluzico. Može bodo morda klicali katalog skladišča avtomobilskih rezervnih delov ali pa ponudbo salonov za elektronsko masažo in nadobudna mladež spisek diskoteke najnovejših arkadnih igrar. Računalnik bo na ukaz nemudoma včital program za igrice in že se bodo na zaslonu zabliskali laserji in neznani leteči predmeti se bodo s treski in pokli razletavali po vesolju... Koliko bomo prihranili papirja, potov, birokratskih okenc, živcev in druge take robe, kar sami razmišljajte!

Zdaj vas lahko prepustimo še vaši porabniški fantaziji, in čeprav smo trdno zasidrani na stabilizacijskem dnu, se tako informatizirani družbi ne bomo mogli izogniti. Če se ne bomo hoteli sami vključiti vanjo, če ne bomo sodelovali pri njeni gradnji, bo ona gradila nas. S toliko večjo škodo za našo družbeno ureditev. Minili so časi lesenih plugov, parnih strojev in težke industrije. Jutri bo danes včeraj. Danes nam je žal za tisto, kar smo zamudili včeraj. Po čem bomo žalovali jutri?

Informatika naj vsaj pri nas služi socialističnemu samoupravljanju in ne narobe. Zdaj jo še lahko oblikujemo v pripomoček, v stroj, v slugo delovnega človeka, sicer bo ta ubogi človek suženj sodobnih velikih duhovnov še sto let.

Zaradi stiske s prostorom smo zdaj pri koncu zapisa, zaradi stiske z denarjem, bo kdo rekel, tudi pri koncu z informatiko. Pa vendar bi se splašalo vzeti svinčnik v roke, če še nimate računalnika, in malo skubicirati. Informatika je medtem čisto zares in neizprosno že tukaj!

MARJAN MOŠKON



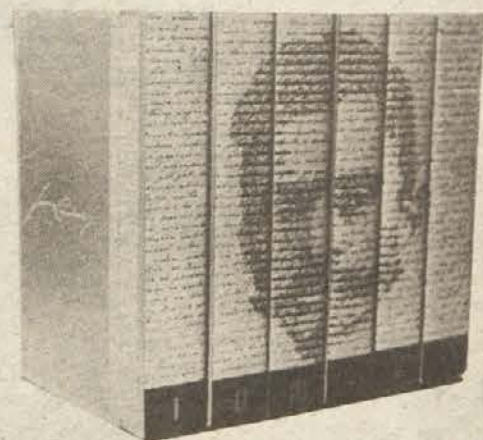
Sodobni televizor kot video-zvočni prikazovalnik za elektronske sklope: 1. satelitska televizija, 2. enosmerna kabelska televizija, 3. dvosmerna kabelska televizija, 4. pisalnik, 5. oddajnik za teletext, 6. televizijski oddajnik, 7. videokamera, 8. razsvetljava, 9. hišni magnetoskop, 10. igralni avtomat, 11. video igre na kasetah, 12. pisalnik, 13. kasetofon, 14. tipkovnica za zvezo s centralo videoteksa, 15. priključek (modem) za zvezo s centralo videoteksa, 16. običajni telefonski aparat, 17. videoskop (za predvajanje slikovnih plošč), 18. kasetofon, oz. disketna enota, 19. osebni računalnik, 20. pisalnik (lahko tudi risalnik ali enota za faksimilteks ali laserski tiskalnik in podobno), 21.

videokamera, 22. naprava za presnemavanje 8 mm filmov in diapozitivov, 23. filmski projektor, 24. diaproyektor, 25. televizijski aparat z video in TV vhodom, 26. videokamera za notranjo kontrolo (hišna televizija). Na tak sestav je seveda mogoče priključiti tudi hi-fi sklope kot so koncertni radio, kolutni stereo magnetofon, običajni in laserski gramofon, radiotelefon in druge komunikacijske radijske naprave (npr.: CB radijsko postajo), ki ne dajejo slike na zaslonu, lahko pa jih poslušamo z zvočnim delom sestava. (Shema je prirejena po zagrebški reviji TREND 3/85, posebni izdaji časopisa SAM)

* pravzaprav Hannibal ad portas, to je »Hanibal pred vrati«, kar pomeni sovražnik ali nevarnost pred vrmi (vzklik preplašenih Rimljanov, ko se je leta 211 pr. n. št. znameniti kartažanski vojskovodja čez Alpe s kolono bojnih slonov približeval Rimu)

obzorja

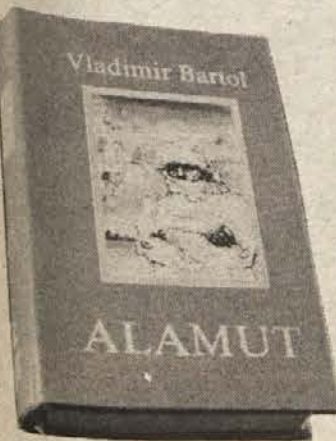
iz izložbe



PREBRALI SMO

ALAMUT

Med pisci, ki so bili nekako prezrti, a se počasi in vztrajno prebijajo do svoje prave veljave, je tudi Vladimir Bartol, čigar roman Alamut sta nedolgo tega izdali založbi Obzorja in Lipa. Gre za tretji natis tega osrednjega Bartolovega dela, s katerim se »prezrti« pisec dandanašnji izkazuje kot svež, moderen in vznemirljiv pisatelj, sam roman pa bo gotovo našel več bralcev in tudi naklonjenih mu kritikov, kot pa se je to dogajalo ob njegovem prvem izidu leta 1938.



Bartol je pisanje Alamuta vzel za svojo osrednjo življenjsko nalogo, tako ga je prevzela osnovna zamisel o oblastniku, ki gradi svojo moč na fanatizmu pristašev nauka, za katerega pa sam dobro ve, da je lažen, slepilo. »Ni minil dan, da ne bi mislil na svojega junaka. Ni minil teden, da bi ne bil napravil kakšne beleške, da bi se ne bil obogatil s kakšno izkušnjo, ki bi mi služila za moje delo...« je Bartol zapisal v spremni besedi k 2. izdaji Alamuta leta 1958. Ta in številni drugi avtorjevi zapisi pričajo o izjemni zagnanosti v delo, obsežnih pripravah in temeljitosti, ki bi ji stekla našli primerjavo med slovenskimi pisatelji.

Vse to je bilo tudi potrebno, saj je Bartol zgodbo romana zasnoval na zgodovinskih dejstvih, ki pa jih je seveda podredil filozofskim razsežnostim romana ter jih svobodno umetniško reoblikoval, ne da bi pri tem »streljal zgodovinske kozle«. Dogajanje je postavljeno v Iran leta 1092 v utrjeno in težko za vzvzeto trdnjavo Alamut, kjer gospoduje Hasan Ibn Saba, verski poglavar islamske sekte izmailcev. V trdnjavi zbira svoje privrčence, izmed njih pa posebej izbrane mladeniče fedaije, iz katerih s trdo vzgovo in sleparijo naredi gorečnejše, pripravljene, da se vsak hip žrtvujejo na njegov ukaz. V skritih vrtovih Alamuta je namreč naredil »raja«, vanj naselil mlada dekleta, potem pa vanj za nekaj ur poslal nekaj mladeničev, še prej primerno omamljenih s hašišem. Tako je širil med pristaši prepričanje, da ima v

rokah ključke raja in da je prerok Al Mahdi, ki bo zmagal nad samozvanci in krivoverci ter zavladal nad vesoljnimi islamom. Prevara mu izvrstno uspeva, njegovi načrti se uresničujejo eden za drugim, strahni »sanjač iz pekla« vlada nad pristaši z neizmerno močjo. Ko je Ibn Saba uresničil svojo zamisel, se je »zaprl v svoje sobe in odmlr za svet«, gibanje, ki ga je zasnoval, pa se je nadaljevalo...

Roman Alamut je v slovenski književnosti zares nekaj čisto svojega. Bartol sam ga je označil, da »ni samo zgodovinski, marveč tudi psihološki, idejni in v nekem smislu celo filozofski«. Te opredelitve držijo, o čemer se bralec lahko prepriča tudi iz obsežne spremne študije »Bartolov Alamut«, v kateri je Drago Bajt orisal razsežnosti, nastanek in razvoj tega romana, njegove vire in literarno usodo.

M. MARKELJ

SIPINE SONETOV

Založba Partizanska knjiga je ob sedemdesetletnici pesnika, prevajalca, publicista in urednika Rada Bordona izdala zajetno knjigo njegovih sonetov pod naslovom »Sipine«. Gre za antologijsko pesniško zbirko, za katero je avtor odbral in nanovo redigiral gradivo iz dosedanjih dveh zbirk, »Večnih zank« (1955) in »Nes(p)odobnih basni« (1966), ter dodal še obilico neobjavljenih pesmi. Od skupnega števila sto dvajset sonetov jih je prvič ugledalo luč sveta kar petinpetdeset, to pa je skoraj polovica knjige.

Iz dvanajstih razdelkov skomponirana zbirka se že med branjem razkriva kot v verze prelita in



svojsko poantirana življenjska kronika. V knjigi so zbrane pesmi, ki »v velikem loku prikažejo intimno in javno pot nekoga cellega življenja«, kakor je v besedilu na zavihku zapisal Janez Menart. Pesmi kažejo, da je to življenje potekalo v težkem in nemara prav zato razgibanem, zanimivem in pestrem času. Često neopazne značilnosti tega časa so prežele pesnikovo verzno tkivo s prepričljivo notranjo stvarnostjo in zunanjo podobo. Če spet ponovimo za Menartom, je ta vsebinska in motivna stvarnost, obogatena z Bordonomo prirojeno pesniško nadarjenostjo pa z močnim razum-

skim nabojem in tudi s smislom za smešno, izražena jasno, vendar v izbranem jeziku in dognani obliki.

Prav gotovo so »Sipine« zbirka, ki dovolj reprezentativno vračajo med bralce Bordonomo lirično zagnanost in ustvarjalno voljo, s tem pa tudi poezijo, ki je bila ob vdoru in čaščenju najrazličnejših modnih in modernističnih gibanj v slovensko literaturo po krivici odrinjena na rob zanimanja. Svoj čas so se ob Bordonomih sonetih spraševali, ali so to sploh soneti. Zdaj takih vprašanj ni več. Sicer je Alojz Gradnik že pred tridesetimi leti zapisal, da na »tako domiselne variante soneta«, kot so Bordonove, celo v svetovni literaturi še ni našel. »Sipine« pa tudi dokazujejo, da »Bordonova pesniška sila ni usahnila, ampak je dosegla novo, zrelejšo, še višjo stopnjo ustvarjalnosti«, kakor ugotavlja Franc Zadravec v svoji obsežni, studiozno zasnovani spremni besedi.

I. ZORAN

IZ ANTIKE

Že najmanj dve stoletji je antična književnost (ob njej kajpak tudi filozofija) bolj ali manj živo navzoča v kulturni zavesti slovenskega življa. Oplajala je leposlovne in druge ustvarjalce, ki so znali grško, latinsko ali se z njo seznanjali prek drugih jezikov, zlagoma pa si je utirala pot tudi v slovensko prevodno literaturo. Ta zdaj že premore dokajšnjo bero del iz zibelke evropske civilizacije, vsekakor pa še zmeraj ne tolikšne, da ne bi kazalo pozdraviti prav vsakega prevoda knjige izpred dveh tisočletij. In če domala hkrati izidejo tri take knjige — tokrat so to Sofoklova Elektra, Teokritove Idile in Lukijanovi izbrani spisi — potem brez pretiravanja lahko govorimo o za slovenske razmere velikem kulturnem dogodku.

Motiv ljubezenskega trikotnika, iz katerega žena in ljubimec z zločinom izločita moža, nakar ju doleti zaslužena kazen, je v antični in poznejši književnosti obdelan iz več zornih kotov, zlasti glede moralnosti dejanj. Sofoklova tragedija zagovarja pravico do maščevanja očeta, zato njegov Orest ob pomoči sestre Elektrine ne okleva ubiti mater, še več, po tem dejanju ga Erinije, boginje maščevanja, sploh ne preganjajo. Čemu je Sofokles tako zastavil sporočilo Elektrine, nekateri še vedno ugibajo, saj je odsotnost kesanja ali obžalovanja nad storjenim v velikem nasprotju z moralno strogostjo drugih njegovih tragedij. Elektro je poslovenil ter s spremno besedo in opombami opremil Kajetan Gantar, izšla pa je v zbirki Iz antičnega sveta pri založbi Obzorja, kjer so dočakale izid tudi Teokritove Idile.

Iz izložb slovenskih knjigarn nas s hrbtov šestih, v belih zaščitnih ovitkih spravljenih knjig gleda Cankarjeva podoba, zamišljen, otožen obraz, ki iznika iz lastne pisave, okrepljene tako, da tvori njegov lik. Ponovno torej Ivan Cankar, naš največji... kot se hitro oglasi odmev šolskega znanja. Cankar ponovno stopa med nas s tistim, kar ga kot zvezdo stalnico vrisuje v slovensko zavest, s svojimi deli, s knjigami, iz katerih govori borec in trpin, zmagoslaven in ponižan, razboljen in radosten človek, moralno pokončna, neuklonljiva osebnost, pekoče jedki kritik in nežno občutljiva duša, Slovenec in svetovljan. Tokrat v novem izboru, z novimi spremnimi besedami, v novi podobi. Prihaja v počastitev 40-letnice svobode, ki jo je Cankarjeva založba počastila s tem, vse pozornosti vrednim založniškim dejanjem in hkrati odlično zabeležila štiri desetletja izdajanja knjig pod zaščitno znamko Cankarjevega imena.

Cankar je naš klasik, a to ne pomeni, da bi njegovo besedo že prevlekla patina časovne odmaknenosti. Ne, Cankar je še vedno živo aktualen, nam, živčim zdaj in tukaj, govori presenetljivo sveže, sodobno, mestoma naravnost preroško. Zato je odveč spraševati se, ali je nova izdaja njegovih izbranih del potrebna.

Zahtevna naloga izbiranja Cankarjevih besedil, se pravi oblikovanja pogleda na celoto Cankarja, oblikovanja »celovitosti v malem«, je bila v rokah trojice urednikov: Franceta Bernika, Dušana Moravca in Toneta Pavčka. Obsežni slovstveni opus našega velikega mojstra besede (v izdaji Zbranih del Državne založbe Slovenije obsega 30 knjig) so skrčili na 6 knjig, pri tem pa prozi namenili 4 knjige, dramatik eno in esejistiki ter publicistiki eno.

Urednik prvih štirih knjig France Bernik, naš najbolj znani cankarolog, je na tiskovni konferenci ob izidu knjig povedal, da ni imel lahkega dela, ko je strokovno tehtal, kaj vnesti v izbor. Vodilo ga je predvsem hotenje uvrstiti in upoštevati vse, kar je bistvenega za Cankarjevo prozo po tematiki in idejno-vsebinski tipiki. Tako obsega prva knjiga izbor iz zgodnje proze do romana, od Vinjet, satiričnih črtic iz Knjige za lahkomišelnice ljudi do romana Gospa Judit. Druga knjiga prinaša daljša Cankarjeva besedila (Hiša Marije Pomočnice, Kriz na gori, Aleš iz Razora), za tretjo knjigo pa je značilna proza s socialno tematiko, ki sega v loku od uporništv do resignacije (Martin Kačur, Hlapec Jernej in

Slednje spadajo med bukolične pesmi, ki so v helenistični dobi grške lirike predstavljale zmes lirike, epike in celo drame. Pod Teokritovim imenom jih je ohranjenih blizu trideset (vse menda niso njegove), pričujoča knjiga pa jih prinaša osemnajst. Kažejo preprostost in iskrenost pastirjev, njihova prerokanja, merjenja, kdo je boljši v petju, celo junaštva, prav Teokrit pa je v bukolično pesništvo uvedel tudi erotično motiviko, nesrečno ljubezen, ljubezensko bolečino. Idile sta poslovenila Kajetan Gantar in Jože Mlinarič, njune so tudi razlage in opombe k pesmim, slednji pa je prispeval še spremno besedo.

Filozofi na dražbi, kakor so naslovljeni Lukijanovi izbrani spisi, so izšli v Kondorju pri Mladinski knjigi, in sicer v prevodu in s spremno besedo Marjete Šašel-Kos. Precej Lukijanovih spisov že poznamo iz Sovretovega izbora (1946), prevajalka jih je jezikovno posodobila in jim dodala še veliko novih, tako zaokrožena knjiga pa nudi dovolj širok razgled nad obsežno ohranjeno Lukijanovo tvornostjo, ki zvečine v obli-

JUNAŠKA LJUBLJANA

Ljubljana je bila kot prvo od jugoslovanskih mest odlikovana z nazivom »mesto heroj«. Ne brez razloga, saj je bila v zadnji svetovni vojni, ki je prignala slovenski narod



tako različna področja. Odlika vseh njenih del je zlasti v tem, da ji uspe za izredno človeško topino in vedrostjo približati bralcu znanstvena področja ali posamezne osebnosti.

Kljub dolgoletni odtujenosti se še čuti Novomeščanko. Rađa obišče rojstni kraj in znana mesta v njem, vendar pravi: »Groza me je, ko vidim mesto, ki ga skoroda ne poznam več. Priznam tudi, da večkrat z otonostjo prebiram zgodovino novomeške gimnazije, kjer med navedenimi novomeškimi osmošolci ni mojega imena. V novomeško gimnazijo nisem niti stopila in to mi je resnično žal.«

Tita živi tri četrti leta v Atenah in četrt v Ljubljani že dobrih petnajst let. Redno vsako zimo preživi zaradi mame v ljubljanski megli in nečistem ozračju, poleti pa, ko je v Atenah že zjutraj v senci 38 stopinj, si za mesec dni privošči pravi dopust v Fiesi.

»Zadnji dve leti nisem nič pomembnega napisala. Imam še nekaj neobjavljenih del, ki čakajo belega dne. Presenečena sem bila, ko je lani Mladinska knjiga izdala Kemike skozi stoletja, napisane že pred dvanajstimi leti. Zdaj sem v dogovorih za izdajo Farmacije za otroke.«

RIA BAČER

na rob izginotja, srce vseljudskega odpora in revolucije, čemur je plačala tudi visok krvavi davek: izgubila je četrtino svojega prebivalstva. Letos 9. maja smo praznovali osvoboditev našega glavnega mesta in ta čas je bil na knjižnih policah knjigarn že na voljo obsežen zbornik v dveh knjigah »Junaska Ljubljana 1941 — 1945«, ki so ga založile Državna založba Slovenije, Cankarjeva založba in Mladinska knjiga. Zbornik daje jasen in izčrpen odgovor na vprašanje, zakaj lahko Ljubljana upravičeno in s ponosom nosi častni naziv »mesto heroj«. Kot je zapisano na zaščitnem ovitku, gre za »doslej najpopolnejši oris NOB v Ljubljani, podprt z šteštvo podatki o dogodkih in ljudeh, ki so bojevali narodnoosvobodilni boj v najrazličnejših in originalnih oblikah...«

Zbornik je pripravil uredniški odbor, v katerem so bili Marica Čepe, Vladimir Krivic in Niko Lukež. Pri urejanju so se naslonili na knjigo »Ljubljana v ilegali«, ki je v štirih delih izšla do leta 1970. Pripravili so novo, spremenjeno izdajo, za katero so ponovno kritično pregledali že objavljeno gradivo, ga dopolnili z na novo ugotovljenimi zgodovinskimi dejstvi in z novimi prispevki, izpustili pa so nekaj sicer tehtnih, vendar preobsežnih in po vsebini z bojem Ljubljane ne neposredno povezanih razprav. Precižnemu izboru so dodali 13 povsem novih prispevkov. Bilo bi jih še več, vendar niso v izbor vključili nekaj gradiva bodisi zaradi obsega, manjše pomembnosti ali nepreverljivih zadev.

Zbornik zajema 37 dokumentov, 20 zgodovinskih razprav, 10 političnih analiz in ocen, 25 fotografiranih člankov, 19 spominskih pričevanj, 16 pesmi dokumentarne vrednosti, številne fotografije, nekaj zemljevidov in risb, reprodukcij umetniških del ipd. Vse to obsežno gradivo daje zborniku značaj poljudnoznanstvene publikacije, v kateri se ob čisto znanstvenih razpravah razvrščajo spominska pričevanja borcev, zdravnikov, pravnikov, kulturnikov, politikov, članov centralne tehnike, vosovcev in drugih udeležencev odpora. Knjiga je tako pestra po vsebini in pristopu, kar vse ji daje bralnost in hkrati trajnejšo vrednost dragocenega vira, pri katerem starejši generacije lahko obujajo spomine, mlajše pa spoznavajo narodovo preteklost in se iz nje učijo.

MIM

GRŠKA NOVOMEŠČANKA



Tita Kovač-Artemis je novomeška Ljubljanka iz Aten, diplomirana inženirka kemije, bibliotekarka, diplomirana turistična vodička v Grčiji, predvsem pa pisateljica, kar ima za svoje glavno poslanstvo. Je osebnost, ki je več let kopičila znanje z raznih področij kot najdragocenejše bogastvo. Med rojenimi Novomeščani vsekakor izjemna ženska.

Leta 1931 se je rodila v Novem mestu profesorici francoščine Mariji in zgodovinarju Jožetu Kovaču. Otroška in osnovnošolska leta je preživljala v Skabernetovi hiši. V tej hiši se je igranje na klavir razlegalo več ur na dan. Stric Marijan, znani komponist, je večkrat mali nečakinji in njenim gostjam kaj zaigral, kadar se je zadrževal doma.

Vsa osnovnošolska leta je Tita preživela v Novem mestu, pri stari materi in v krogu ljubečih svojcev, ki so ji skušali na vse načine nadomestiti hudo izgubo, kajti v najzgodnejši otroški dobi ji je nagla bolezen vzela očeta. Gimnazijo je obiskovala v Ljubljani, leta 1956 je diplomirala na tehniški fa-

kulteti iz kemije, bibliotekarski izpit pa je naredila leta 1966. Vmes je vedno veliko potovala in tako jo je pot zanesla v Grčijo, kjer je v veliki družini Artemis našla moža Angela, ekonomista. Ta splet okoliščin jo je privedel k tretjemu poklicu — vodički za turiste. Dokaj težki izpit iz 14 predmetov je Tita v grščini zlahka opravila.

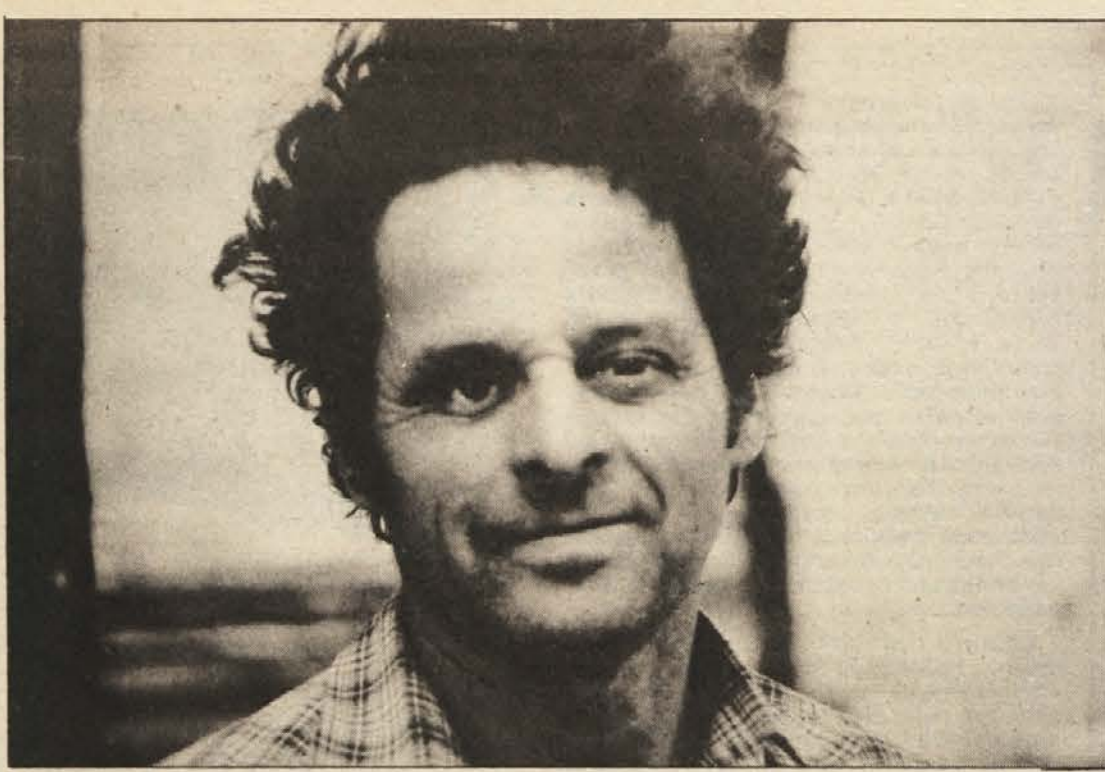
»Turistični vodič je moj glavni in uradni poklic, s katerim si služim denar za preživljanje, čutim pa se predvsem pisateljico,« pravi sama.

Prevedla je več del, napisala nekaj scenarijev in poljudno zgodovino »Kemiki skozi stoletja«, ki je izšla lani.

Širšemu krogu ljubiteljev knjig je pisateljica znana zlasti po življenjskih zgodovinskih osebnosti: Stefana Dečanskega, barona Valvasorja, barona Zoisa, in dr. Janeza Bleiweisa. Poizkusila je tudi z radijskimi igrami.

Posebej pa velja omeniti »Zgodovino farmacije na Dolenjskem«, napisano leta 1975 za tovarno Krka. Med neobjavljenimi življenjskimi znanimi osebnostmi je še »Grški feniks«, v katerem je opisala življenje prvega predsednika moderne Grčije, grofa Janeza Capodistriasa.

Prav nenavadno je, da se Tita Kovač-Artemis kot pisateljica spušča na



OBRAZI

TUDI KAMEN BO POPUSTIL

Ce ne bi človek sam videl, ne bi mogel verjeti. Še v začetku maja se je sneg belil po podgorskih razorih, sedaj konec maja, pa je stasiti novi Andrejčkov kozolec na lakovniških njivah poln opojno dišeče detelje, topli opoldanski veter pa se zaganja v bregove, da so zrele trave v enakomernem valovanju podobne enemu samemu zelenemu morju. Res je pogled na to valovanje za podgorskega kmeta pravi obličje za rane, ki jih je njegovo srce dobilo, ko mu je muhasta pomlad pripravljala eno neugodno presenečenje za drugim. Najprej so mu mrzli v vinogradih »popili« dobrišen del vinskega pridelka, potem so mu obrali še sadje v domačem sadovnjaku in zadrževali v zemlji krompirjeve in koruzne kali, da ni več vedel, ali bo sploh kaj pokukalo na dan. Potem pa je prišel topli val in trava se je v nekaj dneh potegnila, da jo je veselje videti.

Franc Bartolj ali Andrejčkov, kakor mu pravijo po domače, bo imel letos kje posušiti svojo deteljo in žito. Vso dolgo zimo je s pomočjo svoje pridne žene na skednju vihtel planko in tesal. Sedaj pa se delo njegovih rok, stara slovenska hrastova skulptura, že ponosno diči v razkošno opremljenem razstavnem prostoru — na pomladnem polju. Franc ne more skriti ponosa, ko se postavi med late kozilca einfogarja, ki je zrasel pod njegovimi rokami. »Tukaj na Lakovnicah,« pravi, »nam je les v krvi. Že od nekdanj so hodili naši predniki okoli in si s tesarsko sekuro zaslužili kakšen dinar za priboljšek k tistemu, kar je zraslo na teh trdih hribovih. Marsikaj koristnega so se tako tudi naučili in znali to spretno uporabiti. To, kar znam jaz, je le del vsega. Žal bo šlo marsikaj z novim načinom življenja v pozabo.«

Na žalost so morali Lakovčani svoje tesarske in gradbeniške sposobnosti vse prevečkrat uporabljati tudi doma. Med zadnjo vojno so enkrat Italijani, enkrat pa Nemci požgali vas, in v ognju, ki ga je veter hitro raznesel, je končala večina vaških poslopj.



Franc je invalid. Nikoli ne bo pozabil tistega dneva, kmalu po vojni je bilo, ko se je kot enajstletni fantič igral z najdeno bombo. Samo svetleči obroček je hotel dobiti z nje, pa se je končalo tako, da se je znašel na tleh s skelečo bolečino v rokah in glavi. Komaj je še pritekel domov. Tako je bil ob oko in del dlani. Precej otrok je v mladostni nepremišljenosti in radovednosti plačalo davek vojni, ki je v gozdovih in skritih kottičkih pustila še nešteto nevarnih, a za fantiče tako privlačnih eksplozivnih igrarč. Tudi Francetov brat je v podobni nesreči izgubil oko, njegov sošolec, s katerim sta se iz šole grede skupaj igrala z bombo, pa roko. Pa za te fante se je še kar srečno končalo, nekateri so pri takih igrah izgubili tudi življenje.

Po vojni je moral mladi Franc kar krepko prijeti za delo na požgani domačiji. »Tukaj gori smo trdi kmetje,« pravi v šali in misli seveda na to, da v teh razgibanih kraških tleh v vznožju Gorjancev le redko lahko potegneš brazdo, ne da bi s plugom zadel ob kamen. S kosilnicami pa so pravi mojstri. Z njimi se zapodijo tudi v strmine, kjer je moral včasih kosce krepko zapikati pete, da ni zdrsnil navzdol. Kljub temu pa ostane še precej površin, kamor pride človek le s koso. Zato je delo višinskega kmeta toliko bolj težko in njegov vsakdanji kruh je še vedno prislužen z znojem. »Ko bi le toliko kamna ne bilo. Poskušamo mu priti do živega. Krpamo ga iz zemlje, miniramo, odvažamo, pa ga je še vedno dovolj. Poglejte po njivah in travnikih, pa boste videli.«

In res, nekatere njive so kar posejane z belimi kupi. Kot njive krompirja se ti zdijo od daleč, ko pa pogledaš od blizu, vidiš, da to niso kupi krompirja, pripravljene za spravilo, ampak kupi skal, ki jih bodo morali kmetje odpeljati na pota ali v kraške vrtače. Resno so se lotili melioracije, sekajo kopinje in rujejo skale, pri tem pa jim pomaga tudi družba, ki se je končno le odločila, da bo tudi podgorskemu kmetu omogočila boljše pogoje za življenje in delo. Franc Bartolj je predsednik melioracijskega odbora v krajevni skupnosti Birčna vas. Težko breme je padlo na njegova ramena, saj mora posredovati tudi, ko pride do zastojev ali nesporazumov pri delu. Pa nekako le zmore. Tako kot mu je uspelo, da je iz skopih kraških tal požgano domačijo ponovno postavil in napravil iz nje moderno mehanizirano kmetijo s hlevom, v katerem je dvanajst glav živine, tako kot mu je uspelo, da je iz trdega hrasta oblikoval mehko dolensko harfo, ki v vetru usklajeno poje svojo domačijsko pesem, tako mu bo tudi uspelo, da bo z obdelovalne zemlje odstranil kamen, ki je njegovim prednikom oteževal delo in oviral napredek. In ko v nedeljo dopoldne spusti v ogrado kobilu z žrebičkom, in se le ta ljubkovalno stisne k njemu, se sicer resni gospodarjev obraz raznežni. Morda pomisli na to, da bo tudi pri gospodarjenju na kmetiji potreben naslednik, ki se bo prav tako zagrizeno lotil podgorskih griv in zahteval od njih, da dajo, kar zmorejo. Bo to ena od njegovih štirih hčera? Že sedaj se ne ustrašijo nobenega dela, in v ravnanju s stroji so prav tako spretni kot oče.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUIH NA TISOČ NAČINOV



NAŠ SOPOTNIK — STISKA

»Sodobni čas prinaša veliko problemov. Človeških stisk je toliko, da je težko verjeti. Starši, posebno mame, so preobremenjeni in se ne morejo dovolj posvetiti otrokom. Učne zahteve so tako velike, da mnogo otrok v enem dnevu preprosto ne zmore narediti vsega. Posledice so najrazličnejše psihoze, učne, vedenjske, čustvene motnje. Od leta 1962 do danes smo v Novem mestu obravnavali pred komisijo 1.800 otrok z motnjami. Veliko je družinskih težav, npr. alkoholizma. Vsi otroci iz družin alkoholikov imajo posledice. Veliko ljudi je v stiski, ne le materialni, ampak v človeški, notranji stiski, ki je še dosti hujša. Nekateri premagajo stisko s svojo energijo in s pomočjo sorodnikov, prijateljev, mnogim pa je potrebna tudi strokovnejša pomoč. Zaradi tega jih ne bi smeli gledati nekako zviška, kajti problemov je toliko, da lahko vsakdo zaide v takšno stisko,« pravi Estera Dvornik, socialna delavka pri novomeškem Centru za socialno delo. Socialne delavke so ene tistih, ki so tu zato, da pomagajo ljudem, ki sami niso kos problemom in preizkušnjam, ki jih pred njih postavlja življenje.

Estera Dvornik, Novomeščanka po rodu, se je vsa gimnazijska leta psihično pripravljala na medicino. Ko pa je v zadnjem razredu gimnazije dobila v roke seznam fakultete za opisi študija, je v hipu pozabila sanje o medicini in se odločila za študij na tedanji višji šoli za socialno delo. Informativni dan na šoli jo je še bolj navdušil, tako da ni bilo več dvomov, ko se je bilo treba dokončno odločiti. Tudi ves čas študija se je zelo dobro počutila. Videla je, da je to tisto, kar je hotela in kar si je želela. Ko je pred desetimi leti študij končala, bi morala na delo v bršljinško osnovno šolo. Toda bolj jo je vleklo na Center za socialno delo k čisti, elementarni socialni. Težav ni bilo, saj je socialnih delavk takrat zelo manjkalo. Zato je delala na mnogih področjih, od rejništva in posvojitve do ukvarjanja s prizadetimi otroki. Sedaj pa je že šest let njeno delovno področje razvrščanje otrok in mladostnikov z motnjami in duševnem in telesnem razvoju. »Skrbi« za okrog 300 prizadetih otrok, ki so po različnih zavodih in šolah po Sloveniji, ter za blizu 100 tistih, ki so doma pri starših. Potem so tu še vsi drugi otroci in mladostniki z različnimi motnjami, za katere šole veliko iščejo pomoč v centru.

»Prizadetega otroka spremljam od rojstva naprej. Sodelujem s starši, vrtci, šolami, zavodi. Za te je svetovanje, pa tudi ukrepanje nekako bolj formalnega značaja, zato je lažje. Težje je v vedenjsko, čustveno in še drugače motenimi otroki, pri katerih se še tisto, kar meni uspe narediti, potem v družini in okolju razblini. Toda vedno upam, da nekaj le bo ostalo, da vsak človeški stik pusti sled,« pravi socialna delavka Estera. Otroke z motnjami v razvoju obravnava komisija, potem jih razvrstijo ali v posebno šolo ali v različne zavode. S tem njena skrb zanje ne preneha: še naprej spremlja njihov razvoj, jih obiskuje, ves čas sodeluje tudi s starši, tako vse do poklica, pa še potem, saj večina vseskozi potrebuje posebno skrb in pomoč. V stikih, ki pomenijo pomoč pri reševanju čisto osnovnih življenjskih vprašanj, od stanovanjskih do materialnih, in svetovanje, je tudi s tistimi starši, ki imajo takšne otroke doma. »To so čisto posebni problemi. Prizadetost otroka je hud

udarec. Družine — moram reči, da gre večinoma za urejene, trdne družine, kjer ni veliko ločitev — preživljajo razne faze stisk. Sam tak otrok ne trpi, prizadeti so starši, drugi otroci v družini, cela rodbina. Nekateri starši se ob pomoči poberejo, nekateri pa se povsem zapustijo. Na srečo mnogi ne pustijo, da bi jih povozilo, obnašajo se racionalno. Seveda je delo z njimi težko, dolgotrajno. Neosveščeno okolje težave še stopnjuje. Telesno prizadet otrok npr. pride iz zavoda v svet osveščen, pripravljen, okolje pa ni tako, ni zrelo, da bi to normalno sprejelo. Prizadetost pa je zmeraj zelo očitna. Natančnejše pogledamo že nekoliko manjšega človeka, kaj šele takega s hibo. Potem so težave. Posebej težko pa je z zaposlitvijo. Prizadevat si je treba za vsakega posebej. Problemi so z mladimi iz posebnih šol, ko si ustvarjajo družino. Sicer naj bi bili sposobni za te odnose, vendar večinoma niso dovolj zreli in je kljub svetovanju veliko razvez. Premalo nas je, ki se ukvarjamo z njimi. Pa tudi s povsem normalnimi otroki se vzgojno premalo ukvarjamo, preveč le izobraževalno,« pripoveduje Estera Dvornikova.

Center za socialno delo se ukvarja z zelo široko problematiko, za kar so danes kadrovske še kar dobro zasedeni. Skrbi predvsem za obrabne skupine, za ostarele, razvezane, prizadete otroke itd. Dela je veliko, uspehov bolj malo. Socialni delavci so danes le »gasilci«? tako rekoč čista kurativa, morali pa bi biti predvsem preventiva. A za to ni denarja, čeprav v družbi je razumevanje za to področje, v novomeški občini ga je dovolj tudi za materialni vidik. Veliko imajo dela, ki ga predpisuje zakonodaja, utečenega, sistematičnega, tako da za pogovore včasih ostaja premalo časa. Prav ti pa ljudem v stiski zelo veliko pomenijo. »To so terapevtski, ne pa ulični pogovori, pomenijo analizo stanja, problemov, ki jih mora človek potem seveda sam rešiti. Razgovor skušam voditi tako, da je sproščen in razbremenjujoč, toda iskren. Pomembno si je pridobiti človekovo zaupanje. Potem je lažje delati in kaj doseči. Pogovor človeku v stiski, predvsem človeški, notranji, veliko pomeni. Niso namreč najtežje materialne stiske, te se nekako že rešijo, hušje so notranje. K meni prihajajo mnogi na pogovore še od takrat, ko sem začela delati v centru in ko sem delala vse mogoče.«

Začetek pred 10 leti pa kljub navdušenju za Dvornikovo ni bil lahek. »Bila sem šokirana. Nisem vedela, da je toliko človeških stisk, toliko problemov, da se lahko vsakdo znajde v stiski. Ko hodimo po terenu — to je sestavni del našega dela — vidimo vse mogoče. Mesto in vasi, lepe hiše skrivajo marsikaj nelepega. V začetku sem potrebovala veliko energije, da sem to absorbirala. Sedaj, ko imam izkušnje, je nekoliko lažje. Še vedno pa se me vsak primer, vsaka stiska dotakne, me prizadene. Saj če ne bi bilo tako, bi lahko nehala opravljati to delo. Do sedaj so se tudi razblinili začetni ideali, da lahko vsakemu pomagamo. Zelo malo lahko pomagamo ali pa zelo veliko, kakor kdo vzame. Dejstvo pa je, da je to področje pač takšno, da imamo pri delu mnogo neuspehov. Zaradi tega moramo delati še bolj vztrajno in temeljito,« pravi Estera Dvornik.

ZDENKA LINDIČ—DRAGAŠ

NAGRADA V BREŽICE

Nagrado za rešeno malo nagradno križanko iz predzadnje številke je žreb dodelil VIKTORJU SUNČIČU iz Brežic. Poslali smo mu na domači naslov knjigo »Obiralci bombaža«, ki jo je napisal v svetu zelo priljubljeni pisatelj B. Traven, torej je bralnost knjige zagotovljena.

Rešite današnja križanka in pošljite rešitev najkasneje do 7. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA



Človek, nezadovoljen sam s sabo, ne more biti radostno odprt do drugih.

C. ZLOBEC

Vsakdo, ki hoče preživeti, mora pač v takšno preživetje tudi verjeti.

M. KMECL

Znanost za barbarstvo ni ovira.

A. KUZNECOV

Boj z najljubšim moralno šibke porazi.

F. BOHANEC

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

| | | | | | | | | | |
|---------------------------|---------------------------------------|------------------|--|----------------------|-------------------------------|------------------|-------------------------------|-------------------|----------------|
| DL | POTOMKA ROMAN NASELJENEC V J. AMERIKI | IZVIR SAVINJE | MODRO BARVILO | TANTAL | DL | ZAPORA | GL. MESTO ITALIJE | POSEB-NOST BOVORA | LESENO OBUVALO |
| PODELITEV IMENA | | | | | PREBIVA-LEC BRO | | | | |
| STIK | | | | | BENEŠKO KOPA-LIŠČE | | | | |
| GL. STEV-NIK | | | | | SALJIVEC ZDRAVIL-NA RAST-LINA | | | | |
| SERPEN-TINA | | | | | | | PIVO | | |
| STENA | | | | | | | SLA PO HRANI | | |
| DL | DELOVNA SKUPINA | DROZG DEL OBRAZA | POZITIVNA ELEK-TRODA NEM. DEMOKR. REPUB. | MAT. IZRAZ ZELEENICA | | | | VOJ. SPOPAD | PO DOMACE |
| LUKA V PERZLI-SKEM ZALIVU | | | | | | | | | |
| KONEC LADJE | | | MIT. SONČNA DEZELA | BENEŠKI VLADAR PLIN | | PIVSKI VZKLIK | AFR. REKA RUTENJU | | |
| STR. GR. MESTO V BEOCLJI | | | | | | AMORETI ALUMINIJ | | | |
| ZAMISEL | | | | PRIGRIZEK | | | | | |
| BUDIMPE-STANSKI NOG. KLUB | | | DAN. OTOK V MALEM BELTU | | | | SARAJEV-SKA TOV. AVTOMO-BILOV | | |



Udobno potovanje s potniškimi baloni. Na sliki: pogled v prostor za potnike.

Baloni se vračajo na nebo

Po več kot 50 letih veliki zrakoplovi ponovno v uporabi — idealni za prevoz velikih tovorov in razgled

Čeprav so tihi, udobni, poceni in jih je lahko upravljati, se baloni nikakor niso mogli uveljaviti. Ko je pred dobrimi 50 leti že skoraj kazalo, da bodo prodrli, je prišlo do nekaj nesreč in strahovitega požara, ki je zajel veliki potniški zrakoplov Hindenburg in njegovih 36 potnikov. Po tej katastrofi so zrakoplovi izginili z neba.

Občasno so posamezni zanesenjaki poskušali oživiti zanimanje zanje, vendar brez uspeha. Vse je kazalo, da so za vedno potonili v zgodovino, oziroma da so postali le igračke za reklamo.

Toda ta čas se zrakoplovom ponovno nasmiha boljše časi. Angleška družba za izdelovanje zrakoplovov Airship Industries poroča, da je lani zgradila in prodala precej velikih balonov in da je povrh dobila še močno finančni injekcijo, s pomočjo katere jih bodo izdelali še več. Zanimanje zanje namreč narašča v več državah, od Kitajske do ZDA. Novi baloni, napolnjeni z negorljivim plinom, so se izkazali kot odlična sredstva za najrazličnejše namene. Uporabljajo jih geologi za pregledovanje in snemanje terena, uporabljajo jih pri televiziji, v vojski, znova se zanje zanimajo tudi družbe za prevoz potnikov. Poleti z baloni so sicer počasni, vendar tihi, udobni, varni in nudijo potnikom udobnejši razgled kot iz letala, torej so primerni za turistične rezgledne vožnje.

V tovarni pa že načrtujejo zrakoplove bodočnosti. Razmišljajo o 600 metrov dolgih kovinskih cigarah, ki bi bile sposobne ponesti tudi najtežje tovore in nekaj sto potnikov v vsak konec sveta.

Resnica vlada nad smrtjo, zmota in lažjo.

G. BUDHA

Na robu ekološkega vulkana

»Bojimo se piti vodo iz naših vodnjakov.« — Kaj se je dogajalo v Swartz Creeku — V Kaliforniji ni dovoljeno odlagati snovi s PCB

Domačih razmer ne gre kar po dolgem in počez primerjati z razmerami kje drugje po svetu, vendar pa bo zanimivo pogledati, kaj se na drugem koncu sveta dogaja z naseljem Swartz Creek, ki leži v ameriški zvezni državi Michigan. To naselje doživlja usodo, ki bo marsikoga spomnila na usodo naših ljudi, živčih ob zdaj zloglasni Krupi. Prebivalce daljnega ameriškega naselja družijo z našimi Belokranjci strah pred snovjo, ki ji strokovnjaki pravijo poliklorirani bifenili, s kratkico PCB, v jedrnatem ljudskem jeziku pa bi ji lahko rekli kar strup. Seveda je usoda Swartz Creeka neprimerno hujša in hkrati bolj svarilna.

V Swartz Creeku so lansko poletje po ves dan vozili težki tovornjaki, napolnjeni z zemljo. Vsak dan je okrog 50 kamionov odpelovalo novo goro z budložerjem narite zemlje, dokler niso postregali za okrog 60.000 ton prsti. Čemu?

Zgodba se začne leta 1972, ko je podjetni Charles Berlin s svojim partnerjem odprl v Swartz Creeku zažigališče nevarnih odpadnih snovi. Štiri leta je kraj ovijal koroziven rdečkast dim, včasih tako gost, da so prihiteli gasilci, misleč, da gorijo hiše. Fin rdečkast prah se je nabiral na strehah avtomobilov, na stenah hiš, otorci so prihajali domov vsi zaprašeni v obraz in oteklih očeh. Zaradi številnih protestov so zažigališče morali zapreti. Leta 1980 pa je lastnik objavil bankrot. Nato so sledila sama neprijetna odkritja. Strupe naga dima sicer ni bilo več, toda za bankrotiranim sežigališčem je ostala še večja nevarnost.

Luč iz morja

Morska elektrarna preslata enoletni preskus

Letos poleti bo minilo eno leto, odkar deluje prva in zaenkrat tudi edina elektrarna na svetu, ki za pogon generatorja izkorišča plimovanje morja. To je morska elektrarna v Novi Škotski. Na tem delu kanadske obale imajo zelo visoko plimo. Že od leta 1910 kanadski strokovnjaki razmišljajo, bi to naravno silo koristno izrabili, vendar so gradnjo elektrarne začeli šele leta 1980, ko je bila za svetom že grenka izkušnja naftne krize.

Elektrarna je ekološko povsem čista, vendar je razmeroma majhna, saj proizvede le okoli 50 milijonov kilovatnih ur, kar zadošča za 8.000 gospodinjstev. Zaradi narave delovanja je v pogonu 11 ur na dan, ko se plima zaključuje in nastopi osek.

Enoletno delovanje je pokazalo, da so takšne morske elektrarne dobra nalozba, zato Kanadčani razmišljajo, kako bi zgradili mnogo večjo in močnejšo morsko elektrarno. Nameravajo zapreti velik del zaliva in izkoristiti plimovanje za pogon 128 turbin, ki bi vrtele generatorje moči 5.000 megavatov.

Najprej so raziskovalci odkrili pet razervoarjev in 33.000 bobnov z nevarnimi odpadnimi snovmi, ki jih v sežigališču niso uničili. Nato so odkrili, da se v oljnati gošči 4-milijonlitrskega bazena nahajajo poliklorirani bifenili. Tisti čas so bili PCB v Združenih državah že lep čas na spisku škodljivih snovi, označeni kot povzročitelji raka pri živalih in zatorej prepovedani za uporabo. Ko so našli še odlagališče s sodi, polnimi cianidov, so morali hitro ukrepati. Če bi namreč sodi začeli puščati, bi zaradi reakcij nastal smrtno nevaren plin.

Maja 1983 so nevarne odpadke, sode in goščo odstranili. Toda to še vedno ni pomenilo, da se začasno izseljeni prebivalcalahko oddahnejo. V zemlji je ostalo še precej nevarnih snovi. Če bi jih hoteli povsem odstraniti, bi morali odpeljati nove gore zemlje. Tako strupi še naprej ob vsakem dežju pronicajo v vodna zbirališča. Več let bo trajalo, preden bodo strokovnjaki ugotovili točen obseg kontaminacije podzemnih voda, samo očiščenje pa bo trajalo desetletja.

»Ujetniki smo,« pravi 66-letna upokojena učiteljica matematike iz nesrečnega Swartz Creeka, ki si že več let prizadeva, da bi njen kraj očistili. »Ne moremo prodati svojih domov, bojimo se piti vodo iz naših vodnjakov, prijatelji od zunaj se nas sramujejo obiskati. Moja svakinja ne mara več moje marmalade za darilo.« Malo besed, ki pa veliko povedo.

Dosedanji posegi in čiščenja v Swartz Creeku so stali okrog 20 milijonov dolarjev.

To je le drobec denarja, ki so ga v ZDA pripravili za letošnje čiščenje kakih 400 ležišč nevarnih odpadnih snovi širom po deželi. Računajo, da bo znesek na koncu zrasel na 10 milijard dolarjev. S

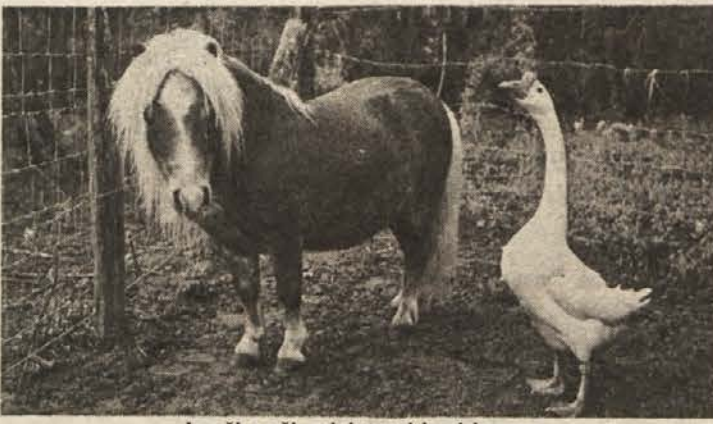
tem pa bodo odstranili le najbolj neposredno nevarne odpadke. Mnogo ostalih bo morala še nekaj časa počakati. Toliko jih je namreč, da jih je nemogoče hitro pospraviti. Kot so izračunali strokovnjaki v EPA, so v ZDA od leta 1950 odložili na površju ali zakopali 6 milijard ton (!) nevarnih odpadkov.

Ko razmišljajo, kako se odpadkov znebiti, ugotavljajo, da je poglavitni problem v tem, da v tovarnah zaradi prevelikih stroškov nevarnih odpadkov ne sežigajo, kar bi bilo najbolje. Kar 99 odst. strupenih odpadkov raje odlože ali zakopljejo. To je trikrat cenejše kot sežiganje. Seveda pa tako odpadki ostajajo še naprej nevarni za ljudi in okolico, še posebno, če jih odlože tako nemarno, kot so jih v Swartz Creeku.

V nekaterih državah, kot je Kalifornija, so prepovedali odlaganje in zakopavanje tistih nevarnih odpadkov, v katerih je visoka vsebnost PCB, cianidov in nekaterih drugih strupenih snovi. Ato jih zdaj iz kalifornijskih tovarn odvažajo v tiste predele, kjer takšni predpisi ne veljajo. Tako so zabeležili, da se je lani odvoz odpadkov z visoko vsebnostjo PCB iz Kalifornije v Idaho povečal za trikrat.

Jasno, da vprašanje nevarnih odpadkov s takšnim prevažanjem ni docela rešeno. Negotovost ostaja, ker dandanes noben od strokovnjakov ne more zanesljivo povedati, v kakšni meri so PCB in podobne snovi zares nevarne za človeka, njegovo potomstvo in okolje. Da so te snovi nevarne, ni več dvoma, vseh posledic pa še ni mogoče predvideti. Lepo bi bilo, če bi jih ne bilo. Toda živeti le s tem tihim upanjem in nič ukreniti bi bilo prenemumno.

MiM (Vir: National Geographic)



Iz oči v oči, miniaturni konj in gos.

Drage žive igračke

Vse več ljubiteljev in rejcev malih konj — Visoki manj kot meter — Izvor ni jasen — Iz davnin?

Manjši ko so, dražji so. Ta željni zakon velja za tisto posebno pasmo konj, ki jim strokovnjaki pravijo miniaturni konji in jih od sicer malih konjičkov ponijev loči precej centimetrov. V svetu je nekaj tisoč miniaturnih konj, številni rejcev in ljubiteljev teh malih živalic pa narašča tako reko iz meseca v mesec.

Da konjiček opraviči naziv miniaturne, ne sme preseči 90 cm v višino, pri tem pa merijo od tal do viher. Konjički, ki merijo v višino okrog 82 cm, so vredni približno 5.000 dolarjev, nato pa cena za vsak centimeter poskoči. Odrasel miniaturni konjiček višine 76 cm stane že več kot 10.000 dolarjev. Če gre povrh še za plemenjaka, se cena vrta okrog 30.000 dolarjev. To pa so že denarci, ki jih navaden smrtnik ne more zbrati za luk-suzno stvarčico. Po merilih Svetovne zveze miniaturnih konj je bil kar trikrat svetovni prvak Arabski kralj, konjiček, ki meri v višino le 71 centimetrov. Zaenkrat sploh nima cene.

Zanimanje za male konjičke se je povečalo v sedemdesetih letih, pred tem časom pa so se nad malimi kreaturami navduševali le redki posamezniki. Reja teh konjičkov pa sega v sredjo 19. stolet-

ja, ko so male konjičke redili za zabavo kraljevskih glav pa tudi za uporabo v rudnikih.

Resnično poreklo teh konj je zavito in skrivnost. Po nekem izročilu naj bi prve miniaturne konje našli v zaprtih soteskah, kjer so zaradi pomanjkanja hrane divji konji postajali manjši in manjši, dokler jih niso odkrili ljudje in jih redili naprej. Po neki drugi teoriji pa naj bi bili miniaturni konjički direktni potomci prakonj, ki so živeli v ocenu. Ti davni konjski predniki so bili visoki le pol metra, hranili pa so se z listjem v gozdovih. Po dognanjih znanosti so izumrli pred 50 milijoni let. Po razvojnem nauku naj bi se eocenski konjički preselili iz gozdov v savane, prešli naj bi na travnato prehrano. Življenje v savani jih je preoblikovalo, predvsem pa so postali višji, da so bolje videli roparice in jim pravi čas pobegnili. Dandanes je edini divji konj, ki še živi, tako imenovani Przewalskega konj. V zelo malem številu so se ohranili v divjinih Mongolije in Kitajske. Kot vrsta so ogroženi in pred izginotjem.

MiM (Vir: National Geographic)

ŽE VESTE DA JE

ogenj

zagorel na človekovem ognjišču že najmanj pred 1.600.000 leti? Tisti davni predniki, ki so živeli v tej skoraj da nepredstavljeni preteklosti, so element, pred katerim trepeta skoraj vsako živo bitje, že nadzorovali in ga smiselno izkoristili.

Tako vsaj pričajo najdbe iz slo-vite kenijske doline Rift, kjer so znanstveniki našli fosilne ostanke najstarejših človekovih prednikov. Na enem od najdišč so ob delih fosiliziranih kosti našli nekaj kamnitega orodja in žgano ilovico. Najbolj pa jih je presenetilo nekaj kamnov, urejenih v preprosto ognjišče. Tako žgana ilovica kot vzorci razvrščenega kamenja kažejo na ognjišče in smiselno uporabo ognja. S pomočjo naj-sodobnejše metode in meritev so ugotovili, da je bila ilovica žgana pri temperaturi, ki jo daje odprto ognjišče. Kaj takšnega pa ne more nastati po naključju, žgana ilovica in še oblikovano ognjišče hkrati.

Ker je nadzorovana uporaba ognja ena od tistih stvari, ki človeka loči od živali, lahko bitja, ki so pred 1,6 milijona let kurila ognje, imamo za naše prednike.

JOŽE RAMOVŠ

DOLGA POT GABROVIH

20

Če bi moral reči, kdo se je od koga več naučil, zdravilenci od mene ali jaz od njih, bi brez pomisleka dejal: Ena proti ena! Nadaljujemo, drugi polčas!

Da, velika stvar je živeti v skupini z ljudmi, ki tako naglo rastejo.

Nedelja, 22. 4. 1984

Gabrova zakonca sta bila prva braleca teh Zapiskov. Dogovorili smo se, da popravita, kar želita, napišeta pa tudi svoje misli in občutke ob branju. Na rednem sestanku kluba zdravljenih alkoholikov sta vrnita rokopic in vsak svoje utrinke ob branju.

Miha je napisal: »Ob branju teh zapiskov sem se zamislil, če se je to res dogajalo v naši družini. Lahko bi rekel, da so se mi ob branju najezili lasje, ko ponovno spoznavam, kaj vse sem počel. Pa ne samo, kaj sem počel, to šele, sedaj spoznavam, ampak kakšno krivico sem delal družini in sam sebi uničeval življenje, ki je tako kratko. Pa tudi prijetno in lepo je, ne samo kratko.«

Tončka pa: »Vsak, ki bo to prebral, se bo najprej zamislil, potem pa se vprašal: »Dobro, dostej je šlo v re-du, kaj pa naprej? Naslednjih deset, dvajset, trideset, morda še več let? Kakšni bodo takrat zapiski te družine?«

Tudi jaz sem se nad tem zamislila. Nad tistim, kar je bilo hudega in težkega, sem čutila blagodejni občutek, da je za mano, nad tistim, kar je bilo lepega, pa seveda veselje. Prihodnost pa je skrivnost. Ne samo zame ali mojega moža ali našo družino — družino zdravljenega alkoholika, za vsakogar je prihodnost skrivnost. Zato tudi jaz gledam naprej tako kot tisti, ki niso nikoli občutili alkoholizma na lastni koži, ali kdorkoli drug.

Na prihodnost ne gledam s strahom ne z dvomi, pa tudi nikarkršnih iluzij si ne delam o pravljicnem življenju in starosti. Če bo mož še kdaj segel po alkoholu, potem že ne bo mogel drugače. V teh štirih letih je pokazal, da je močan, da je zmogel to, česar stotine ljudi ne zmore, odreči se alkoholu — tako zelo močnemu kralju, zato ga spoštujem. Spoštovala bi ga tudi, če bi se zapil. S tem dejanjem bi postavil samo mejnik v naše življenje, ker bi preusmeril njegov tek. Mejniki pa se postavljajo v slehernem življenju ter vedno in povsod preusmerijo tok življenja.«

Mislím, da je Gabrova pisala zadnje stavke pod vtisom branja mojih zapiskov s sestanka kluba Kolodvor pred dobrim mesecem in svojih spominov na tisti pogovor. Tedaj je govorila o njuni globoki ljubezni in spoštovanju drug drugega, kar šno je. Za

ponazorilo je resno povedala, da ga bo na globoki človeški ravni ljubila in spoštovala, tudi če bi se ponovno zapil. Tedaj so druge žene zdravljenih alkoholikov — čeprav Tončko zelo dobro sprejemajo v klubu in jo cenijo — zarobile kot čebele in njihov pogovor je šel v slepo ulico. Videlo se je, da nad večino še visi Damoklov meč strahu pred recidivo. Seveda ni to nič nenormalnega v njihovem položaju. Pač pa je toliko bolj izredno, če je Gabrova Tončka tako zrelo brez naivnosti prerasila ta nenehni strah. Včasih se zdi, da se pri kaki ženi zdravljenega alkoholi-ka to zgodi že prvo leto zdravljenja, toda vedno se izkaže, da gre le za trenutno lahkomiiselno čustvo, ne pa za celostno globoko doživetje sproščenosti na temelju dejstev.

Odziv žena na tistem sestanku je najbrž Tončko izzval, da je še bolj razčistila s sabo v tej smeri. Morda je vplivalo nanjo tudi nedavno branje in globoko razmišljanje ob branju Camusovega Tujca.

Vsekakor zelo resno govori o stvareh, ki jih nismo navajeni. In vendar mislim, da so prav dogajanja v tej smeri za doživljajsko preseganje zagrenjenosti in črnoglednosti alkoholikove žene tako zanimiva, izzi-valna in obetavna, da se veselim nadaljevanja Zapiskov o Gabrovih družini.

KONEC

dežurni poročajo

VINJEN DOMA RAZBIJAL — Miličniki so 21. maja pridržali do izrečitve Emila Špeharja iz Podhoste. Možakar je, že precej v rožicah, doma razbijal, ceno pa mu bo postavil sodnik za prekrške.

IZGINILA MOTORNA ŽAGA — V noči na 16. maj je iz drvarnice Franca Gorencja iz Cerovega loga izginila motorna žaga stihl. Gorenc je s tavnino oškodovan za 150 tisočakov. Za tiste, ki bi radi Gorencu pomagali, pa ena posebnost žage: imela je rdeče ohišje.

BREZ GLASBE V AVTOMOBILU — Neznani storilec je v noči na 26. maj vlomil v osebni avto 25-letnega Marjana Mohoriča iz Zagorice. Vlom sicer ne bi bil nič posebnega, če iz vozila ne bi izginil avtoradio s kasetofonom, vreden kakih 6 tisočakov.

HUDA NESREČA

KOČEVJE — Kar na 250.000 din je ocenjena škoda, ko se je 25. maja ob 5.30 zaletel osebni avtomobil v hišo v Dolgi vasi pri Kočevju. Od tega je 150.000 din škode na avtomobilu. Avto je vozil Dušan Jerina iz Rudnika, in sicer iz smeri Livoldá proti Kočevju.

OGENJ V STANOVANJU

BRESTANICA — 20. maja okoli 20. ure je prišlo do požara v stanovanjski hiši Ane Pleterski z Brestanice. Ogenj, ki se je najprej pokazal v spalnici, se je hitro razširil še na kuhinjo in podstrešje, tako da je skupne škode za kar 700 tisočakov. Na srečo so požar dovolj hitro lokalizirali poklicni gasilci iz Krškega ter prostovoljni iz brestaniške elektrarne in brestaniškega društva. Kot kaže, je požar povzročila lastnica hiše sama.

OPUSTOŠENJE V SKRINJI!

SMEDNIK — Iskanje storilca ali storilec, ki so v noči na 20. maj pustili po zmrazovalni skrini ob hiši Slavka Ceroveška iz Smednika, se pospešeno nadaljuje. Kako tudi ne, ko pa je skrinja ostala lažja za 20 piščancev, 40 kilogramov prekajenega in 60 kilogramov svežega zamrznjenega mesa. Po neuradnih podatkih je bila ukradena mesnina vredna prek 40 tisočakov.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Delovno zatišje novomeških cestarjev, ki grade cesto med Podgoro in Prečno, je izkoristil neznanec in jim speljal sedem plastičnih drenažnih cevi. Ni sicer jasno, ali jih bo uporabil za svojo pot ali morda celo hišo, povsem jasno pa je, pravijo zlobneži, da se bodo dela na cesti zategadelej zavlekla še za kakšno leto.

● S črnomaljskimi miličniki je v nedeljo prebil noč 35-letni A. K. iz Vrhovcev. Mladenič v poznih letih je doma precej povzdignil glas, v dokaz, da misli resno, pa je v roke vzel celo nož. Priporočamo, da pred sodnika za prekrške stopi precej bolj miroljubno.

● V noči na soboto je nepridiprav vlomil v hlev 31-letnega Alojza Uhana iz Dolenje Nemške vasi. Od vseh prebivalcev hleva so mu bili najbolj všeč zajci. Odločil se je za štiri največje. Očiščeni mu bodo bojda navrgli blizu 15 kilogramov mesa. Ob tej toploti si bo moral pomagati s skrinjo.

KRIVA TUDI VINJENOST?

BRESTANICA — 22. maja nekaj po 21. uri se je 39-letni Alojz Konečnik iz Podsrede peljal z osebnim avtomobilom iz Krškega proti Senovem. V križišču v Brestanici ga je zaradi prehitre vožnje, poleg tega pa obstaja sum, da je vozil vinjen, zaneslo v levo, kjer je trčil v osebni avto 50-letnega Antona Dularja iz Krškega. Konečnik se je ob trčenju laže poškodoval, materialno škodo pa so ocenili na 100.000 din.

S TOVORNJAKOM OPLAZIL MOTORISTA

LOG — 24. maja okoli 17. ure se je 70-letni Stanko Žabkar iz Trbovelj peljal na kolesu z motorjem iz Sevnice proti Krškemu, v Logu pa je za njim s tovornjakom pripeljal Zagrebčan Josip Troha. Slednji je motorista prehitel, pri tem pa ga je oplazil in zbil po cestišču. Žabkar se je v nezgodi poškodoval in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, škode na pločevini pa je bilo za 2 tisočaka.

KDO JE KRADEL PO ŠOLI?

KRŠKO — Med 17. in 20. majem je prostore elektro-kovinske šole šolskega centra v Krškem obiskal tat. Iz učilnice sta izginila dva računalnika, dva usmernika in dva priključka za televizijsko anteno, tako da skupno povzročeno škodo ocenjujejo na 250 tisočakov. Za storilecem tačas še proizvedujejo.



KRIVA PREHITRA VOŽNJA — V nedeljo okoli 14. ure je prišlo na cesti v Petelinjku do hujše prometne nesreče, ki jo je s prehitro vožnjo zakrivil 25-letni Igor Obranič iz Novega mesta. V ovinku ga je namreč zaneslo na levo v lado, ki jo je nasproti pripeljala Novomeščanka Milena Kabur, v trčenju pa se je Obranič hudo poškodoval, njegov sopotnik Andrej Peric iz Novega mesta, pa laže. Gmotne škode je bilo za 350 tisočakov. (Foto: M. Markelj)

Požar uničil dva milijona

V Novolesu zgorelo osem elektromotorjev

STRAŽA — Požar, do katerega je prišlo 24. maja v straškem Novolesu — tozdu Tovarna drobnega pohištva, je po doslej znanih podatkih povzročil za preko 2 milijona dinarjev škode.

Ogenj se je pojavil v zbiralniku silosa lesnega prahu, ki stoji izven proizvodne dvorane, vanj pa se zbira ves prah iz proizvodnih prostorov. Požar, čigar vzrok še ni dokončno ugotovljen, je povsem uničil 10 celic silosa, v katerih je bilo 396 platnenih vrečk za zbiranje prahu, poleg tega pa je ogenj docela onesposobil osem trifaznih elektromotorjev, namenjenih sesanju prahu iz vrečk. Ostale podrobnosti požara še niso znane.

SKOLESOM PO SREDI CESTE

KRŠKA VAS — Na regionalni cesti med Krško vasio in Cerkljami je prišlo v soboto ob 21.30 do hude prometne nezgode. 59-letni kolesar Franc Slak iz Župeče vasi se je s kolesom brez odbojnih stekel peljal po sredi ceste, ko je za njim z osebnim avtom pripeljal Venčeslav Bučar iz Bušeče vasi. Ta je vozil s kratkimi lučmi, zato kolesarja ni opazil pravi čas in ga je navzlic umikanju oplazil. Ob padcu se je Slak hudo poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico.

VOZILO OBSTALO OB SAVI

GUNTE — V nedeljo nekaj pred 18. uro se je 22-letni Mrtin Pirnar iz Vilne peljal z osebnim avtom iz Sevnice proti Krškemu, v kraju Gunte ga je zaradi prehitre vožnje v ovinku zaneslo, zavozil je na bankino in se prek nasipa večkrat prevrnil. Vozilo je obstalo ob Savi, voznik pa je med prevažanjem izpadel in se hudo poškodoval, tako da so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 200.000 din.

zanimivo pa je, da je do ognja prišlo le dva tedna po obsežni akciji miličnikov, inspektorjev in kriminalistov, ki je pokazala dobro protipožarno zaščito v Novolesu. Pa ne, da so jih pohvale uspavale?

Po dveh vlomih in kraji še pobeg

Neznanec, ki so ga miličniki ustavili, osumljen več kaznivih dejanj

BREŽICE — Po podatkih krške UNZ je bila zadnja nedeljska noč na brežiškem območju dokaj »razgibana«. Miličniška patrulja iz Brežic je namreč v zgodnjih jutranjih urah na Čatežu skušala legitimirati neznanega mlajšega moškega, ki pa je možem postavil pobeg in ga še iščejo. Vse kaže, da je neznanec to noč in nekaj poprej zagrešil kar štiri kazniva dejanja.

Tako je najprej v noči na nedeljo izginil osebni avtomobil rdeče barve, last Jožeta Tomšeta iz Dvorc pri Brežicah. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v prostore motela Petrol na Čatežu. Neznanelec je iz restavracije in kuhinje odnesel nekaj cigaret, denarja, kisle vode in koka-kole, iz kuhinje pa še 3 in pol kilograme prašane šunke, tri nože in ključje. Vsi ti predmeti so bili kasneje najdeni v osebnem avtomobilu goriške registracije, ki je stal pred bencinsko črpalko v Trnju in za katerega je bilo ugotovljeno, da je bil dan poprej ukraden v Novi Gorici. Poleg vsega naštetega pa neznane mu ubežniku pripisujejo še vlom v bencinsko črpalko v Trnju, kjer je storilec očitno iskal denar, vendar ga ni našel, z vlomom pa je naredil škode za blizu 11.000 din.

MED PREHITEVANJEM NA TRAVNIK

DRNOVO — 56-letni Milan Račič iz kraja Vihre se je v nedeljo zvečer peljal z avtom iz Drnovca proti Kostanjevici, pri podvozu v Drnovem pa prehitel drugo vozilo, med prehitevanjem je njegovo vozilo zaneslo na bankino, od koder je zapeljal na travnik in se z avtom obrnil na streho. Hudo poškodovanega voznika, z katerega sumijo, da je bil vinjen, so odpeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili na 150 tisočakov.

DRAGA IGRA Z VŽIGALNIKOM

SEVNICA — Igra petletnega otroka z vžigalnikom je bila 20. maja okoli 8. ure kriva za požar, ki je nastal v stanovanju Romana Šanteja v Naselju heroja Maroka v Sevnici. Med igro z vžigalnikom se je vžgal namizni prt, ki ga je otrok vrgel v kotno sedežno garnituro, tako da se je vnela še ta. Otrok je na srečo hitro stekel do očeta in mu povedal o nezgodi, tako da so požar skupaj s sosedi pogasili. Škode je bilo za 70.000 din.

SPOSOJENO TRNJE

● Delavskemu razredu gredo ta čas na roke le — žulji. (Iz Ježa)

● Odgovorni niso skopi: delavski razred je dobil tudi tisto, česar ni zaslužil. (Iz Ježa)

sija, ki je spremljala Butorajčevo delo, je namreč ugotovila, da ga ni opravil zadovoljivo, poleg tega naj bi med opravljanjem službe celo spal. Prav na podlagi takšne ocene je komisija za delovna razmerja sklenila, da Butorajcu po poteku poskusne dobe preneha delovno razmerje.

Vse bi bilo lepo in prav, ko bi v Rudniku rjavega premoga vedeli, da je poskusno delo šteti kot izjemno preizkus določenih delovnih zmožnosti, pa še to v primeru, ko tega ni mogoče ugotoviti s poprejšnjo preizkušnjo strokovne izobrazbe ali pridobljene delovne sposobnosti. Za kaj takega pa v Butorajčevem primeru, ki je ta dela opravljal že devet let, in to v isti delovni organizaciji, ni bilo razloga. In če prepisemo mnenje sodišča: »Poskusno delo je bilo uvedeno v nasprotju z zakonom o delovnih razmerjih, kar po drugi strani pomeni, da je bilo delovno razmerje sklenjeno brez pogoja.« Z drugimi besedami: stvar tega postopka ni bila, ali je delavec kršil disciplino (nedvomno pa jo je!), pač pa oceniti ravnanje delovne organizacije. Povsem drugače pa bi bilo, ako bi se v Rudniku namesto ocene poskusne dobe lotili ocene delavčeve disciplinske odgovornosti. B. B.

UMRLA ZA POSLEDICAMI NESREČE

Iz ljubljanskega kliničnega centra so pred dnevi sporočili, da je za posledicami prometne nezgode, ki se je pripetila 22. aprila na magistralni cesti pri Kronovem, 10. maja umrla 61-letna Leopoldina Kovačič—Domiter iz Škofje Loke.

Napaka tokrat pomagala delavcu

Po sklepu sodišča združenega dela mora kanižarski rudnik sprejeti Antona Butorajca nazaj na delo — Nepravilen postopek odločil

ČRNO MELJ — Medtem ko na drugim mestu govorimo o neživljenjskosti v ravnanju samoupravnih organov v nekaterih delovnih organizacijah, se je tokrat znašel pred nami primer, ko je pravzaprav pravna neukost, morda tudi malomarnost, delavcu pomagala, da je po sklepu sodišča združenega dela dobil vrnjeno službo, ki jo je po mnenju vseh zasluženo izgubil. Antona Butorajc iz Račka je namreč pred nekaj dnevi dobil spor z Rudnikom rjavega premoga v Kanižarici, toda na kakšen način?

Butorajc je delal kot polkvalificirani rudar v rudniku celih devet let, a se je že lani znašel pred disciplinsko komisijo, ki mu je zaradi hujših kršitev izrekla ukrep prenehanja delovnega razmerja. Ker pritožbe zoper to odločitev v roku ni bilo, je postal sklep pravnočoven, Butorajc pa brez službe. Na njegovo prigovarjanje, prošnje žene, saj ima tri šoloobvezne otroke in

ob potrdilu, da se je vključil v klub zdravljenih alkoholikov, pa so ga v rudniku ponovno sprejeli na delo. Dodelili so mu ista dela in naloge, kot jih je opravljal pred izključitvijo iz tozda, torej celih deset let, toda v sklepu, ki ga je sprejel ob ponovnem nastopu službe, je pisalo, da mu gre tudi poskusna doba 90 dni. Prav tu pripis pa je bil jabolko kasnejšega spora. Kom-



KRONIKA NESREČ

ZARADI UTRUJENOSTI TRČIL V OGRAJO — 48-letni Anton Janežič iz Litije se je 20. maja peljal na kolesu z motorjem iz Mirne proti Trebnjemu. Ko je v Gomili pripeljal preko železniškega prehoda v pregledni ovinek, je zaradi utrujenosti zadremal, zapeljal je na levo, vozil po neutrjeni bankini in nato trčil v ograjo ter padel. Poškodoval se je in so ga prepeljali v novomeško bolnišnico, od koder je bil po nudi prvi pomoči odpušen. Materialne škode je bilo za 3 tisočake.

Regerče vasi. Vzrok nezgode je bil, ker sta oba vozila po sredi ceste, v trčenju pa se je laže poškodovala sopotnica, 22-letna Mojca Kralj, ki so jo prepeljali po zdravniško pomoč v novomeško bolnišnico. Škoda na pločevini je ocenjena na 100 tisočakov.

IZSILJEVAL PREDNOST — 21. maja se je 81-letni Ludvik Samnik iz Vivodine peljal z osebnim avtom iz Metlike proti Jurovskemu vrtu. V križišču je izsiljeval prednost vozniku osebnega avta, zahodnonemškemu državljanu Michaelu Wolfgangu. Ta navzlic zaviranju in umikanju ni mogel preprečiti trčenja. Samnik se je v nezgodi laže poškodoval, pomoč pa so mu nudili v metliškem zdravstvenem domu. Škoda je za 300 tisoč.

poletje



- slovensko primorje
- istrska regija
- kvarnerska riviera in otoki
- crikveniško-vinodolska riviera
- šibeniška riviera
- splitska regija in otoki
- makarska riviera
- dubrovniška regija, pelješac in otoki
- otok vis
- črnogorsko primorje

- ★ 7 DNI PREMALO
- ★ 14 DNI PREDRAGO
- ★ 10 DNI RAVNO PRAV

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

PUTNIK

MIKLOŠIČEVA 17, LJUBLJANA
TELEFON: (068) 311-542, 314-889
INTEGRAL: Brežice, Sevnica
IZLETNIK: Krško
IN OSTALE POOBlašČENE
TURISTIČNE AGENCIJE

edina jugoslovanska agencija z 10-dnevnimi aranžmaji

Belokranjska trikotajna industrija »Beti« Metlika

Komisija za medsebojna razmerja tozd Metraža
razpisuje
prosta dela in naloge

trgovskega zastopnika

Pogoji:
— višja šola tekstilne smeri
— 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj vlože prijave v 8 dneh po objavi razpisa. O izidu bodo obveščeni v 30 dneh po končani objavi. Prijave zbira kadrovsaka služba Beti, Metlika, Tovarniška 2.

371/22—85

»Novoles«, lesni kombinat Novo mesto — Straža, n. sol. o. tozd Bor Krško

Komisija za delovna razmerja tozd BOR Krško
objavlja
prosta dela in naloge

1. dipl. ing. lesarstva VII. stopnje
— pripravnika (za določen čas)

2. NK delavci
(10 delavcev za določen čas)

pod naslednjimi pogoji:
Pod 1: dipl. ing. lesarstva VII. stopnje za določen čas (za dobo 1 leta)
Pod 2: končana osnovna šola

Kandidati lahko oddajo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles — tozd BOR Krško, 68270 Krško.
Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh po končanem zbiranju vlog.

374/22—85

rokomet

II ZVEZNA LIGA, ženske, 21. KOLO: BANE SEKULIČ — NOVO MESTO 20:20 (11:11)
NOVO MESTO: Udovč, T. Zupančič, E. Zupančič, Iličin, 2. Jakš, S. Simončič, Mršnik, 7. Kramar, 5. Jerman.

LESTVICA: 1. Dinamo 35, 12., zadnje, NOVO MESTO 6 točk
V zadnjem kolu igrajo Novomeščanke doma z Velenjem.

SRL, moški, 20. KOLO: KIG MOKERC — INLES 21:27 (9:13)
INLES: Gelze, Deržek, 2. Dejak, J. Ilc, 5. T. Ilc, Karpov, 3. Lesar, Ambrožič, 6. Mate, 7. Fajdiga, 3. Parezanovič.

DVZ PONIKVE — MINERVA 29:4 (13:12)

DVZ PONIKVE: Jambrovič, Bambjič, 4. M. Strnad, 6. D. Strnad, 6. Vujnovič, 7. Pugej, 3. Doblekar, 2. Žagar, Kočevar, 1. F. Strnad.

IUV USNJAR — KRŠKO 23:16 (12:7)

KRŠKO: Kastelic, Kekič, 2. Junkar, 1. Mate, 1. Pavec, Glazer, 5. Iskra, 3. Avgustin, 2. Šerbec, 2.

LESTVICA: 1. Šoštanj 37, 2. Inles 34, 3. Ajdovščina 31, 4. DVZ Ponikve 21, 9. Krško 15 točk.

Pari predzadnjega kola: Krško

48 UDELEŽENCEV NA »TEKU MLADOSTI« V TREBNJEM

TREBNJE — Občinska konferenca ZSMS Trebnje je 22. maja že četrty priredila »Tek mladosti« od Šentlovrenca do Trebnjega. Udeležilo se ga je 48 udeležencev, ki so se v posameznih kategorijah uvrstili takole: pri mladincih je zmagal Bojan Vidmar, drugi je bil Polde Saje in tretji Jože Mikec. Pri članih je zmagal Franci Gotlib, drugi je bil Srečo Gierek in tretji Jože Dimc. Med veterani je bil najboljši Jože Vencelj, drugi pa je bil Bogoljub Pivašević, bila sta edina udeležila teka v veteranski konkurenci. Pri mladincih je zmagala Damjana Šalehar, za njo pa sta se uvrstili Mojca Stare in Romana Šalehar. Med članicami je bila najboljša Zinka Miklič, na drugo in tretje mesto sta se uvrstili Mojca Lavrič in Darinka Šalehar. Teka so se udeležili tudi parapletniki, najboljši pa je bil Jože Okorn, najboljši v vseh kategorijah je bil mladinec Bojan Vidmar.

Delavske športne igre končane

ČRNOMELJ — V Črnomlju so zaključili z delavskimi športnimi igrami v sezoni 1984/85, najboljšje uvrščeni pa so prejeli priznanja ob dnevu mladosti. Na tekovanje se je prijavilo 18 moških in 19 ženskih ekip, vendar se vse niso udeležile tekovanja. V rokometu in košarki so sodelovale samo po tri ekipe, v malem nogometu, kjer je bilo ekip 14, pa je tekovanje potekalo kar 4 mesece, kar je bilo predolgo, nekatera moštva pa sploh niso odigrala vseh tekem. Najbolj množično je bilo smučanje in streljanje, kegljanje pa zaradi preureditve kegljišča ni bilo. Pa še zanimivost: ekipa Pekarne je vse nasprotnike v malem nogometu obdaruila s svojimi izdelki.

V namiznem tenisu je bila najboljša ekipa IMV Črnomelj, pri odbojki Gorenje, malem nogometu Belt i košarki Iskra, ter rokometu in šahu Belt. Prvo mesto si je prislužila Iskra, v posameznih redih pa sta bili med ženskami najboljši Breda Lah in Marjeta Štajdohar (obe Iskra), pri moških pa Dušan Štukelj (Iskra) Igor Cimerman (kmetijska zadruga), Tone Štajdohar (Gorenje), Janko Gladek (Belt), Bogdan Pavlin (Iskra). V streljanju so se ekipno tako pri moških kot pri ženskah najbolje uvrstili Iskrini delavci, posamezno pa Milojko Pavlovič (Iskra) ter Ivica Rajgelj (Beti Črnomelj).

ŠOLSKI ŠPORT IN REKREACIJA

V Novem mestu je bilo pred dnevi občinsko tekovanje pionirjev in pionirk za atletski pokal Slovenije. Poglejmo najprej zmagovalce in konkurenčni deklet: v teku na 100 metrov je zmagala Renata Štimfel iz Šmarjete, na 300 metrov skoku v daljino je zmagala Mitrovičeva z Grma, v višino je najbolje skakala Verstovškova z Grma, njena kolegica iz ekipe Uličnikova pa je bila najboljša v suvanju krogle. V teku štafet 4 krat 100 metrov so zmagale mlade Šentjernejske pred Grmom in Dolenjskimi Toplicami. Še ekipni vrstni red: OŠ Grm, OŠ Martina Kotarja Šentjerneje, OŠ Baza 20 Dolenjske Toplice, OŠ Milke Šobar itd.

Tudi v pionirski konkurenci so bili v skupnem seštevku najboljši učenci OŠ Grm, posamično pa so zmagali: v teku na 100 metrov Božič iz OŠ Grm, v teku na 300 metrov Kramar iz OŠ Katja Rupena, na 1.000 metrov Turk iz Dolenjskih Toplic, v skoku v daljino Stojanovski iz OŠ Katje Rupena, v višino je najbolje skakal njegov sošolec Zupin, medtem ko je kroglo najdlje sunil Kastelic iz Grma. Tek štafet 4 krat 100 metrov je dobila OŠ Grm, ki je zmagala tudi v skupnem seštevku pred OŠ Baza 20, OŠ Katja Rupena, OŠ Šentjerneje itd.

TVD Partizan iz Straže obvešča vse rekreativce kolejarje, da predvidena dirka »Po dolini Krke«, ki bi morala biti na programu 2. junija, odpade. Hkrati pa TVD Partizan obvešča vse ljubitelje tega športa, da bodo 23. junija organizirali množično kolegarsko prireditev »Maraton po dolini Krke«. Start bo ob 8. uri, proga pa bo dolga 70 kilometrov.

Rekorda Primca in Šimuniča

Igor Primc že drugič izboljšal državni mladinski rekord — Topliškim atletom kar 5 medalj — Šimunič prek šestnajst metrov

MARIBOR — Letošnji novomeški atletski junak je mladi metalec diska Igor Primc. Vzključnem tekovanju za Atletski pokal Slovenije je v nedeljo v Mariboru ponovno, kar za 66 cm izboljšal svoj državni mladinski rekord. Novi dosežek je 54,62 m, Igor pa je z njim presegel tudi mejo, ki pomeni naslov športnika zveznega razreda. Primc je tako od lani napredoval za več kot 4 m in lahko z optimizmom pričakuje evropsko mladinsko prvenstvo v Cottbusu. Tudi njegov drugi najdaljši met je bil precej boljši od starega državnega rekorda in od rezultata, ki pomeni zvezni razred — 54,38 m. Z rekordnim metom je seveda zmagal, drugi pa je bil Boris Okleščin, ki se tudi približuje svojim nekdanji rezultatom. Tokrat je vrigel disk 48,60 m.

Letošnje finale APS je bilo za Novomeščane sicer uspešno, ker je vrsta mladincev prodrla med dvanaest najboljših seniorjev, poznalo pa se je, da sta v JLA Cujnik in Šikonja, poleg tega je ostal brez točk Gabrijel, ki je nastopil poškodovan in prav zato ni končal teka, precej manj pa je zaradi poškodb dosegel tudi Lapanje, ki je preskočil 2 m. V troskoku je zaradi poškodb manjkal Zupančič, v teku na 3000 m z zaprekami pa Žužek, ki bi se zanesljivo uvrstil na eno od prvih treh mest. Mladinec Fabjan zaradi državnega mladinskega prvenstva, ki

bo 2. junija v Zagrebu, ni pretekel vse petkilometerske proge, ampak je opravil le test na 2000 m, manjkal pa je tudi drugi Novomeščan v tem teku, Saje.

Šesto mesto v moštvem pokalu SRS je zato bolj podoba trenutnih zdravstvenih težav nekaterih tekmovalcev in odsotnosti zaradi služenja vojaškega roka kot pa realne moči novomeške moške atletike.

Poudariti moramo rezultat, ki ga je mladinec Matjaž Zupančič dosegel v teku na 110 m z ovirami, s časom 15,1 s je za dve desetinki sekunde popravil svoj osebni rekord in dosegel letošnji najboljši slovenski mladinski rezultat v tej disciplini.

Pohvaliti moramo osebne rekorde Mojce Vidmar na 800 m (2:23,0) Bojana Vidmarja v teku na 3000 m z zaprekami (9:45,2) in štafete 4x400 m, kjer so dekleta (Zupančič, Gorenc, Eržen in Vidmar) s časom 4:12,3 za 4 sekunde izboljšale dolenski rekord. V teku na 400 m je Žuljič izenačil osebni rekord, 50,3 s.

Drugi rezultati: 100 m: Jeriček 11,6 s, 400 m: Žuljič 50,3 s, Jeriček 52,2 s, krogla: Primc 14,10 m, 4x100 m moški: 44,7, 200 m: Žuljič 23,2 s, kladivo: Malnar 44,74 m, Gačnik 43,12 m, troskok: Kranjčič 13,73 m, 4x400 m: Škedelj, Jeriček, Tekstor, Žuljič 3:29,2.

Ženske: 100 m: Eržen 15,4 s, 4x100 m 52,7 s, 400 m: Eržen 68,8 s, kopje: Hribar 35,68 m, Derganc 34,04 m.

ŠIMUNIČ PREKO ŠESTNAJST METROV!

Sobotno in nedeljsko finale atletskega pokala SRS v Mariboru pa je bilo nadvse uspešno tudi za atlete iz Dolenjskih Toplic. Najbolj je presenetil Milan Šimunič z dvema zares odličnima predstavama. Prvi dan je v skoku v daljino po vsega dveh poizkusih z rezultatom 725 cm osvojil 2. mesto v SRS, vse svoje sposobnosti pa je pokazal v nedeljo v troskoku. Kot prvi Slovenec je na prostem preskočil mejo

16 metrov (16,02 m) in seveda postavil nov rekord SRS, hkrati pa drugouvrščena preskočil kar za poldrug meter. Obenem je Šimunič dosegel v troskoku letos najboljši v državi.

Šimuničev uspeh sta v mariboru dopolnila še večerajšnji mladinki, ki sta se tokrat prvič preizkusili v članski konkurenci, Greta Hren in Cilka Krize. Slednja je navzlic poškodb, ki jo je staknila v Novi Gorici ob rekordnem skoku 187 cm (ta rezultat ji zagotavlja tudi mednarodni razred, ki sta ga lani v Sloveniji dosegla le dva atleta: Lapajnetova in Apostolovski), v Mariboru preskočila letvico na višini 183 cm, kar je bilo dovolj za odlično 2. mesto. Vsega 18-letna atletinja torej še veliko obeta, v Mariboru pa je nastopila še v metu kopja, kjer je s 37,52 m osvojila 6. mesto, in v teku na 100 m z ovirami, kjer je bila s časom 16,1 sekunda. Ob Krizetovi si je dvojno srebrno priborila še Greta Hren. V teku na 100 m z ovirami je bila druga s časom 14,6 medtem ko je v daljino skočila 574 cm, kar je bilo prav tako dovolj za srebrno odličje. Zelo verjetno pa je, da bi bila njena medalja še zlahtnejša, ako ji ne bi bilo treba teči še teka na 400 m z ovirami, kjer je bila šesta.

Od Hrenove, Krizetove in Šimuniča lahko podobnih razveseljivih vesti pričakujemo tudi iz Beograda, kjer bo 15. in 16. junija zvezni atletski finale.

V SOBOTO TEK PO LESKOVCU

LESKOVEC — V počastitev obletnice vrnitve izgnancev iz okupatorjevih taborišč pripravljala KS Leskovec in AS Maraton 6. tek po ulicah Leskovca. Tek se bo pričel v soboto, 1. junija, ob 17. uri, zadnji rok prijav pa je jutri. Tekmovalci se bodo pomerili v enajstih kategorijah.

Metličani takoj za Rogom

Velik uspeh na dirki v Kranju — Skupna posamična zmaga Novomeščanov Erženu, ekipno metlika druga

KRANJ — V počastitev dneva mladosti je bila minuli vikend v Kranju etapna pionirska kolegarska dirka, ki so se je udeležili tudi mladi kolejarji iz Metlike in Novega mesta. V konkurenci 85 tekmovalcev iz sedemnajstih ekip so dolenski kolejarji zabeležili velik uspeh, še posebej to velja za skupno posamično zmago Novomeščana Eržena in ekipno 2. mesto metliških pionirjev.

V prvi etapi je novomeška prva ekipa zasedla 2. mesto, Metličani so bili 5., Novo mesto II pa osmo. V drugi etapi so bili najuspešnejši Metličani, posamično pa je bil Eržen drugi. Najtežja je bila zadnja, 38 kilometrov dolga etapa iz Kranja do Jezerskega. Novomeščani so imeli v tej etapi veliko smolo, saj je kmalu po startu padlo kar 15 kolejarjev, med njimi pa tudi Fink, Pavlič in Šmajdek, tako da

je ekipna zmaga Novomeščanov splavala po vodi. Zato pa so toliko bolje



METLIŠKI KOLESARJI DRUGI — Na etapni dirki »Dan mladosti« — Kranj 85» so pionirji metliškega kolegarskega društva dosegli največji uspeh v sicer krajtem času, odkar tekmujejo. Igor Vajda, Ropi Čadonič, Oti Šturm in Borut Nmerzel (z leve proti desni) so med 17. najboljšimi slovenskimi pionirskimi ekipami osvojili 2. mesto. (Foto: M. Bezek)

vožili mladi Metličani, saj so bili v tej etapi povsem pri vrhu.

Končna razvrstitev je takšna — ekipno: 1. Rog, 2. Metlika, 4. Novo mesto II, 12. Novo mesto II, posamično: 1. Eržen, 6. Puš (oba Novo mesto), 7. Šturm, 8. Čadonič, 10. Omerzel, 12. Vajda (vsi Metlika), 18. Borut Nmerzel, 20. Pavlič, 33. Kavsek, 46. Fink, 47. Šmajdek, 49. Mraz (vsi Novo mesto).

B. M., F. B.

Športna srečanja pobratimov

V soboto in nedeljo bo v trebanjski občini 8. srečanje športnikov pobratenih občin

TREBNJE — Od 1. do 2. junija bo trebanjska občina že drugič gostiteljica srečanja športnikov pobratenih občin Ilišaj, Obrenovac in Velika Gorica. Osmič se bo zbralo okoli 200 športnikov, ki se bodo pomerili v nogometu, košarki, rokometu, odbojki, šahu, streljanju in kegljanju.

Srečanja športnikov štirih pobratenih občin so se začela pred sedmimi leti in so bila nadaljevanje prijateljskih stikov med pobratimi. Čeprav je bilo nekaj časa slišati tudi precej kritike na račun teh srečanj, češ da so zaradi gospodarskih težav vse predraga, je na koncu le prevladalo prepričanje, da denar ni vse. V organizacijo so se namreč vključile tudi trebanjske organizacije združenega dela in je vsaka po svoje pomagala, da je zdaj za prireditev vse pripravljeno. Veliko dela pa je imel tudi organizacijski štab, v katerem deluje 60 ljudi.

Ker letošnje srečanje pobratenih športnikov sovpada s 40. obletnico osvoboditve, bodo športna tekovanja še posebej slovesno obeležena. Tekmovalci se bodo pomerili v nogometu in košarki na Mirni, v rokometu v Trebnjem, v odbojki v Mokronogu, v šahu v Šentrupertu, v streljanju v Prapročah in v kegljanju v Ivančni gorici. 1. junija se bodo tekovanja začela ob 15.30 uri. Tega dne bo tudi tovariško srečanje športnikov na mokronoškem gradu, kjer bo hkrati »Igraj kolo«, folklorna prireditev. Naslednji dan se bodo tekovanja začela ob 9. uri, slavnostni zaključek pa bo v telovadnici trebanjske osnovne šole ob 12.30 uri.

Preko dvesto nastopajočih na teku ob Krki

Uspela množična rekreativna prireditev v Kostanjevici

KOSTANJEVICA — 19. maja je ŠD Partizan iz Kostanjevice na Krki organiziral 1. množično »Tek ob Krki«, ki se ga je udeležilo 223 rekreativcev iz vseh krajev Slovenije. Progi sta bili dolgi 10 in 21 kilometrov, po izjavah nastopajočih pa sodita med najlepše in najboljše pripravljene v Sloveniji.

Rezultati — trimski tek na 10 kilometrov, pionirke: 1. Geršak (SK Krško), 2. Andlovic (Maraton), 3. Škoda (Kostanjevica); pionirji: 1. Rejc (SK Olimpija), 2. Berus (Mirna peč), 3. Mervar (Partizan Straža); mladinke: 1. Geršak (AK Brežice), 2. Peterčič (Podbočje), 3. Hribar (SD Podbočje); mladinci: 1. Lazar (SC Krško), 2. Omerzel (Maraton Leskovec), 3. Milat (AK Brežice); ženske od 20 do 35 let: 1. Rotar, 2. Polončič (obe Ljubljana); 3. Žerovnik (Medvode); ženske od 35 let naprej: 1. Tihole (ŠD Ježica), 2. Bedanšek, 3. Raušl (obe Krško); moški od 20 do 40 let: 1. Borak (Šiška), 2. Kranjec (Rožno), 3. Strgar (SD Podbočje); moški nad 40 let: 1. Horvat (Ljubljana), 2. Srpcič (Brežice), 3. Škrpina (Celje).

Mali maraton na 21 kilometrov — ženske do 35 let: 1. Kosce (Color Medvode), 2. Lovrič (Trebnje), 3. Petrovič (Color Medvode); ženske nad 35 let: Rozman, 2. Erzetič (obe Partizan Kranj), 3. Filipič (Dolga pot); moški do 30 let: 1. Karpljug (Novo mesto), 2. Križman (Ljubljana), 3. Žagar (Mirna peč); moški od 30 do 40 let: 1. Umek (Donit), 2. Dežman (Ljubljana—Polje), 3. Martinčič (Maraton); moški od 40 do 50 let: 1. Gregorič (Partizan Kranj), 2. Kovač (Partizan Vič), 3. Klemen (EŠ Celje); moški nad 50 let: 1. Rant (Partizan Kranj), 2. Bergant (Gameljne), 3. Peternel (TVD Partizan Ljubljana).

Posebno nagrado, umetniško sliko akademskega slikarja Jožeta Marinca, je za najboljši rezultat v teku na 21 km prejel Janez Umek iz Medvod.

ZA DAN LETALSTVA

BREŽICE — V počastitev dneva letalstva je bil prejšnji teden v Brežicah ekipni hitropotezni šahovski turnir, na katerem je nastopilo 11 moštev. Zmaga je pripadla novomeški vrsti Krke, za katero so igrali Istenič, Milič, Picek in Božovič. Za Novomeščani so se uvrstili igralci novomeške doma JLA, sledijo pa SK Milan Majcen Sevnica; SK Krško.

Hudelja športnik leta v Črnomlju

V soboto proglasili najboljše športne delavce

ČRNOMELJ — Preteklo soboto so predstavniki črnomaljske telesnokulturne skupnosti podelili plakete in priznanja najzaslužnejšim telesnokulturnim delavcem v občini v preteklem letu.

Za najboljšega športnika leta so proglasili Jožeta Hudeljo, igralca rokometnega kluba Partizan iz Črnomlja, plakete za najboljše športnike niso podelili, najprizadenejši športni delavec v preteklem letu pa je bil Vlado Radovič, delavec v rokometnem klubu Partizan. Najprizadenejšo športno društvo je bil nogometni klub Bela krajina, najboljši mentor šolskega športnega društva pa Brane Adlešič, mentor športnega društva na srednji šoli Edvarda Kardelja Črnomelj, ki je prav tako prejelo plaketo kot najuspešnejše tovrstno društvo.

Poleg tega so podelili še posebna priznanja za udejstvovanje na telesnovzgojnem področju. Prejeli so jih: Slavko Grahek, ki je pripomogel k ohranitvi dragocenih dokumentov in pričevanj o razvoju belokranjske nogometne; Janez Kocjan, član državnega košarkarske reprezentance gluho-nemih, in Alojz Kuzma, lanski ribiški državni prvak.



Prve ekipe že kmalu v Novem mestu

Grški in jugoslovanski kolejarji bodo v Novem mestu na pripravah

Ena letošnjih največjih športnih prireditev Sloveniji, balkansko kolegarsko prvenstvo za člane in mladince, je tako rekoč pred vrati. Na eni svojih zadnjih sej se je prejšnji teden sestala tudi organizacijski odbor Bakopa, po poročilih predsednikov posameznih komisij sodeč pa zastavljeno delo poteka brez večjih težav. Sicer pa poglejmo nekaj najbolj svežih novic.

Vse kaže, da bo Novo mesto kolegarsko zadilo že veliko pred pričetkom 18. balkanskega prvenstva. Že v juniju je namreč napovedala svoj prihod reprezentanca Grčije, ki se bo tod pripravljala za prvenstvene vožnje, že štirinajst dni pred pričetkom Bakopa pa bo v Novo mesto prispela tudi jugoslovanska reprezentanca, v kateri bosta zagotovo tudi Sandi Papež in Jože Smole.

Sporod prvenstva je sicer bolj ali manj znan, na zadnji seji organizacijskega odbora pa so ga še dokončno potrdili. Tako bo 3. julija ob 17. uri na novomeškem Glavnem trgu promenade koncert godbe milice iz Ljubljane, ob 18. uri svečana otvoritev prvenstva, govornik pa bo Marjan Rožič, član predsedstva zvezne konference SZDL. 4. julija ob 16.30 bo v Metliki start ekipe vožnje mladincev, ob 20. uri pa bo na Pungartu nastop artistov in igralcev cirklobala iz ČSSR. 5. julija ob 14.30 bodo v Novem mestu startali člani v ekipni vožnji, zvečer ob 20. uri pa si bodo lahko Črnomalci na športnem igrišču ogledali predstavo čeških artistov na koleseh. Start posamične vožnje mladincev bo 6. julija ob 9. uri v Metliki, v novomeški športni dvorani pa zvečer nastop skupine čeških artistov s cirklobalom. Posamična članska vožnja se bo pričela 7. julija ob 9. uri v Novem mestu, ob 13. uri pa bo na Glavnem trgu svečan zaključek prvenstva.

Reklamni material, ki ga je ob Bakopu izdelal organizacijski odbor (gre za majice, trakove, posterje, značke, kape, nalepke) je moč kupiti v vseh dolenskih poslovatnicah Gobtura.

SODRAŽICA NA ČELU

RIBNICA — V 5. kolu občinske lige v malem nogometu so bili doseženi naslednji rezultati: Hrast — Slvena 8:2, Madi lončar — Divji jezdec 2:8, Vetrin — Kot 7:3, Sodražica — Gornji Ribničani 5:0, Stok 8:4 — Velike Laste 8:1, Vodi Sodražica z 10 točkami, na listi strelcev pa Štipica s 14 zadetki.

M. G. E.

Žoga se kotali nazaj

Kje iskati vzroke za neuspeh dolenskih rokometnih in nogometnih ekip?

Povsem na dlani je, da bo letošnja pomlad za dolenski rokomet in nogomet ena najbolj črnih doslej. Pravzaprav je le odbojka tista, ki nam po zaslugi novomeškega Pionirja v igrah z žogo še zagotavlja mesto v zveznih ligah, medtem ko je pri vseh ostalih ekipah, izjema so le rokometiške šentjernejske Iskre, nazadovanje več kot očito.

Iz vsem bolj ali manj znanih razlogov je bilo slovo Novomeščank iz II. zvezne lige sicer pričakovati, nikakor pa ne, da bodo šle po zlu tudi pričakovane uvrstitve v republiških ligah. V prvih vrstih velja to za Inles pri moških in kočeviski Itas pri dekletih. Slednje so še leto, dve nazaj veljale za četrti rokometni klub v Sloveniji, za Olimpijo, Velenjem in Novim mestom, danes pa se ekipa, ki je bila pred dvema letoma v vrhu medrepubliške lige, bori za obstanek v republiški lgi. Vsega dve koli pred koncem prav nič ne kaže, da se bodo Kočevke rešile najhujšega, le velika sreča jih lahko reši sedite v II. republiški lgi.

Veliko razočaranje so tudi igralci ribniškega Inlesa. Še ne tako dolgo nazaj so trkali celo na vrata I. zvezne lige, lani so se preselili iz II. zvezne lige s trdim ciljem, da se letos vrnejo v drugoligaško družbo. Obljube so ostale neizpolnjene, na kaj takega bo potrebno počakati vsaj še eno leto. Ob tem pa je najbolj zanimivo, da imajo Ribničani zanesljivo najkvalitetnejše moštvo v lgi, zato gre vzroke neuspeha iskati drugje, mor da v podcenjevanju nasprotnika, neresnosti.

In še nekaj o nogometu. Resda imamo po zaslugi Brežičanov še predstavnika v SNL, vendar je nekaj zadnjih neuspehov tudi brežiško enajsterico pripeljalo v nevarne vode. Ne da jo jalo vseh poskusih Novomeščanov, da se vendarle prebijejo vsaj do prve republiške lige, ne govorimo, Res vsa sreča, da imamo na Dolenjskem še kolejarje in atlete.

B. BUDJA

Rašica, tovarna pletenin, n. sol. o. Ljubljana Gameljne

tozd Konfekcija Vltava Šentvid pri Stični

vabi k sodelovanju

več šivilj

- Pogoji:
 — 3-letna šola tekstilne smeri — tekstilni konfektionar II.
 — 1 leto delovnih izkušenj ali
 — 2 letna šola tekstilne smeri — tekstilni konfektionar I.
 — 2 leti delovnih izkušenj
 — 2 meseca poskusnega dela

Za objavljena dela se sklepa delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidate, ki bi želeli podrobnejša pojasnila o objavljenih delih in nalogah, vabimo, da se oglasijo v pisarni tozd Konfekcija Vltava Šentvid pri Stični.

Prijave lahko prinesete osebno ali pošljete po pošti v 8 dneh po objavi.

O izbiri bomo prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po dnevu objave. 369/22-85

Krojaško podjetje Trebnje

Komisija za razpis objavlja prosto delo in naloge:

individualni poslovodni organ — direktor

- z naslednjimi pogoji:
 — da je kandidat državljan SFRJ in da izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori
 — da ima izobrazbo tehnološko-tekstilne ali druge sorodne stroke (upoštevata se le višja ali ustreznost srednja izobrazba)
 — da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj
 — da ima aktiven in ustvarjalen odnos do samoupravljanja in drugih vrednot naše samoupravne socialistične družbe, skladno z družbenim dogovorom o kadrovski politiki.

kandidati naj vložijo pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Krojaško podjetje Trebnje — za razpisno komisijo.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejem vlog. 368/22-85

Konfekcija Lisca Sevnica — tozd Šivalnica Senovo

razpisuje na osnovi sklepa DS dela in naloge

direktorja tozd (ni reelekcija)

Poleg splošnih pogojev, ki jih določata zakon o ZD in družbeni dogovor o kadrovski politiki, morajo kandidati imeti

- višjo izobrazbo ekonomske, pravne ali organizacijske smeri
- najmanj 4 leta prakse na ustreznem delu v gospodarstvu

Razpisano delo je reelekcijsko, s 4-letnim mandatom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi razpisa Razpisna komisija Konfekcije Lisca Sevnica — tozd Šivalnica Senovo.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 25 dneh po zaključku razpisa. 372/22-85

Odbor za Pohod po poteh partizanske Ljubljane

POROČILO

o javnem žrebanju dobitkov loterije 29. Pohoda po poteh partizanske Ljubljane, ki je bilo 21. maja 1985 v Ljubljani

| Srečke, ki se končujejo na številko | so zadele dobiček din | Srečke, ki se končujejo na številko | so zadele dobiček din |
|-------------------------------------|-----------------------|-------------------------------------|-----------------------|
| 10 | 200.— | 64 | 300.— |
| 530 | 400.— | 904 | 500.— |
| 140730 | 200.000.— | 094554 | 500.000.— |
| 141060 | 10.000.— | 146655 | 10.000.— |
| 701 | 500.— | 196 | 1.000.— |
| 781 | 500.— | 8066 | 3.000.— |
| 061791 | 50.000.— | 2697 | 4.000.— |
| 091501 | 50.000.— | 7007 | 2.000.— |
| 108881 | 30.000.— | 012197 | 20.000.— |
| 113911 | 10.000.— | 096787 | 20.000.— |
| 141531 | 10.000.— | 112497 | 10.000.— |
| 152152 | 1.000.— | 318 | 400.— |
| 8862 | 5.000.— | 022608 | 30.000.— |
| 110562 | 30.000.— | 59 | 200.— |
| 080803 | 100.000.— | 019 | 400.— |
| 094513 | 20.000.— | | |

Vse dobitke izplačuje odbor za Pohod po poteh partizanske Ljubljane, Ljubljana, Gregorčičeva 15, vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 12. ure, do 30. junija pa še vsak torek od 16. do 18. ure.

Izrebane srečke lahko pošljete v izplačilo tudi priporočeno po pošti odboru za Pohod po poteh partizanske Ljubljane.

Izplačevanje dobitkov zapade 26. julija 1985.

Komisija za loterijo 370/22-85

Sozd Revirski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja Trbovlje Rudnik rjavega premoga Kanižarica

Delavski svet razpisuje naslednja dela in naloge s posebnimi pooblastili za dobo 4 let:

1. tehnični vodja tozd
2. vodja komercialnih opravil
3. tehnični vodja jame

Pogoji:
 Pod 1.
 — visoka, višja ali srednja izobrazba rudarske smeri ter opravljen strokovni izpit
 — delovne izkušnje pri opravljanju podobnih vodstvenih del v rudarski delovni organizaciji

Pod 2.
 — višja ali srednja izobrazba ekonomske oz. komercialne smeri
 — 5 oz. 8 let delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih del

Pod 3.
 — visoka, višja ali srednja izobrazba rudarske smeri ter opravljen strokovni izpit — delovne izkušnje pri opravljanju podobnih vodstvenih del v rudarski delovni organizaciji.

Poleg navedenih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- smisel za organizacijo in koordinacijo dela
- aktiven odnos do razvijanja samoupravne socialistične ureditve in odgovoren odnos do sodelavcev in gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Rudnik rjavega premoga Kanižarica, 68340 Črnomelj, s pripisom: »Za razpisno komisijo«.

Razpisni rok traja 15 dni po objavi, kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15. dni. 375/22-85

Razpisna komisija pri svetu Osnovne šole Janez Trdina, Stopiče,

razpisuje dela in naloge

ravnatelja

tozd Osnovne šole Janez Trdina, Stopiče, (poslovodnega organa)

Za ravnatelja lahko kandidira delavec, ki poleg pogojev, predpisanih v 511. členu zakona o združenem delu, izpolnjuje še naslednje pogoje: da ima višjo ali visoko šolsko izobrazbo pedagoške smeri, vsaj 5 let delovnih izkušenj pri vzgoji in izobraževanju; da je družbeno-politično aktiven delavec in moralno-politično neoporečen.

Prijave z ustrežno dokumentacijo pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Osnovna šola Janez Trdina, Stopiče. Na kuverto napišite: »Za razpisno komisijo«.

373/22-85

DOLENJSKI LIST

OGLAS V DOLENJSKEM LISTU — ZANESLJIV EKONOMSKI USPEH

Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Metlika razpisuje

javni natečaj za oddajo stavbnih zemljišč

Na osnovi 14. člena odloka o oddaji in razpolaganju s stavbnimi zemljišči razpisujemo oddajo delno komunalno opremljenih stavbnih zemljišč za gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš v

v soseski »Breg revolucije«

| Lokac. št. | Površina m ² | Cena za zemljišče din | Stroški kom. opreme | Skupaj |
|------------|-------------------------|-----------------------|---------------------|-----------|
| 2 | 1060 | 110.240 | 757.211 | 867.451 |
| 5 | 1030 | 107.120 | 735.781 | 842.901 |
| 10 | 1100 | 114.400 | 785.785 | 900.185 |
| 11 | 1090 | 113.360 | 778.642 | 892.002 |
| 12 | 1100 | 114.400 | 785.785 | 900.185 |
| 13 | 930 | 96.720 | 664.345 | 761.065 |
| 14 | 970 | 100.880 | 692.920 | 793.800 |
| 15 | 930 | 96.720 | 664.345 | 761.065 |
| 21 | 970 | 100.880 | 692.920 | 793.800 |
| 22 | 1080 | 112.320 | 771.498 | 883.818 |
| 23 | 1360 | 141.440 | 971.516 | 1.112.956 |
| 24 | 1000 | 104.000 | 714.402 | 818.402 |
| 25 | 1060 | 110.240 | 746.555 | 856.795 |
| 35 | 1080 | 112.320 | 771.488 | 883.808 |
| 36 | 940 | 97.760 | 671.489 | 769.249 |

V stroške za komunalno opremljanje je zaračunan prispevek za izgradnjo kanalizacije, vodovoda in ceste v makadamski izvedbi.

Cena je postavljena na dan 1. 7. 1985 in se revalorizira v skladu z rastjo cen v gradbeništvu po indeksih za obračun razlik v ceni Biroja za gradbeništvu.

Prednost pri nakupu imajo:

1. lastniki stanovanjskih hiš, ki se jim zaradi izvajanja urbanističnega reda odstranijo njihove stanovanjske hiše in niso izkoristili določil za nadomestno gradnjo,
2. borci NOV, ki nimajo primerne stanovanja,
3. osebe, ki so pod posebnim družbenim varstvom,
4. družine z manjšimi dohodki,
5. občani, ki opravljajo dela in naloge, pomembne za družbeno ekonomski razvoj občine Metlika,
6. družine z večjim številom otrok,
7. mlade družine.

Način plačila prispevka za komunalno opremljanje in način izvajanja del na objektih komunalne opreme je predmet posebne pogodbe, ki jo skleneta investitor in Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Metlika.

Podrobnejše informacije lahko zainteresirani dobijo na sedežu Samoupravne komunalne interesne skupnosti občine Metlika.

Prijave se zbira do 31. 7. 1985 na naslov: Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Metlika, CBE 23, 68330 Metlika. 382/22-85

Tobačna tovarna Ljubljana tozd Tobak, n.sub.o. Ljubljana Tobačna ul. 5

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

prodajalca za OE Novo mesto

Pogoji: šola za prodajalce 1 leto delovnih izkušenj poskusno delo 60 dni Delo je za nedoločen čas. Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na organizacijsko enoto Novo mesto, Zagrebška št. 5, v roku 8 dni po objavi.

Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 30 dneh od sprejema sklepa komisije za delovna razmerja. 379/12-85

SGP »Pionir« — tozd Projektivni biro

razpisuje prosta dela in naloge

— projektanta strojnih instalacij v sektorju strojnih instalacij Novo mesto

Pogoj za sprejem je dokončana tehnična strojna šola.

Delovno razmerje se sklenuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in pogojem poskusnega dela.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po dnevu objave razpisa na naslov: SGP »Pionir« — tozd Projektivni biro, Cesta herojev 70, Novo mesto. 386/22



Proizvodno in trgovsko podjetje za domačo in umetno obrt DOM — notranja in zunanja trgovina, Ljubljana, Mestni trg 24

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

nakladanje in razkladanje blaga v Poslovni enoti Sodružica

Pogoj: osemletka 3 - 6 mesecev delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo prijave v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: Proizvodno in trgovsko podjetje za domačo in umetno obrt DOM — notranja in zunanja trgovina, Ljubljana, Mestni trg 24.

Kandidati bodo obveščeni o rezultatih objave v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje ponudb. 367/22-85

Komisija za delovna razmerja
tozd Zastava
Ljubljana, Celovška 150

objavlja
prosta dela in naloge za nedoločen čas, s polnim delovnim časom:

zahtevna avtomehanska dela
v OE Servis Krško

- Pogoji:
- KV avtomehanic
 - 1 leto delovnih izkušenj
 - vozniški izpit B kategorije
 - 1-mesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Kadrovsko-pravna služba DO Zastava avto, Ljubljana, Celovška 150, 8 dni po objavi oglasa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po izteku roka za zbiranje vlog.

380/12-85

Razpisna komisija
Vzgojno-izobraževalne organizacije
Trebnje

objavlja
prosta dela in naloge

Direktorja VIO (reelekcija)

Kandidat mora poleg pogojev iz 511. člena Zakona o združenem delu izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo pedagoške smeri
 - da ima najmanj 10 let delovnih izkušenj
 - da je družbeno-politično aktiven.
- Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili in opisom dose-
danjega dela v 15 dneh po objavi tega razpisa na naslov:
VIO Trebnje, Kidričeva 2, s pripisom na kuverti: »Za raz-
pisno komisijo«.

O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem razpisu. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 leta. Nastop dela: 1. julij 1985.

384/2-85



Metalna, strojogradnja, konstrukcije
in montaža, n.sol.o., Maribor, tozd Tovarna
gradbene opreme, n.sol.o. Senovo

objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta tozda licitacijo naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

| | |
|-------------------------------|-------------|
| 1. stružnica Tes 3 prvomajska | 280.000 din |
| 2. stružnica Tes 3 prvomajska | 150.000 din |
| 3. stružnica D-40 | 40.000 din |
| 4. stroj za plamensko rezanje | 60.000 din |
| 5. kombi IMV 1600, nevozen | 20.000 din |
| 6. računalnik Decitron | 3.000 din |
| 7. računski stroj Facit | 2.000 din |
| 8. risalna deska | 1.260 din |
| 9. risalna deska | 1.260 din |
| 10. risalni aparat | 940 din |
| 11. pisalna miza | 337 din |
| 12. pisalna miza | 690 din |

Licitacija bo 5. junija 1985 ob 13. uri v prostorih mehanskega obrata. Licitacija bo ustna. Pravico do licitiranja imajo vse pravne in fizične osebe, ki polože 10-odstotno varščino od začetne cene. Navedena osnovna sredstva je treba plačati in prevzeti v petih dneh po dnevu prodaje. Ogled je možen pred začetkom licitacije.

378/22-85

Pozd Elektromontaža
Abram Matko, p.o.
Rožno, 68280 Brestanica

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

2 KV elektromonterjev

Poleg zakonskih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima srednjo strokovno izobrazbo elektro smeri — jaki tok in eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov:

Pozd Elektromontaža Abram Matko, p.o. Rožno, 37, 68280 Brestanica. Kandidate bomo obvestili o izbiri naj-
poznejše v 8 dneh po končanem zbiranju vlog.

383/22-85



Mladinska turistična poslovalnica

10-dnevno
letovanje za mlade

v Pulju, Zadru in Šibeniku

Julij in avgust od 9.000 do 11.000 din

Izkoristite izredno ugodno priložnost!

Prijave in informacije:
Mladinska turistična poslovalnica, Novo mesto, Novi trg
4, telefon: (068) 22-555



KMETIJSKA ZADRUGA »KRKA«
Novo mesto TOZD OSKRBA
n. sub. o.
Cesta komandanta Staneta 10

Delavski svet DSSS
razpisuje

prosta dela in naloge

vodja tehničnega sektorja

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo šolsko izobrazbo organizacijske, agronomske ali ekonomske smeri ter 3 oz. 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- da izpolnjuje pogoje, določene z družbenim dogovorom o kadrovski politiki.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Pisne prijave v zaprti kuverti z oznako »Za razpisno komisijo DSSS«, ter dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev z opisom dosedanjih delovnih izkušenj sprejema splošni sektor Mercator-KZ »Krka«, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10, 15 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje 30 dni po končanem zbiranju ponudb.



KMETIJSKA ZADRUGA »KRKA«
Novo mesto TOZD OSKRBA
n. sub. o.
Cesta komandanta Staneta 10

dotatno razpisuje za šolsko leto 1985/86 naslednje študentske:

| Poklic oz. program | Stopnja zaht. | Število študentov | Štipenditor |
|---------------------------------------|---------------|-------------------|---|
| — diplomirani inž. strojništva | VII | 1 | tozd Agroservis |
| — diplomirani inž. živilske tehnolog. | VII | 1 | tozd Oskrba |
| — diplomirani ekon. | VII | 1 | tozd Oskrba |
| — diplomirani inž. računalništva | VII | 1 | DSSS |
| — diplomirani inž. agronomije | VII | 1 | TZO Agrooskrba |
| — kmetijski tehnik | V | 4 | TZO Kmetovalec TZO Agrooskrba tozd Krmila |

Kandidati naj pošljejo prošnje na predpisanih obrazcih do 15. 7. 1985 v splošni sektor M—KZ »Krka«, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10.

377/22—85

Razpisna komisija osnovne šole Otočec
razpisuje dela in naloge

poslovnega organa Osnovne šole Otočec

Za ravnatelja je lahko imenovana oseba, ki poleg pogojev, predpisanih v 511. členu zakona o združenem delu, izpolnjuje tudi pogoje iz zakona o osnovni šoli in ki s svojo poklicno in samoupravno dejavnostjo uveljavlja humane medčloveške odnose in socialistično samoupravljanje ter ima vsaj pet let vzgojnoizobraževalne prakse. Prijave sprejema komisija 15 dni po objavi. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili na naslov: Razpisna komisija Osnovne šole Otočec, 68222 Otočec ob Krki. O izbiri bodo kandidati obveščeni najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

389/22-85

NOČ
NA KOLPI

GRIBLJE — Letošnja Noč na Kolpi bo na gribeljskem kopaljšču 20. julija. Nestrpnemu, ki že zdaj sprašuje, kdo jih bo to noč razveseljeval, sporočamo, da bodo to: ansambel Toneta Klepa, ki bo priletel v Griblje iz Združenih držav Amerike, Zagrebški pajdaši, pevka Višnja Korbar, pevec Toni Kljakovič, humorist Petrica Kerempuh, plesna skupina Arruba z modno revijo Beti pa še kdo.

LETOVANJE
NA CRESU

METLIKA — Metliški zdravstveni dom je na Cresu kupil počitniško garsonjero s 4 ležišči in kuhinjo. Tako je 40 zaposlenih v zdravstvenem domu dobilo možnost za organizirano letovanje, kajti dom prej ni imel svojih počitniških kapacitet in so se morali zaposleni za letovanje znajti, kakor so vedeli in znali. Sindikat že pripravlja prednostno listo za letovanje na Cresu.

Lisca

Konfekcija Lisca Sevnica — tozd Blagovni promet

uvaja v svoji novi poslovni enoti Ines proizvodnjo izdelkov s področja elektronike, zato

vabi k sodelovanju delavce, ki imajo ustrezno znanje in delovne izkušnje za delovna opravila

elektrotehnika, elektricarja in mehanika

Interesenti, ki imajo opravljeno pripravništvo in urejeno vojaščino, naj dostavijo pismene prijave v Konfekcijo Lisca, kadrovki oddelek, 68290 Sevnica.

Prijavljeni kandidati bodo vabljeni na razgovor, kjer bodo dobili podrobne podatke o delu in možnosti za kasnejšo zaposlitev.

381/22-85



Mercator — Kmetijska zadruga Krka
tozd Oskrba n.sub.o.
Novo mesto
Cesta komandanta Staneta 10
Po sklepu komisije za delovna razmerja

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. **vodja bifeja na Ruperč vrhu**
— pogoj KV natak 2 leti delovnih izkušenj
2. **natak 2 na bife na Ruperč vrhu**
— pogoj KV natak 1 leto delovnih izkušenj
Prednost pri zaposlitvi imajo družine, katerim nudimo družinsko stanovanje.
Kandidati naj pošljejo vloge na gornji naslov v 8 dneh po objavi.

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo

Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni
objavlja
dela in naloge:

1. **svetovalca za komercialno področje**
2. **vodje skupine za analize in načrtovanje**
3. **vodje nabave**
4. **predmetnega učitelja matematike in fizike**
5. **vodje izmene obsojencev v skladišču materiala**
6. **vodje izmene obsojencev v ročni obdelavi in montaži**
7. **vodje izmene obsojencev pri tlačnem in kobilnem litju ter kovanju**
8. **vodje izmene obsojencev tehnične kontrole v livarni**
9. **vodje izmene obsojencev v strojni obdelavi**
10. **kuharja**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1.:
— da ima visoko izobrazbo ekonomske smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, znanje tujega jezika (nemški ali angleški) in 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 2.:
— da ima visoko izobrazbo ekonomske smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti in 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3.:
— da ima višjo izobrazbo ekonomske smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti, znanje tujega jezika in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 4.:
— da ima višjo izobrazbo ustrezne pedagoške smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, strokovni izpit in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 5.:
— da ima srednjo (štiriletno) izobrazbo ekonomske ali tehnične smeri in eno leto delovnih izkušenj.

Pod 6.:
— da ima srednjo (4-letno) izobrazbo strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 7.:
— da ima srednjo (štiriletno) izobrazbo metalurške ali strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 8.:
— da ima srednjo (štiriletno) izobrazbo metalurške ali strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 9.:
— da ima srednjo (štiriletno) izobrazbo strojne smeri in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 10.:
— da ima srednjo (triletno) izobrazbo kuharske smeri, izpit iz higienskega minimuma in 18 mesecev ustreznih delovnih izkušenj.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralnopolitične lastnosti, znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in intervjujem.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Za objavljenega dela in naloge pod 4, 5, 6, 7, 8 in 9 je povečana zavarovalna doba 12/16 mesecev. Kandidatom nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 Mirna v osmih dneh po objavi.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 30. maja — Ivana Petek, 31. maja — Angela Sobota, 1. junija — Justin Nedelja, 2. junija — Evgenij Ponedeljek, 3. junija — Karel Torek, 4. junija — Frančišek Sreda, 5. junija — Valerija Četrtek, 6. junija — Zdenka

LUNINE MENE

3. junija ob 4.50 — ščip

KINIO

BREŽICE: 30., 31. 5. in 1. 6. bocuanski film Bogovi so padli na glavo. 2. in 3. 6. ameriški film Smoki je razbojnik. 4. in 5. 6. ameriški film Jezdec skozi čas.

maloglasni

SLUŽBO DOBI

KV ali NKV natakario in kuharico takoj zaposli gostilna Zupančič, Žužemberk. Stanovanje v hiši, plačilo po dogovoru. Tel. 84-107.

TAKOJ ZAPOSIM avtokleparja, osebni dohodek okoli 47.000,00 din. Avtoličarstvo Janez Stepan, Nova Loka 37, Črnomelj, tel. 51-389.

FRIZERKO sprejme frizerski salon »MILKA« Novo mesto, Partizanska 3.

STANOVANJA

ODDAM dvosobno stanovanje v Trebnjem za eno leto in pol (garaža, kopalnica) družini ali samcem. Telefon (068) 44-429.

Motorna vozila

PRODAM dobro ohranjen 126 p, let.: 1980. Informacije tel.: 25-909.

ZASTAVO 101 ugodno prodam. Peterlin, C. herojev 30, Novo mesto.

ZASTAVO 750, letnik 1977, nujno in po zelo ugodni ceni prodam. Cesta herojev 20/26, Novo mesto.

AVTOMATIK, star dva meseca, prodam. Telefon 22-263.

MOTOR 15 SLC prodam. Toni Rudman, Vrh 2, Novo mesto.

SKODO 120 L, oktober 1982, garazirano, prodam. Telefon (068) 71-428.

W, letnik 1976, tip 1200 prodam. Kaplan, Pristavica 5, Šentjernej.

PRODAM ZASTAVO 750. Martin Mežnar, Veliki Slatnik 20.

PRODAM Z 750, letnik 1984. Tel. 26-612, Slavka Gruma 18/7.

PRODAM Z 750, letnik 1977. Tel. 56-329 od 19. do 21. ure.

PRODAM DIANO 6, letnik 1978. Gorazd Šmrekar, V Brezov log 59, Novo mesto.

PRODAM Z 750, letnik 77. generalno obnovljen, Pečjak, Črmošnjice 49 pri Stopičah.

PRODAM Z 750 SC, letnik nov. 1979. Srebrnjak, Vel. Slatnik 21.

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Telefon 22-441, interna 276.

R 4, letnik 1979, prodam. Ida Pučelj, Dol. Stara vas 4, telefon 32-083, popoldne.

ZASTAVO 101, letnik 1973, prodam. Ogled po 15. uri na Slakovi 2 a. Novo mesto.

DIANO 6, letnik 1977, registrirano do marca 1986, prodam za 13 milijonov. Marjan Pevec, Grič 11, Šmarješke Toplice.

MOTOR za Z 101 prodam. Vojko Pedšič, Jerebova 8 b, Novo mesto.

UGODNO prodam FIAT 750, letnik 1976, in brako prikolico. Telefon 23-829, popoldne.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 49-045, v večernih urah.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 44-378.

R 4, letnik 1974, prevoženih 74000 km, za dele ali popravilo, prodam. Karol Koncilija, Rumanja vas 8, Straža.

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Telefon 22-441, interna 276.

R 4, letnik 1979, prodam. Ida Pučelj, Dol. Stara vas 4, telefon 32-083, popoldne.

ZASTAVO 101, letnik 1973, prodam. Ogled po 15. uri na Slakovi 2 a. Novo mesto.

DIANO 6, letnik 1977, registrirano do marca 1986, prodam za 13 milijonov. Marjan Pevec, Grič 11, Šmarješke Toplice.

MOTOR za Z 101 prodam. Vojko Pedšič, Jerebova 8 b, Novo mesto.

UGODNO prodam FIAT 750, letnik 1976, in brako prikolico. Telefon 23-829, popoldne.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 49-045, v večernih urah.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 44-378.

R 4, letnik 1974, prevoženih 74000 km, za dele ali popravilo, prodam. Karol Koncilija, Rumanja vas 8, Straža.

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Telefon 22-441, interna 276.

R 4, letnik 1979, prodam. Ida Pučelj, Dol. Stara vas 4, telefon 32-083, popoldne.

ZASTAVO 101, letnik 1973, prodam. Ogled po 15. uri na Slakovi 2 a. Novo mesto.

DIANO 6, letnik 1977, registrirano do marca 1986, prodam za 13 milijonov. Marjan Pevec, Grič 11, Šmarješke Toplice.

MOTOR za Z 101 prodam. Vojko Pedšič, Jerebova 8 b, Novo mesto.

UGODNO prodam FIAT 750, letnik 1976, in brako prikolico. Telefon 23-829, popoldne.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 49-045, v večernih urah.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 44-378.

R 4, letnik 1974, prevoženih 74000 km, za dele ali popravilo, prodam. Karol Koncilija, Rumanja vas 8, Straža.

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Telefon 22-441, interna 276.

R 4, letnik 1979, prodam. Ida Pučelj, Dol. Stara vas 4, telefon 32-083, popoldne.

ZASTAVO 101, letnik 1973, prodam. Ogled po 15. uri na Slakovi 2 a. Novo mesto.

DIANO 6, letnik 1977, registrirano do marca 1986, prodam za 13 milijonov. Marjan Pevec, Grič 11, Šmarješke Toplice.

MOTOR za Z 101 prodam. Vojko Pedšič, Jerebova 8 b, Novo mesto.

UGODNO prodam FIAT 750, letnik 1976, in brako prikolico. Telefon 23-829, popoldne.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 49-045, v večernih urah.

OSEBNI avto R 18, star dve leti, prodam. Informacije na tel. 44-378.

R 4, letnik 1974, prevoženih 74000 km, za dele ali popravilo, prodam. Karol Koncilija, Rumanja vas 8, Straža.

ČRNOMELJ: 30. 5. francoski film Zeljnata juha. 31. 5. italijansko-španski film Gangsterji nežnega srca.

KOSTANJEVICA: 1. 6. ameriški film Edini možki na svetu. 2. 6. ameriški film Pirati avstopa.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 30. 5. francoski film Za naju dva. 31. 5. in 1. 6. ob 18. film Začnite z revolucijo brez mene. Od 31. 5. do 2. 6. ob 20. uri film Zkronsko potovanje na švedski način. 1. in 2. 6. matineja Rjovenje — ameriški film. 3., 4. in 5. 6. ameriška grozljivka — Petek 13. — 11. del. 4. in 5. 6. ob 18. in 20. uri Policijska akademija.

NOVO MESTO — DOM JLA: 31. 5. ameriški film Šarkijev stroj.

SEVNICA: 30. 5. hongkonški film Prihaja krinka. 31. 5. in 1. 6. nemški film Resnične zgodbe — 6. del. 2. 6. hongkonški film Kantonški kung-fu. 5. in 6. 6. hongkonški film Zmaj iz Arizone.

OSEBNI avto R 8 v voznom stanju prodam. Jaklič, Dol. Straža 17.

RENAULT 4, starejši letnik, v odličnem stanju, registriran do leta 1986, prodam. Informacije po 16. uri na telefon 22-340.

WARTBURG, letnik 1977, prodam. Cena 140.000 din. Jože Kic, Škocjan 6 a.

MOTOR TOMOS 15 SLC prodam. Vse informacije na tel. 85-920.

DIANO GL, letnik 1979, v nevzoznem stanju, poceni prodam. Dušan Bijec, Mokronog 47, telefon 49-085.

TOMOS 15 SLC, odlično ohranjen, prodam za 13 SM, telefon (068)722-018.

Kmetijski stroji

TRAKTOR Tomo Vinkovič 21, škropilnico, plug in volz prodam. Marjan Rangus, Dol. Brezovica 27, Šentjernej.

PUHALNIK Grič, nov, prodam. Franc Novak, Blato 4, Trebnje, telefon 44-193.

TRAKTOR Štore 502, nov, prodam ali zamenjam za manjši traktor. Pavlič, Kladije 1, Blanca.

SAMONAKLADALNO prikolico SIP 16 ali 19 prodam po ugodni ceni. Jože Slak, Jablan 1, Mirna peč.

MOTOKULTIVATOR Gorenje Muta (8 KM) s prikolico prodam. Rizvič, Sp. Stari grad 60, Krško.

KOSILNICO Rapid 101, dobro ohranjeno, grablje Xeks kombi Gorenje, rabljene eno sezono in sivo kravo po teletu prodam. Ogled popoldne. Naslov v upravi lista (2952/85).

PRODAM frezo Tomo Vinkovič, plug in prikolico za osebni avto. Alojz Dragman, Dol. Kamence 2 a, Novo mesto.

PRODAM nov vinogradniški plug za konjsko vprego. Telefon (068) 61-770.

OBRAČALNIK s kardanom za »Tomo Vinkovič«, širina 180 cm, prodam. Jože Zoran, Šmarjeva 20.

PRODAM gume z obroči 8,25-15 za traktorsko prikolico Tehnostroj 315.1. Jablan 15, Mirna peč.

TRAKTOR Univerzal in pihalnik Tajfun prodam. Jerman, Hrastulje, Škocjan.

SUŠILEC sena Vihar prodam. Kotar, Jordan kal 2, Mirna peč.

TRAKTORSKE VILE za nakladanje sena, malo rabljene, ugodno prodam. Vinko Grič, Selce 18, 68283 Blanca.

ŽITO KOMBajn, širine 2 m, primeren za hribovite kraje, prodam. Alojz Staniša, Konec 13, Novo mesto.

OBRAČALNIK za motokultivator Rex combi prodam. Stane Škrbec, Ratež 26, Brusnice.

PRODAM traktorske zračnice 8 x 32, naslov v upravi lista (2953/85).

PRODAM traktor (60 KM), nov, traktor (35 KM) in štore 402. Anton Pezdire Grm 8, Gradac.

PRODAM traktor torpedo (75 KM) s pogonom na vsa štiri kolesa, žitni kombajn Zmaj, slamoreznicu Speiser in mlatilnico na popolno čiščenje. Kalan, Zapoje 11, Vodice nad Ljubljano (61217).

ORIGINAL Fergusonovo (Mörtel) bočno koso v odličnem stanju prodam. Janko Petan, Okljukova gora 13, 68256 Sromlje.

BOČNO kosilnico za traktor Ursus 35 ugodno prodam. Ivan Borse, Polhovica 4, 68310 Šentjernej.

TRAKTORSKI PRIKOLICO za manjši traktor ugodno prodam. Anton Kuhar, Orešje 37, Sevnica.

TRAKTORSKI obračalnik SIP Šempeter prodam. Rafael Zupan, Gorenja vas 13, Šmarješke Toplice.

KOSILNICO BCS 127 prodam. Bučna vas 6, Novo mesto.

PRODAM enosono traktorsko prikolico in kosilnico IMT za traktor za priklučitev odredi, še nerabljeno. Jožefa Kodrič, Veliki Podlog 39, Leskovec pri Krškem.

PRODAM

POCENI PRODAM šotor za tri osebe, gume 175/70-13 Semperit, zimske gume 165-13, gume za 126 P ter priljubljen za R 18. Prodajam tudi zvočne skrinje »Bose«. Telefon 25-179.

PRODAM močnejšo traktorsko kiper prikolico in šotor za štiri osebe, vse po ugodni ceni. Kočaž, Vrhovo, Mirna peč.

DISKO APARATURO znamke GITACORD; 2 gramofona, mikser, mikrofoni, night show, zvočniki 2x70 W, ter nekaj plošč prodam. Cena 8,5 M. Dragan, Družinska vas 90, 68220 Šmarješke Toplice.

POCENI prodam rabljene kuhinjske elemente, mizo in 6 stolov. Nad milini 41/5. PRALNI STROJ in otroško kolo prodam. Tel. 22-847.

PRODAM opeko BH 8 3500 kosov in 10 betonskih mrež. Fanika Gazvoda, Črmošnjice 28 Stopiče.

PRODAM športno kolo Maraton. Darko Dragaš, tel. 24-968.

PO UGODNI ceni prodam zelo dobro ohranjeno športno kolo Senior na 5 prestav in športno kolo Rog na 12 prestav, v odličnem stanju. Alojz Može, Srebrniče 4 a.

LESEN ribiški čoln prodam. Informacije na tel. 25-092, Novo mesto.

INKUBATOR ZA 1600 jajc prodam (8,5 SM). Zdravko Pavlovič, Križevska vas n.h.Metlika.

UGODNO prodam komplet dnevno sobo s raztegljivim kavčem. Naslov v upravi lista (2954/85).

PRODAM 2,6 m kuhinje Gorenje. Informacije na tel. 24-517, zvečer.

PRODAM elektromotor Rade Koščar (8,5 KW 1500 ob/min). Troha, Brezovica, 68220 Šmarješke Toplice, tel. 84-993.

PRODAM rabljen grušt in opeko 14 x 8 m ter kosilnico, primerno za hribovite kraje. Mrgole, Zure 5.

VINO — šmarnico v bližini Krškega ugodno prodam. Naslov v upravi lista (2955/485).

BOJLER (80 l) prodam. Alojz Pelko, Dol. Gradišče 12, Šentjernej.

MESANA DRVA prodam ob cesti na Dobravi pri Kostanjevici. Gorenec, Dobrava 7, Kostanjevica.

KAMP prikolico Skif-1 prodam. Tel. 24-977.

PRODAM barvni televizor Gorenje, za 7 SM. Mirana Jarca 35.

MOTORNO ŠKROPILNICO, staro dve leti, prodam. Marija Ulman, Gabrje 106, Brusnice.

ZAMRZOVALNO SKRINJO, malo rabljeno, ugodno prodam. Telefon 43-790.

PRODAM travniško travo na rasti. Prvo in drugo košnjo v izmeri 2 ha. Delo je možno vse s stroji. Interesenti naj se oglašijo pri Jožetu Lileku, Jerneja vas 17, Črnomelj.

BARVNI TV Iskra Azur, nov, prodam za 14 SM. Telefon 22-767, interna 94.

PRODAM skoraj nov hladilnik Gorenje, garnituro — kavč, dva fotelja in mizico ter starejši šivalni stroj. Mešič, Gor. Straža 75.

NEMŠKE OVČARJE prodam. Vinko Hrastar, Gotna vas 31, Novo mesto.

PRODAM 4-in-10-kanalni light show, bass kitara Kavajji in 70-basno harmoniko. Informacije: Matjaž Kovarčič, Šentjernej 179.

UGODNO prodam stereo radio-kasetofon znamke Teleton SPR 310. Telefon 25-368.

MOTORNO škropilnico, rabljeno eno sezono, ugodno prodam. Telefon 25-908.

PRODAM belo poročno obleko številka 40. K Roku 81, Novo mesto.

ŠTEDILNIK (vgradljiv) rabljen 1 leto (plin, elektrika, roštra), za 20.000 din, globok otroški vozček za 3000 din prodam. Darinka Slanc, Dol. Toplice 161, vsak dan popoldne.

PRODAM zakonsko splanico Meblo, furniran les, komplet 7 kosov z jogi vložki, solidno ohranjeno. Informacije od ponedeljka do četrtega od 13. do 16. ure na telefon (061) 822-091.

GUMI VOZ (12 col), nov, zelezen, ugodno prodam. Telefon (068) 82-490.

HRASTOVE DESKE, suhe, prodam. Alojz Kastelic, Vinja vas 12, Stopiče.

PRODAM 500 kosov strešne opeke rdeče barve. Iljaš, Pangrč grm 16, Brusnice.

KRAVO, sivo, brejo 8 mesecev, 600 kg težko, prodam. Cena po dogovoru. Antonija Drobne, Žigriški vrh 13, 68290 Sevnica.

ZELO poceni prodam manjšo peč za centralno kurjavo (25.000 kalorij), potrebne manjšega popravila. Telefon (068) 24-009, popoldne.

KUPIM

KUPIM dobro ohranjen starejši VW. Drago Vuica, Straža 163.

ZA 125 P 1500 kupim zadnje blatnike, steno in odbijač. Telefon (068) 81-356.

TRAKTOR Ursus (35 KS) kupim. Branko Kolenc, Dol. Kamence 61/b, Novo mesto.



Preljuba naša mami, prezgodaj si odšla od nas, v domu našem je praznina, v srcih naših bolečina. Spomin na tebe pa živi, čeprav te več med nami ni.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage žene, mamice, mamike, sestre in tete

JOŽICE MAROLT

roj. Žagar, K Roku 2

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izraženo sožalje in tako številno spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se govornici za občutene poslovilne besede, pevcev ter gospodu kaplanu za opravljeno obred. Hvala UNZ Novo mesto, Kremenu, VVO Novo mesto, TOZD PTT Center, Novoles-TOZD BLP, kolektivu samopostrežne trgovine Dolenjka Šmihel. Posebej se zahvaljujemo dr. Edmundu Böhmju in dr. Sonji Steklasa za nudeno pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaljujoči: mož Slavko, hčerka Jožica z družino, sinova Slavko in Miro ter ostalo sorodstvo

RAZNO

STAREJŠI FANT, lažji invalid, želi spoznati dekle srednjih let, lahko ločenko, otrok ni ovira. Oglašite se mi na naslov, ki je na upravi lista (2956/85) ali na telefon 43-828.

ULIČNI LOKAL v Brežicah vzajem v najem ali kupim. Prednost C.P.B. Telefon 62-904.

V PONEDELJEK, 27. maja, sem na cesti od Lešnice do Mačkoveca izgubil kardan krožne kosilnice. Najditeља prosim, da mi ga proti nagradi vrne. Franc Vovko, Mačkovec 4, Novo mesto.

IŠČEM starejšo zanesljivo medicinsko sestro, ki bi negovala bolnika z lažjo obliko multiple skleroze na njenem domu. Ponudbe pod šifro: »SOCA«.

PREKLIC LD PADEŽ prekljuje vsakršno vožnjo in kakršnokoli uporabo ze-



OGLAS V DOLENJSKEM LISTU — ZANESLJIV USPEH

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

MIHA KUPLENIK st.

z Vrha pri Pahi

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala kolektivom PTT, Novoteks, Ljubljanske mlekarne, Dolenjka, Žito ter obrtniku Jožetu Novaku. Posebej se zahvaljujemo Splošni bolnišnici Novo mesto, dr. Janezu Kramarju, pevskemu zboru, ZZB ter g. župniku za opravljeno obred.

Žaljujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage žene, mamice, mamike, sestre in tete

JOŽICE MAROLT

roj. Žagar, K Roku 2

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izraženo sožalje in tako številno spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se govornici za občutene poslovilne besede, pevcev ter gospodu kaplanu za opravljeno obred. Hvala UNZ Novo mesto, Kremenu, VVO Novo mesto, TOZD PTT Center, Novoles-



*Vedno smo radi te imeli,
skupaj živeli v slogi in veselju,
a prišel je kruti dan,
o ljuba hčerka, tvoje življenje
je ugasnilo kot dan.*

ZAHVALA
ob mnogo prerani izgubi naše ljube
hčerke, sestrice in tete

POLONCE KRAŠEVEC

študentke,
Majde Šilc 20, Novo mesto

Kruta usoda nam je v 21. letu življenja iztrgala iz naše sredine našo drago Polonco. Nemi od bolečine ne najdemo besed, s katerimi bi se zahvalili vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, pismeno ali ustno izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo Zavodu za socialno medicino in higieno Novo mesto, DO Novoteks, kapitejskemu g. proštu za obred in poslovilne besede ter vsem, ki ste nam stali ob strani.

V globoki žalosti neotolažljivi vsi njeni najdražji

Novo mesto, 27. 5. 1985



ZAHVALA

23. maja 1985 je v 61. letu doživel naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

HENRIK HREN

upokojenec
z Ragske 14, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, njegovim sodelavcem, prijateljem, vsem, ki so ga poznali in imeli radi, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala internemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto za vso pomoč, ki so mu jo nudili, lepa hvala sosedom in krajevni skupnosti za sočustvovanje v najtežjih trenutkih, kolektivu Novoles TPP in TDP. Hvala obema govornikoma za poslovilne besede, pihalni godbi in župniku za lepo opravljeni obred. Se enkrat vsem prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njegovi



*Ljubil si življenje in zemljo,
ljubil si dom
in v tem tistem cvetočem poletju
odšel si v večni dom.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 51. letu starosti po dolgi in mučni bolezni zapustil dragi mož, oče, brat, svak in stric

MIHAEL MORITZ

iz Kočevja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam pomagali, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja dr. Maroltu iz Onkološkega inštituta, kakor tudi osebu za trud, da bi bolezen premagali, prav tako dr. Velikonju iz bolnice Petra Držaja za skrb in nego v zadnjih dneh. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojnega imeli radi in ga boste z nami pogrešali.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA VOLFA — KOVAČA

s Stražnega vrha 27 pri Črnomlju

se najlepše zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje in vence ter pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo družini Planinc z Rožič vrha, osebu ZD Črnomelj, soborcem ZE-VPV-NOV-PO Slovenije, ZK in ZZB Stražni vrh, GD Moverlen, Rožič vrh, Talčji vrh in Dobliče, govornikom Alojzu Gabrovcu, Jožetu Blažini in Janku Mehletu za poslovilne besede, godbi na pihala iz Črnomlja in moškemu pevskemu zboru iz Dragatuša. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoči: žena Frančiška, sin Branko s hčerko Sonjo, sestri Slava in Francka ter nečaki in nečakinje



*Ljubila si polja,
ljubila si dom
in v tistem pomladnem dnevu
odšla si v večni dom.*

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je še mnogo prezgodaj zapustila naša draga, dobra in skrbna mamica, žena, sestra in teta

MARTINA BAČAR

iz Petelinjka 4

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje, kakor tudi vsem tistim, ki ste pokojni darovali vence in cvetje ter jo tako množično spremili na njeni zadnji poti na pokopališču v Smolenji vasi. Posebej se zahvaljujemo kolektivu Emone Dolenjke, SGP Pionir, vaščanom KS Mali Slatnik in učencem ter tovarišici 8. a razreda OŠ Katja Rupena. Posebno zahvalo smo dolžni Beceletovim, Mihaličevim in Jelki Klevišar ter govorniku Stanetu Mavsarju za besede ob odprtem grobu. Iskrena hvala patru Niku za lepo opravljeni obred in ganljive besede ter pevkam za zapeto pesem. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: mož Franc, hčerki Jožica in Marija, brat Miha z družino, sestre Marija, Zinka in Anica z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

FANI KASTREVEC

roj. TRAMTE
Sred. Lanknice 11



Ne moremo najti besed, s katerimi bi se lahko zahvalili vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v času njene bolezni, kakor tudi ob smrti, nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala sosedom, prijateljem in znancem, najbolj pa družinam MIKEC, LOŽAR, STRITAR in ŠPELIČ. Iskrena hvala sodelavcem Iskre iz Mokronoga za pomoč in potrpežljivost v času bolezni, kakor tudi za cvetje in sveče. Zahvala Litostroju, Temenici in Metropolu, kakor tudi župniku za lepo opravljeni obred, pevcem za zapete žalostinke ter zdravstvenemu osebu iz Mokronoga in Trebnjega za lajšanje bolečin. Vsem iskrena hvala za kakršnokoli pomoč.

Žalujoči: mož Tone, hčerke Zlatka ter Milena, Zvonka in Fani z družinami

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi in dobri mož

MARTIN LINDIČ

iz Stare vasi pri Škocjanu



Zahvaljujemo se vsem, ki so nam karkoli pomagali v teh težkih trenutkih, izrekli sožalje in sočustvovali z nami. Hvala vsem, ki ste pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

ALOJZIJA KUNČIČ

iz Bršljina

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, pokojni darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala župniku za opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

MARIJA GRŠIČ

iz Bojanje vasi pri Metliki



Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za pomoč, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence. Posebej se zahvaljujemo Kristini Kočevar za lepe poslovilne besede pred domačo hišo, pevskemu društvu iz Metlike, duhovnikoma za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče in stari oče

EDVARD FUX

iz Metlike
borec XV. belokranjske brigade



Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, delavcem osnovnih šol Sevnica, Brežice in Metlika, ZB NOV Metlika in Brežice, Društvu upokojencev Brežice in moškemu pevskemu zboru planina Cerklje ob Krki za pomoč, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence, govor, za zapete žalostinke ter spremstvo pokojnika na zadnji poti.

Žalujoči: sin Stane z družino

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame

LJUDMILE ŠTERBENC

Srednji Radenci 1



se iskreno zahvaljujemo požrtvovalnim sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje in nesebično pomoč, darovane vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo pevskemu zboru iz Šmihela za občutno zapete žalostinke in duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: otroci z družinami

ZAHVALA

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
saj veste, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

73. letu starosti nas je zapustil ljubljeni mož, oče, ata in stric

MARTIN ERJAVEC

iz Gabrja 62



Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in v najtežjih trenutkih stali ob strani. Še posebej se zahvaljujemo tov. Luzarju za poslovilne besede, pevskemu zboru za zapete žalostinke, ZZB Gabrje za vence, DO IMV in sodelavcem iz proizvodnje III za vence ter župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

ANGELA JAKLIČ

Za seboj ima poldruge desetletje dela v Jutranjkinem tozdu Orlica v Brežicah, ves čas za šivalnim strojem in od prvega dne v dveh izmenah. S tem kolektivom je rasla in dozorevala, se zavzemala za izboljšave, za nove prostore in opremo ter osveščala sodelavke, da so velik del svojega truda vlagale v dograjevanje in posodobljanje tovrne.

Danes se Angelca Jaklič z zadovoljstvom ozira na to, kar so dosegle od pionirskih časov v



vlačni kleti in neudobnih prostorih starega dijaškega doma, ki za konfekcijsko industrijo sploh niso bili primerni. In ko v utemeljivi za podelitev zlatga znaka Zveze sindikatov Slovenije (prejela ga je letos) prebira naštevane družbenopolitičnih in drugih dolžnostih v kolektivu in zunaj njega, kar ne more verjeti, da je vse to zmogla ob poklicnem delu in družini. Najbrž zato, ker je vsako funkcijo sprejela kot sestavni del svojega dela in zato, ker so imeli v kolektivu razumevanje, saj je bilo njeno odsotnost na delovnem mestu treba večkrat nadomestiti.

Ob prihodu v Jutranjko si Angelca ni mogla zamišljati, da bo kdaj z veseljem opravljala poklic konfekcionarke. Takrat je bila stara šestnajst let in doživljala je veliko razočaranje. Načrti za življenje, za šolanje so se

ji podrli in to je težko prebolevala. Doma v Črešnjicah pri Cerkljah je bila najmlajša od treh otrok. Najprej se je šolala samo starejši brat. Obe dekleti sta zaradi očetove bolezni morali ostati v bližini doma in pomagati mami na kmetiji. V Jutranjki je najprej dobila delo pet let starejša sestra Cvetka, za njo še Angelca. Cvetka je nameravala v srednjo medicinsko šolo, Angelca pa je bila že sprejeta v vzgojiteljsko šolo v Mariboru. Potem se je vse obrnilo in obe sta uspešno končali konfekcijsko šolo. Angelca je vzljubila ta poklic in danes si težko zamišlja, da bi delala kaj drugega. Spretna je, na stroju brezhibno obvlada vse operacije, zato dela v skupini, ki šiva samo za izvoz. Nemški kupci zahtevajo vrhunsko kakovost, ki jo zmorejo le najboljše delavke. Zdaj šivajo plašče in bunde za otroke od prvega leta naprej. Serije so zelo majhne, zato le kratke čase opravljajo enako delo.

Jakličeva zelo rada izdeluje otroška oblačila. Tudi doma pogosto sede za šivalni stroj. Desetletni Blaž in osemletna Polonca komaj čakata, da bosta dobila kaj novega iz maminih rok. Manj izkušenim sosedam Angelca rada svetuje, če želijo same sešiti kaj za družino.

Zadnje čase jo bolj kot šivanje zaposluje delo pri gradnji hiše v Črešnjicah. Z možem delata največ sama, zato prebijeta tam večino prostega časa. Bodoči dom je zdaj pod streho. O njem imata že celo otroka zelo natančno predstavlo, saj imajo v stanovanju maketo iz stiropora. Naredil jo je oče, po poklicu strojni inženir, sicer pa ves zagret za arhitekturo. Načrti za hišo je zrisal sam, ker je to od nekdanj njegov priljubljeni konjiček. Angelca ima v možu razumevanje življenjskega tovariša in to ji omogoča, da ni le dobra delavka, ampak tudi zredna samoupravljalka, delegatka in družbenopolitična delavka.

JOŽICA TEPPEY

Na dimniku služijo denar za pot

Prva dolenska alpinistična odprava se pripravlja za pot na Norveško, na Lofotsko otočje — Največ denarja bo »prispeval« Krkin dimnik

NOVO MESTO — Desetletnico svojega delovanja bo alpinistični odsek novomeškega planinskega društva dostojno proslavil. Resda je bilo v tem obdobju že sestavljenih nekaj manjših odprav na jugoslovanske in tuje gore, omenimo le Durmitor, Prenj, Prokletije, vzpone v francoskih gorah, prvič v zgodovini društva pa bo tokrat na pot krenila dolenska alpinistična odprava. Njen cilj je Lofotsko otočje

na Norveškem, kjer bodo od srede junija pa do srede julija opravili več težavnih vzponov.

Trebanjca Stane Horvat, ki je tudi vodja odprave, in Danilo Flis, Krčan Arno Kostomaj, Novomeščana Stane Motokar in Roman Mihelič ter Jože Ručič iz Maribora se za bivanje na norveških gorah že nekaj mesecev temeljito pripravljajo, kar precej časa pa jim jemlje zbiranje denarja. Odprava naj bi namreč veljala milijon in 150 tisoč din.

»Za pomoč smo zaprosili delovne organizacije Dolenjske, ponudili smo jim propagandne usluge in lastno udarniško delo. Pokroviteljstvo našo odpravo je prevzel ribniški Riko, medtem ko so nekaj sredstev prispevale druge delovne organizacije ter trebanjska in novomeška TKS. Največ denarja bomo zbrali prav s prostovoljnimi delom. Doslej smo že opravili nekaj delovnih akcij, omenim naj le lansko pogozdovanje, nabiranje gob, čiščenje zunanjih delov oken v novomeškem in trebanjskem zdravstvenem domu. Vsak dinar je dobrodošel.«

V nedeljo smo dolenske alpiniste zalotili pri največjem in najtežjem opravilu doslej — barvanju 55 metrov visokega dimnika v novomeški tovarni zdravil Krka.

»To delo opravljamo že od prejšnje nedelje, upamo pa, da ga bomo če nam bo vreme naklonjeno, končali že

koncem tedna. Prav to delo nam bo navrglo domala polovico vsega denarja, potrebnega za pot na Norveško,« pravi Stane Horvat. Nič čudnega, kajti alpinisti bodo na vrhovih ob dimniku presedeli polnih 500 ur, preplekali pa okoli 650 kvadratnih metrov betonskega in okoli 150 metrov kovinskega dela dimnika. Dobra vaja pred vzponi v stenah Lofotskega otočja, ki slovijo po težavnosti, nekaj terena pa je tam še neraziskanega in prav nič neskrupno ni, če zapišemo, da bo skušala prva dolenska alpinistična odprava raziskati tudi doslej še nepreplezana območja.

B. BUDJA

NEDELJA BREZ VODE

NOVO MESTO — Večina prebivalcev Novega mesta je bila v nedeljo, 26. maja brez vode. Kljub obvestilom po radiu, so v mnogih gospodinjstvih to preslišali in ostali brez kaplje vode. Jeza je bila huda, nesreča pa tudi: počila je namreč glavna cev, ki vodi iz zajetja v mesto. Delavci Komunale so okvaro popravljali v nedeljo ves dan in vso noč, tako da so v ponedeljek zjutraj lahko vodo spet priključili. Dela pa so se v ponedeljek nadaljevala še ves dan.

ZMAGALA BREZ NAPAKE

NOVO MESTO — Na novomeški družboslovno-ekonomski srednji šoli so minulo soboto pripravili slovensko stenografsko in strojepisno tekmovanje, v katerem se je pomerilo 45 deklet, zmagovalk pokrajinskih središč. Novomeščanka Marija Starič je svojo stenografsko nalogo opravila brez napake (160 do 200 zlogov na minuto), ostali novomeški predstavniki Barbara Skušek in Nenvenka Čeh pa sta se uvrstili na 13. in 14. mesto. V strojepisju je zmagala Celjanka Teodora Glušič, Novomeščanka Sonja Baškovič pa je »odtipkala« peto mesto.

KINOLOŠKO PREDAVANJE

Kinološko društvo Novo mesto priredi v četrtek, 6. julija, ob 18.30 v mali dvorani doma JLA predavanje z naslovom »Najpogostejše bolezni pri psih in njihovo zdravljenje«. Zbranim ljubiteljem psov bo govoril dipl. vet. Drago Hadl.

KARIKATURE NA OGLE

CELJE — V celjskem razvojnem centru je bila od 15. do 28. maja razstava karikaturnih karikatur Milana Alaševiča.

MLADI TEHNIKI TEKMOVALI

RAVNE — V Ravnah na Koroškem je bilo 24. in 25. maja 9. srečanje mladih tehnikov Slovenije. Dolensko in posavsko regijo je v 14 panogah zastopalo 27 tekmovalcev iz osnovnih šol Stopiče, Krško, Metlika, Sevnica in iz treh novomeških: osnovne šole Katja Rupena, Milka Šobar-Nataša in 15. divizije. Na razstavi so izdelki sodelovali osnovne šole Mirna peč ter Katja Rupena, Dragotin Kette in 15. divizije Novo mesto. Matjaž Kranjčević in Branko Hartman iz Krškega sta na srečanju postala republiška zmagovalca v tekmovanju mladih elektronikov, Gregor Blatnik in Andrej Bregar iz osnovne šole Katja Rupena sta zasedla drugo in tretje mesto v kategoriji škatlastih zmajev, drugo mesto sta zasedla Sevničana Beno Zajc in Lovro Hren, prvi v sestavljanju zbirke Fischer, drugi pa pri radijskem gonimetranju. Mitja Pleterski iz Krškega je tekmoval z zbirko »Dobro jutro, elektronika« in se uvrstil na tretje mesto, Alenka Pezdirc iz OŠ Katja Rupena pa je bila tretja v fotografiji. Mladi tehniki in mentorji se bodo srečanja še dolgo spominjali. Poučna je bila tudi ura zgodovine v Poljani.

Jamarji treh dežel v Kočevju

Skušali bodo poenotiti jamarski jezik in znake za risanje načrtov

KOČEVJE — Srečanje jamarjev treh dežel, Slovenije, Italije in Avstrije, ki bo potekalo pod geslom »Trikotnik prijateljstva«, bo 8. in 9. junija v Kočevju. To je že peto takšno srečanje zapored, udeležili pa se ga bodo jamarji šestih dežel iz Italije, treh iz Avstrije in devetih iz Slovenije. Organizator letošnjega srečanja je Društvo za raziskavo jam Kočevje.

Jamarji se bodo za okroglo mizo pogovorili o svojih problemih in novostih v jamarstvu. Poseben poudarek bo dan praktičnemu delu v jamah, kar bodo preizkusili tudi v eni izmed kočevskih jam. Pri tem bodo praktično preizkusili, kako bisejamari lahko najbolje sporazumevali glede na to, da govorijo v treh jezikih: nemščini, italijanščini in slovenščini. Dogovarjali pa se bodo tudi o poenotenju znakov, ki jih uporabljajo pri risanju jamarskih načrtov.

J. P.



Za Dolenjce tretjega tisočletja

V okviru akcije Dolenjskega lista in sveta za spreminjanje družbeno-ekonomskih in političnega položaja žensk pri novomeški občinski konferenci SZDL za nakup inkubatorja za novomeško porodnišnico, v kateri rojevajo Dolenjke iz vseh štirih dolenskih občin, pa tudi del žensk iz krške občine — akcijo smo pomenovali »Za Dolenjce tretjega tisočletja« — smo se to pot pogovarjali s Kristino Plut, predsednico omenjenega sveta pri OK SZDL Novo mesto.

»Že v okrožnici, kako počastiti dan žena, ki so jo dobile vse delovne organizacije in krajevne skupnosti, smo članice sveta predlagale, naj bi sredstva namesto za čestitke, rože in podobno ob tem prazniku prispevali v sklad za drage instrumente pri OK RK in to namesto za inkubator. Zakaj ravno za inkubator? Članice sveta smo menile, da je to najbolj potrebno, saj so tam razmere res težke.«



Kristina Plut

Namen akcije je zbrati 1,5 milijona dinarjev, kar bo zadostovalo za nakup inkubatorja z vso potrebno opremo.

»Upamo, da to za vso Dolenjsko ne bo prevelik zalogaj, da se bodo delovne organizacije odzvale in prispevale za ta zelo potreben aparat. Doslej se je na posebnem računu že zbralo več kot 200.000 dinarjev in to le s prispevki iz novomeške občine. V ostalih treh dolenskih, trebanjski, metliški in črnomaljski, pa še v krški, se akcija začela še sedaj. Upamo, da bodo toliko pripravljeno kot na OK SZDL v teh občinah, pokazale tudi delovne organizacije in vsi drugi in da bodo pomagale zbrati potrebno vsoto za inkubator. Mislim, da bodo pripravljene pomagati tudi vse skupnosti otroškega varstva,« meni Kristina Plut.

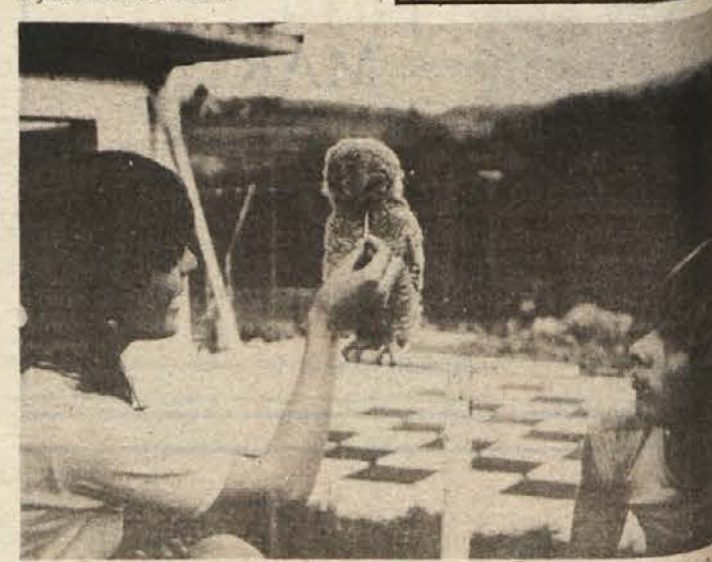
TRADICIONALNI ROCK ŽUR V GRADCU

GRADAC — V soboto, 1. junija, se ob 19. uri obeta v kulturnem domu v Gradcu tradicionalni rock koncert, na katerem naj bi nastopili belokranjski skupini Indust bag in Mama Dolores, novomeški skupini Free 48 in Goga band ter glavna atrakcija večera, skupina Paraf z Reke. Za jedajo, pijačo in zabavo tja do poznih ur po poskrbljeno, organizator OO ZSMS Gradca pa seveda obljublja še kup presenečenj, kot je morebitni nastop belokranjskega Band Aida.

R. V.

PLESNI VEČERI V VRHPOLJU

V petek, 31. maja, se pričenjajo na vrtu priljubljenega lokala Kosov hram v Vrhopolju pri Šentjerneju plesni večeri ob izbrani glasbi najrazličnejših glasbenih žanrov, od narodnozabavne glasbe do najmodernejših diskoteknih uspešnic, country in rock glasbe. Plesi bodo vsak petek in soboto od 20. ure dalje tudi v primeru slabega vremena, za glasbeni program pa bo skrbela potočjoča diskoteka Sraka.



BO SIROTA PREŽIVELA? — Človek vse bolj posega v svoje okolje in ga uničuje večinske s malomarnostjo, drugih spet z nerazumljivo krutostjo. Se bodo otroci učili na napakah odraslih in gradili nov, skladnejši odnos med človekom in naravo? Golobova otroka, Biba in Aleš iz Stranske vasi, sta se po svoje srečala s problemom, ki tava nad svet, in se odločila, da bosta pomagala. Našla sta mlado sovo, kateri je brezvesten storilec pobil svojo družino. Ostal je le mladiček, pa še ta poškovdov an ostrela v glavo, postavila sta mu stolce, na katerem ga pridno hranita. Še vedno pa nista moreta razumeti, komu je mogel biti prijeten puhači mladiček sove, ki je poleg vsega redkost v naših krajih, napoti. (Foto: T. Jakšec)

Komu je bila napoti njiva?

Trije prizadeti lastniki njive na Mirni še zdaj ne vedo, kdo jim je uničil zemljo in pridelek

MIRNA — Košček zemlje ob železniški progi na Mirni, malo naprej od Mercatorjeve železnice, ni dosti večji kot dva ara. Toda lastnikom, zlasti pa Antonu in Jožefi Gorenc, je veliko pomenil. Na njem sta posadila krompir, nekaj fižola in ostalih vrtnin, da sta se lažje preživela s skromnimi pokojninama. 7. maja pa je bilo konec njune sreče: na njun vrt so kamioni navozili zemljo in kamenje in pokrili tudi nasad krompirja.

Gorencova sta povedala, da so štirje lastniki zemlje: mirenski župnik in dekan trebanjske dekanije Janez Petek, Hubert Dukovič in onadva. Dukovič je zemljo že preoral, Gorencovi pa so posadili krompir. Potem pa je prišel 7. maj, ko so začeli s trebanjske železniške postaje na parcelo voziti material od nekakšnega izkopa.

»Ko smo spraševali, kdo je odredil nasutje zemlje, nam ni znal nihče nič odgovoriti. Predstavnik železnice je trdil, da je dobil pismeno potrdilo, da so lastniki dovolili zasipanje. Vodstvo krajevne skupnosti tudi ni nič vedelo o tem. Direktor mirenske Kolinke Maks Kurent pa je prizadetim zatrdil, da jim bo povrnil vso škodo. Skratka, nismo izvedeli niti zakaj so ta dela opravili niti kdo jih je naročil. Sumimo pa, da je dela naročila Kolinška, prav pa bodo prišla tudi mirenskemu sejmju rabljenih avtomobilov, saj je za obiskovalce sejmja že zmanjkovalo parkirnih prostorov.« so povedali prizadeti lastniki.

Mimogrede je treba omeniti še to, da je inšpektor medobčinskih inšpek-

cijskih služb Marjan Žnidar kaj hitro prepeval pritlehno ograjico, s katero so železi Gorencovi zavarovali njivo pred avtomobili, medtem ko inšpekcija ni bila tako uspešna, ko je šlo za zavarovanje pridelka.

»Hudo nama je bilo, ko sva videla razdejanje. Že 40 let obdelujeva ta košček zemlje in vsega, kar sva zdaj izgubila, nama ne morejo povrnilti z nobenim krompirjem, pa čeprav nam bi ga dali do konca življenja zastonj,« sta povedala Anton in Jožefa Gorenc. Naj dodamo še, da Jožefa prejema 10 tisoč dinarjev pokojnine, Anton pa 16 tisoč dinarjev. Torej sta bila od njivce tudi življenjsko odvisna. Dejanja, ki so ga zagrešili za zdaj še neznan storilec, ne gre pripisati drugemu kot birokratski brezdušnosti in vandalski brezbriznosti.

J. SIMČIČ

GLASBENIKI POSAVJA ZA AFRIKO

KRŠKO — V veliki dvorani Delavskega kulturnega doma Edvarda Kardelja v Krškem bo jutri, 31. maja, ob 19. uri glasbeni večer pod naslovom Ljubezem je močnejša — Posavje za Afriko. Nastopili bodo Novi prijatelji, Dobovskih pet, Sepplan, VIS Mladi, Orkan, ansambel Tonija Hervola, ansambel Jožeta Rusa, Vikend, Pred remonrom in humorist Toni Gašperič. Nastopajoči so se v prid lačnih v Afriki odrekli honorarju, vstopnina pa je 200 din.



Videodisko za vse

Kočevski disko Alča Babiča vabi tudi starejše občane

KOČEVJE — Komaj leto dni je preteklo, odkar ima Alča Babič v Salki vasi pri Kočevju odprt videodisko A. Lokal se je priljubil domačinom, tudi kakšen tujec kdaj pa kdaj zaide vanj. Toda Alča še vedno ni zadovoljen. Iz diska bi rad naredil središče kulturnega in družabnega življenja. Zato bo že v kratkem v svojih prostorih organiziral likovne razstave, gostovanja znanih glasbenih skupin itd.

Pot do diska pa ni bila niti kratka ni lahka. Z ženo Magdo se je na to pripravljali kar tri leta. V hišo in opremo, ki je v resnici bična in priklupna, je vložil sleherni prosti minuto, vsak dinar. Obiskovalci vsega tega seveda niti ne vedo. Tudi ni potrebno. Pomembno je, da se v disko dobro počutijo, da poslušajo najodobnejšo glasbo in uživajo podobno, kakor bi v ljubljanskih diskotekah Valentino ali Li.

»Mnogi si predstavljajo, da je disko samo za mlade. To pa seveda ni res. In prav to bi rad dokazal. Pri nas je vsak dan videoprogram, ko si obiskovalci lahko ogledajo dobre akcijske filme pa glasbene oddaje. Ob petkih je program namenjen mladim pesalcem. V soboto naj bi se oglasilo malo starejši. Ob nedeljah dopoldne so na vrsti risanke za otroke. V nedeljo popoldne pa vabim v disko starejše občane, ki radi pojejo. Že v bližnji prihodnosti pa bom organiziral obiske glasbenih skupin in tudi razstave,« zagotavlja Alča.

Žal je Kočevje zelo slabo izkoristilo dejstvo, da vodijo skozenj poti proti morju.

J. S.



KAPITALNA ŠČUKA — Tudi v Novem mestu, kjer je Krka iz dneva v dan bolj onesnažena, so še možna presenečenja. To je dokazal novomeški ribič Karel Žužek, ki je prejšnji teden iz vode med ragovskim mostom in sodiščem sam potegnil 5,5 kg težko in 91 cm dolgo ščuko. Kot kaže fotografija, je bil z osebnim rekordom kar zadovoljen.

kozerija VSEENO BO PISALO: ALKOHOLIK

Ime? Anton.
Očetovo ime? Janez.
Materino? Stanka.
Starost? Štirideset let.
Kje živate? Ob Krupi. Ob rečici Krupi. Saj veste...

Poročeni? Ne.
Imate otroke? Ne.
Radi jeste mastno, slano, močno poprano? Tega se načrtno izogibam. Lahko bi rekel, da jem dietno hrano.
Kadite? Cigarete mi smrdijo že od nek-

daj.
Vaši konjički? Ribolov, lov, sprehodi v naravo, zbiranje značk.
Še enkrat vas vprašam: kadite? Celo kajenje drugih mi gre na živce.
Pijete vino, pivo? Kozarček, dva.
Žgane pijače?

Ne prenesem jih. Na bruhanje mi gre. Ponavljam vprašanje: pijete žgane pijače in koliko na dan?

Ne pijem ne podnevi ne ponoči. Povedati vam moram kruto resnico: vaša jetra so fuč.
Kje ste rekli, da bivate? Ob Krupi. Ob rečici Krupi. Saj veste....

Že prav, že prav, a kljub vsemu bomo zapisali: alkoholik.

TONI GAŠPERIČ